

СЛУЖ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА

1830

Službeni vjesnik SR
Makedonije

2

91001 Skopje
fah 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрватскохрватски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. – Огласи според тарифата – Жиро сметка кај Службата на општественото книговодство 60802-603-21943

Петок, 27 мај 1988

БЕЛГРАД

БРОЈ 35

ГОД. XLIV

Цена на овој број е ... на претплата за 1988 година изнесува ... динари. – Рок за рекламни 15 дена. – Редакција Улица Јована Ристика бр. 1. Пошт. факс 226. – Телефони: Централна 650-155; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

420.

Врз основа на член 724 став 1 од Законот за облигационите односи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/78 и 39/85), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСОЧИНАТА НА НАДОМЕСТОТ ЗА ИСЧЕЗНУВАЊЕ ИЛИ ОШТЕТУВАЊЕ НА ПРЕДМЕТИ КАЈ УГОСТИТЕЛСКА ОСТАВА

1. Во Одлуката за утврдување на височината на надоместот за исчезнување или оштетување на предмети кај угостителска остава („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/87) во точка 1 бројот: „160.000“ се заменува со бројот: „500.000“.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 153
14 април 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевик, с. р.

421.

Врз основа на член 185 став 2 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/78, 21/82 и 18/85), а заради извршување на одредбите од Законот за ратификација на Меѓународната спогодба за кафето, 1983, („Службен лист на СФРЈ“ – Меѓународни договори, бр. 1/84), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ОБВРСКАТА ЗА ПРИБАВУВАЊЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИ УВЕРЕНИЈА ПРИ ПРОМОТОТ НА КАФЕ

1. Во Одлуката за обврската за прибавување на определени уверенија при промотот на кафе („Службен лист на СФРЈ“, бр. 20/85) во точка 5 по зборот: „трговија“ се додаваат зборовите: „или Стопанската комора на Риека“.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е.п.бр. 154
5 мај 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевик, с.р.

422.

Врз основа на член 59 став 4 од Законот за пуштање на лекови во промет („Службен лист на СФРЈ“, бр. 43/86), Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална политика донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ПОВЛЕКУВАЊЕ ОД ПРОМОТ НА ЛЕКОТ SYMPATOL АМПУЛИ, 6 × 1 ml СЕРИЈА БР. 002074, 003056 И 004056, ПРОИЗВОД НА ФАБРИКАТА „ЗДРАВЉЕ“ – ЛЕСКОВАЦ

1. Се повлекува од промет лекот Sympatol ампули 6 × 1 ml, серија бр. 002074, 003056 и 004056, производ на фабриката „Здравље“ – Лесковац за кои е утврдено дека не одговараат на условите предвидени со Законот за пуштање на лекови во промет и со прописите донесени врз основа на тој закон.

2. Организациите на здружен труд кај кои се наоѓа лекот од сериите наведени во точка 1 на ова решение, се должни сите затечени количества на лекот да му ги вратат на производителот во рок од осум дена од денот на влегувањето во сила на ова решение.

3. Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. У-4433
26 април 1988 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за
труд, здравство и социјална
политика,
д-р Јанко Обочки, с. р.

423.

Врз основа на член 65 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/76, 41/81, 26/84 и 71/86) и член 3 став 2 од Уредбата за контниот план и за билансите за банките („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/77, 26/78, 9/85, 72/85, 68/86 и 13/87), по претходно прибавено мислење од Сојузниот секретаријат за финансии, Службата на општественото книговодство на Југославија и Здружението на банките на Југославија, Советот на гувернерит донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА АНАЛИТИЧКИТЕ СМЕТКИ ВО КОНТНИОТ ПЛАН ЗА БАНКИТЕ

1. Во Одлуката за аналитичките сметки во Контниот план за банките („Службен лист на СФРЈ“, бр. 36/77, 57/78, 29/80, 21/81, 38/81, 15/82, 32/82, 64/82, 8/83, 32/83, 33/84, 42/84, 18/85, 36/86, 24/87 и 10/88), во Планот на аналитичките сметки во Контниот план за банките, кој е составен дел на таа одлука, се вршат следните измени и дополненија:

1) по точка 4 се додаваат точ. 4а, 4в и 4г, кои гласат:
„4а) сметка 080 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати и надомести

- 0800 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од ОЗТ од стопанската дејност
- 0801 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од СИЗ од стопанската дејност
- 0802 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од ОЗТ од општествената дејност
- 0803 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од СИЗ од општествената дејност
- 0804 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од ОПЗ
- 0805 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од банките и другите финансиски организации
- 0806 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од други КОС
- 0807 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од населението
- 0808 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на камати од странски лица
- 0809 – Сомнителни и спорни побарувања по основ на надомести;
- 46) сметка 081 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати и надомести
- 0810 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од ОЗТ од стопанската дејност
- 0811 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од СИЗ од стопанската дејност
- 0812 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од ОЗТ од општествената дејност
- 0813 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од СИЗ од општествената дејност
- 0814 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од ОПЗ
- 0815 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од банките и другите финансиски организации
- 0816 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од други КОС
- 0817 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од населението
- 0818 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на камати од странски лица
- 0819 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по основ на надомести;
- 4в) сметка 082 – Сомнителни и спорни побарувања во девизи по основ на камати и надомести
- 0820 – Сомнителни и спорни побарувања во девизи по основ на камати по краткорочно работење
- 0824 – Сомнителни и спорни побарувања во девизи по основ на камати по долгорочно работење
- 0828 – Сомнителни и спорни побарувања во девизи по основ на надомести;
- 4г) сметка 083 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања во девизи по основ на камати и надомести
- 0830 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања во девизи по основ на камати по краткорочно работење
- 0834 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања во девизи по основ на камати по долгорочно работење
- 0838 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања во девизи по основ на надомести”;
- 2) во точка 5 аналитичките сметки 0840, 0841, 0842, 0843 и 0844 се менуваат и гласат:
- „0840 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од ОЗТ од стопанската дејност
- 0841 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од СИЗ од стопанската дејност
- 0842 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од ОЗТ од општествените дејности
- 0843 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од СИЗ од општествените дејности
- 0844 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од ОПЗ”;
- По аналитичката сметка 0844 се додаваат аналитичките сметки 0845, 0846, 0847, 0848 и 0849, кои гласат:
- „0845 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од банките и другите финансиски организации
- 0846 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од други КОС
- 0847 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од населението
- 0848 – Сомнителни и спорни побарувања по пласмани и други побарувања од странски лица
- 0849 – Побарувања по протестирани меници на ОЗТ од стопанската дејност”;
- 3) во точка 5а аналитичките сметки 0850, 0851, 0852, 0853 и 0854 се менуваат и гласат:
- „0850 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од ОЗТ од стопанската дејност
- 0851 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од СИЗ од стопанската дејност
- 0852 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од ОЗТ од општествените дејности
- 0853 – Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од СИЗ од општествените дејности

- 0854 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од ОПЗ“;
- По аналитичката сметка 0854 се додаваат аналитичките сметки 0855, 0856, 0857, 0858 и 0859 кои гласат:
- „0855 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од банките и други финансиски организации
- 0856 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од други КОС
- 0857 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од населението
- 0858 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по пласмани и други побарувања од странски лица
- 0859 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања по меници од ОЗТ од стопанската дејност“;
- 4) точка 6 се менува и гласи:
- „0860 - Сомнителни и спорни побарувања во девизи по пласмани и други побарувања по краткорочно работење
- 0864 - Сомнителни и спорни побарувања во девизи по пласмани и други побарувања по долгорочно работење“;
- 5) точка 6а се менува и гласи:
- „0870 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања во девизи по пласмани и други побарувања по краткорочно работење
- 0874 - Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања во девизи по пласмани и други побарувања по долгорочно работење“;
- 6) По точка 19 се додава нова точка 19а, која гласи:
- „19а) сметка 159 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи
- 1590 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од ОЗТ од стопанската дејност
- 1591 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од СИЗ од стопанската дејност
- 1592 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од ОЗТ од општествените дејности
- 1593 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од СИЗ од општествените дејности
- 1594 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од ОПЗ
- 1595 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од банките и другите финансиски организации
- 1596 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од други КОС
- 1597 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од населението
- 1598 - Побарувања по основ на ревалоризациони приходи од странски лица
- Досегашните точ. 19а и 19б стануваат точ. 19б и 19в;
- 7) По точка 21 се додава точка 21а, која гласи:
- „21а) сметка 197 - Ревалоризациони расходи
- 1970 - Ревалоризациони расходи по основ на ревалоризациона камата
- на земен кредити и монетизација на хартии од вредност
- Камати на земен кредити и монетизација на хартии од вредност
- 1971 - Ревалоризациони расходи по основ на ревалоризациона камата на депозити на КОС
- 1972 - Ревалоризациони расходи по основ на ревалоризациона камата на депозити на населението
- 1973 - Ревалоризациони расходи по основ на ревалоризациона камата на депозити на странски лица
- 1975 - Ревалоризациони расходи пренесени во наредната година
- 1976 - Ревалоризациони расходи по основ на негативни курсни разлики
- 1978 - Ревалоризациони расходи по основ на пренос во фондови на банката
- 1979 - Други ревалоризациони расходи“;
- 8) по точка 25 се додава точка 25а, која гласи:
- „25а) сметка 259 - Обврски по основ на ревалоризациони расходи
- 2590 - Обврски спрема ОЗТ од стопанската дејност по основ на ревалоризациони расходи
- 2591 - Обврски спрема СИЗ од стопанската дејност по основ на ревалоризациони расходи
- 2592 - Обврски спрема ОЗТ од стопанската дејност по основ на ревалоризациони расходи
- 2593 - Обврски спрема СИЗ од стопанската дејност по основ на ревалоризациони расходи
- 2594 - Обврски спрема ОПЗ по основ на ревалоризациони расходи
- 2595 - Обврски спрема банките и другите финансиски организации по основ на ревалоризациони расходи
- 2596 - Обврски спрема други КОС по основ на ревалоризациони расходи
- 2597 - Обврски спрема населението по основ на ревалоризациони расходи
- 2598 - Обврски спрема странски лица по основ на ревалоризациони расходи“;
- 9) по точка 28 се додава точка 28а, која гласи:
- „28а) сметка 297 - Ревалоризациони приходи
- 2970 - Ревалоризациони приходи по основ на ревалоризација на предмети, материјални права и други средства
- 2971 - Ревалоризациони приходи по основ на ревалоризациони камати по динарски побарувања од КОС
- 2972 - Ревалоризациони приходи по основ на ревалоризациони камати по динарски побарувања од населението
- 2973 - Ревалоризациони приходи по основ на ревалоризациони камати по динарски побарувања од странски лица
- 2974 - Ревалоризациони приходи по основ на надомест на разликата на ревалоризационите приходи до износот на полната ревалоризациона стапка
- 2975 - Ревалоризациони резерви
- 2976 - Ревалоризациони приходи по основ на позитивни курсни разлики

- 2978 – Надомест на разликата на ревалоризационите приходи до износот на ревалоризацијата на фондовите
- 2979 – Други ревалоризациони приходи
- 10) во точка 51 по аналитичката сметка 4025 се додава нова аналитичка сметка 4026, која гласи:
„4026 – Краткорочни кредити на ОЗТ од стопанската дејност дадени за одгледување на расен приплоден подмладок во сточарството во кои учествува примарната емисија”;
- 11) во точка 83 по аналитичката сметка 5082 се додава аналитичката сметка 5083 која гласи:
„5083 – Долгорочни кредити дадени на ОЗТ од стопанската дејност за одгледување на расен приплоден подмладок во сточарството во кои учествува примарната емисија”;
- 12) во точка 119 по аналитичката сметка 7671 се додава аналитичката сметка 7672, која гласи:
„7672 – Други долгорочни депозити на населението во девизи”;
- 13) во точка 136 по аналитичката сметка 8071 се додава аналитичката сметка 8072, која гласи:
„8072 – Жиро-сметки на здруженија на граѓани и граѓански правни лица”;
- 14) во точка 161, по аналитичката сметка 8701 се додаваат аналитичките сметки 8702, 8703 и 8704, кои гласат:
„8702 – Орочени депозити на ОЗТ од стопанската дејност преку еден месец
8703 – Орочени депозити на ОЗТ од стопанската дејност преку три месеци
8704 – Орочени депозити на ОЗТ од стопанската дејност преку шест месеци”;
- 15) во точка 162 по аналитичката сметка 8711 се додаваат аналитичките сметки 8712, 8713 и 8714 кои гласат:
„8712 – Орочени депозити на СИЗ од стопанската дејност преку еден месец
8713 – Орочени депозити на СИЗ од стопанската дејност преку три месеци
8714 – Орочени депозити на СИЗ од стопанската дејност преку шест месеци”;
- 16) во точка 163 по аналитичката сметка 8721 се додаваат аналитичките сметки 8722, 8723 и 8724, кои гласат:
„8722 – Орочени депозити на ОЗТ од општествените дејности преку еден месец
8723 – Орочени депозити на ОЗТ од општествените дејности преку еден месец
8724 – Орочени депозити на ОЗТ од општествените дејности преку шест месеци
- 17) во точка 164 по аналитичката сметка 8731 се додаваат аналитичките сметки 8732, 8733 и 8734, кои гласат:
„8732 – Орочени депозити на СИЗ од општествените дејности преку еден месец
8733 – Орочени депозити на СИЗ од општествените дејности преку три месеци
8734 – Орочени депозити на СИЗ од општествените дејности преку шест месеци”;
- 18) во точка 165 по аналитичката сметка 8741 се додаваат аналитичките сметки 8742, 8743 и 8744, кои гласат:
„8742 – Орочени депозити на ОПЗ преку еден месец
8743 – Орочени депозити на ОПЗ преку три месеци
8744 – Орочени депозити на ОПЗ преку шест месеци
- 19) во точка 166 по аналитичката сметка 8751 се додаваат аналитичките сметки 8752, 8753 и 8754, кои гласат:
„8752 – Орочени депозити на банките и другите финансиски организации преку еден месец
8753 – Орочени депозити на банките и другите финансиски организации преку три месеци
8754 – Орочени депозити на банките и другите финансиски организации преку шест месеци”;
- 20) Во точка 167 по аналитичката сметка 8761 се додаваат аналитичките сметки 8762, 8763 и 8764 кои гласат:
„8762 – Орочени депозити на други КОС преку еден месец
8763 – Орочени депозити на други КОС преку три месеци
8764 – Орочени депозити на други КОС преку шест месеци”;
- 21) во точка 168 по аналитичката сметка 8771 се додаваат аналитичките сметки 8772, 8773 и 8774, кои гласат:
„8772 – Орочени депозити на населението преку еден месец
8773 – Орочени депозити на населението преку три месеци
8774 – Орочени депозити на населението преку шест месеци”;
- 22) во точка 169 по аналитичката сметка 8781 се додаваат аналитичките сметки 8782, 8783 и 8784, кои гласат:
„8782 – Орочени депозити на странски лица преку еден месец
8783 – Орочени депозити на странски лица преку три месеци
8784 – Орочени депозити на странски лица преку шест месеци”.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

О. бр. 46
4 мај 1988 година
Белград

Претседател
на Советот на гувернерите
гувернер на
Народната банка на
Југославија,
Душан Влатковиќ, с. р.

424.

Врз основа на член 16, чл. 19 до 25 и на член 64а, а во врска со член 66 став 2 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/76, 41/81, 26/84 и 71/86), со согласност со одредбите на Одлуката за целите и задачите на заедничката емисиона и парична политика и на заедничките основи на кредитната политика во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 87/87 и 31/88) и Одлуката за остварување на целите и задачите на заедничката емисиона и парична политика и на заедничките основи на кредитната политика во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 12/88), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА УСЛОВИТЕ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ПРИМАРНАТА ЕМИСИЈА ВО 1988 ГОДИНА

- Во Одлуката за условите за користење на примарната емисија во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 19/88 и 22/88), во точка 8 став 1 на алинејата по одредбата под 5) се додаваат одредбите под 6) и 7), кои гласат:
„6) залихи на јаглен од домашно производство;
7) увоз на определени производи од земјите на определени валутни подрачја.”

2. Во точка 13 став 4 процентот: „55“ се заменува со процентот: „65“.

3. Во точка 14 по став 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„По исклучок од одредбата на став 1 од оваа точка, до донесувањето на самоуправни спогодба на банките за здружување средства, за поттикнување на извозот преку Југословенската банка, односно до обезбедување на потребниот прилив средства од други извори, Југословенската банка може да користи кредити за кредитирање на извозот на опрема и бродови на кредит и изведување на инвестициони работи во странство на кредит во височина до 90% од износот на побарувањата по кредитите што за таа намена им ги дала на банките, а кои втасуваат во рок до 36 месеци од денот на давање кредит на Југословенската банка од страна на народните банки.“

Во досегашниот став 2 кој станува став 3 зборовите: „став 1“ се заменуваат со зборовите: „ст. 1 и 2“.

4. Во точка 15 на крајот од став 1 се додава нова реченица која гласи: „Ако производството и подготовката на стоки и услуги се врши за извоз чиј рок на наплата е договорен до 20 дена, банките можат да користат кредити во височина до 60% од состојбите на дадените кредити на организациите на здружен труд за овие намени.“

5. Во точка 22 став 1 „процентот 40“, се заменува со „процентот 60“.

6. По точка 35 се додава ново поглавје 6 и нови точ. 35а и 35 б кои гласат:

„6. Кредити за кредитирање на залихите на јаглен од домашно производство

35а. Кредитите за кредитирање на залихите на јаглен (точка 8 одредба под 6 на оваа одлука) банките можат да ги користат за:

1) кредитирање на сезонските залихи на јаглен во рудниците на јаглен;

2) кредитирање на залихите на јаглен кај термоелектрани и други големи потрошувачи на јаглен во стопанството што имаат континуирана потрошувачка на јаглен во текот на годината;

3) кредитирање на залихите на јаглен кај организациите на здружен труд во стопанството – големи потрошувачи на јаглен што имаат потрошувачка на јаглен со сезонски карактер во текот на годината (сезона на производствена кампања и сезона на греење);

4) кредитирање на сезонските залихи на јаглен организациите на задружен труд што се занимаваат со промет на огревен материјал во поголеми потрошувачки центри.

Кредитите од став 1 на оваа точка за сезонските залихи на јаглен во рудниците на јаглен и за залихите на јаглен кај термоелектраните, банките можат да ги користат во височина до 31%, а за залихите на јаглен кај другите корисници од тој став – во височина до 24% од состојбата на кредитите дадени на организациите на здружен труд за тие залихи.

Кредитите за сезонските залихи на јаглен од став 1 одредба под 1 од оваа точка, банките можат да ги користат во периодот од 1 март до 31 октомври, со тоа што корисници на тие кредити можат да бидат организациите на здружен труд – производители на јаглен кои на своите депонии имаат залихи на јаглен произведени во 1988 година во количества кои не се помали од количествата што одговараат на просечното производство во текот на 45 дена, остварено во претходната година, како и тоа дека кредитите за враќање на тие кредити не можат да бидат подолги од 45 дена, почнувајќи од денот на нивното користење.

Кредитите за залихите на јаглен од став 1 одредба под 2 од оваа точка, банките можат да ги користат врз основа на кредитите што им ги дале на термоелектраните за залихи на јаглен потребни за просечна потрошувачка до 45 дена, како и врз основа на кредитите дадени за залихи на јаглен на други организации на здружен труд во стопанството, што имаат континуирана потрошувачка на јаглен, а чија вкупна потрошувачка во текот на годината изнесува најмалку 120.000 тони, под услов роковите за враќањето на тие кредити да не можат да бидат подолги од 45 дена почнувајќи од денот на нивното користење.

Кредитите за залихите на јаглен од став 1 одредба под 3 од оваа точка, банките можат да ги користат врз основа на кредитите што им ги дале на организациите на здружен труд за залихи на јаглен купен во периодот од 1

април до 30 септември 1988 година, под услов корисници на тие кредити да се организациите на здружен труд во стопанството чија вкупна годишна потрошувачка на јаглен изнесува најмалку 30.000 тони и роковите за враќање да не можат да бидат подолги од 6 месеци почнувајќи од денот на нивното користење а најдолго до 28 февруари 1989 година.

Кредитите за залихите на јаглен од став 1 одредба под 4 од оваа точка, банките можат да ги користат врз основа на кредитите што им ги дале на организациите на здружен труд кои се занимаваат со промет на огревен материјал во поголеми потрошувачки центри за залихи на јаглен купен од рудниците на јаглен во периодот од 1 април до 30 септември 1988 година, под услов тие организации на здружен труд годишно да им испорачуваат на крајните потрошувачи најмалку 10.000 тони јаглен и договорените рокови за враќање на кредитот да не можат да бидат подолги од шест месеци, почнувајќи од денот на нивното користење а најдолго до 31 јануари 1989 година.

35б. Кредитите за кредитирање на залихи на јаглен од точка 35а на оваа одлука банките можат да ги користат врз основа на следните исправи кои ги доставуваат на народната банка, и тоа:

1) договор за кредитите што банката им ги дала на организациите на здружен труд за кредитирање на опраделени залихи на јаглен;

2) извод од книговодствената состојба за залихите на јаглен на депониите во рудниците на јаглен;

3) договор за купопродажба и динамика на испораките на јаглен склучени меѓу организациите на здружен труд кои, во смисла на оваа одлука, можат да користат кредити за залихи на јаглен и организациите на здружен труд-производители на јаглен;

4) фактура и други исправи со кои се докажуваат количините и вредностите на кредитираните залихи;

5) друга документација од која со сигурност може да се утврди дека дадените кредити се користат наменски и дека во секое време постои покрите со соодветна вредност на кредитираните залихи.

Пресметката на вредноста на залихите на јаглен заради утврдување на височината на учеството на примарната емисија во дадените кредити за залихи на јаглен од точка 35а став 1 одредба под 1 од оваа одлука ќе се врши по продажните цени на производителите на јаглен, а за залихите од одредбите под 2 до 4 став 1 на истата точка по набавните цени на јаглен.

По новододадената точка 35б се додава ново поглавје 7 и точка 35в, кои гласат:

„7. Кредити за кредитирање на увоз на определени производи

35в. Кредитите за кредитирање на увоз на определени производи од земјите на определени валутни подручја (точка 8 одредба под 7 на оваа одлука) банките можат да ги користат на начинот и под условите што се утврдени со посебна одлука на Советот на гувернерите“.

7.Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О. бр. 53
26 мај 1988 година
Белград

Го заменува
претседателот на Советот на
гувернерите
заменик на гувернерот
на Народната банка на
Југославија,
д-р Слободан Станоевиќ, с. р.

425.

Врз основа на член 22 и член 66 став 1 точка 15 од Законот за Народната банка на Југославија и за единствено монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/76, 41/81, 26/84 и 71/86), во согласност со Сојузниот извршен совет, Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА КАМАТНИТЕ СТАПКИ НА ПЛАСМАНИТЕ ОД ПРИМАРНАТА ЕМИСИЈА И НА ДРУГИ ПОБАРУВАЊА НА НАРОДНАТА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА

1. Во Одлуката за каматните стапки на пласманите од примарната емисија и на други побарувања на Народната банка на Југославија („Службен лист на СФРЈ”, бр. 87/87 и 29/88) во точка 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„По исклучок од одредбата на став 1 од оваа точка, народните банки на кредитите од примарната емисија за селективни намени пресметуваат и наплатуваат камата по каматна стапка пониска од есконтната стапка, и тоа:

1) на кредитите за производство, залихи и резерви на пченица, пченка, шеќерна репка и шеќер, маслодајни култури (вклучувајќи и соја) и сурово масло, оризова арпа и ориз, тутун и за производство и залихи на вештачки губрива – во височина од 65% од есконтната стапка;

2) на кредитите за организирано гоене на добиток (говеда, свињи и овци), живина и риби, за производство на млеко и млечни преработки од домашно производство (вклучувајќи и млеко во прав) и за одгледување на расен приплоден подмладок во сточарството (говеда, свињи и овци) – во височина од 55% од есконтната стапка;

3) на другите кредити за намени во земјоделството – во височина од 75% од есконтната стапка;

4) на кредитите за извоз на стоки и услуги и за производство и подготвување на стоки и услуги за извоз – во височина од 75% од есконтната стапка, и тоа само во периодот од 1 јануари до 31 мај 1988 година.”

2. Во точка 2 став 1 зборовите: „по дневна стапка која и одговара на годишната стапка која е за 50% поголема од есконтната стапка” се заменуваат со зборовите: „по стапка која е за 50% поголема од есконтната стапка”.

3. Во точка 4 ставот 2 се менува и гласи:

„Есконтната стапка на Народната банка на Југославија се утврдува во номинален годишен износ и ќе биде поголема за шест процентни поени реално од позитивната камата од стапката на инфлацијата, сметана во смисла на став 1 од оваа точка”.

4. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

О. бр. 50
25 мај 1988 година
Белград

Го заменува претседателот на Советот на гувернерите заменик на гувернерот на Народната банка на Југославија,

д-р Слободан Станоевиќ, с. р.

426.

Врз основа на член 31 и член 66 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Југославија и за единствено монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/76, 41/81, 26/84 и 71/86) и член 96 став 2 од Законот за основите на банкарскиот и кредитниот систем („Службен лист на СФРЈ”, бр. 70/85, 9/86, 34/86, 72/86 и 65/87), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ НА ОДЛУКАТА ЗА УСЛОВИТЕ ПОД КОИ СЕ ФОРМИРА ПОСЕБНАТА РЕЗЕРВА НА ЛИКВИДНОСТА НА БАНКИТЕ И ЗА МИНИМАЛНИОТ ИЗНОС НА ТАА РЕЗЕРВА

1. Во Одлуката за условите под кои се формира посебната резерва на ликвидноста на банките и за минималниот износ на таа резерва („Службен лист на СФРЈ”, бр. 19/86), точката 2 се менува и гласи:

„2. Минималниот износ на посебната резерва на ликвидноста што банката е должна да го држи во смисла на точка 1 од оваа одлука, сметајќи во просек за изминатите месец дена, изнесува 0,2% од дадените авали и гаранции и издадените сопствени хартии од вредност од точка 1 на

оваа одлука, според нивната состојба на крајот на месецот што му претходи на тој месец”.

2. Точката 3 се менува и гласи:

„3. Банката е должна најдоцна до 5-от работен ден во месецот да составува и да и поднесува на народната банка на републиката односно на народната банка на автономната покраина пресметка за посебната резерва на ликвидноста за изминатиот месец на образецот што ќе го пропише Народната банка на Југославија.”

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

О. бр. 55
26 мај 1988 година
Белград

Го заменува претседателот на Советот на гувернерите заменик на гувернерот на Народната банка на Југославија,
д-р Слободан Станоевиќ, с. р.

427.

Врз основа на член 42 став 3 од Законот за девизното работење („Службен лист на СФРЈ”, бр. 66/85, 71/86 и 3/88), на предлог од сојузниот орган на управата надлежен за работи на надворешната трговија што се подготвува во соработка со Народната банка на Југославија и Стопанската комора на Југославија, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА УСЛОВИТЕ И РОКОВИТЕ ДО КОИ МОЖЕ ДА СЕ ОДОБРИ ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА РОКОТ НА НАПЛАТА НА ИЗВЕЗЕНИТЕ СТОКИ И УСЛУГИ

1. Народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина може на организацијата на здружен труд и на друго општествено правно лице што врши работи на надворешнотрговски промет (во натамошниот текст: организацијата на здружен труд) да ѝ одобри наплата на изведените стоки и услуги да изврши во рок подолг од рокот од член 42 став 1 на Законот за девизното работење (во натамошниот текст: Законот), под условите и до роковите определени со оваа одлука.

2. Народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина може на организацијата на здружен труд еднократно да ѝ даде одобрение за продолжување на рокот од член 42 став 1 на Законот, и тоа:

1) до 45 дена – ако се врши наплата на стоки и услуги извезени во земјите на Европа и земјите на Средоземјето;

2) до 60 дена – ако се врши наплата на стоки и услуги извезени во прекуморски земји;

Одобрение од став 1 на оваа точка народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина може да даде во следните случаи:

1) ако по извозот на стоки и услуги во земјата – купувач настанала воена состојба, државен удар, елементарна непогода (земјотрес, поплава, пожар) или штрајк, што се докажува со потврда од дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија или со потврда од претставништвото на Стопанската комора на Југославија во односната земја за настанувањето на тие околности. Со таа потврда се докажува дека споменатите околности оневозможиле навремено плаќање;

2) ако стоките исчезнале или се оштетени на пат, па поради тоа е поднесено барање за надомест на штетата во Југославија или во странство, што се докажува со потврда за пријава на штета на осигурителната организација;

3) ако постои несогласување помеѓу купувачот и продавачот во врска со утврдувањето на конечната цена на стоките поради тоа што со договорот е предвидена привремена цена на стоките (котација, со анализа на мостри и сл.) односно ако постои несогласување помеѓу давателот и корисникот на услугата за превоз за конечната цена на услугата за превоз (поради количината и др.), што се докажува со соодветен документ;

4) ако купувачот ставил забелешки врз квалитетот или квантитетот на испорачените стоки, а е договорено квалитативно и квантитативно преземање на стоките во странство или не е договорен квалитативен прием на стоките, а во прашање се скриени мани на стоките што се докажува со записник на странскиот купувач;

5) ако продавачот извезените стоки ги насочил на друг купувач поради тоа што купувачот станал insolvent; што над купувачот е отворена стечајна постапка; што купувачот одбил да ги прими стоките; што извезените стоки се вратени и др.; што се докажува со документ од надлежните органи на земјата купувач дека наставила некоја од наведените причини или со записник на странскиот купувач;

6) ако по компензационите работи со странство наплатата на извозот е обусловена со плаќање по увоз, а овластената банка не го извршила плаќањето на увозот по таа работа, што се докажува со потврда од овластената банка;

7) ако странскиот купувач на стоки односно услуги испратил документ за извршената уплата во странска банка или е испратен чек за наплата, што се докажува со соодветен документ од домашната или странската банка;

8) ако по исплатата на штета по основ на осигурување и реосигурување странската осигурителна организација бара додатна документација во поглед на поставеното барање за исплата на осигурувањето, што се докажува со барање од странската осигурителна организација;

9) ако се извезува хартија, картон, моторни возила, резервни делови за моторни возила и финални производи од дрво, што се докажува со извозна царинска декларација;

10) ако се работи за наплата на аеродромски услуги, услуги за контрола на летањето и услуги во поморскиот сообраќај, што се докажува со фактура односно со друг документ.

3. Народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина може на организацијата на здружен труд еднократно да ѝ одобри продолжување на рокот на наплата до окончувањето на поведената постапка за принудно порамнување на странско лице или стечајна постапка или арбитражен спор или спор пред надлежниот суд, што се докажува со потврда на дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија или со потврда на претставништвото на Стопанската комора на Југославија во односната земја дека е поведена постапка за принудно порамнување односно стечајна постапка – со потврда на судот пред кој се води спор односно со примерок на тужбата со докази дека се води спор.

Организацијата на здружен труд е должна писмено да ја извести народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина за завршувањето на поведената постапка за принудно порамнување на странско лице или стечајна постапка или арбитражен спор или спор пред надлежните судови.

4. Народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина, може, на организациите на здружен труд на кои им е издадено одобрение извезените стоки односно услуги да ги наплатат со увоз на стоки или услуги еднократно да одобри продолжување на рокот на наплата до рокот предвиден за увоз на стоките односно услугите во одобрението на надлежниот сојузен орган на управата со кое е одобрена односната работа.

5. Ако со меѓудржавен договор Социјалистичка Федеративна Република Југославија прифати репрограмирање на долговите на определена земја рокот од член 42 став 1 на Законот се продолжува до рокот утврден со договорот за репрограмирање.

За склучените меѓудржавни договори од став 1 на оваа точка Народната банка на Југославија ги известува народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини, ако не се објавени во „Службен лист на СФРЈ“ – Меѓународни договори.

6. Народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина може еднократно да го продолжи рокот за наплата на извезените стоки и услуги до 30 дена ако е во прашање наплата по основ на:

1) извршени услуги што не преминуваат износ од 200.000 динари;

2) застапничка провизија, агентска провизија и дилерска провизија што не преминуваат износ од 100.000 динари;

3) извоз на мостри што се наплатуваат, а чија вредност не преминува износ од 100.000 динари;

4) извоз на филателистички марки на физички лица што се праќаат во странство како писмоносни пратки чија вредност не преминува износ од 50.000 динари.

Продолжување на роковите за наплата од став 1 на оваа точка не може да се одобри ако износите од тој став претставуваат делови на ненаплатените побарувања.

7. Ако со склучен договор за извоз на опрема или за извоз на опрема со услуга на монтажа, се договорени и гарантни рокови и депозити како покрите за исправноста на испорачаната опрема, наплатата на гарантниот депозит може да се продолжи до рокот што е предвиден со договорот со странскиот купувач, но не подолго од една година, што се докажува со извод од договорот за извоз на опрема.

Ако во рамките на склучениот договор за извезувањето на инвестиционите работи во странство се извезува опрема и материјал што се вградува во објекти во странство, народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина, може роковите од член 42 на Законот да ги продолжи до заверената привремена ситуација од странскиот нарачувач што ја плаќа таа опрема и материјал, што се докажува со заверената привремена ситуација.

8. Наплата по работи на долгорочна производствена кооперација со странство по кои е договорено наплатување и плаќање преку конткорентна сметка организациите на здружен труд можат без одобрение за продолжување на роковите за наплата да вршат до роковите определени со документот на надлежната народна банка со кој е утврдена височината на долгувањето односно побарувањето на конткорентната сметка, што се докажува со поднесување на наведениот документ на увид.

9. Ако од извозното царинење на стоките до излегувањето на стоките преку југословенската граница поминал рокот кој е подолг од седум дена, народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина може рокот од член 42 став 1 на Законот да го продолжи за онолку денови за колку рокот од извозното царинење до излегувањето на стоките преку југословенската граница е подолг од седум дена.

10. Наплата по работи на меѓународен железнички сообраќај на Заседницата на југословенските пошти, телефони и телефони, на Југословенскиот аеротранспорт и Југословенската радио-телевизија, со странски поштенски телеграфски и телефонски управи и радиодифузни организации (по пресметки за користење на тонски и видео-линии) и Установата за одржување на поморските пловни патишта, Сплит, организациите на здружен труд можат да вршат без одобрение за продолжување на роковите за наплата – до роковите предвидени со меѓународните договори и конвенции и со правилниците за спроведување на тие договори и конвенции, но не подолго од една година, што се докажува со поднесување на наведените договори и конвенции на увид.

11. Наплата за извозот на книги, списанија, весници и други публикации организациите на здружен труд можат без посебно одобрение да вршат до осум месеци за наплата на извоз во земјите на Европа и до 12 месеци за наплата на извоз во другите земји.

12. Организацијата на здружен труд не поднесува барање за продолжување на рокот за наплата од член 42 став 1 на Законот, ако се во прашање износи што не ѝ се пријавуваат на банката туку можат да се отпишат врз основа на Наредбата за начинот и постапката за правдење на разликите во вредноста настанати во работењето со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 3/86).

13. Организацијата на здружен труд ѝ поднесува на народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина образложено барање за продолжување на рокот за наплата од член 42 на Законот, пред истекот на рокот од 60 дена односно пред истекот на договорениот рок за наплата на кредитот или кредитната рата.

14. Народната банка на Југославија го пропишува образецот на барањето за продолжување на рокот за наплата на извезените стоки и услуги и начинот на пополнување на тој образец.

Народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини се должни на Народната банка на Југославија да ѝ доставуваат месечен извештај за про-

должувањето на рокот за наплата на извезените стоки и услуги, и тоа до 10-ти во наредниот месец за претходниот месец.

Народната банка на Југославија ќе го пропише упатството со обрасците за изработка на извештајот од став 1 на оваа точка.

15. Поднесување барање и донесување решение за продолжување на рокот за наплата на извезените стоки и услуги се врши по одредбите на Законот за општата управна постапка и одредбите на оваа одлука.

16. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за условите и роковите под кои може да се одобри продолжување на рокот на наплата на извезените стоки и услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 44/87, 66/87 и 72/87).

17. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 160
12 мај 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

428.

Врз основа на член 7 став 2, а во врска со член 17 ст. 7 и 8, член 22 и член 66 став 1 точка 15 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/76, 41/81, 26/84 и 71/86), во согласност со Сојузниот извршен совет, Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА НАДОМЕСТОТ ШТО БАНКИТЕ ГО ПЛАЌААТ ЗА ПОМАЛКУ ИЗДВОЕНАТА ЗАДОЛЖИТЕЛНА РЕЗЕРВА И ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНАТА РЕЗЕРВА ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА НИВНАТА ДНЕВНА ЛИКВИДНОСТ

1. Во Одлуката за надоместот што банките го плаќаат за помалку издвоената задолжителна резерва и за користење на задолжителната резерва за одржување на нивната дневна ликвидност („Службен лист на СФРЈ“, бр. 87/87 и 29/88), во точка 1 став 1 зборовите: „по дневна стапка која и одговара на годишната стапка која е за 80% поголема од есконтната стапка“ се заменуваат со зборовите: „по стапка која е за 80% поголема од есконтната стапка“.

Во став 2 зборовите: „по дневна стапка која и одговара на годишната стапка која е за 50% поголема од есконтната стапка“ се заменуваат со зборовите: „по стапка која е за 50% поголема од есконтната стапка“.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О. бр. 51
25 мај 1988 година
Белград

Го заменува претседателот на
Советот на гувернерите
заменик на гувернерот на
Народната банка на
Југославија,
д-р Слободан Станоевиќ, с. р.

429.

Врз основа на член 11 точка 21 од Статутот на Интересната заедница за станбена изградба и управување со становите за потребите на работниците и функционерите на сојузните органи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/87), Собранието на Интересната заедница за станбена изградба и управување со становите за потребите на работниците и функционерите на сојузните органи донесува

ОДЛУКА

ЗА ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА СТАНБЕНИТЕ ЗГРАДИ, СТАНОВИТЕ, ДЕЛОВНИТЕ ПРОСТОРИИ И ГАРАЖИТЕ НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ

1. Во Одлуката за одржување на станбените згради, становите, деловните простории и гаражите на сојузните органи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/86) во точка 4, по став 1, се додава став 2, кој гласи:

„Првата од став 1 одредба под 8 ги имаат само носителите на станарско право кои остваруваат право на надомест на дел од станарината.“

2. Во точка 8 став 2 по зборовите: „станарското право“ се додаваат зборовите: „кој остварува право на надомест на дел од станарината“.

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02/2-1004/5
10 мај 1988 година
Белград

Претседател
на Собранието на
Интересната заедница,
Здравко Шево, с. р.

430.

Врз основа на член 4 точка 7 од Законот за Југословенскиот регистар на бродовите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 39/74 и 23/80), на предлог од Стручниот совет на Југорегистар, Советот на Југорегистар донесува

ОДЛУКА

ЗА ТЕХНИЧКИТЕ ПРАВИЛА НА ЈУГОРЕГИСТАР – ЗА АВТОМАТИЗАЦИЈА

1. Се донесуваат Технички правила за градење на поморски бродови Дел 13 – Автоматизација, кои ги содржат следните поглавја:

- 1.1 Општи барања
- 1.2 Системи на автоматика
- 1.3 Барања за компјутери и компјутерски системи применети на брод
- 1.4 Барања за автоматизација на бродови со ознака аут 2
- 1.5 Барања за автоматизација на бродови со ознака аут 1
- 1.6 Барања за автоматизација на бродови со ознака аут 3

2. Техничките правила од точка 1 на оваа одлука се составен дел на оваа одлука, а се објавуваат во посебно издание на Југорегистар.

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3008/16-69
27 јануари 1988 година
Сплит

Директор на Југорегистар,
Игначо Стиполев, с. р.

431.

Врз основа на член 4 точка 7 од Законот за Југословенскиот регистар на бродовите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 39/74 и 23/80), на предлог од Стручниот совет на Југорегистар, Советот на Југорегистар донесува

ОДЛУКА

ЗА ТЕХНИЧКИТЕ ПРАВИЛА НА ЈУГОРЕГИСТАР – ЗА НАДВОДЈЕТО

1. Се донесуваат Технички правила за измени и дополненија на Техничките правила за градење на поморски бродови Дел 6 – надводје, кои ги содржат следните поглавја:

- 1.1 Општ дел

- 1.2 Означување на товарната линија
- 1.3 Услови за доделување на надводје
- 1.4 Доделување на најмало надводје
- 1.5 Посебни услови за бродовите на кои им се доделува надводје за превоз на дрва на палубата.
2. Техничките правила од точка 1 на оваа одлука се составен дел на оваа одлука, а се објавуваат во посебно издание на Југорегистар.
3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3008/16-70
27 јануари 1988 година
Сплит

Директор на Југорегистар,
Игначио Стиполев, с. р.

432.

Врз основа на член 4 точка 7 од Законот за Југословенскиот регистар на бродовите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 39/74 и 23/80), на предлог од Стручниот совет на Југорегистар, Советот на Југорегистар донесува

ОДЛУКА

ЗА ТЕХНИЧКИТЕ ПРАВИЛА НА ЈУГОРЕГИСТАР – ЗА ЗАШТИТАТА ПРИ РАБОТАТА

1. Се донесуваат Технички правила за градење на бродови за внатрешната пловидба Дел II – Заштита при работата, кои ги содржат следните поглавја:
 - 1.1 Општи барања
 - 1.2 Работни места и комуницирање на бродот
 - 1.3 Уреди и средства за ракување и контрола
 - 1.4 Бродски работни простории
 - 1.5 Простории за екипажот
 - 1.6 Здравствена заштита
 - 1.7 Бродови што превезуваат опасни товари
2. Техничките правила од точка 1 на оваа одлука се составен дел на оваа одлука, а се објавуваат во посебно издание на Југорегистар.
3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3008/16-71
20 јануари 1987 година
Сплит

Директор на Југорегистар,
Игначио Стиполев, с. р.

433.

Врз основа на член II точка 5 од Законот за здружување во Заедница на југословенските пошти, телеграфи и телефони („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/78), чл. 2 и 26 на Законот за поштенски, телеграфски и телефонски услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 2/86), член 18 став 1 точка 8, член 148 став 1 точка 5 и член 153 на Самоуправната спогодба за здружување во Заедницата на југословенските пошти, телеграфи и телефони („ПТТ весник“, бр. 26/85), работните организации за поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај (во натамошниот текст: РО за ПТТ сообраќај), и тоа:

Од СР Босна и Херцеговина:

- 1) РО за ПТТ сообраќај „Бања Лука“ од Бања Лука,
- 2) РО за ПТТ сообраќај „Бихаќ“ од Бихаќ,
- 3) РО за ПТТ сообраќај „Брчко“ од Брчко,
- 4) РО за ПТТ сообраќај „Добој“ од Добој,
- 5) РО за ПТТ сообраќај „Горажде“ од Горажде,
- 6) РО за ПТТ сообраќај „Јајце“ од Јајце,
- 7) РО за ПТТ сообраќај „Ливно“ од Ливно,
- 8) РО за ПТТ сообраќај „Мостар“ од Мостар,
- 9) РО за ПТТ сообраќај „Приедор“ од Приедор,
- 10) РО за ПТТ сообраќај „Сараево“ од Сараево,

- 11) РО за ПТТ сообраќај „Требиње“ од Требиње,
- 12) РО за ПТТ сообраќај „Тузла“ од Тузла и,
- 13) РО за ПТТ сообраќај „Зеница“ од Зеница,

кои се здружуваат во Заедницата на ЈПТТ преку Сложена-та организација на здружен труд за ПТТ сообраќај на Босна и Херцеговина од Сараево;

Од СР Македонија:

- 14) РО за ПТТ сообраќај „Скопје“ од Скопје;

Од СР Словенија:

- 15) Претпријатие за ПТТ сообраќај Целје,
 - 16) Претпријатие за ПТТ сообраќај Копер,
 - 17) Претпријатие за ПТТ сообраќај Крањ,
 - 18) Претпријатие за ПТТ сообраќај Љубљана,
 - 19) Претпријатие за ПТТ сообраќај Марибор,
 - 20) Претпријатие за ПТТ сообраќај Мурска Собота,
 - 21) Претпријатие за ПТТ сообраќај Нова Горица,
 - 22) Претпријатие за ПТТ сообраќај Ново Место и
 - 23) Претпријатие за ПТТ сообраќај Трбовле,
- кои се здружуваат во Заедницата на ЈПТТ преку Здружени-те ПТТ организации на Словенија од Љубљана;

Од СР Србија:

- 24) РО за ПТТ сообраќај „Белград“ од Белград,
 - 25) РО за ПТТ сообраќај „Чачак“ од Чачак,
 - 26) РО за ПТТ сообраќај Крагуевац,
 - 27) РО за ПТТ сообраќај „Кралево“ од Кралево,
 - 28) РО за ПТТ сообраќај „Крушевац“ од Крушевац,
 - 29) РО за ПТТ сообраќај „Ниш“ од Ниш,
 - 30) РО за ПТТ сообраќај Светозарево и
 - 31) РО за ПТТ сообраќај „Титово Ужице“ од Титово Ужице,
- кои непосредно се здружуваат во Заедницата на ЈПТТ;

Од САП Војводина:

- 32) РО за ПТТ сообраќај „Нови Сад“ од Нови Сад,
 - 33) РО за ПТТ сообраќај „Северна Бачка“ од Суботица,
 - 34) РО за ПТТ сообраќај „Јужен Банат“ од Панчево,
 - 35) РО за ПТТ сообраќај „Северен Банат“ од Кикин-да,
 - 36) РО за ПТТ сообраќај „Сомбор“ од Сомбор;
 - 37) РО за ПТТ сообраќај „Срем“ од Сремска Митровица и
 - 38) РО за ПТТ сообраќај „Зрењанин“ од Зрењанин
- кои непосредно се здружуваат во Заедницата на ЈПТТ;

Од САП Косово:

- 39) РО за ПТТ сообраќај на САП Косово од Пришти-на;

Од СР Хрватска:

- 40) РО за ПТТ сообраќај Бјеловар,
 - 41) РО за ПТТ сообраќај Дубровник,
 - 42) РО за ПТТ сообраќај Карловац,
 - 43) РО за ПТТ сообраќај „Осиек“ од Осиек,
 - 44) РО за ПТТ сообраќај Риека,
 - 45) РО за ПТТ сообраќај Пула,
 - 46) РО за ПТТ сообраќај „Славонски Брод“ од Славонски Брод,
 - 47) РО за ПТТ сообраќај Сплит,
 - 48) РО за ПТТ сообраќај Шибеник,
 - 49) РО за ПТТ сообраќај Вараждин,
 - 50) РО за ПТТ сообраќај Задар и
 - 51) РО за ПТТ сообраќај Загреб,
- кои непосредно се здружуваат во Заедницата на ЈПТТ; и

Од СР Црна Гора:

- 52) РО за ПТТ сообраќај Титоград,
- по претходно прибавеното мислење од Сојузот на самоупра-вните интересни заедници за ПТТ сообраќај на Југосла-вија и од Стопанската комора на Југославија и во соглас-ност со Сојузниот секретаријат за правосудство и органи-зација на сојузната управа во поглед на одредбите кои се однесуваат на врачувањето на судските писма и писмата по управната и прекршочната постапка, склучуваат

САМОУПРАВНА СПОГОДБА ЗА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ПОШТЕНСКИ, ТЕЛЕГРАФСКИ И ТЕЛЕФОНСКИ УСЛУГИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на Самоуправната спогодба за Општите услови за вршење на поштенски, телеграфски и телефонски услуги

Член 1

(1) Со оваа самоуправна спогодба за Општите услови за вршење на поштенски, телеграфски и телефонски услуги (во натамошниот текст: Општите услови) се уредуваат единствените услови под кои организациите на здружен труд за поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај (во натамошниот текст: ПТТ организации) вршат одделни видови на поштенски, телеграфски и телефонски услуги (во натамошниот текст: ПТТ услуги) и ја утврдуваат постапката за остварување на меѓусебните права и обврски на ПТТ организации и корисниците на ПТТ услуги во врска со вршењето односно користењето на ПТТ услуги, во согласност со одредбите на Законот за поштенски, телеграфски и телефонски услуги (во натамошниот текст: Законот за ПТТ услуги) и со одредбите на другите закони кои се однесуваат на поштенскиот, телеграфскиот и телефонскиот сообраќај (во натамошниот текст: ПТТ сообраќај).

(2) Одредбите на Општите услови сообразно се применуваат и врз соодветните односи во врска со вршењето на ПТТ услуги во меѓународниот ПТТ сообраќај, ако со меѓународен договор не е одредено поинаку.

Начело на чесност и совесност

Член 2

(1) Во вршењето и користењето на одделни ПТТ услуги и во остварувањето на меѓусебните права и обврски кои од тоа произлегуваат, ПТТ организации и корисниците на ПТТ услуги ќе се придржуваат кон начелото на чесност и совесност.

(2) ПТТ организации и корисниците на ПТТ услуги не можат да се повикуваат на некоја одредба од Општите услови ако примената на таа одредба во дадениот случај би произвела последици кои се спротивни на ова начело.

(3) Во врска со остварувањето на начелото од ст. 1 и 2 на овој член, ПТТ организации се должни постојано да ги преземаат сите потребни организациони, експлоатациони и технолошки мерки со кои на корисниците на ПТТ услуги им се обезбедуваат и им се даваат квалитетни, сигурни и брзи ПТТ услуги.

(4) Корисниците на ПТТ услуги се должни:

1) да го одберат оној вид на ПТТ услуги кој одговара на:

- карактерот на содржината на пратката;
- видот и значењето на пратката;
- вистинската вредност на пратката;
- значењето на соопштението;

2) уредно и совесно да ги извршуваат сите работи предвидени со Општите услови, со кои ќе се забрза и ќе се направи повалитетен и посигурен преносот и врачувањето на поштенските пратки и телеграфските и телефонските соопштенија.

Отстапување од Општите услови

Член 3

(1) Кога одделни ПТТ услуги почнуваат и се завршуваат на подрачјето од иста ПТТ организација, корисниците на ПТТ услуги со таа ПТТ организација можат да договараат и услови за вршење и користење на ПТТ услуги поинакви од оние што се утврдени со Општите услови.

(2) Во случај од став 1 на овој член, условите што ги договараат корисниците на ПТТ услуги и ПТТ организации не можат да бидат понеповолни за корисниците на ПТТ услуги од условите предвидени со Општите услови.

Работно време

Член 4

(1) Распоредот на работното време на поштите, телеграфите и телефоните (во натамошниот текст: единици-

те на ПТТ мрежа) одредено за работа непосредно со корисниците на ПТТ услуги, мора да биде видно истакнат на влезот во зградата односно во просторите на единиците на ПТТ мрежа кои служат за работа непосредно со корисниците на ПТТ услуги.

(2) За прием и врачување на одделни видови поштенски пратки, телеграми и телефонски покани, како и за вршење на други ПТТ услуги, работното време во единиците на ПТТ мрежа мора да биде уште и посебно назначено на соодветни работни места, доколку се разликува од работното време од став 1 на овој член.

(3) Времето до кога корисниците на ПТТ услуги можат на единиците на ПТТ мрежа да ѝ предадат одделни пратки кои треба да бидат испратени од единиците на ПТТ мрежа оној ден кога ѝ се предадени, мора да биде истакнато во просторите кои служат за работа непосредно со корисниците на ПТТ услуги, како и на поштенските сандачиња на потесното подрачје на единиците на ПТТ мрежа.

(4) Единиците на ПТТ мрежа која врши достава на пратки, телеграми и телефонски покани, може во просторите кои служат непосредно за работа со корисниците на ПТТ услуги, на погоден начин да го објави и времето кога пошторазнесувачите излегуваат на достава – на потесното, поширокото и најширокото подрачје на единиците на ПТТ мрежа.

(5) Единиците на ПТТ мрежа може да го одреди и на погоден начин да го објави времето за достава на итни пратки, телеграми и телефонски покани на своето потесно подрачје.

(6) ПТТ организација може со корисниците на ПТТ услуги да договара посебно време и место за прием и врачување на поштенските пратки, телеграмите и телефонските покани.

Полномошно

Член 5

(1) Корисниците на ПТТ услуги можат приемот на книжените поштенски пратки, телеграми и телефонски покани да го вршат и преку полномошници.

(2) За издавање на полномошно од став 1 на овој член, во смисла на Законот за ПТТ услуги, покрај општите прописи за издавање на полномошно, важи и следното:

1) полномошно не може да му се издаде на лице кое е неписмено или не може да се потпише;

2) корисникот на ПТТ услуги со едно полномошно може да овласти најмногу 3 лица во негово име да примат поштенски пратки, телеграми и телефонски покани;

3) полномошното на поединецот односно отповикувањето на тоа полномошно мора да биде заверено од надлежниот државен орган или од единиците на ПТТ мрежа;

4) полномошното мора да се депонира кај единиците на ПТТ мрежа кај која полномошникот ќе ги прима поштенските пратки, телеграмите и телефонските покани.

(3) Полномошното може да се издава за прием на сите пратки, за одделни видови пратки или за одделна пратка. Поединците корисници на поштенска преграда и правните лица можат да издаваат полномошно само за прием на сите видови пратки.

(4) Полномошното заверено од надлежниот државен орган важи за времето кое во него е назначено.

(5) Полномошното кое е заверено од единиците на ПТТ мрежа важи најдолго до истекување на календарската година во која е заверено.

(6) Ако издавачот на полномошното со кое се ополномоштени две или три лица, сака да изврши измена на некои од овие лица, мора да го отповика полномошното во целина и да издаде ново полномошно.

(7) Ако издавачот на полномошното го отповика издаденото полномошно, должен е за тоа писмено да ја извести единиците на ПТТ мрежа кај која полномошното е депонирано.

(8) Полномошното што го заверува единиците на ПТТ мрежа се составува на образецот „Полномошно“, во два идентични примероци, од кој едниот се депонира кај единиците на ПТТ мрежа, а другиот примерок го задржува корисникот на ПТТ услуги.

(9) Ако полномошното е заверено од страна на надлежен државен орган, а полномошникот нема дупликат од

такво полномошно, во единицата на ПТТ мрежа ќе депомира препис или фотокопија на такво полномошно. Работникот на единицата на ПТТ мрежа ќе констатира дека преписот односно фотокопијата му е верна на оригиналот.

Докажување на идентитетот

Член 6

(1) Кога испраќачот, примачот или друго лице, според одредбите на Општите услови, е должно да го докаже својот идентитет, за докажување на идентитетот можат да послужат следните исправи:

- 1) лична карта (легитимација);
- 2) легитимација односно воена книшка на припадник на Југословенската народна армија и легитимација на припадник на милицијата;
- 3) пасош;
- 4) поштенска легитимација (Carte d'identité postale), издадена од некоја странска пошта;
- 5) национална лична карта на странски државјанин;
- 6) постојана погранична дозвола – пропусница.

(2) По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, за доказ на идентитетот може да послужи и изјава од сведок чиј идентитет може да се утврди со исправите од став 1 на овој член.

(3) Ако работникот на единицата на ПТТ мрежа се посомнева во исправноста на исправата со која се докажува идентитетот или во законитоста на поседувањето на оваа исправа, или во вистинитоста на изјавата на сведокот, може да го одбие врачувањето на пратката односно телеграмата, исплатата на испратничкиот износ или извршувањето на друго дејствие во врска со кое било потребно докажување на идентитетот.

Употреба на јазиците на народностите при користењето на ПТТ услуги

Член 7

(1) Ако корисникот, на подрачјето на кое живеат припадници на одделна народност и на кое, согласно со уставот, законот и статутот на општествено-политичката заедница, во службена употреба рамноправно се применува јазикот и писмото на таа народност, при врачувањето на поштенска пратка, телеграма или телефонска покана, во адресата на пратката, телеграмата или телефонската покана или во означувањето на паричниот износ на испратницата, пакетот или вредносното писмо го употреби јазикот на таа народност, а услугата треба да се изврши надвор од подрачјето на кое живеат припадници на таа народност, единицата на ПТТ мрежа е должна да ја прими таа пратка, телеграма или телефонска покана со тоа што текстот на јазикот на таа народност да го преведе на еден од јазиците на народите на Југославија и преводот службено да го завери со поштенскиот жиг и со потпис на работникот на единицата на ПТТ мрежа.

(2) Називот на одредишната единица на ПТТ мрежа и во случајот од став 1 на овој член мора да биде испишан според списокот на поштите, телеграфите и телефоните што го издава Заедницата на југословенските пошти, телеграфи и телефони (во натамошниот текст: Заедница на ЛПТТ) и не може да се преведува.

Плаќање на ПТТ услуги

Член 8

(1) ПТТ услуга корисникот ја плаќа според ценовникот на ПТТ услуги на односната ПТТ организација. ПТТ организација може на одделни големи корисници да им одобрува и пониска цена за одделни поштенски услуги, на начин и под услови предвидени со посебен договор.

(2) Извод од ценовникот на ПТТ услуги мора да биде истакнат на видно место во просториите на единицата на ПТТ мрежа – за корисниците на ПТТ услуги.

II. ПОШТЕНСКИ УСЛУГИ

Поним на поштенски услуги

Член 9

(1) Како поштенски услуги се подразбираат услугите што го опфаќаат преносот на обичните писмоносни пратки (писма, поштенски картички, печатени работи, секограми, мали пакети и др.), книжени пратки (препорачани писмоносни пратки, вредносни писма, пакети, поштенски испратници и др.) и други пратки предвидени во Номенклатурата на поштенските, телеграфските и телефонските услуги (во натамошниот текст: Номенклатура на ПТТ услуги), како и други поштенски услуги предвидени во таа номенклатура.

(2) При приемот на обична писмоносна пратка единицата на ПТТ мрежа не му издава на испраќачот потврда за приемот, ниту од примачот бара да потврди дека му е вратена пратката.

(3) При приемот на книжена пратка единицата на ПТТ мрежа му издава на испраќачот потврда за приемот и, по правило, од примачот бара да потврди дека му е вратена пратката.

(4) ПТТ организации вршат прием на поштенски пратки на подрачјето за кое се основани.

Писмо

Член 10

(1) Писмо е секое пишувано соопштение во затворена обвивка на која не е означена вредноста, како и секоја друга пратка која, во поглед на димензиите и масата, им одговара на условите предвидени за писмо, иако не содржи пишувано соопштение.

(2) Писмото мора да биде затворено така што содржината добро да му е заштитена од можности за повреда или оштетување во текот на преносот и, без видна повреда на обвивката односно пликот, содржината да не може да се извади ниту да се оштети.

(3) Писмото не може да има поголема маса од 2 kg.

(4) Писмото мора да ги има следните димензии: збирот на должината, широчината и височината не може да биде поголем од 90 cm, со тоа што најголемата од овие три димензии не може да биде поголема од 60 cm.

(5) Ако писмото има облик на валјак, должината и двата пречника не можат да бидат поголеми од 104 cm, со тоа што најголемата од тие димензии не може да биде поголема од 90 cm, односно збирот на должината и двата пречника не може да биде помал од 17 cm, во кој случај должината на писмото не може да биде помала од 10 cm.

(6) Најмалите димензии на адресната страна на писмото не можат да бидат помали од 14 x 9 cm.

(7) Писмо чии димензии се помали од димензиите наведени во ст. 5 и 6 на овој член може да се прими за пренос само ако е снабдено со четириаглеста адресница од картон или од друг погоден материјал, во кој случај димензиите на адресницата не можат да бидат помали од 10 x 7 cm.

(8) Судско писмо и писмо по управна и прекршочната постапка е пратка која за предаваат надлежните органи и организации во плик со бела или сина боја за примачот како странка во постапката, со кое оди како, составен дел, повратница од иста големина и боја, која по горниот раб на пликот е перфорирана.

(9) Судското писмо и писмото по управната и прекршочната постапка мора, во поглед на масата, да им одговара на условите за обично писмо, а во поглед на димензиите – за стандардизирано писмо.

(10) Стандардизирано писмо е ковертирано писмо во форма на правоаголник, чија должина не е помала од широчината помножена со 1,4 и кое им одговара на следните димензии:

- 1) Писмо во обично пликот:
 - а) најмали димензии од 9 x 14 cm, со толеранција од 2 mm;
 - б) најголеми димензии од 12 x 23,5 cm, со толеранција од 2 mm;
 - в) најголема маса од 20 g;
 - г) најголема дебелина од 5 mm;

д) адресата на примачот треба да биде напишана на страната од плико која нема преклоп за затворање и во правоаголен простор кој е на најмало растојание од: 4 cm од горниот раб на плико (толеранција 2 mm); 1,5 cm од бочниот десен раб; 1,5 cm од долниот раб и на најголема оддалеченост од 14 cm од бочниот десен раб.

2) Писмо во плико со провиден дел:

Димензиите, масата и дебелината на писмото се исти како за писмо во обично плико. Провидниот дел треба да биде на најмало растојание од: 4 cm од горниот раб на плико (толеранција 2 mm); 1,5 cm од бочниот десен раб; 1,5 cm од бочниот лев раб; 1,5 cm од долниот раб. Провидниот дел не смее да биде порабен со лента или врамен во боја и мора да овозможи лесно читање на адресата.

3) Кај писмо во обично плико и во плико со провиден дел, адресата на испраќачот, кога е на предната страна, треба да биде во горниот лев агол. На истото место, под адресата на испраќачот, се ставаат службените ознаки или налепници. На адресната страна на писмото надолжно, просторот во форма на правоаголник, во височина од 4 cm (толеранција 2 mm) сметајќи од горниот раб и должина од 7,4 cm сметајќи од десниот раб, е предвиден за франкирање и жигосување. Во рамките на овој правоаголен простор, поштенските марки или отпечатоците на машината за франкирање се ставаат во горниот десен агол. Ако провидниот дел се наоѓа на левата адресна страна на плико, тој мора да биде поставен така да остава доволен простор за службените налепници и ознаки кои се ставаат под адресата на испраќачот.

(11) Писмото што не ги исполнува условите од став 10 на овој член не се смета за стандардизирано писмо.

(12) Писмото што не ги исполнува условите од став 10 на овој член за стандардизирано писмо, а масата на тоа писмо не е поголема од 250 g, се смета како обично писмо.

(13) Писмо чија маса е поголема од 250 g се смета како гломазно писмо.

Поштенска картичка

Член 11

(1) Поштенска картичка е пратка со отворено пишувано соопштение, а е изработена од картон или од доволно цврста хартија во форма на правоаголник.

(2) Најголемите димензии на поштенската картичка се 15 × 10,5 cm, а најмалите 14 × 9 cm.

(3) Поштенската картичка се предава отворено и без плико.

(4) Поштенската картичка од поштенско издание за внатрешен сообраќај во заглавјето мора да има назив: „Поштенска картичка“, како и отпечатена поштенска марка.

(5) Најмалку десната половина на предната страна на секоја поштенска картичка мора да биде наменета за адреса, а опачината и најмногу левата половина од предната страна се наменети за соопштение.

(6) Поштенската картичка може да биде превиткана само во адресниот дел кој, во тој случај, мора да биде залепен.

(7) Како поштенски картички се сметаат сите видови разгледници кои одговараат на условите предвидени за поштански картички.

(8) Поштенската картичка која во поглед на димензиите ги исполнува условите од став 2 на овој член, а не е превиткана во смисла на одредбата од ставот 6 на овој член, се смета како стандардизирана поштенска картичка.

(9) Поштенската картичка која не ги исполнува условите предвидени со одредбите на овој член, како и другите услови за овој вид пратки, во поглед на плаќањето на цената за поштенските услуги (во натамошниот текст: поштарина) се смета како писмо.

Печатена работа

Член 12

(1) Печатена работа е отворена пратка, која содржи книги, весници и списанија.

(2) Книгите се непериодични печатени публикации, кои имаат најмалку 50 страници, не сметајќи ги кориците. Насловната страна на книгата мора да има и наслов на книгата, име и презиме на авторот, место на издавањето, година на изданието и назив на издавачот односно печат-

ницата. Листовите на книгата мораат да бидат меѓусебно поврзани (тврд повез, броширано-лајмувано, броширано шиено со конец, тврд повез во полуплатно, полуплатно во броширан повез, шиено со кламер жица низ превојот и шиено со кламер жица одозгора).

(3) Под весници се подразбираат печатени публикации, кои излегуваат секојдневно или повремено, во одредено временско растојание, во форма на весници а не се укоричени и поврзани.

(4) Под списанија се подразбираат укоричени и поврзани печатени публикации, кои излегуваат во одредено временско растојание најмалку четири пати годишно.

(5) Весници и списанија се печатени публикации наменети за информирање на јавноста и мораат, во смисла на законските прописи, да бидат регистрирани кај надлежниот орган за информирање. Секој примерок на весник и списание мора да има постојан назив, место и датум на излегувањето, име и презиме на уредникот, име и адреса на издавачот, име и назив на основачот, реден број на излегувањето, цена односно ознака „бесплатно“ и нумерирани страници. Ако издавач се група граѓани мора да има и седиште на групата граѓани.

(6) При првото предавање на весниците и списанијата за испраќање, основачот или неговиот полномошник е должен на ПТТ организација, кај која истите ќе ги предава, да ѝ докаже дека весникот односно списанието се запишани во регистарот на весниците и списанијата кај органот надлежен за информирање. Истовремено мора да предаде два примероци на весници и списанија, со кои докажува дека се исполнети условите од ст. 5 и 6 на овој член.

(7) Весникот и списанието можат да имаат прилог, ако истиот ги исполнува овие услови:

- да е негов составен дел и да е вложен во одделен примерок на весникот или списанието;
- да има ист назив како весникот или списанието;
- печатот, формата и видот на хартијата да се еднакви како кај весникот или списанието кон кој е приложен;
- да има ист одговорен уредник како весникот односно списанието;
- издавачот да е ист за прилогот и за весникот односно списанието;
- да постои меѓусебна врска на содржината во прилогот и весникот односно списанието.

Ако прилогот не ги исполнува напред наведените услови, тој, во поглед плаќањето поштарина, се распоредува во оној вид пратка на која ѝ припаѓа.

(8) Печатената работа не може да има маса поголема од 2 kg. Еден примерок на весник или списание како печатена работа, не може да има маса поголема од 500 g. Ако весниците и списанијата ги предава овластен (регистриран) издавач, врзопот на весниците и списанијата не може да има поголема маса од 10 kg, а вреќата со весници и списанија не може да има поголема маса од 30 kg.

(9) Димензиите на печатената работа мораат да им одговараат на димензиите предвидени за писмо.

(10) Одделно адресирана печатена работа која содржи весници или списанија и која е сложена за испраќање не може да има ниедна димензија поголема од 30 cm. Врзопот на адресирани и неадресирани печатени работи кој содржи весници и списанија, не може да има ниедна димензија поголема од 45 cm.

(11) Во левиот горен агол на адресната страна на печатената работа испраќачот е должен да ја стави ознаката „Печатена работа“. Оваа ознака мора да биде ставена и на весниците и списанијата ако ги испраќа издавачот.

(12) Испраќачот може кон печатените работи да приложи отворена сметка, испратница, уплатница кои се однесуваат на предметот што се испраќа.

Секोगрам

Член 13

(1) Секोगрам е отворена пратка која содржи печатени работи со знаци наменети на слепи лица. Овие знаци се состојат од букви отпечатени на цврста хартија или на некој друг сличен материјал со помош на дупчење или отпечатување така што хартијата или другиот материјал на кој буквите се отпечатени да добие соодветна издаденост.

(2) Како секोगрам се сметаат:

- 1) клише со знаци на секографија;

2) звучна снимка или специјална хартија наменета за слепи лица, под услов да ја предава за пренос некоја установа за слепи или да е испратена до таа установа.

(3) Во десниот горен агол на адресната страна на секограмот испраќачот е должен да ја стави ознаката: „Сekoграм“.

(4) Сekoграмот не може да има поголема маса од 7 kg.

(5) Димензиите на секограмот мораат да им одговараат на димензиите предвидени за писмо.

(6) Сekoграмот чии димензии се помали од димензиите наведени во став 5 на овој член се прима ако е снабден со четириаглеста адресница од картон или од некој друг погоден материјал, но во никој случај димензиите на адресницата не можат да бидат помали од 10 × 7 cm.

Мал пакет

Член 14

(1) Мал пакет е отворена пратка која содржи стоки и други предмети.

(2) Малиот пакет може да содржи попис на содржината, технички услови и цена на стоките и адреса на испраќачот и примачот.

(3) Во левиот горен дел на адресната страна на малиот пакет испраќачот е должен да ја стави ознаката: „Мал пакет“.

(4) Малиот пакет не може да има маса поголема од 1 kg.

(5) Димензиите на малиот пакет мораат да одговараат на димензиите предвидени за писмо.

(6) Малиот пакет чии димензии се помали од димензиите наведени во став 5 на овој член, се прима ако е снабден со четириаглеста адресница од картон или од друг погоден материјал, но во никој случај димензиите на адресницата не можат да бидат помали од 10 × 7 cm.

Препорачана писмоносна пратка

Член 15

(1) Препорачана писмоносна пратка е книжена писмоносна пратка. Како препорачана пратка може да се предаде писмо, поштенска картичка, печатена работа, секограм, мал пакет и др.

(2) По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, печатената работа што содржи весници и списанија, а што ја предава издавачот, не може да се предаде за пренос како препорачана писмоносна пратка ако договорената поштарина е пониска од онаа што е предвидена за печатена работа.

(3) Судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка може да се предаде за пренос само како препорачана писмоносна пратка.

Вредносно писмо

Член 16

(1) Вредносно писмо е затворена книжена пратка со означена вредност, која може да содржи предмети од вредност, пари и пишувано соопштение.

(2) Вредноста на содржината мора да биде назначена со бројки и со букви на левиот долен дел на адресната страна на вредносното писмо. Означената вредност мора да ѝ одговара на вистинската вредност на содржината на вредносното писмо или, во дадениот случај, на вредноста на содржината за испраќачот.

(3) Означената вредност на вредносното писмо не може да биде поголема од 10.000.000 динари. Кога Службата на општественото книговодство испраќа парични дотации до единиците на ПТТ мрежа или кога единиците на ПТТ мрежа испраќа парични одвишоци до Службата на општественото книговодство, висината на означената вредност на вредносното писмо не е ограничена. Исто така, висината на означената вредност на вредносното писмо не е ограничена кога вредносните писма се разменуваат меѓу деловните банки и единиците на ПТТ мрежа, односно Поштенската штедилница и единиците на ПТТ мрежа, а содржат ефективни девизни средства.

(4) Вредносното писмо не може да има поголема маса од 2 kg. По исклучок, кога Службата на општественото

книговодство испраќа парични дотации до единиците на ПТТ мрежа или кога единиците на ПТТ мрежа испраќа парични одвишоци до Службата на општественото книговодство, масата на вредносното писмо може да има до 10 kg. Исто така, вредносното писмо може да има маса до 10 kg кога вредносните писма се разменуваат меѓу деловните банки и единиците на ПТТ мрежа, односно Поштенската штедилница и единиците на ПТТ мрежа, а содржат ефективни девизни средства. Ако вредносните писма од овој став се разменуваат на подрачјето на иста ПТТ организација, масата на тие писма може да биде поголема од 10 kg.

(5) На обвивката односно на пликот на вредносното писмо не можат да се вршат никакви бришења, стружења, исправувања, пречртувања и сл., како ни измени или подвлекувања на одделни делови на адресата или означената вредност ниту смеат да се ставаат некакви налепници или ознаки, освен поштенски ознаки или налепници.

(6) Димензиите на вредносното писмо мораат да одговараат на димензиите предвидени за писмо, освен за вредносните писма предвидени во став 4 на овој член, кои можат да имаат маса поголема од 2 kg.

Пакет

Член 17

(1) Пакет е затворена книжена пратка, со означена вредност, која може да содржи стоки, пари и други предмети, како и пишувано соопштение.

(2) Вредноста на содржината на пакетот мора да биде назначена со бројки на левиот долен дел на адресната страна на пакетот. Означената вредност мора да ѝ одговара на вистинската вредност на содржината на пакетот или, во дадениот случај, на вредноста на содржината за испраќачот, за што треба да стои констатација на испраќачот во потврдата за предавање на пратката. Последниците од неозначувањето на вистинска вредност ги поднесува испраќачот.

(3) Означената вредност на пакетот не може да биде поголема од 10.000.000 динари.

(4) Пакетот не може да има маса поголема од 15 kg.

(5) Димензиите на пакетот се:

1) за пакет што се превезува со површински средства за превоз (површински пакет) – збирот на должината, широчината и височината изнесува 30 до 140 cm, односно ако таквиот пакет има форма на валјак збирот на должината и двата пречника не може да биде поголем од 140 cm, ни помал од 17 cm, со тоа што една од тие најмали димензии не може да биде помала од 10 cm;

2) за пакет што се превезува со воздушни средства за превоз (авионски пакет) – должината на пакетот изнесува најмногу 50 cm, а секоја друга страна најмногу 40 cm;

3) кај пакет со најмали димензии од точка 1 односно точка 2 на овој став, адресната страна не може да има димензии помали од најмалите димензии предвидени за писмо.

(6) Пакетот се смета гломазен:

1) ако која било димензија преминува 50 cm;

2) ако кои било две димензии, земени одделно, преминуваат 30 cm;

3) ако поради особената форма не може да се сложи со другите пакети;

4) ако има маса поголема од 5 kg.

(7) Ако пакетот е гломазен по повеќе основи, гломазноста се зема само по една основа.

(8) Пакетот се смета за стандардизиран ако содржината му е спакувана во поштенска стандардизирана и типизирана амбалажа или во некоја друга амбалажа која, во поглед на димензиите и техничките карактеристики, ги исполнува истите услови како поштенската амбалажа.

Поштенска и телеграфска испратница

Член 18

(1) Поштенската и телеграфската испратница е книжена пратка со која испраќачот дозначува одреден паричен износ до примачот.

(2) Поштенската испратница се испраќа преку поштенско-сообраќајни врски, а телеграфската испратница – преку телеграфски врски.

(3) Износот што може да се дозначи по една испратница не може да биде поголем од 300.000 динари.

(4) Телеграфската испратница која гласи за примач кој се наоѓа на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, се прима само ако испраќачот платил и надомест за користење на посебен носител, освен ако испраќачот изречно не барал телеграфската испратница да се исплати како поштенска испратница.

(5) Испраќачот кој сака да дозначи испратнички износ со поштенска испратница, е должен да го пополни образецот, односно е должен да го пополни образецот „Телеграфска испратница“, ако сака испратничкиот износ да го дозначи со телеграфска испратница. Испитувањето на испратничкиот износ на овие образци се врши во соодветни ставки со бројки и букви.

Поштенската и телеграфската испратница можат да бидат пополнети со хемиски молив, со машина за пишување, со печатарски или со други механички средства.

Посебни поштенски услуги

Член 19

(1) Посебните поштенски услуги се такви поштенски услуги со кои испраќачот, при предавањето на пратката, бара посебен начин на пренос и врачување на пратката.

(2) Испраќачот, во смисла на одредбите на став 1 од овој член, може да ги бара следните посебни услуги:

1) пратката да се достави итно;

2) пакетот до одредишната единица на ПТТ мрежа да се испрати многу итно;

3) на повратницата примачот да потврди дека книжената пратка му е врачана;

4) книжената пратка да се врачи со наплата на откупниот износ;

5) пратката да се испрати со авион;

6) пакетот во текот на преносот и врачувањето да се испраќа одвоено – со посебно внимание;

7) пратката во одредишната единица на ПТТ мрежа да се чува и врачи како „post restant“.

(3) За услугите од став 2 на овој член испраќачот плаќа пропишана поштарина, освен за услугите од точка 7 на став 2 од овој член.

(4) Испраќачот што сака да користи една или повеќе посебни услуги од став 2 на овој член, е должен таквото барање да го стави при предавањето на пратката. Ова барање испраќачот го става означувајќи ја бараната услуга на соодветна потврда за приемот на пратката, односно на пратката – за услугата од став 2 точка 7 на овој член.

(5) По исклучок од одредбата на точка 1 од став 2 на овој член, како итна не може да се предаде пратка која е адресирана на „post restant“ или на поштенска преграда, пратка која во адресата на примачот има ознака на воена пошта или пратка која гласи за примач кој се наоѓа на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа.

(6) За печатени работи кои содржат весници и списанија, а ги предава издавачот, испраќачот може да користи само посебна услуга предвидена во точ. 5 и 7 на став 2 од овој член.

Итна пратка

Член 20

(1) Итна пратка е таква пратка која му се врачува на примачот пред другите пратки преку достава на потесното подрачје на единицата на ПТТ мрежа, во работното време одредено за итна достава, согласно со одредбите на член 4 став 5 од Општите услови.

(2) Достава на итен пакет до 1 kg на потесното подрачје вршат сите единици на ПТТ мрежа.

(3) Единицата на ПТТ мрежа кај која не е организирана достава на пакети, за итните пакети преку 1 kg доставува извештај за пристигањето на пакетот на начинот предвиден за достава на итни пратки.

(4) Писмоносната пратка која содржи живи животни (член 15 став 1 на Законот за ПТТ услуги) задолжително се предава како итна.

(5) Ако пратката од член 19 став 5 на Општите услови е предадена како итна, таквата пратка му се врачува на примачот на начинот предвиден за врачување на пратки кои не се итни.

Многу итен пакет

Член 21

(1) Многу итен пакет е таков пакет кој се испраќа до одредишната единица на ПТТ мрежа со првите поштенско-сообраќајни врски според одредбите на Општиот ред за превоз на поштенските пратки.

(2) Како многу итен пакет може да се предава секој пакет, без оглед на видот и карактерот на содржината.

(3) Пакет кој содржи живи животни или лесно расипливи стоки мора да се предаде како многу итен.

(4) Доставата на многу итниот пакет до примачот се врши во сè на начинот предвиден за достава на итни пратки.

(5) Ако многу итниот пакет е адресиран на поштенска преграда или на „post restant“, таквиот пакет се врачува во единицата на ПТТ мрежа, а ако гласи на примач кој се наоѓа на поширокото или најширокото подрачје, пакетот му се врачува на примачот на начинот предвиден за врачување на поштенски пратки на тие подрачја.

Пратка со повратница

Член 22

(1) Пратка со повратница е таква пратка чие врачување писмено се потврдува, на посебен образец „Повратница“, кој му се врачува на испраќачот. Употребата на другите образци „Повратница“, кои се користат при механичката обработка, не е дозволена без посебно одобрение од Заедницата на ЈПТТ, односно од ПТТ организацијата, доколку услугата во целина се извршува на нејзината територија.

(2) Врачувањето на пратката со повратница, покрај примачот лично, можат да го потврдат и други лица кои според Законот за ПТТ услуги и Општите услови се овластени за прием на пратка за примачот.

(3) Како пратка со повратница може да се предаде секоја книжена пратка.

(4) За сите пратки, освен пакетите со означена вредност до 5.000 динари, повратницата ја пополнува испраќачот и ја предава заедно со пратката.

Откупна пратка

Член 23

(1) Откупна пратка е таква пратка која на примачот му се врачува со претходна наплата на откупниот износ во корист на испраќачот на таа пратка.

(2) Откупниот износ означен на откупната пратка не може да биде поголем од 300.000 динари ако откупницата се уплатува со поштенска или телеграфска испратница, односно 10.000.000 ако откупницата се уплатува со уплатница на СОК односно со вирман во корист на тековната односно жиро-сметката на испраќачот на откупната пратка.

(3) Како откупна пратка може да се предаде секоја препорачана писмоносна пратка, вредносно писмо и пакет.

(4) На откупната пратка испраќачот е должен во левиот горен агол на адресната страна да ја испише илизначи својата полна адреса, а под тоа да ја стави ознаката „Откупнина“ и со бројки да го испише износот на откупницата во динари.

(5) Ако откупниот износ треба да се уплати на жиро односно тековна сметка, испраќачот е должен под својата адреса да ја испише уште и ознаката: „Жиро односно тековна сметка“ и да го назначи бројот и називот на жиро односно тековната сметка.

(6) Со откупната пратка испраќачот е должен да ја предаде и пополнетата откупна поштенска испратница или уплатницата по која ќе му биде дозначен откупниот износ.

(7) Откупната пратка не се смета како пратка со означена вредност ако на неа испраќачот не ја означил вредноста во смисла на член 16 став 2 и член 17 став 2 на Општите услови.

(8) Ако откупната писмоносна пратка му се враќа на испраќачот поради непостоење на можност за врачување на примачот, од испраќачот се наплатува поштарината за враќање на пратката, освен делот на поштарината за откупното ракување.

Авионска пратка**Член 24**

Како авионска пратка може да се предаде секоја обична или книжена пратка, под услов на односната релација или на дел од релацијата на кој пратката се превезува да е предвидена поштенска авионска врска за превоз на таква пратка со авион и во целост да е платена дополнителна авионска поштарина за тој превоз.

Издвоен пакет**Член 25**

(1) Издвоен пакет е таков пакет чиј прием, пренос и врачување се вршат со зголемено внимание.

(2) Како издвоен пакет може да се предаде секој пакет без оглед на видот или природата на содржината.

(3) Пакети кои содржат живи животни, лесно кршливи предмети, течности, лесно топливи материи, делови на животинско или човечко тело, урни со пепел, како и осетливи механизми и сл., секогаш мораат да се предаваат како издвоени.

(4) На издвоениот пакет што ги содржи предметите наведени во став 3 на овој член испраќачот е должен да ја испише соодветната ознака или да стави соодветна налепница, која предупредува на природата на содржината на пакетот како: „Кршливо“, „Живи животни“, „Чувај од топлина“, „Не превртувај“, „Стакло“ и сл.

„Post restant“ пратка**Член 26**

(1) „Post restant“ пратка е таква пратка која во адресата на примачот ја содржи ознаката: „post restant“, а во одредената единица на ПТТ мрежа се чува во рок од 30 дена од денот на пристигањето и на примачот му се врачува во рамките на тој рок кога тој ќе ја побара, со наплатување на пропишаната поштарина.

(2) Како „post restant“ пратка не може да се предаде итна пратка.

Дополнителни поштенски услуги**Член 27**

(1) Дополнителни поштенски услуги се такви поштенски услуги со кои испраќачот, по предавањето на пратката, односно со кои примачот пред врачувањето на пратката, бара одреден начин на врачување и место на врачување на пратката.

(2) Испраќачот, по предавањето на пратката, во смисла на став 1 од овој член, може да ги бара следните дополнителни услуги:

1) адресата на пратката да се измени или дополни;
2) пратката да се врати;
3) книжената пратка да се оптовари со откупнина, откупниот износ да се зголеми или намали или од откупнината да се откаже;

4) да се изврши испраќање на пакетот по примачот или да не се изврши испраќање на пакетот по примачот.

(3) Примачот може пред врачувањето на пратката, во смисла на став 1 од овој член, да ги бара следните дополнителни услуги:

1) „post restant“ пратката да му се достави во неговиот стан или во деловната просторија, односно во станот или во деловната просторија на лицето што го одредил тој;

2) пристигнатата пратка, освен судско писмо и писмо по управната и прекршочната постапка, да се чува како „post restant“ пратка или да се испрати во ново одредиште и во тоа ново одредиште да му се достави во неговиот стан или во деловната просторија, во станот или деловната просторија на лице што тој го определил, или да се чува како „post restant“ пратка;

3) пратката пристигната за него да не може да им се врачува на лица од член 26 на Законот за ПТТ услуги, туку само нему лично;

4) секоја итна пратка, освен судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка, и извештајот за пристигањето на таквата пратка да се стават во поштенската преграда;

5) секоја или одредена пратка да му се врати како итна на потесното подрачје на единицата на ПТТ мрежа;

6) испратничкиот износ да му се испрати телеграфски во новото одредиште.

(4) Посебното барање од ст. 2 и 3 на овој член, за користење на одделни дополнителни услуги, испраќачот односно примачот ѝ го поднесува на ПТТ мрежа на начинот предвиден со Општите услови.

(5) За услугите од овој член, освен за услугата од став 3 точка 4 на овој член, испраќачот односно примачот ја плаќа пропишаната поштарина.

Други услуги**Член 28**

(1) Други услуги се услуги што единицата на ПТТ мрежа ги врши по барање или без барање на испраќачот или примачот, а во врска со преносот и врачувањето на пратките.

(2) Услугите од став 1 на овој член се следните, и тоа:

1) побарување на пратка;
2) издавање на дополнителна потврда за приемот на книжена пратка, освен за препорачани писмоносни пратки;

3) предавање на гломазен пакет;

4) чување на полномошно;

5) употреба на поштенска преграда;

6) поднесување на увид исплатена испратница или нејзина фотокопија;

7) издавање на заверен препис или фотокопија на манипулативна исправа;

8) препакување на пакет;

9) достава на пакет;

10) обид за достава на пакет;

11) лежарина за пратки;

12) известување на примачот или испраќачот да ги поднесе потребните документи за царински преглед;

13) претходен царински преглед на пратка;

14) прием на книжени пратки и исплатување ноќе, во недела и во деновите на државните празници;

15) ракување со обично писмо или со поштенска картичка за кои не е или е недоволно платена поштарина.

(3) Користењето на одделните услуги од став 2 на овој член се врши на начинот предвиден со Општите услови.

(4) За услугите од овој член испраќачот односно примачот ја плаќа пропишаната поштарина.

Адресирање на пратките**Член 29**

(1) На секоја пратка мора да биде означена читливо и јасно адресата на примачот, која мора да ги содржи сите податоци за брзо и точно испраќање и врачување на пратката.

(2) Книжените пратки можат да бидат адресирани само на еден примач.

(3) Ако обична писмоносна пратка е адресирана на повеќе примачи, таквите примачи мораат да се наоѓаат на иста адреса.

(4) Адресата на примачот треба да биде испишана или означена на десниот дел на адресната страна на пратката и мора да биде паралелна со нејзината подолга страна. По исклучок е дозволено на десната страна од пратката да се налепи или да се прицврсти адресата на примачот испишана на хартија или на платно, освен на вредносно писмо преку 10.000 динари означена вредност. Меѓутоа, Воениот сервис при Народната банка на Југославија на своите вредносни писма, кои содржат вредносни хартии (чекови), место испишување на адресата на примачот, може да користи самолеплива адресна налепница. Во тој случај Воениот сервис е должен на најмалку два агла на самолепливата адресна налепница да отпечати свој печат, така што најмалку со една третина на печатот да ја покрие адресната налепница. Ако за адреса е употребена адресница, најмалите димензии на оваа адресница мораат да им одговараат на димензиите предвидени во член 10 став 7 на Општите услови. Адресницата мора да биде од картон или од друг погоден материјал.

(5) Податоците во адресата на пратката мораат да бидат назначени еден под друг, и тоа на следниот начин:

- 1) име и презиме или назив на примачот;
- 2) место (село, населба, селце и сл.), улица, куќен број, број на влезот, кат, број на станот или поштенска преграда со бројот или воена пошта со бројот, односно воена експедиција со бројот или ознаката „post restant“. На пример:

Јован Јаковљевић
Далматинска 24/II, улаз 2, стан 20
18000 НИШ

или

Трговска организација „Грмија“
Поштански преградак 127
38001 ПРИШТИНА

или

Драгутин Богдановић
Војна пошта ВЕ II 3558/1
68002 НОВО МЕСТО

(6) Поштенски број и назив на одредишната единица на ПТТ мрежа испишан според официјалниот назив и евентуално број на доставната зона. Поштенскиот број мора да се наоѓа лево на 5 до 10 mm, ако се испишува со рака, односно на 2 до 3 mm раздалеченост, ако се испишува со машина, од називот на единицата на ПТТ мрежа на која се однесува, за да се овозможи лесно читање на адресата. На пример:

Славко Јелић
Улица 20/II, стан 10 V
41000 ЗАГРЕБ

Поштенскиот број кој е во адресата на примачот мора да се наоѓа во полето на читањето. Полето на читањето е замислена површина на правоаголник со димензии од 70 x 30 mm. Раздалеченоста од десниот раб на пратката до десната страна на правоаголникот изнесува најмалку 45 mm, а од долниот раб на пратката до долната страна на правоаголникот најмалку 20 mm.

(6) На пратката која гласи за примач кој е потстанар во адреса мора, покрај името и презимето на примачот, да бидат назначени и името и презимето на станодавецот (на пример: Иван Матик кај Марко Лучиќ).

(7) Во внатрешниот сообраќај пратките се адресираат со латиница или кирилица, а во меѓународниот само со латиница. Пратките кои гласат за СССР, НР Бугарија и НР Монголија можат да се адресираат и со кирилица.

(8) Пратката за странство може да биде адресирана и со писмо на земјата на одредиштето, под услов со латиница да се испишани одредишната пошта и називот на одредишната земја.

(9) Адресата и другите податоци на обичната писмоносна пратка се испишуваат со обичен, мастилен или хемиски молив, со мастило или со машина за пишување, а можат да се отпечатат или да се изработат и со некои други механички средства. Пратките што се испраќаат во плика со провиден дел, мораат да бидат опремени така што низ провидниот дел да се гледа само адресата на примачот.

(10) Книжените пратки и предавните исправи не можат да се адресираат, односно да се исполнуваат со обичен молив. Пакетот и препорачената писмоносна пратка можат да бидат адресирани и со мастилен молив.

(11) Испраќачот е должен освен адресата на примачот, да ја назначи или да ја испише и својата полна адреса на мал пакет и на сите книжени пратки, освен на препорачаните. Како полна адреса на испраќачот не се смета ознаката „post restant“.

(12) Означувањето или испишувањето на адресата на испраќачот на обичните и препорачаните пратки не е задолжително, но е препорачливо.

(13) Единицата на ПТТ мрежа може да го одбие приемот на пратката која не е адресирана на начинот наведен во ст. 1 до 12 на овој член, додека книжените пратки нема да ги прима.

(14) Ако на пратката не е означено местото за адресата на испраќачот, адресата се испишува или се означува на

опачината на обвивката односно на пликот на пратката или на левиот горен дел на адресната страна на пратката.

Општи одредби за пакување и затворање на пратките

Член 30

(1) Под пакување на пратка се подразбира ставање на содржината на пратката во соодветна обвивка (плико, кутија, сандак и др.), заради обезбедување на содржината од повреди или од оштетувања, односно од намалување на содржината за време на преносот до врачувањето. Ако за пакување на пратката е употребено пливо, тоа пливо не смее да има перфорирани рабови, ниту обвивка од поливинил.

(2) Пакувањето мора да им одговара на видот, природата на содржината и формата на пратката, на големина, масата и вредноста на предметот во пратката, на условите на преносот и должината на релацијата на која пратката се пренесува.

(3) Пакетите првенствено треба да се пакуваат во поштенската стандардизирана и типизирана амбалажа, а можат да бидат пакувани и во друга амбалажа која ги исполнува истите услови и условите од став 2 на член 30 од овие општи услови.

(4) Испраќачот е посебно должен да се грижа за правилното пакување на содржината на пратката.

(5) Пратките што се предаваат во затворена обвивка мораат да бидат така обезбедени што содржината или нејзин дел да не може да се извади без видна повреда на обвивката и на средствата за затворање на пратката.

(6) За затворање на пратката можат да се користат, зависно од видот и вредноста на содржината на секоја одделна пратка, соодветни средства (лепило, леплива лента, поштенска сигурносна залепница, канап со плomba, печатен восок, брава, катанец и сл.). За затворање на писмоносната пратка не може да се употреби хефт-машина.

(7) Сите поштенски пратки мораат да бидат спакувани, освен оние за кои со оглед на нивната природа пакувањето не е потребно (на пример: празен ковчег, празно буре, парчиња од дрво и сл.).

(8) Не се смета дека е печатена работа, секограм и мал пакет затворен ако за затворањето е употребено некое средство кое овозможува пратката да може да се отвори без повреда (кртосано поврзување кое може да се одврзе, пливо кое не е залепено, помошен затворач и сл.).

(9) Испраќачот е должен секој пакет, чија форма дозволува, да го поврзе накрсно со канап, чија јачина и одговара на масата на пакетот.

(10) Ако амбалажата односно обвивката на писмоносната пратка не ја обезбедува полна сигурност на содржината на пратката во преносот, испраќачот е должен таквата пратка накрсно да ја поврзе со канап со соодветна јачина.

(11) Испраќачот е должен печатените работи за странство да ги пакува во вреќи, кога печатените работи преминуваат 2 kg, а ги испраќа ист испраќач за ист примач во исто одредиште.

Посебни одредби за пакување и затворање на пратките

Член 31

(1) Пратки кои содржат некои од подолу наведените предмети мораат да бидат спакувани на соодветен начин, и тоа:

1) масни работи, како што се мазира, смоли и сл. мораат да се стават во обвивка (кутија, платнена вреќа, пергамент или кесе од пластична маса); кои се ставаат во кутија од дрво, метал, цврст пластичен материјал и сл.;

2) скапоцени материјали и предмети се пакуваат во кутија од отпорен материјал (дрво, пластика, ламина и сл.);

3) течности и лесно топливи материи мораат да се затворат во наполно непрокисливи садови. Секој сад треба да биде ставен во специјална кутија од метал, дрво, отпорна пластична материја или од цврст бранест картон и меѓупросторот да биде исполнет со струганки, памук или некој друг заштитен материјал во доволно количество да ја впије течноста во случај на кршење на садот. Капакот на кутијата треба да е прицврстен така што да не може лесно да се одвои;

4) пратка која содржи живи животни, на адресната страна мора да има ознака: „живи животни“. Живи живот-

ни не можат да се испраќаат во вредносно писмо. Живите животни се пакуваат според видот, и тоа:

а) пернатата живина, разни видови на птици, питоми зајаци и сл. мораат да бидат сместени во јаки и сигурни кавези или сандаци во кои навлегува доволно воздух. Во кавезот односно сандакот мораат да бидат прицврстени савој со толку храна и вода колку што на животното му е потребно за целиот пат и за евентуално враќање. Опремата во сандакот односно во кавезот мора да биде така приспособена што изметот од животното да не може да ги извалка другите пратки и поштенските простории;

б) пчелите, пијавиците, змиите, паразитите и сл., мораат да бидат сместени во добро затворена и добро зацврстена кутија или сандак од ламарина, со тоа што од едната страна на кутијата односно сандакот мора да има отвор преку кој е прицврстена решетка од густа и јака жица;

в) испраќачот мора со пратката со живи животни да предаде и потврда од надлежниот орган за здравјето на животните, односно одобрение овие животни да се превезуваат како поштенска пратка;

5) писмосната пратка со живи животни (пчели, пијавици и свилени бубачки) може да се предаде за пренесување како итна или како пратка со забрзана пошта. Пратките со живи животни секогаш се испраќаат надвор од вреќа;

6) осетливи или прецизни механизми, како што се рендген-ламби, радио-апарати, прецизни механички инструменти и сл. мораат да бидат спакувани така што делови на механизмот, како и самиот механизам во целина, да бидат потполно заштитени од оштетување;

7) кршливи предмети изработени од стакло, порцелан, керамика и сл. мораат да бидат одделно добро спакувани и ставени во сандак или во кутија од дрво, ламарина, пластика и сл. Просторот меѓу предметите мора да биде пополнет со заштитен материјал така што во текот на преносот да не дојде до меѓусебен допир или оштетување. Оплетен стаклен сад мора да биде ставен во дрвена или пластична рамка, без оглед дали е полн или празен.

(2) Пратките кои содржат предмети кои се пакуваат според важечките закони и другите прописи (дрога, секретни, заразни микробиолошки материјали, крвна плазма и сл.), мораат да бидат спакувани на начинот предвиден со тие прописи, со тоа што исправноста на пакувањето на овие предмети мора да биде потврдена на самата пратка од страна на надлежниот орган.

Пакување на печатени работи и затворање на вреќи кои содржат весници и списанија

Член 32

(1) Печатената работа која содржи само еден примерок на весник или списание мора да биде запакувана во обвивка или со лента од доволна цврстина, на која е означена адресата на примачот.

(2) Печатената работа која содржи два или повеќе поединечно адресирани примероци на весници и списанија за иста единица на ПТТ мрежа мора да биде спакувана во врзоп, ставен во обвивка. На обвивката или на адресницата мора да биде назначен поштенскиот број и со крупни масни букви називот на одредишната единица на ПТТ мрежа.

(3) Ако печатената работа содржи два или повеќе примероци на весници и списанија адресирани на претплатници во одделни организации на здружен труд, државни органи и сл., овие примероци треба да бидат спакувани во посебен врзоп, а врзопот адресиран на односна организација на здружен труд, државен орган и сл.

(4) На обвивката на врзопот на печатени работи кој содржи неадресирани примероци на весници и списанија за издавачот односно за повереникот, мораат со крупни печатени букви да бидат назначени издавачот, адресата на примачот, поштенскиот број и одредишната единица на ПТТ мрежа.

(5) Врзопите со печатени работи од ст. 2 и 3 на овој член мораат да се поврзат во заеднички врзоп на кој со крупни бројки и букви се испишуваат поштенскиот број и одредишната единица на ПТТ мрежа.

(6) Ако испраќачот испраќа повеќе од два врзопи за иста единица на ПТТ мрежа, врзопите мора да ги стави во вреќа, која сам ја набавува. Вреќата мора да биде затворена

на и снабдена со називница со ознака на поштенскиот број, со назив на одредишната единица на ПТТ мрежа, со назив на издавачот и со датумот на предавањето.

(7) Врзопите односно вреќите кои гласат за поштенски центар или за патувачка пошта мораат да се подготват за испраќање на начинот што е утврден во ст. 5 и 6 на овој член. Во овие врзопи или вреќи се ставаат примероците на весници и списанија и врзопите за одредишните единици на ПТТ мрежа за кои не се подготвени за испраќање на вреќите споменати во став 6 на овој член.

Пакување и затворање на вредносно писмо

Член 33

(1) Ако вредносното писмо содржи пари или хартии од вредност, за пакување на вредносното писмо мора да се употреби специјално пливо од поштенско издание, друго слично пливо кое не е изработено од цртана хартија и кое нема бојосани рабови, обвивка од јака хартија или од платно или вреќичка без шев. Вредносното писмо не може да биде спакувано во обвивка – пливо со провиден дел.

(2) Ако вредносното писмо содржи метални пари, за пакување на такво вредносно писмо мора да се употреби само платнена вреќичка без шев.

(3) Во случајот од ст. 1 и 2 на овој член, внатрешното пакување на банкнотите мора да биде такво што банкнотите да бидат обвиткани во посебна хартија и поврзани, а металните пари спакувани за да не можат да се поместуваат.

(4) За пакување на другите предмети, кои не можат да се стават во пливо, мора да се употреби платно или сличен материјал, јака повеќекратна хартија или кутија од картон, дрво или сличен материјал.

(5) За затворање на вредносното писмо може да се употреби соодветна плomba, поштенска сигурносна залепница, идентичен печатен восок со отпечаток на печатникот со онолку идентични печати колку што е потребно содржината на вредносното писмо напално да се обезбеди. Печатите мораат да бидат оддалечени еден од друг и од работ на завојот најмалку 5 mm. Отпечатокот на печатникот во боја мора да биде и на самото вредносно писмо, на страната на која се наоѓа печатот. За затворање на вредносното писмо може да се употреби и идентична леплива лента со еднообразен отпечаток или со назив на испраќачот, или некое друго ефикасно еднообразно средство за затворање. Ако за затворање се употреби соодветна плomba на адресната страна на обвивката е потребно да се стави ознака од плombата.

(6) Вредносно писмо со означена вредност до 5.000 динари може, по исклучок, да биде спакувано и во обично пливо без печатење, но така што без видлива повреда на пликот да не може да се дојде до неговата содржина.

(7) Ако место пливо се употреби обвивка од платно, вредносното писмо мора цврсто да се поврзе со канал од едно парче, без јазли, а краевите на каналот да се запечатат со печатен восок или да се плombираат со соодветна плomba. Освен тоа, на составот каде што платното е прошиено, мораат да се стават доволно број печати за да се осигури потполно содржината на вредносното писмо, така што до неа да не може да се дојде без видлива повреда на печатот односно на обвивката.

(8) Ако за пакување на вредносното писмо се употреби вреќичка, грлото на вреќичката мора непосредно по содржината на вредносното писмо да се обвитка трипати со канал без јазли, така што делот на грлото над подврската да не смее да биде пократко од 5 cm. По обвиткувањето мора да се направи јазол, па краевите на каналот мораат со игла да се провлечат на местото на врзувањето низ грлото на спротивната страна, така што едниот крај да дојде над, а другиот под подврската. На спротивната страна мора да се направи втор јазол, а на растојание од 2 cm – трет јазол. Краевите на каналот мораат да се провлечат низ адресницата, а на опачината од адресницата да се направи четврти јазол и краевите на каналот да се плombираат или запечатат. Адресницата мора да им одговара на димензиите предвидени за адресница.

(9) Поштенските марки и налепниците мораат да бидат оддалечени едни од други, како и од работ на обвивката најмалку 5 mm и не смеат да бидат залепени ни преку преклопот, ни преку работ на обвивката односно на вредносното писмо.

(10) Ако за затворање на вредносно писмо од преку 5.000 динари означена вредност се користи сигурносна поштенска залепница, испраќачот е должен на оваа залепница да стави отпечаток на печат, факсимил на потпис или на некој друг начин да ја стави својата заверка преку залепницата, така што деловите на отпечатокот односно потписот да се видливи на залепницата и на обвивката. Истата заверка испраќачот е должен да ја стави и на вредносното писмо, на страната на која се наоѓа залепена сигурносната поштенска залепница.

Пакување и затворање на пакети според височината на означената вредност

Член 34

(1) За пакување на пакети чија означена вредност е преку 5.000 до 500.000 динари, мора да се употреби обвивка, сандак, кутија или вреќа. За затворање на тие пакети мора да се употреби идентична леплива лента со еднообразен отпечаток или со назив на испраќачот, односно идентичен печатен восок, сигурносна поштенска залепница, соодветна плomba или некое друго ефикасно еднообразно средство за затворање.

(2) За пакување на пакети чија означена вредност е преку 500.000 динари, мора да се употреби сандак, кутија или вреќа без шевови, од цврст материјал. Затворањето на тие пакети се врши на ист начин како и затворањето на пакетите од став 1 на овој член.

(3) На адресната страна на пакетот од став 2 на овој член или на адресната страна на адресницата, мора да има отпечаток на печатникот во боја, отпечаток на печатот, жигот или потписот на испраќачот, односно иницијали или назив на пломбир-клешти на плombата, ако пакетот е запечатен, затворен со сигурносна поштенска залепница односно плombиран.

Прием на пратки

Член 35

(1) Поштенската пратка може да се предаде во единицата на ПТТ мрежа како обична или како книжена.

(2) Пратката која треба да се поднесе на царински преглед, пратката со повратница и откупната пратка единицата на ПТТ мрежа може да ја прими само како книжена пратка.

(3) Авионската писмоносна пратка чија маса преминува 20 g, ако испраќачот е поединец, единицата на ПТТ мрежа може да ја прими само како книжена пратка.

(4) Ако постои основано сомневање дека препорачаната писмоносна пратка, со маса поголема од 20 g, или вредносното писмо или пакетот содржат некои од предметите од член 15 став 1 на Законот за ПТТ услуги, единицата на ПТТ мрежа може од лицето што ја предава пратката да бара пратката да ја отвори и содржината да ја стави на увид, како и да го докаже својот идентитет и по увидот да ја затвори пред работникот на единицата на ПТТ мрежа.

(5) Начинот и постапката на приемот на пратките од воените пошти односно воените експедиции, ги утврдуваат спогодбено надлежните воени органи и ПТТ организација.

(6) Одделни корисници на поштенски услуги, кои за своите потреби изработуваат плика и амбалажа за поштенски пратки, пред изработката на овие плика и амбалажа, се должни од ПТТ организација на која ќе ги предаваат пратките да прибават согласност за формата и димензиите на пликата и амбалажата и за распоредот на податоците на адресната страна на пликот и амбалажата, предвидени со овие општи услови.

(7) Корисниците на ПТТ услуги можат на пликата и амбалажата што ги изработуваат за своите потреби, а под условите од став 6 на овој член, да печатат и рекламни пораки (освен на адресната страна на пратката), за што се склучува посебен договор за условите и за цената со ПТТ организација на која ѝ се предаваат пратките за испраќање.

(8) Корисниците на ПТТ услуги можат и на другите свои пратки и на ПТТ објекти да ги рекламираат производите и услугите, на начинот и под условите од став 7 на овој член.

Прием на обична писмоносна пратка

Член 36

(1) Обичната писмоносна пратка испраќачот ѝ ја предава на единицата на ПТТ мрежа во деловната просторија или со уфрлување во поштенското сандаче, а може да му ја предаде и на пошторазнесувачот од поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа.

(2) Како ден на приемот на обична писмоносна пратка се смета денот на отпечатокот на жигот на единицата на ПТТ мрежа, што ја примила пратката. Обичните пратки на кои со машина за франкирање или на некој друг механинографски начин е отпечатен неточен датум на приемот, контролната пошта не ги прима. По исклучак, можат да се примат обични пратки ако помеѓу датумот на приемот отпечатен со машина за франкирање или на некој друг механинографски начин и датумот на приемот на пратката не се покажува разлика поголема од три дена. Приемот на овие пратки може да го одобри управникот на поштата или од него овластениот работник. Во тој случај контролната пошта го става отпечатокот на поштенскиот жиг со датумот на приемот врз сите такви пратки.

(3) При масовното предавање на обични писмоносни пратки, ако поштарината се плаќа во готово или по фактура, единицата на ПТТ мрежа не е должна овие пратки да ги жигосува ако за тоа ПТТ организација со испраќачот има склучено писмена спогодба.

(4) Обичните писмоносни пратки не се испраќаат од единицата на ПТТ мрежа ако не ги исполнуваат условите за пренос и врачување. Таквите пратки му се враќаат на испраќачот, по правило, нежигосани. Ако на пратките не постои адреса на испраќачот, пратките се сметаат неиспорачливи, и со нив единицата на ПТТ мрежа постапува на начинот пропишан со Законот за ПТТ услуги и со Општите услови.

(5) Писмата и поштенските картички со наплата или со недоволно платена поштарина единицата на ПТТ мрежа ги испраќа на одредистето, ако овие пратки ги исполнуваат другите услови за пренос и врачување.

(6) Писмата и поштенските картички предадени во поголем број за кои не е платена поштарина или поштарината е недоволно платена, единицата на ПТТ мрежа ќе му ги врати на испраќачот, под услов ако на нив не се поништени поштенските марки.

(7) Ако испраќачот при враќањето на пратката одбие да го плати износот на поштарината што недостасува, писмото односно поштенската картичка се смета како неиспорачлива.

(8) Печатените работи кои се состојат од весници и списанија, издавачот е должен да ѝ ги предаде на одредената единица на ПТТ мрежа, со образецот „Лист за предавање на весници и списанија“. Овој образец издавачот го печати и го пополнува во два односно три примероци, зависно од договорениот начин за плаќање на поштарината.

(9) Издавачот на весници и списанија е должен да се придружува кон упатствата што му ги дава единицата на ПТТ мрежа, во врска со подготовките на весниците и списанијата за предавање со начинот и времето на предавањето на весниците и списанијата за испраќање, како и во поглед на сите други услови за предавање, испраќање и превоз на весниците и списанијата.

(10) Приемот на обичните пратки во поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа се врши од одредена тежина, согласно со мерилата утврдени во републичките односно покраинските прописи.

Прием на препорачани писмоносни пратки

Член 37

(1) Препорачаната писмоносна пратка испраќачот ѝ ја предава на единицата на ПТТ мрежа со образецот „Потврда за прием на пратката“. На овој образец испраќачот го испишува називот на примачот, поштенскиот број и називот на одредистната единица на ПТТ мрежа и ја означува посебната услуга што сака да ја користи, а за откупната пратка го испишува и износот на откупнината.

(2) Ако пратката од став 1 на овој член му се предава на пошторазнесувачот на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, испраќачот оваа пратка ја предава без образецот наведен во став 1 на овој член.

(3) Приемот на препорачаната писмоносна пратка единицата на ПТТ мрежа го потврдува со издавање на потврда за приемот на пратката, во која го запишува бројот на пратката и износот на поштарината. Потврдата се заверува со отпечаток на поштенскиот или машинскиот жиг.

(4) Кога препорачаната писмоносна пратка му е предадена на пошторазнесувачот на поширокото или најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа или во поштенското собиралиште, пошторазнесувачот или повереникот на поштенското собиралиште му издава на испраќачот потврда за приемот на пратката на посебен образец „Потврда за прием на пратката“, на кој е ставен отпечаток на печатот на единицата на ПТТ мрежа, и го запишува називот на примачот и испраќачот, називот на одредишната единица на ПТТ мрежа, видот на пратката и посебната услуга која испраќачот ја има платено, износот на поштарината, датумот на приемот и го става својот потпис.

(5) Испраќачите кои редовно или повремено предаваат пет или повеќе препорачани писмоносни пратки се должни овие пратки да ги предаваат со образецот „Приемна книга“ (лист). Овие обрасци се пополнуваат во еден или повеќе примероци, зависно од начинот на плаќањето на поштарината. На изречно барање на испраќачот, пратките од овој став можат да се примат и без образецот „Приемна книга“ (лист), со „Потврда за прием на пратката“.

(6) Приемната книга од став 5 на овој член можат да ја печатаат самите корисници, во согласност со ПТТ организација.

(7) Запишувањето на препорачаните писмоносни пратки во „Приемната книга“ (лист) го врши самиот испраќач според печатениот текст на тие обрасци, назначувајќи го називот на примачот, одредишната единица на ПТТ мрежа, масата (за пратки преку 20 g) и видот на бараната посебна услуга и поштарината. Оваа книга (лист), снабдена со бројот на препорачаната писмоносна пратка, со износот на поштарината, со потпис на работникот на единицата на ПТТ мрежа и со отпечаток на поштенскиот жиг, ја заменува потврдата за приемот на пратката, која е во нив запишана.

(8) Ако приемната книга (лист) се пополнува во два или повеќе примероци, работникот на единицата на ПТТ мрежа е должен во оваа книга односно лист да го запише и вкупниот износ на поштарината кој се однесува на запишаните пратки.

(9) На испраќачите кои се служат со приемна книга и редовно предаваат пет или повеќе препорачани пратки, единицата на ПТТ мрежа може да им даде налепници за препорачани пратки, а испраќачите се должни сами да ги лепат. Исто така тие се должни:

1) налепниците да ги трошат по редоследот на приемните броеви;

2) препорачаните пратки да ги запишуваат во приемната книга по редоследот на приемните броеви и во одредена колона на приемните книги да ги запишуваат нивните броеви;

3) точно да ја измерат секоја пратка и утврдената маса над 20 g ја запишат на одредено место во приемната книга и во левиот долен дел на адресната страна на пратката;

4) врз основа на Ценовникот на ПТТ организација да го утврдат износот на поштарината за секоја пратка и да го запишат на одредено место во приемната книга.

(10) Во случајот од став 9 на овој член, испраќачите се должни препорачаните пратки да ѝ ги предаваат само на единицата на ПТТ мрежа од која имаат добиено налепници.

(11) По исклучок од одредбата на став 7 од овој член, испраќачите можат да ѝ предаваат препорачани писмоносни пратки на единицата на ПТТ мрежа и на поинаков начин, ако за тоа се договорот со ПТТ организација.

(12) Испраќачот мора со пратката со живи животни да предаде и потврда од надлежниот орган за здравјето на животните, односно одобрение овие животни да се пренесат како поштенска пратка.

(13) Приемот на препорачаните пратки во поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа се врши до одредена маса на овие пратки, согласно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи.

(14) ПТТ организација може на одделни корисници да им одобри употреба на пропишана налепница, која по

механографски пат е отпечатена на самото плико или адресница. Начинот и условите за користење на овие налепници се утврдуваат спогодбено меѓу ПТТ организација и одделен корисник.

Прием на вредносно писмо

Член 38

(1) Вредносното писмо испраќачот ѝ го предава на единицата на ПТТ мрежа со образецот „Потврда за прием на пратката“ и во овој образец, покрај податоците од член 37 став 1 на Општите услови, ја запишува и вредноста што е назначена на вредносното писмо.

(2) Потврдувањето на приемот на вредносното писмо го врши работникот на единицата на ПТТ мрежа на начинот предвиден за потврдување на приемот на препорачана писмоносна пратка.

(3) Кога вредносното писмо ѝ се предава на единицата на ПТТ мрежа со посредство на поштенското собиралиште или пошторазнесувач на поширокото и најширокото подрачје, на испраќачот му се издава потврда за приемот на пратката на посебен образец „Потврда за прием на пратката“, на кој е ставен отпечаток на печатот на единицата на ПТТ мрежа и во кој, покрај податоците наведени во член 37 став 4 на Општите услови, се запишува и масата на пратката, а кај помошната пошта, место датум на приемот, на потврдата се става отпечаток на поштенскиот жиг.

(4) Испраќачите кои редовно или повремено предаваат пет или повеќе вредносни писма, вредносните писма треба да ги предаваат на начинот предвиден во член 37 став 5 на Општите услови, со тоа што образецот „Приемна книга“ (лист) се пополнува во два или во повеќе примероци, зависно од начинот на плаќање на поштарината, и што во овие обрасци се запишуваат и податоци за масата, во грамови, и вредноста на вредносните писма.

(5) Приемот на вредносните писма од став 4 на овој член, единицата на ПТТ мрежа го потврдува на начинот предвиден за потврдување на приемот на препорачаните писмоносни пратки, со тоа што работникот на единицата на ПТТ мрежа мора да го запише и вкупниот износ на поштарината платена за вредносното писмо.

(6) ПТТ организација може на одделни корисници да им одобри употреба на пропишана налепница, која по механографски пат е отпечатена на самото плико или адресница. Начинот и условите за користење на овие налепници се утврдуваат спогодбено меѓу ПТТ организација и одделен корисник.

(7) Приемот на вредносни писма во поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа се врши до одредена маса односно вредност на овие пратки, согласно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи.

(8) ПТТ организација може на одделни корисници да им одобри употреба на пропишана налепница, која по механографски пат е отпечатена на самото плико или адресница. Начинот и условите за користење на овие налепници се утврдуваат спогодбено меѓу ПТТ организација и одделен корисник.

Прием на пакети

Член 39

(1) Пакетот со означена вредност до 5.000 динари испраќачот ѝ го предава на единицата на ПТТ мрежа со образецот „Приеман лист“, а пакетот со означена вредност преку 5.000 динари и откупниот пакет – со образецот „Приеман лист со спроводница“.

(2) На приемниот лист односно на приемниот лист со спроводницата од став 1 на овој член, испраќачот го запишува називот и адресата на примачот, поштенскиот број, одредишната единица на ПТТ мрежа, вредноста на пакетот и посебните услуги, како и својата адреса. За откупниот пакет испраќачот мора уште да го назначи и износот на откупнината.

(3) Приемот на пакетот единицата на ПТТ мрежа го потврдува со издавање на потврда за прием на пакетот, во која се запишуваат бројот на пакетот, масата и износот на поштарината, и тоа го заверува со отпечаток на поштенскиот жиг.

(4) Испраќачите кои редовно или повремено предаваат пет или повеќе пакети, таквите пакети треба да ги предаваат со образецот „Приемна книга“. За пакетите со означена вредност до 5.000 динари испраќачот не предава „Приеман лист“, а за пакетите со означена вредност преку 5.000 динари и за откупните пакети, испраќачот е должен со пакетот да предаде и пополнета спроводница која е дел на образецот „Приеман лист со спроводница“. Приемниот лист со спроводница можат да го печатат самите корисници, во согласност со ПТТ организација.

(5) Предавањето и потврдувањето на приемот на пакетите од став 4 на овој член се врши на начинот предвиден во член 38 ст. 4 и 5 на Општите услови. Во тој случај единицата на ПТТ мрежа не го потврдува приемот на пакетот на потврдата за прием на пакетот.

(6) На испраќачите кои се служат со приемната книга и редовно предаваат пет или повеќе пакети, единицата на ПТТ мрежа им издава пакетски и други налепници самите да ги лепат. Испраќачите на кои им се издадени пакетски налепници се должни пакетите да ги предаваат само на единицата на ПТТ мрежа од која ги добиле налепниците. Исто така, тие се должни:

1) налепниците да ги трошат по редоследот на приемните броеви;

2) пакетите да ги запишуваат во приемната книга по редоследот на приемните броеви и во одредена колона на приемната книга да ги запишуваат нивните броеви, нивната означена вредност и одредиштето;

3) точно да го измерат секој пакет и утврдената маса да ја запишат на пакетот пред пакетската налепница и на одредено место во приемната книга;

4) врз основа ценовникот на ПТТ организација, да го утврдат износот на поштарината за секој пакет и тој износ да го запишат на одредено место во приемната книга;

5) на местото кое на пакетската налепница е одредено за жигот на единицата на ПТТ мрежа на која пакетот ѝ се предава, како и на спроводницата, да стават отпечаток на својот штембил (печат), како и датум на предавањето на пакетот, во кој случај пакетската налепница и спроводницата не се жигосуваат со жигот на единицата на ПТТ мрежа;

6) да ја заклучат приемната книга на тој начин што под последното запишување ќе повлечат водоразна црта и под неа, во колоната „Реден број“, со бројки ќе го запишат вкупниот број на пакети, а во колоната „Поштарина“ – вкупниот износ на поштарината во бројки. Заклучувањето на приемната книга испраќачот го заверува со свој штембил (печат) и со потпис на неговиот работник.

(7) Ако приемот на пакети е организиран со посредство на поштенско собиралиште или преку пошторазнесувач на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, на испраќачот му се издава потврда за приемот на пакетот на посебен образец „Потврда за прием на пратката“, на кој е ставен отпечаток на печатот на единицата на ПТТ мрежа и се запишуваат истите податоци како што е тоа предвидено во член 38 став 3 на Општите услови, а кај помошната пошта, место датум на приемот, на потврдата се става отпечаток на поштенскиот жиг.

(8) Испраќачот на пакет за странство со пакетот, покрај спроводницата и царинската декларација кои се предвидени со меѓународните поштенски прописи, го предава и пополнет образецот „Приеман лист“.

(9) Ако пакетите за странство се предаваат со образците „Приемна книга“ (лист), испраќачот не го пополнува приемниот лист од став 8 на овој член.

(10) Потврдувањето на приемот на пакетот од ст. 8 и 9 на овој член се врши на ист начин како и потврдувањето на приемот на пакетот во внатрешниот поштенски сообраќај.

(11) Испраќачот мора со пакетот со живи животни да предаде и потврда од надлежниот орган за здравјето на животните, односно одобрение овие животни да се превезуваат како поштенска пратка.

(12) Приемот на пакети во поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа се врши до одредена маса односно вредност на тие пакети, согласно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи.

(13) ПТТ организација на одделни корисници може да им одобри употреба на пропишана налепница, која по механички пат е отпечатена на самиот пакет или адресница. Начинот и условите за користење на овие налеп-

ници се утврдуваат спогодбено меѓу ПТТ организации и одделни корисници.

Прием на поштенска и телеграфска испратница

Член 40

(1) Поштенската и телеграфската испратница испраќачот ја предава пополнета според печатениот текст, заедно со парите што ги уплатува. Покрај податоците што се однесуваат на називот и адресата на примачот и испраќачот, испраќачот е должен на одредено место на поштенската и телеграфската испратница со бројки и букви да го назначи и износот што го уплатува и посебните услови што ги бара.

(2) Потврдувањето на приемот на испратницата од став 1 на овој член во единицата на ПТТ се врши на тој начин што на „Потврдата за уплата“ се ипишува уплатниот број и износот на наплатената поштарина и се става потпис на работникот на единицата на ПТТ мрежа кој ја примил уплатата, како и отпечаток на поштенскиот, машинскиот или терминалниот жиг.

(3) Ако испратниците ѝ се предаваат на единицата на ПТТ мрежа со посредство на поштенско собиралиште, пошторазнесувач на поширокото и најширокото подрачје, потврдувањето на приемот на испратниците се врши на посебен образец „Потврда за прием на пратката“, на начинот предвиден за потврдување на приемот на препорачани писмоносни пратки, со тоа што во потврдата за уплатата се запишува и уплатениот износ.

(4) Испраќачите кои редовно или повремено предаваат пет или повеќе испратници, овие испратници треба да ги предаваат на начинот предвиден за предавање на вредносни писма, со тоа што испраќачите се должни во „Приемната книга“ (лист) и да го соберат вкупниот износ на испратниците. Потврдувањето на приемот на овие испратници се врши на начинот предвиден во член 37 став 7 на овие општи услови.

(5) Кога испраќачот предава повеќе од два вида апоени на пари во вкупно количество поголемо од 20 парчиња, должен е парите да ги среди и да ги запише по апоените, износите да ги собере и да се потпише под збирот, и потпишет заедно со парите да му ги предаде на работникот на единицата на ПТТ мрежа.

(6) Испраќачот кој истовремено предава поединечно пет или повеќе испратници, без оглед на износот што го уплатува, е должен да направи и попис на испратничките износи, овие износи да ги собере и да се потпише под збирот, и пописот заедно со испратниците и парите да му ги предаде на работникот на единицата на ПТТ мрежа.

(7) Приемот на поштенска и телеграфска испратница на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа се врши до одреден износ на уплатата, согласно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи.

Поштенски услуги ноќе, во недела и во денови на државни празници

Член 41

Под поштенски услуги што кај одделни единици на ПТТ мрежа се вршат ноќе, во недела и во денови на државни празници, се подразбира вршење на прием на книжени пратки и уплати и исплати на парични износи во времето од 21,00 часот до 07,00 часот, а во недела и во денови на државни празници во времето од 07,00 часот до 21,00 часот.

Забрзана пошта

Член 42

(1) Забрзана пошта е услуга со која на корисниците им се дава висок квалитет во поглед на брзината и сигурноста на преносот врз основа на можноста испраќачот да им ги испраќа пратките на примачите во одредено место на подрачјето на СФРЈ, за кое оваа служба е организирана. Службата на забрзана пошта може да се врши и врз основа на посебен договор со испраќачот.

(2) Местата за кои е организирана забрзана пошта се вршат во просториите на единиците на ПТТ мрежа за работа со корисниците на ПТТ услуги.

(3) Пратките на забрзаната пошта мораат да бидат пренесени и врачени на потесното подрачје на единицата на ПТТ мрежа во следните рокови, и тоа:

1) пратката што се прима и врачува кај ПТТ единици на подрачјето од иста единица на ПТТ мрежа мора да биде врачена истиот ден кога е и примена, под услов да е предадена до одредено време, кое го утврдува работната организација за ПТТ сообраќај;

2) пратката што се прима и врачува кај ПТТ единици на подрачјето од исти поштенски центар мора да биде врачена следниот ден во однос на денот на приемот, под услов да е предадена до одредено време, кое го утврдува работната организација за ПТТ сообраќај;

3) пратката што се прима кај ПТТ единица во седиштето на еден поштенски центар, а треба да биде врачена кај ПТТ единица во седиштето на друг поштенски центар, мора да биде врачена следниот ден во однос на денот на приемот, под услов да е предадена до одредено време, кое го утврдува Работната организација за ПТТ сообраќај;

4) пратката што се прима кај ПТТ единица во седиштето на еден поштенски центар, а треба да биде врачена кај ПТТ единица надвор од седиштето на друг поштенски центар, мора да биде врачена во рок од три дена, под услов да е предадена до одредено време, кое го утврдува работната организација за ПТТ сообраќај, и обратно;

5) пратката што се прима кај ПТТ единица на подрачјето од друг поштенски центар мора да биде врачена во рок од два дена од денот на приемот, под услов да е предадена до одредено време, кое го утврдува работната организација за ПТТ сообраќај.

(4) Приемот, преносот и врачувањето на пратките на забрзаната пошта за поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа се врши според посебен договор меѓу испраќачот и надлежната работна организација за ПТТ сообраќај.

Прием на пратка што подлежи на девизна и царинска контрола

Член 43

(1) Препорачаната писмоносна пратка и вредносното писмо за странство испраќачот ги предава отворено, за да може работникот на таа единица, кој врши прием на пратката да изврши пред испраќачот, контрола на содржината на пратката, во смисла на прописите за девизната контрола на поштенските пратки.

(2) Ако пратките од став 1 на овој член содржат вредности или предмети за кои е потребно одобрение од надлежниот орган, испраќачот е должен со пратката да ја предаде на единицата на ПТТ мрежа такво одобрение.

(3) Препорачаната писмоносна пратка и вредносното писмо од став 2 на овој член, единицата на ПТТ мрежа не може да ги прими за пренос без одобрение од надлежниот орган.

(4) По извршената контрола на пратките, наведени во став 1 на овој член, работникот на единицата на ПТТ мрежа, кој овие пратки ги прима, е должен примената пратка да ја затвори пред испраќачот, а испраќачот е должен сам да го изврши печатењето на вредносното писмо пред работникот на единицата на ПТТ мрежа.

(5) На контрола од ст. 1 до 4 на овој член не подлежат пратките на оние испраќачи чии пратки од надлежниот орган се ослободени од девизна и царинска контрола, што испраќачот, во случај на потреба, а по барање на ПТТ единица, го докажува со соодветна исправа.

(6) Испраќачите на пратки што подлежат на царинска контрола се должни со пратките да предадат и соодветни царински исправи предвидени со царинските прописи.

Плаќање на поштенските услуги

Член 44

(1) Поштарината за поштенските услуги испраќачот ѝ ја плаќа на ПТТ организација на која ѝ ја предава пратката, односно на ПТТ организација од која испраќачот бара одделна услуга.

(2) Во случаите кои се предвидени со Законот за ПТТ услуги и со Општите услови, поштарината за поштенски услуги примачот ѝ ја плаќа на ПТТ организација што му ја врачува пратката, односно на ПТТ организација од која примачот бара одделна услуга.

(3) Со поштарината за пренос и врачување на пакети не е опфатена услугата за достава на пакетот на примачот. Ако пакетот се доставува, поштарината за достава примачот ѝ ја плаќа на ПТТ организација што му го врачува пакетот. Ако пакетот не е врачен при доставата, примачот плаќа поштарина за обидот за достава.

(4) Поштарината за уплата на откупниот износ во корист на испраќачот ја плаќа примачот на откупната пратка при приемот на оваа пратка.

(5) За пратките што подлежат на царински преглед поштарината, царинските и другите такси ги плаќа испраќачот при предавањето на пратката, односно примачот при врачувањето на пратката. Ако пратката ѝ се предава на единица на ПТТ мрежа кај која не се врши царински преглед, поштарината односно таксите испраќачот им ги плаќа со поштенска испратница на единицата на ПТТ мрежа и на царинскиот орган каде што се врши царински преглед на пратката.

(6) Поштарината за препакување на пакет ја плаќа примачот односно испраќачот со поштенска испратница на единицата на ПТТ мрежа што го извршила препакувањето на пакетот.

(7) Поштарината за писма и поштенски картички за кои не е платена или е недоволно платена, ја плаќа примачот односно испраќачот при враќањето на таквата пратка најмалку во износот на поштарината што недостасува, како и на поштарината утврдена со ценовникот за ПТТ услуги.

(8) Лежарината што ја товари пратката порди лежење во поштата за царинење примачот ѝ ја плаќа, со поштенска испратница или на друг начин, на поштата за царинење.

(9) Поштенските марки што служат како доказ за платена поштарина за писмоносни пратки, испраќачот мора да ги залепи на горниот десен агол на адресната страна на пратката. За таа цел, по правило, тој треба да употреби секогаш марки од највисока вредност, во согласност со височината на поштарината.

(10) Марката која веќе била употребена или од која со бришење или по хемиски пат е отстранет отпечатокот на поштенскиот жиг, на која е напишано некакво означување, или марката која е оштетена, составена од повеќе делови, изрежана од пликот, од поштенската картичка или марка која не е во промет, не може да служи за плаќање на поштарина.

(11) Повлекувањето на поштенски марки и вредности од промет се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

(12) Добротворните и другите слични марки и налепници што по изглед им се слични на поштенските марки, не можат да се лепат на адресната страна на пратката, освен марки за кои тоа е предвидено со посебни прописи. Истото важи и за отпечатоците од жиговите кои се слични на отпечатоците од поштенскиот жиг или од машината за франкирање.

(13) На писмоносните пратки за кои поштарината се плаќа по посебен договор во писмена форма, испраќачот во горниот десен агол на адресната страна на пратката ја става ознаката „Поштарината платена кај поштата“, а во левиот горен агол отпечаток на печатот односно на штемпилот, ако на обвивката односно на пликот на пратката не е отпечатен или втиснат називот на испраќачот.

(14) Единицата на ПТТ мрежа е должна на тражење на филателистите да ги жигосува југословенските поштенски марки, кои се во промет, со поштенски жиг и тогаш кога тие не се залепени на пратката. За жигосување смее да се употребува единствено поштенскиот жиг со ознаката на оној ден кога маркиите фактички се поднесени на жигосување.

Плаќање на поштенските услуги со употреба на машина за франкирање

Член 45

(1) Испраќачот што сака поштарината да ја плаќа со употреба на машина за франкирање, мора да набави една од пропишаните машини за франкирање.

(2) Системите и типовите на машини кои можат да се употребуваат за плаќање на поштарина ги утврдува Заседницата на ЈПТТ.

(3) Односот меѓу корисникот на машината за франкирање и ПТТ организација се регулира со договор, кој треба да содржи особено:

1) назив на единицата на ПТТ мрежа на која корисникот на машината ѝ ги предава пратките (контролна пошта);

2) право на контролната пошта за вршење контрола на правилност на употребата на машината за франкирање и на начин на вршење на оваа контрола;

3) начин и време на плаќање на поштарината;

4) начин и време на предавање на пратките во единицата на ПТТ мрежа;

5) форма, големина и текст на поштенскиот жиг и на клишијата на машината за франкирање;

6) начин на пуштање во работа на машината за франкирање, начин на отстранување на техничките неисправности и начин за престанување на користењето на машината.

(4) ПТТ организација може да го раскине договорот за користење на машината за франкирање ако корисникот на машината врши злоупотреба при користењето на машината или не се придржува кон условите за користење што се предвидени со договорот.

(5) Ако корисникот на машината за франкирање престане да ја употребува оваа машина или ПТТ организација го раскине договорот за користење на таа машина, жигот на машината и клишијата за поштарина мораат да се демонтираат и да ѝ се предадат на контролната пошта.

Ослободување од плаќање на поштарина

Член 46

Од плаќање на поштарина се ослободени пратките на секограми.

Постапка со предметите чиј пренос е забранет

Член 47

(1) Ако во текот на преносот се забележи дека пратката содржи предмети чие врачување и пренос според Законот за ПТТ услуги се забранети, единицата на ПТТ мрежа е должна, ако е тоа можно без опасност за животот или здравјето на луѓето, да состави записник за прегледот на содржината на таквата пратка.

(2) Зависно од видот на забранетите предмети што се наоѓаат во пратката или за кои основано ќе се посомнева дека во пратката се наоѓаат, единицата на ПТТ мрежа е должна да постапува уште и на следниот начин:

1) пратката со експлозивни и лесно запаливи предмети или чиј пренос е опасен за животот или здравјето на луѓето или за безбедноста на ПТТ постројки и транспортните средства, односно пратката која содржи опојни дроги, ако не ги исполнува условите пропишани со Законот за ПТТ услуги, односно пратката која содржи предмети чиј промет е забранет со закон – со записник му ја предава на надлежниот орган, кој приемот на оваа пратка го потврдува на копијата од записникот;

2) пратката која содржи живи животни чиј пренос е забранет со Законот за ПТТ услуги – му ја враќа на испраќачот;

3) пратката која содржи предмети кои можат да оштетат други пратки во текот на превозот, единицата на ПТТ мрежа е должна да ја препакува и на примачот да му ја врати на начинот предвиден за врачување на овие пратки. Ако препакувањето на пратката не е можно, единицата на ПТТ мрежа ќе ја уништи пратката и за тоа ќе состави записник.

(3) Во случајот од став 2 точка 2 на овој член, единицата на ПТТ мрежа е должна на обвивката на пратката што ја враќа да стави ознака за причината на враќањето на оваа пратка. Во случајот од точка 3 на став 2 од овој член, кога пратката е уништена, единицата на ПТТ мрежа го известува за тоа испраќачот.

Барање на испраќачот за располагање со пратката

Член 38

(1) Испраќачот може да го оствари своето право на располагање со пратката, предвидено со Законот за ПТТ услуги, кај секоја единица на ПТТ мрежа.

(2) За остварување на правото на располагање од став 1 на овој член, испраќачот ѝ поднесува на единицата на ПТТ мрежа писмено барање на образецот „Барање на испраќачот за располагање со пратката“.

(3) Испраќачот може, со плаќање на цената, да бара телеграфско испраќање на барањето од став 2 на овој член, како и телеграфски одговор за извршувањето на ова барање.

(4) При поднесувањето на барањето од став 2 на овој член, испраќачот е должен да го докаже својот идентитет и на единицата на ПТТ мрежа да ѝ поднесе потврда за приемот на пратката, ако барањето се однесува на книжена пратка.

(5) Со барањето за враќање или за измена на адресата на обичната пратка, испраќачот е должен да поднесе и препис на адресата односно факсимил на обвивката односно на пликот, со адресата, кој е идентичен со обвивката односно со пликот на пратката на која барањето се однесува.

(6) Факсимилот од став 5 на овој член, по формата, големината, адресата, ракописот и евентуалното печатење, треба да ѝ одговара на пратката на која се однесува барањето. За гломазните пратки и за поштенските картички, место факсимил на обвивката односно на пликот, на единицата на ПТТ мрежа ѝ се поднесува само точен препис на адресата на примачот на пратката.

(7) Ако пратката не е испратена од единицата на ПТТ мрежа, барањето за враќање на пратката испраќачот може да ѝ го поднесе на единицата на ПТТ мрежа и по устен пат, кое веднаш се извршува.

(8) Кога испраќачот поднесува кое било барање од став 1 на овој член, а барањето заради извршување треба да се испрати до друга единица на ПТТ мрежа, испраќачот плаќа и поштарина за препорачано писмо од првата стапка на масата.

(9) За резултатите на извршувањето на барањето на испраќачот од овој член единицата на ПТТ мрежа, на која барањето ѝ е поднесено, е должна да го извести испраќачот по писмен пат во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето.

Барање на примачот во врска со врачување на пратката

Член 49

(1) Барањето на примачот во врска врачување на пратката, кое е предвидено со Законот за ПТТ услуги, примачот ѝ го поднесува на единицата на ПТТ мрежа што му ја врачува пратката.

(2) Барањето на примачот од став 1 на овој член, примачот го поднесува по писмен пат на образецот „Барање на примачот во врска врачување на пратката“, со доказ на својот идентитет.

(3) Во барањето од став 2 на овој член, примачот е должен да го означи видот на пратката на која се однесува барањето, местото и начинот на кој сака пратката да му биде врачена, рокот на важењето на барањето и својата адреса, и го става својот потпис.

(4) Рокот на важењето на барањето од став 3 на овој член не може да биде подолг од 30 дена ако барањето се однесува за чување на „post restant“ пратки, ниту подолг од 90 дена – во сите други случаи.

(5) По исклучок, за пратките од член 27 став 3 точка 4 рокот на важењето на барањето не може да биде подолг од една година.

(6) Барањето на примачот во врска со врачувањето на пратката единицата на ПТТ мрежа не го извршува ако пред врачувањето на пратката, на која се однесува барањето, на таа единица ѝ пристигнало барање од испраќачот односната пратка да се врати или да му се врати на друго лице.

Општи одредби за врачување на пратките

Член 50

(1) Пратките, по правило, му се врачуваат на примачот според адресата означена на пратката.

(2) Пратката му се врачува лично на примачот или на лицето што тој го овластил за прием на пратката, односно на лицата на кои, во смисла на Законот за ПТТ услуги, пратките им се врачуваат во нивниот стан, односно во деловната просторија, или во деловните простории на односната единица на ПТТ мрежа.

(3) Кога пратките, во смисла на Законот за ПТТ услуги, му се врачуваат на возрасен член на домаќинството, на лице постојано вработено во домаќинството односно во деловната просторија на примачот, на овие лица можат да им се врачат обични и препорачани писмоносни пратки, вредносни писма и пакети чија вредност преминува 30.000 динари, и да им се исплатат испратници до износ од 30.000 динари, ако примачот или неговиот полномошник не се затекнат на означената адреса.

(4) Под возрасен член на домаќинството на примачот се подразбираат; брачниот другар, родителите и децата, брат и сестра постари од 15 години, како и секоја друга роднина постара од 15 години што живее во исто домаќинство со примачот.

(5) Под постојано вработено лице се подразбира секое лице постаро од 15 години што е вработено во домаќинството или во деловната просторија на примачот.

(6) Пратките од став 3 на овој член можат да им се врачат на лица наведени во тој став само ако работникот на единицата на ПТТ мрежа знае или утврди дека тие лица се во наведените односи со примачот.

(7) Ако примачот е правно лице, пратката му се врачува на лице кое е овластено за прием на пратки за тоа правно лице, односно на лице кое од примачот е ополномоштено.

(8) Во случај на престанување на постоењето на правното лице, пратките му се врачуваат на она правно лице во чиј состав влегло правното лице кое престанало да постои, што се докажува со решение на надлежниот орган.

(9) Препорачаните пратки без повратница, како и итни обични писмоносни пратки кои не можеле непосредно да се врачат, можат да се врачат со уфрлување во куќни или збирни поштенски сандачиња.

(10) На посредникот му се врачуваат обични и препорачани писмени пратки, без повратница, кои не се оптоварени со откупен износ, царинска давачка и слично, адресирани на физички лица, кога во адресата на примачот, како поблиска ознака, имаат назив на државен орган, установа, стопанска или друга организација, училиште, болница, саториум, закрепнувалиште, работилиште, задруга, туристичка агенција, студентски или ученички дом, хотел, одморалиште, воена експедиција и слично.

(11) Под посредник, во смисла став 10 од овој член, се подразбира установа, орган, организација и сл., каде што се наоѓа примачот на пратката за време на пристигнувањето на пратката на назначената адреса.

(12) ПТТ организација може да склучи договор со посредникот во поглед на начинот на врачување на други книжени пратки за лица што се наоѓаат кај него. Ако посредникот не сака да склучи таков договор, единицата на ПТТ мрежата ќе му ги достави пратките на примачот на начинот предвиден со Законот за ПТТ услуги и со Општите услови, ако е дозволен пристап до примачот за доставување на пратки. Во спротивно, таквите пратки ќе се врачуваат во деловните простории на единицата на ПТТ мрежа на начинот предвиден со Општите услови.

(13) Пратките што во адресата имаат ознака на воена пошта или воена експедиција им се врачуваат на воените експедиции на начинот и по постапката што ПТТ организација заеднички спогодбено, во рамките на Заедницата на ЈПТТ, ќе ги утврдат со надлежниот воен орган.

(14) Примачот по писмен пат може да ја овласти единицата на ПТТ мрежа препорачаните писмоносни пратки, без обид за доставување, да му се ставаат во неговото куќно или збирно сандаче без потврдување на приемот, освен за препорачани писмоносни пратки со повратница, откупни пратки и пратки со царински и други давачки.

(15) Пратките што се адресирани на лица под старателство, на лица во притвор или на лица кои се наоѓаат на издржување на казна затвор, не можат да му се врачат на примачот ниту на други лица ако надлежниот орган поднесол такво барање до единицата на ПТТ мрежа и за тоа донесол соодветна одлука.

(16) Пратките за лицата од став 15 на овој член единицата на ПТТ мрежа ги врачува, а тоа:

- 1) за лица под старателство – на нивниот старател;
- 2) за лица во притвор – на истражниот орган;
- 3) за лица кои се наоѓаат на издржување казна затвор – на управникот на казено-поправниот завод во кој се наоѓа примачот односно на лице што управникот го ополномоштил за прием на пратки.

(17) Повредените односно оштетените пратки единицата на ПТТ мрежа му ги врачува лично на примачот или на лицето што од примачот е овластено односно ополномоштено за прием на пратки.

(18) По исклучок, повредените односно оштетените пратки можат да му се врачат и на возрасен член на домаќинството на примачот односно на постојано вработено лице кај примачот под услов тие лица да му се познати на работникот на единицата на ПТТ мрежа и вредноста на тие пратки да не преминува 30.000 динари.

Рокови за пренос и врачување на пратки

Член 51

(1) Поштенските пратки мораат да бидат пренесени и врачени во следните рокови:

1) пратките предадени на единицата на ПТТ мрежа што треба да му ги врачат на примач на подрачјето на истата единица, и тоа:

а) на потесното подрачје:

– од еден ден за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од два дена, за сите други писмоносни пратки, друг печат и пакети што не се многу итни;

б) на поширокото подрачје:

– од три дена за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од четири дена – за сите други пратки;

2) пратките предадени на единицата на ПТТ мрежа што треба да му се врачат на примач на подрачјето на која и да е единица на истиот поштенски центар, и тоа:

а) на потесното подрачје:

– од два дена за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од три дена – за сите други пратки;

б) на поширокото подрачје:

– од три дена за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од четири дена – за сите други пратки;

3) пратките предадени на единицата на ПТТ мрежа во седиштето на еден поштенски центар што треба да му се врачат на примач во седиштето на кој и да е друг поштенски центар, и тоа:

а) на потесното подрачје:

– од три дена за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од четири дена – за сите други пратки;

б) на поширокото подрачје:

– од четири дена за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од пет дена – за сите други поштенски пратки;

(4) пратките предадени на единицата на ПТТ мрежа на еден поштенски центар што треба да му се врачат на примач на подрачјето од која и да е единица на ПТТ мрежа на некој друг поштенски центар, и тоа:

а) на потесното подрачје:

– од четири дена за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од пет дена – за сите други пратки;

б) на поширокото подрачје:

– од четири дена за писма, поштенски картички, поштенски испратници, дневен печат и многу итни пакети;

– од пет дена – за други писмоносни пратки и печат;

– од шест дена – за пакети што не се многу итни;

5) пратките предадени на единицата на ПТТ мрежа, што треба да му се врачат на примач на најширокото подрачје на истата или на друга единица на ПТТ мрежа на истиот поштенски центар – од осум дена;

6) пратките предадени на единицата на ПТТ мрежа на подрачјето на еден поштенски центар, што треба да му се врачат на примач на најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа на кој и да е друг поштенски центар – од десет дена.

(2) Под поштенски центар се подразбира единицата на ПТТ мрежа што ги собира поштенските пратки од единиците на ПТТ мрежа од своето подрачје и ги испраќа во други поштенски центри, односно ги прима пратките за своето подрачје од други поштенски центри и ги испраќа до единиците на ПТТ мрежа на своето подрачје.

(3) Во роковите определени сообразно со одредбите на став 1 од овој член, покрај времето пропишано со Зако-

нот за ПТТ услуги, не се засметува ни саботата, ако единиците на ПТТ мрежа не врши доставување односно врачување на пратки во сабота.

(4) За пренос и исплата на износот уплатен со телеграфска испратница важат роковите пропишани за пренос и врачување на соодветен вид на телеграми со тоа што рокот за исплата на тој износ се продолжува уште за два часа.

Достава на пратки

Член 52

(1) Под достава на пратки се подразбира врачување на пратки на примачот во станот односно во деловната просторија на примачот, на начинот предвиден со Законот за ПТТ услуги, со други прописи и со Општите услови.

(2) Единиците на ПТТ мрежа ги доставуваат сите поштенски пратки, освен оние што, сообразно со Општите услови, на примачот му ги испорачуваат на примачот во своите деловни простории.

(3) Обичните писмоносни пратки му се врачуваат непосредно на примачот или на лице што во смисла на Законот за ПТТ услуги и Општите услови, е овластено за прием на пратки, во станот или во деловната просторија на примачот или се ставаат во куќни или збирни сандациња.

(4) Ако примачот на пратката или лицето на кое пратката може да му се врачи во смисла на став 3 од овој член не му е познато на работникот на единицата на ПТТ мрежа или ако работникот на единицата на ПТТ мрежа се посомнева во идентитетот на тоа лице, пратката може да се врачи само ако примачот односно друго овластено лице го држе својот идентитет.

(5) Во случај на неуспешна достава на книжена пратка, на примачот му се остава извештај за пристигнување на пратката на начинот пропишан за достава на обични писмоносни пратки, и тоа:

1) во случај на неуспешна достава на пакет, на примачот му се остава извештај за пристигнување на пакетот со известување кога пакетот може да го прими во односната единица на ПТТ мрежа;

2) во случај на неуспешна достава на препорачаната писмоносна пратка без повратница и без оптоварување со откупнина, со царинска давачка и сл., таквата пратка му се врачува на примачот со уфрлување во неговото куќно или збирно сандаче, а ако не може да се уфрли поради која и да е причина се остава Извештај за пристигнување на пратката со известување кога може пратката да ја прими во односната единица на ПТТ мрежа;

3) во случај на неуспешна достава на друга книжена пратка што не е пакет, и пратка од точка 2 на овој став што не можеле да бидат уфрлени во куќното или збирното сандаче, во извештајот за пристигнување на пратката мора да се назначи во кое време ќе биде направен обид за повторна достава на таа пратка односно времето кога таа пратка може да се подигне во единицата на ПТТ мрежа до наредната достава;

4) ако книжената пратка од точка 3 на овој став не можела да му се врачи на примачот ни при повторната достава, на примачот му се остава извештај за пристигнување на пратката со известување кога и каде може да ја подигне пристигнатата пратка и до кој рок таа пратка ќе се чува во единицата на ПТТ мрежа.

(6) Извештај за пристигнување на пратката му се остава на примачот и кога примачот ќе приговори на исправноста на пратката или на висината на царинските давачки, со назначување кога и каде може да ја подигне таа пратка.

(7) Во поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, наместо пакет, вредносно писмо и поштенска испратница, на примачот му се доставува извештај за пристигнување, кога тие пратки ја преминуваат границата на масата односно вредноста што ја утврдила ПТТ организација за тоа подрачје, сообразно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи.

(8) Во поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа наместо исплата на телеграфска испратница на примачот му се доставува извештај за пристигнување кога износот на телеграфската испратница ја преминува границата што ја утврдила ПТТ организација за тоа подрачје, сообразно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи.

Испорака на пратки

Член 53

(1) Под испорака на пратки се подразбира врачување на пратки на примачот во деловните простории на единицата на ПТТ мрежа, на начинот предвиден со Општите услови.

(2) Единицата на ПТТ мрежа во своите деловни простории врши испорака на следните пратки:

1) пратки што гласат за примачи корисници на преградите, без оглед на тоа дали тие пратки во адресата на примачот имаат или немаат ознака на бројот на преградата;

2) обични и препорачени писмоносни пратки што гласат за физички лица, а во адреса на примачот имаат назив на корисникот на преградата, како и пратки што врз основа на договор, се врачуваат преку посредник;

3) писмоносни пратки со маса поголема од 1 kg;

4) пратки адресирани на „post-restant“;

5) пратки што гласат за примач на потесното и поширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, освен кога кај одделни единици на ПТТ мрежа е организирана достава на пакети и достава на итни пакети над 1 kg;

6) вредносни писма, пакети и испратници што гласат за примач на најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, ако ја преминуваат максималната маса односно вредност што за тоа подрачје ги утврдила ПТТ организација, согласно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи;

7) повредени односно оштетени препакуваните пратки;

8) врзопи на весници и списанија што гласат за ист примач на потесното и поширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, ако нивната вкупна маса преминува 1 kg односно кога гласат за примач на најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, ако ја преминуваат масата што за тоа подрачје ја утврдила ПТТ организација, согласно со мерилата утврдени со републичките односно покраинските прописи;

9) пратки адресирани на лица што се наоѓаат на издржување на казна во казнено-поправни домови;

10) пратки што не можеле да се врачат преку достава и за кои на примачот му е оставен извештај за пристигнување на пратката со известување дека пратката може да ја подигне до определено време во просториите на единицата на ПТТ мрежа;

11) сите пратки што од други оправдани причини не можеле да му се врачат на примачот со достава.

(3) За пратките од точ. 3, 5, 6, 7 и 11 од став 2 на овој член, единицата на ПТТ мрежа задолжително му доставува на примачот извештај за пристигнување на пратката со известување кога пратката може да ја подигне во деловните простории на единицата на ПТТ мрежа.

(4) Потврдување на приемот на пратките што на примачот му се врачуваат во деловните простории на единицата на ПТТ мрежа се врши на начинот пропишан во член 54 на Општите услови.

Потврдување на приемот на пратки

Член 54

(1) Примачот на книжена пратка е должен приемот на пратката да го потврди со својот потпис и да стави датум и, евентуално, место на приемот на доставната односно испорачната исправа.

(2) За потврдување на приемот на пратка не може да се употреби обичен молив.

(3) Ако примачот на пратката е неписмен, потврдување на приемот на пратката врши со ставање врз доставната односно испорачаната исправа отпечаток на показалецот. Отпечатокот на показалецот го заверува и идентитетот на примачот го потврдува сведок кој му го докажува својот идентитет на работникот на единицата на ПТТ мрежа на начинот предвиден во член 6 на Општите услови. Тој сведок не е потребен ако работникот на единицата на ПТТ мрежа лично го познава примачот на пратката.

(4) Кога примачот е неспособен за пишување поради некој телесен недостаток, потврдување на приемот на пратката врши сведок чиј идентитет се утврдува на начинот предвиден во член 6 на Општите услови.

(5) Кога пратката од името на примачот ја прима негов полномошник, член на домаќинството или кај примачот постојано вработено лице, во потписот мора да се означат и односот спрема примачот (на пример: „НН како полномошник, сопруга, маж, син и сл.).

(6) Потврдување на приемот на пратки односно испратнички износи за организации на здружен труд и за други правни лица врши овластено лице со својот потпис со отпечаток на печатот на правното лице. Отпечаток на печатот не е потребен кога пратките му се врачуваат односно испратниците му се исплаќаат на полномошникот.

(7) Пратките со повратница се врачуваат и со потврдување на приемот врз доставната односно испорачаната исправа и врз повратницата.

(8) Кога препорачани пратки без повратница и пратки што не се оптоварени со откупнина, со царински и други давачки, се врачуваат со уфрлање во куќно или збирно сандаче, ваквото врачување поштарот го констатира во доставната книшка со зборовите: „Уфрлено во сандачето“, што го потврдува со својот потпис со означување на датумот на уфрлувањето во сандачето.

Одбивање прием на пратка

Член 55

(1) Кога примачот ќе го одбие приемот на пратка пристигната на негова адреса, на пратката треба да стави забелешка: „Не примам“, а покрај тоа да го стави и својот потпис.

(2) Ако примачот одбие на пратката да ја стави забелешката од став 1 на овој член, забелешката „Не примам“ ќе ја стави работникот на единицата на ПТТ мрежа и тоа ќе го завери со својот потпис и со отпечатокот на поштенскиот жиг.

Користење на поштенска преграда

Член 56

На примачот на пратки кој сака единицата на ПТТ мрежа да му ги врачува пратките преку поштенска преграда, единицата на ПТТ мрежа му издава поштенска преграда, ако за тоа постојат оправдани потреби, со оглед на бројот на пратките и ако има можност да го задоволи неговото барање. Ако корисникот на преграда сака да му се врши достава на пакети, мора да склучи договор со ПТТ организација.

Испорака на „post-restant“ пратки

Член 57

(1) Во местата каде што постојат две или повеќе единици на ПТТ мрежа, „post-restant“ пратките му се испорачуваат на примачот само во една од тие единици на ПТТ мрежа што ќе ја определи ПТТ организација.

(2) Известување за тоа кај која единица на ПТТ мрежа се врши испорака на „post-restant“ пратки мора да биде истакнато во просториите на секоја единица на ПТТ мрежа во тоа место, што служат непосредно за работа со корисниците на ПТТ услуги.

Врачување на откупни и оцаринети пратки

Член 58

(1) Откупни и оцаринети пратки се врачуваат со преходна наплата на износите со кои се оптоварени тие пратки, како и со наплата на соодветните износи на поштарината што ги товарат тие пратки.

(2) На примачот односно на овластеното лице, на негово барање, единицата на ПТТ мрежа му издава признавица за наплатените износи од став 1 на овој член.

Достава и испорака на судски писма и писма по управна и прекршочна постапка

Член 59

(1) Судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка, во плик со бела боја со повратница, му се врачува по правило лично на примачот.

(2) Ако примачот на писмото од став 1 на овој член не се затекне во станот писмото му се врачува на еден од

возрасните членови на неговото домаќинство, за кои работникот на ПТТ мрежа знае или ќе утврди дека му припаѓа на домаќинството на примачот.

(3) Ако ниеден од возрасните членови на домаќинството на примачот не се затекне во станот или примачот ги нема, писмото од став 1 на овој член му се врачува на настојникот на зградата, на состанарот, потстанарот, соседот или на куќната помошничка, ако тие лица се согласат да го примат писмото.

(4) Ако доставување на писмото од став 1 на овој член се врши во деловната просторија на примачот, а примачот не се затекнал таму, писмото од став 1 на овој член му се врачува на лицето кое работи кај него или на сопственикот на дуќанот, ако се согласи да го прими писмото.

(5) Ако доставување на писмото од став 1 на овој член се врши на местото каде што работи примачот, а лицето на кое писмото е адресирано не се затекне таму, писмото му се врачува на лице кое работи на истото место, ако се согласи да го прими писмото.

(6) Писмото од став 1 на овој член упатено до адвокат, во негово отсуство му се врачува на работникот во адвокатската канцеларија.

(7) Ако примачот, возрасен член на неговото домаќинство или работникот во адвокатската канцеларија одбие да го прими писмото од став 1 на овој член или одбие да го потврди приемот на писмото, работникот на единицата на ПТТ мрежа е должен на опачината на повратницата, во просторот за запишување забелешки, да стави забелешка кој го одбил приемот на писмото, да го означат датумот и причината за одбивање, како и да го стави својот потпис, а писмото да го остави во станот или во деловната просторија на примачот односно во просторијата каде што работи примачот или во адвокатската канцеларија, ако писмото е упатено до адвокат.

(8) Судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка во плик со сина боја со повратница, во првот обид за достава му се врачува лично на примачот односно на работникот во адвокатската канцеларија, ако писмото гласи на адвокат. Ако примачот не се затекне во станот, во својата деловна просторија, адвокатската канцеларија односно на местото каде што работи, работникот на единицата на ПТТ мрежа е должен на примачот да му остави извештај за пристигнување на пратката кај лицето од ст. 2, 3, 4 и 5 на овој член или извештајот да го остави на кој и да е начин на кој се остава извештај за пристигнување на пратка, ако не затекне ниту едно од тие лица, со известување дека заради прием на писмото во определен ден и час биде во својот стан, деловна просторија, адвокатска канцеларија или на местото каде што работи.

(9) Ако ни при вториот обид за достава на писмото од став 8 на овој член примачот не се затекне во закажаното време во станот, во својата деловна просторија, адвокатска канцеларија односно на местото каде што работи, работникот на единицата на ПТТ мрежа е должен во тој случај да постапи на начинот предвиден во ст. 2, 3, 4, 5, 6 и 7 на овој член.

(10) На воени лица, на работници на милицијата и на лица кои во адресата, како поблиска ознака, го имаат називот на организацијата во која работат, врачување на писма од ст. 1 и 8 на овој член се врши преку нивната команда, органот и организацијата каде што се вработени односно преку ополномоштено или овластено лице на тие организации.

(11) Ако примачот, возрасен член на неговото домаќинство или работникот во адвокатската канцеларија одбие да го прими писмото во плик со сина боја или одбие да го потврди приемот на писмото, работникот на единицата на ПТТ мрежа ќе постапи на начинот предвиден во став 7 на овој член.

(12) Доставување на судски писма и писма по управна и прекршочна постапка, во плик со бела или сина боја, што се адресирани на правни лица – на државните органи, на организациите на здружениот труд и на други општествени или граѓански правни лица се врши со предавање на писмото на лицето овластено за приемот на писма или на работникот што ќе се затекне во канцеларијата односно во деловната просторија, односно на полномошникот на тоа правно лице, кој ќе го потврди приемот на писмото врз повратницата и во испорачната исправа.

(13) Ако писмото во плик со бела или сина боја за физички лица, во адресата, како поблиска ознака, има назив

на интернат, завод, санаториум, лекувалиште, болница и сл., каде што се наоѓа тоа лице во време на врачувањето и ако работникот на ПТТ мрежа не може да дојде непосредно до примачот, писмото се врачува на тој начин што на полномошникот на односната организација или установата му предава извештај за пристигнување на пратката, заедно со повратницата, заради врачување на примачот, а писмото му го врачува лично на примачот кога тој ќе се јави во единицата на ПТТ мрежа и кога ќе ја врати повратницата, или на лице што ќе ја донесе повратницата на која е потпишет на примачот заверен од страна на организацијата или установата.

(14) Ако примачот на писмо во плик со бела или сина боја, кому му е врачена повратницата на начинот од став 13 на овој член, не го подигне писмото во рокот пропишан со Законот за ПТТ услуги, единицата на ПТТ мрежа е должна писмото да му го врати на испраќачот како невработливо, а на писмото да стави забелешка за причината за враќањето, што ја заверува работникот на единицата на ПТТ мрежа со својот потпис и со отпечаток на поштенскиот жиг.

(15) Ако писмото гласи на примач во поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, за примачите кои примаат пратки преку збирните сандачиња, врачување се врши на следниот начин:

– при првиот обид, во збирното сандаче се остава извештај за пристигнување на пратката, сообразно со став 8 на овој член;

– при вториот обид за врачување, ако примачот не постапил по извештајот за пристигнување на пратката, писмото се уфрла во збирното сандаче, а повратницата се враќа со назнака дека писмото е врачено со уфрлање во збирното сандаче.

(16) Ако писмото гласи за примач на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, на кое доставата на пратки не се врши преку работник на единицата на ПТТ мрежа, писмото му се врачува на примачот преку довереникот на поштенското собиралиште, со потпис на примачот врз повратницата.

(17) Кога работникот на единицата на ПТТ мрежа, при доставувањето на писмото, не го затекне примачот, а од лицата на кои писмото би можело да им се врачи во смисла на ст. 2, 3, 4, 5 и 6 на овој член или на друг начин узнае дека примачот ќе биде отсутен повеќе од пет дена, писмото не му се врати на испраќачот невработливо, со назначување каде се наоѓа примачот и времето на неговото враќање.

(18) Приемот на судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка во плик со бела или сина боја примачот го потврдува со својот потпис на повратницата и на доставната односно испорачната исправа. Ако примачот односно лицето на кое може да му се врачи писмото за примачот во смисла на одредбите од овој член е неписмено или не е во состојба да се потпише, работникот на единицата на ПТТ мрежа на повратницата ќе го напише неговото име и презиме и датумот на приемот на начинот предвиден во став 19 на овој член, со назначување зошто примачот не ставил свој потпис.

(19) Примачот на писмо со повратница во плик со бела или сина боја односно лицето на кое може да му се врачи писмото за примачот во смисла на одредбите од овој член, при потврдувањето на приемот, на повратницата ги пишува денот и месецот со букви, а годината со бројки. Ако примачот, по потпишувањето на повратницата, одбие да ги напише денот, месецот и годината на приемот, датумот на приемот на пратката ќе го напише работникот на единицата на ПТТ мрежа на начинот предвиден во овој став, а во просторот за пишување забелешка, на опачината на повратницата, ќе ја забележи причината за одбивањето.

(20) Во сите случаи во кои на примачот на судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка му се остава извештај за пристигнување на пратката, работникот на единицата на ПТТ мрежа за тоа става соодветна забелешка на опачината на повратницата на писмото.

(21) Кога според одредбите на овој член, писмото му е врачено на друго лице на место на примачот, на повратницата ќе се назначи односот на тоа лице и примачот (на пр.: брат, сопруга, сосед и сл.).

(22) Судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка во плик со бела или сина боја не смее да му се врачи на лице кое со забелешка на испраќачот е исклучено

од прием (на пр.: „Наместо на примачот да не му се врачува на НН“).

Поднесување на увид исплатена испратница и издавање фотокопија

Член 60

(1) Кога испраќачот или примачот бара единицата на ПТТ мрежа да му поднесе на увид исплатена испратница или издавање фотокопија, должен е да поднесе писмено барање до единицата на ПТТ мрежа и да го докаже својот идентитет.

(2) Кон писменото барање од став 1 на овој член испраќачот или примачот е должен на единицата на ПТТ мрежа да ѝ приложи и потврда за уплатата на испратницата.

(3) Барање од став 1 на овој член може да се поднесе до која и да е единица на ПТТ мрежа најдоцна во рок од четири месеци од денот на уплатата на испратницата.

(4) Единицата на ПТТ мрежа до која е поднесено барање од став 1 на овој член е должна најдоцна во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето на испраќачот или примачот да му ја поднесе на увид бараната исправа, а ако е во прашање фотокопија на таа исправа – да му ја врачи таа копија.

(5) Исплатената испратница или нејзината фотокопија единицата на ПТТ мрежа му ја издава на судот или на друг надлежен орган, на нивно писмено барање, а во согласност со важечките прописи.

Издавање на заверен препис или фотокопија на манипулативна исправа

Член 61

(1) Издавање на заверен препис или фотокопија на манипулативна исправа единицата на ПТТ мрежа врши на писмено барање од испраќачот или примачот или од друго овластено лице под условите и во рокот што се предвидени во член 60 на Општите услови за поднесување на увид исплатена испратница или нејзината фотокопија.

(2) Под манипулативни исправи, во смисла на став 1 од овој член, се подразбираат поштенските исправи што се однесуваат на приемот и врачувањето на поштенски пратки.

Плаќање лежарина

Член 62

(1) Примачот на пакет и на писмоносна пратка со маса поголема од 500 грама е должен да плати лежарина ако овие пратки, по оставањето на првиот извештај за пристигнување, не ги презел од единицата на ПТТ мрежа, и тоа:

1) во рок од еден ден – ако требало пратката да му се врачи на примач на потесното подрачје или преку поштенска преграда на единицата на ПТТ мрежа;

2) во рок од два дена – ако требало пратката да му се врачи на примач на поширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа;

3) во рок до три дена – ако требало пратката да му се врачи на примач на најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа.

(2) За „post restant“ пратки рокот почнува да тече почнувајќи од наредниот ден од денот на пристигнувањето на пратката во одредишната единица на ПТТ мрежа. За оцаринети пратки рокот почнува да тече од наредниот ден од денот на испраќањето извештај до примачот со кој тој се известува да поднесе потребни исправи на царински преглед.

(3) Во роковите од ст. 1 и 2 на овој член не се сметаат неделите и другите денови кога единицата на ПТТ мрежа не работи, како и денот кога е оставен извештајот за пристигнување на пратката.

Издавање дополнителна потврда за прием на книжена пратка

Член 63

(1) Испраќачот може да бара од единицата на ПТТ мрежа, на која ѝ предал книжена пратка, освен за препоро-

чана писмоносна пратка, дополнителна потврда за прием на пратката, под услов до таа единица на ПТТ мрежа да поднесе писмено барање во рок од три месеци од денот на предавањето на пратката.

(2) Писмено барање од став 1 на овој член испраќачот поднесува на образецот: „Барање за дополнителна потврда за прием на книжена пратка“.

(3) Барањето од став 2 на овој член мора да содржи: датум на предавањето на пратката во единицата на ПТТ мрежа, назив на единицата на ПТТ мрежа што ја примила пратката, адреса на примачот на пратката, вредност на пратката, износ на откупнината и др.

(4) Дополнителна потврда за прием на книжена пратка единицата на ПТТ мрежа издава само еднаш. Дополнителна потврда се издава, по правило, веднаш по приемот на барањето, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето.

Рекламации поради оштетување или намалување на содржината на пратката

Член 64

(1) Кога примачот или друго овластено лице за прием на пратки поднесува рекламација поради неисправност на пратката при испораката (член 35 на Законот за ПТТ услуги), единицата на ПТТ мрежа е должна во присуство на примачот да изврши комисијски преглед на таа пратка, за што составува записник, ако таков записник веќе не е составен во текот на преносот.

(2) Записникот од став 1 на овој член е должен да го потпише и примачот на пратката.

(3) Ако примачот ја прими пратката чија неисправност ја рекламира во смисла на став 1 од овој член, единицата на ПТТ мрежа му врачува и еден примерок од записникот за неисправноста на пратката.

(4) Ако примачот на пратката поднесе рекламација по приемот на пратката во рокот што е предвиден со Законот за ПТТ услуги, должен е на единицата на ПТТ мрежа што му ја врачила пратката, да ѝ ја поднесе на увид пратката на која се однесува рекламацијата. Во тој случај единицата на ПТТ мрежа постапува на начинот предвиден во ст. 1 и 2 на овој член.

(5) Ако во случајот од став 4 на овој член е потребно присуство на стручно лице (вештак) заради проценување на големината на оштетувањето и причините за настанатата штета, трошоците за вештачењето ги авансира страната што предложила вештачење.

Рекламации поради неврачување или задоцнување на пратка

Член 65

(1) Кога испраќачот или друго овластено лице поднесува рекламација поради неврачување или задоцнување на пратката (член 33 на Законот за ПТТ услуги), должен е до единицата на ПТТ мрежа да поднесе барање за поведување рекламационата постапка.

(2) Барање од став 1 на овој член се поднесува на образецот „Побарувачки лист“ со потврда за приемот на пратката, ако барањето се однесува на книжена пратка.

(3) Приемот на рекламацијата за книжена пратка единицата на ПТТ мрежа го потврдува на опачината на потврдата за прием на книжена пратка, со отпечаток на поштенски жиг и со потпис на работникот на единицата на ПТТ мрежа кој ја примил рекламацијата.

(4) За рекламации за неврачување на писмоносна пратка испраќачот треба да ги даде следните податоци: датум на предавањето на пратката, краток опис на содржината на пратката, факсимил на пликот кој по форма, боја, големина, адреса, ракопис и евентуално запечатување мора да ѝ одговара на пратката на која се однесува рекламацијата. За погломазни пратки или за писма и поштенски картички со отпечатена марка, испраќачот, наместо факсимил на пликот, мора да предаде факсимил на адресата на пратката.

(5) Кога испраќачот или друго овластено лице рекламира задоцнување на обична писмоносна пратка, должен е до единицата на ПТТ мрежа да ја поднесе обвинката односно пликот на таа пратка.

(6) Ако испраќачот бара рекламационата постапка да се изврши по телеграфски пат, то плаќа износот за теле-

графскиот одговор, според Ценовникот на ПТТ организација.

(7) Ако се рекламира пратка со повратница или телеграфска испратница за која било платено телеграфско известување за исплатата, испраќачот не плаќа поштарина за рекламацијата.

(8) За резултатот од рекламационата постапка во врска со неврачувањето и задоцнувањето на пратка, единицата на ПТТ мрежа е должна да го извести испраќачот односно примачот по писмен пат во рок од 30 дена од денот на приемот на рекламацијата.

Постапка за остварување на побарувања

Член 66

(1) Кога корисникот на поштенски услуги или друго овластено лице сака да оствари надомест на штета и други побарувања од договорот за вршење на поштенски услуги, должен е до ПТТ организација да поднесе писмено барање.

(2) Барање од став 1 на овој член испраќачот поднесува до ПТТ организација на која ѝ ја предал пратката, а примачот до ПТТ организација што му ја врачила пратката.

(3) Во барањето од став 1 на овој член корисникот или друго овластено лице е должно да ја определи висината на побарувањето и да ги наведе фактите врз кои го заснова своето барање.

(4) Кон барањето од став 1 на овој член корисникот на услугата или друго овластено лице мора да поднесе и доказ врз кој го заснова своето барање.

(5) Ако барањето се однесува на загубување оштетување или намалување на содржината на пратката, корисникот на услуги односно друго овластено лице мора да приложи „Побарувачки лист“ со кој е утврдено загубувањето односно задоцнувањето на пратката, односно да приложи „Записник за неисправноста на пратката“, со кој е утврдено оштетувањето или намалувањето на содржината на пратката.

(6) Кога корисникот или друго овластено лице бара враќање на поштарината во целина или враќање на дел од поштарината поради неизвршена или делумно неизвршена услуга во смисла на член 67 од Општите услови, должен е да поднесе барање до единицата на ПТТ мрежа на која ѝ ја предал пратката или од која барал соодветна услуга.

(7) ПТТ организација е должна на корисникот на услуги или на друго овластено лице од став 6 на овој член веднаш да му го врати соодветниот износ на поштарината ако барањето се покаже како основано, а најдоцна во рок од 8 дена од денот на приемот на барањето.

Враќање на поштарината

Член 67

(1) ПТТ организација, на барање од испраќачот, ја враќа наплатената поштарина во следните случаи, и тоа:

1) кога испраќачот бара пратката да му се врати пред испраќањето од единицата на ПТТ мрежа, во која ја предал пратката – во износ од 80% од наплатената поштарина;

2) кога пакетот му се враќа на испраќачот од поштата на царинење поради тоа што пакетот не ги исполнува условите предвидени со царинските односно девизните прописи – во висина на делот од поштарината што ќе остане кога износот на платената поштарина ќе се намали за износот што отпаѓа на поштарината за внатрешниот сообраќај;

3) кога писмоносна пратка се враќа од поштата на царинење поради причините предвидени во точка 2 на овој став – во висина на делот од поштарината што останува кога износот на платената поштарина ќе се намали за еднократен износ на поштарината за внатрешниот поштенски сообраќај;

4) кога пратката му се враќа на испраќачот поради тоа што не одговара на пропишаните услови – 90% од наплатената поштарина, со тоа што ПТТ организација може да задржи најмногу 50% од цената за обично писмо со маса до 20 g во внатрешниот сообраќај.

(2) Барање од став 1 на овој член испраќачот поднесува до единицата на ПТТ мрежа во која ја предал пратката

Враќање на веќе врачени пратки**Член 68**

(1) Единицата на ПТТ мрежа мора да ги прими веќе врачените пратки во следните случаи:

1) пратките што му биле погрешно врачени на друго лице на место на примачот. Лицето на кое пратката му била погрешно врачена, на опачината на пратката треба да ја напише забелешката: „Погрешно врачено“ односно „Погрешно врачено и отворено“ и тоа да го потврди со својот потпис. Ако ова лице тоа не го стори, тоа е должен да го стори работникот на единицата на ПТТ мрежа;

2) пратките адресирани на физички лица што не биле врачени непосредно на примачот или на неговиот полномошник, туку на член од семејството на примачот, на лице вработено во домаќинството односно во деловната просторија на примачот, на истражен орган, на полномошникот на казнено-поправен завод и сл. единицата на ПТТ мрежа ги прима само ако не се отворени и ако се во исправна состојба, како и ако не биле оптоварени со откупнина односно со царина. На опачината на пратката примачот кој го одбил приемот на пратката треба да ја напише забелешката: „Не примам“ и тоа да го потврди со својот потпис. Ако примачот тоа не сака да го стори, работникот на единицата на ПТТ мрежа ја пишува забелешката: „Не прима“ и тоа го заверува со својот потпис и со отпечаток на поштенскиот жиг;

3) пратките што му биле врачени на посредник единицата на ПТТ мрежа ги прима под условите наведени во став 1 точка 2 на овој член, а посредникот е должен на пратката што ја враќа да ја назначи причината за враќање на пратката, ако тоа примачот не го сторил.

(2) За примените веќе врачени пратки единицата на ПТТ мрежа на примачот му го враќа износот што го наплатила во смисла на одредбите на член 19 од Законот за ПТТ услуги кога поштарина за овие пратки не била платена или била недоволно платена. Износите наплатени за откупнина или за царина единицата на ПТТ мрежа ги враќа во сите случаи во кои пратката била погрешно врачена. Погрешно врачените пратки единицата на ПТТ мрежа е должна да ги прими и ако тие се отворени.

(3) За вратените отворени пратки единицата на ПТТ мрежа составува записник за неисправноста на пратката, а ако е во прашање вратено отворено вредносно писмо, при составувањето на записникот мора да присуствува и лицето што ја враќа пратката и тој записник да го потпише.

(4) Пошторазнесувачот може да прими веќе врачени обични и препорачани писмоносни пратки само ако биле погрешно врачени и ако се враќаат неотворени.

Продажба на пратки**Член 69**

(1) Кога ПТТ организација, во случаите предвидени во чл. 37, 38 и 105 на Законот за ПТТ услуги, врши јавна продажба на пратки, постапката за јавна продажба опфаќа:

1) комисијска процена на вредноста на пратката односно на нејзин дел и утврдување на почетната цена за продажба;

2) определување и објавување на местата и времето на јавната продажба и истакнување известувања за тоа во просториите на ПТТ организација, што се наменети за корисниците на ПТТ услуги.

(2) Времето меѓу објавувањето на јавната продажба на пратки и самата јавна продажба не може да биде подолго од еден ден ако пратката е подложна на расипување, а во други случаи – од осум дена.

(3) За јавната продажба на пратка односно на нејзин дел, ПТТ организација води комисијски записник во кој се внесуваат почетната понудена цена, имињата на учесниците во јавната продажба и најдобрата понуда.

Промена на висината на означената вредност на поштенските пратки и износот на уплатите и исплатите

Член 70

(1) Се овластува Одборот на Собранието на Заедницата на ЈПТТ, за поштенски сообраќај да може, по потреба, да врши промена на висината на означените вредности

утврдени со овие општи услови на поштенските пратки и износите на уплатите и исплатите преку испратници во согласност со движењето на цените на стоките и услугите, а по постапката предвидена за донесување на самоуправни општи акти на ниво на Заедницата на ЈПТТ.

(2) Промени од став 1 на овој член можат да се вршат најмногу два пати годишно, со примена од 1. 01. или од 1. 07. во годината.

III. ТЕЛЕГРАФСКИ И ТЕЛЕФОНСКИ УСЛУГИ**I. ТЕЛЕГРАФСКИ УСЛУГИ****Поим телеграфски услуги****Член 71**

Под телеграфски услуги се подразбираат услугите што опфаќаат пренос на телеграфски соопштенија, давањето во закуп на телеграфски водови и уреди, видеотексот и други телеграфски услуги предвидени во Номенклатурата на ПТТ услуги.

Телеграфски соопштенија**Член 72**

(1) Под телеграфски соопштенија се подразбираат телеграми, раидотелеграми, фототелеграми, факсимил-телеграми, телепораки, телекс-соопштенија и телетекс-соопштенија.

(2) Телеграма е пишувано соопштение кое се пренесува со посредство на единици на ПТТ мрежа.

(3) Радиотелеграма е пишувано соопштение кое се прима за испраќање во нашата земја а гласи за југословенски брод на море или соопштение кое потекнува од југословенски брод на море а гласи за примач во Југославија. Радиотелеграми се разменуваат меѓу југословенските копнени раидостаници и југословенските бродови и обратно. Радиотелеграми можат да се разменуваат и со други подвижни станици освен со бродови доколку Заедницата на ЈПТТ воведо таков сообраќај.

(4) Фототелеграма е телеграфско соопштение во вид на слики, цртежи, планови, стенограми, пишувани соопштенија и сл., што ѝ се предаваат на единица на ПТТ мрежа која има фототелеграфски уреди, заради пренос со тие уреди.

(5) Факсимил-телеграма е телеграфско соопштение во вид на ракописи, цртежи, планови, стенограми, графика и сл. што ѝ се предаваат на единица на ПТТ мрежа која има факсимил уреди, заради пренос со тие уреди.

(6) Телекс-соопштение е телеграфско соопштение кое меѓусебно го разменуваат телекс-претплатниците.

(7) Телетекс-соопштение е телеграфско соопштение кое меѓусебно го разменуваат телетекс претплатниците со нивните претплатнички телетекс-уреди.

(8) Телепорака е документ пишувачан во форма на писмо што ѝ се предава на единица на ПТТ мрежа, а преку телекомуникационата мрежа се пренесува до одредиштето заради врачување на примачот преку поштенска достава.

(9) Телефакс-соопштение е документ пишувачан во форма на пишувачан документ, план, цртеж, пиктограм и сл., кој се пренесува меѓу претплатничките факсимил-уреди (телефакси), како и документи што од претплатничките факсимил-уреди се пренесуваат до факсимил-уредот на ПТТ организација.

(10) Корисниците можат да ѝ предаваат телекс, телекс и телефакс-соопштенија на единица на ПТТ мрежа заради пренос до претплатнички уред на друг корисник само ако единицата на ПТТ мрежа има можност да го изврши тој пренос.

Видови на телеграми**Член 73**

Телеграфските соопштенија од член 72 ст. 2 и 3 на Општите услови можат да се предадат како:

- а) телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем;
- б) државни телеграми;
- в) метеоролошки телеграми;
- г) телеграми за вобостојој;

- д) испратнички телеграми;
- е) други телеграми;
- е) ПТТ телеграми.

Телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем

Член 74

(1) Телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем се телеграми што се испраќаат до државен орган заради барање помош или заради известување за настани што загрозуваат човечки животи или имот од поголем обем, како што се: тешки несреќи, земјотреси, временски непогоди, пожари, поплави и сл.

(2) Телеграмите од став 1 на овој член имаат предност во преносот и врачувањето над сите телеграми, а може да ги предаде секое правно лице или поединец.

(3) Телеграмите што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем се пренесуваат и се врачуваат бесплатно.

Државни телеграми

Член 75

(1) Државни телеграми се телеграми што ги предаваат собранијата на општествено-политичките заедници и нивните извршни управни органи, судовите, јавните обвинителства, јавните правобранителства, дипломатските и конзуларните претставништва акредитирани во Југославија, како и претставници на наведените корисници кои по службена работа се испратени надвор од местото на живеењето.

(2) Државните телеграми што ѝ се предаваат непосредно на единица на ПТТ мрежа мораат да имаат отпечаток на печатот на корисникот, освен кога претставниците на корисниците од став 1 на овој член се наоѓаат на службено патување. Во тој случај се должни да го докажат својството на претставник на органите од став 1 на овој член. Државните телеграми имаат задолжително ознака „Етат“, која се пишува пред адресата.

Метеоролошки телеграми

Член 76

Метеоролошки телеграми се телеграми кои содржат исклучиво податоци за метеоролошките набљудувања и предвидувања, а ги предаваат набљудувачките метеоролошки станици, воздухопловните метеоролошки станици и републичките односно покраинските хидрометеоролошки заводи.

Телеграми за водостојот

Член 77

Телеграми за водостојот се телеграми кои содржат исклучиво податоци за хидрометриските и оброметриските набљудувања (состојба на реките, надојдување на водата и сл.), а ги предаваат водомерните или хидролошките станици и републичките односно покраинските хидрометеоролошки заводи.

Испратнички телеграми

Член 78

Испратнички телеграми се телеграми со помош на кои испраќачот дозначува определен паричен износ заради исплата на тој износ и служи како исплатна исправа. Таа телеграма може да има посебно соопштение за примачот.

Други телеграми

Член 79

Други телеграми се телеграми што ги предаваат поединци и правни лица кои не се наведени во чл. 74 до 78 на Општите услови. Како други телеграми се сметаат и телеграмите што меѓусебно ги разменуваат единиците на ПТТ мрежа во врска со предметот на поштенските пратки

и телеграфските соопштенија, на барање од испраќачот или примачот.

ПТТ телеграми

Член 80

(1) ПТТ телеграми се телеграми кои, по својата намена, го регулираат ПТТ сообраќај, а ги предаваат ПТТ организации како и нивните работници кои се наоѓаат на службено патување.

(2) Како ПТТ телеграми се сметаат и телеграмите што ги предаваат органите на управувањето на ПТТ организација.

Посебни услуги со телеграми

Член 81

(1) Под посебни услуги со телеграми се подразбираат такви услуги кога испраќачот при предавање на телеграма, бара посебен начин на пренос и врачување на телеграмата.

(2) Испраќачот може, во смисла на став 1 од овој член, да ги бара следните посебни услуги:

1) телеграмата да се пренесе и да се врати итно (URGENT),

2) телеграмата да се пренесе и да се врати со платен одговор (RPX),

3) во текот на преносот да се врши срамнување на телеграмата (TC),

4) телеграмата да му се достави на примачот по посебен носител (XPX),

5) телеграмата да му се достави на примачот со поштенска достава (ПО ПОШТА),

6) телеграмата да се врати во определен ден (ДА СЕ ВРАЧИХ),

7) телеграмата да му се соопшти на примачот по телефон (TFX),

8) телеграмата да му се предаде на примачот по телепринтер (TLXx),

9) телеграмата да му се предаде на примачот со факсимил (FAXx),

10) телеграмата да му се предаде на примачот со телетекс (TTXx),

11) телеграмата да се врати на луксузен образец (LXx),

(3) Испраќачот на радиотелеграма, која гласи за југословенски брод на море (правец копно-море) може да ја користи само посебната услуга итно (URGENT).

(4) Испраќачот на радиотелеграма која потекнува од југословенски брод а гласи за примач во Југославија, може да ги користи следните посебни услуги:

1) радиотелеграмата да се врати во определен ден (ДА СЕ ВРАЧИХ),

2) радиотелеграмата да му се соопшти на примачот по телефон (TFX),

3) радиотелеграмата да му се предаде на примачот по телепринтер (TLX),

4) радиотелеграмата да му се предаде на примачот по телетекс (TTXx),

5) радиотелеграмата да му се предаде на примачот со факсимил (FaXx).

(5) Испраќачот на испратничка телеграма може да ги користи следните посебни услуги:

1) испратничката телеграма да се пренесе итно (URGENT),

2) со исплатата на испратничкиот износ да се врати и купон за одговор (RPX),

3) во текот на преносот да се изврши срамнување на испратничката телеграма (TC),

4) соопштението што го содржи испратничката телеграма да се врати на луксузен образец (LXx),

5) во согласност со член 52 став 8 на Општите услови, на примачот по посебен носител да му се врати извештај за пристигнувањето на испратничка телеграма или да му се исплати испратничкиот износ,

6) во согласност со член 52 став 8 на Општите услови, на примачот да му се врати извештај за пристигнувањето на испратничка телеграма или да му се исплати испратничкиот износ со поштенска достава (ПО ПОШТА).

(6) Испраќачот на фототелеграма може да бара посебна услуга фототелеграмата да се испрати и да се врати итно (URGENT).

(7) Испраќачот на факсимил-телеграма може да ги бара следните посебни услуги:

1) факсимил-телеграмата да се пренесе и да се врати итно (URGENT),

2) факсимил-телеграмата да се пренесе и да се врати со платен одговор (RPX),

3) факсимил-телеграмата да му се достави на примачот по посебен носител (XRX),

4) факсимил-телеграмата да му се достави на примачот по пошта (ПО ПОШТА),

5) факсимил-телеграмата да му се врати на примачот во определен ден (ДА СЕ ВРАЧИХ).

(8) Секоја посебна услуга од овој член има соодветна ознака која се наплатува според правилата за броење на зборовите. Ознаките се пишуваат заедно (на пр. XR200).

(9) Испраќачот кој сака да користи една или повеќе услуги од овој член е должен тоа да го побара при предавањето на телеграмата. Посебната услуга која се однесува на доставување на телеграмата по посебен носител е задолжителна за сите телеграми што треба да му се достават на примач во поширокото подрачје односно на најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, доколку испраќачот не барал телеграмата да му се достави на примачот со поштенска достава.

(10) За услугите од овој член испраќачот плаќа посебна цена, доколку е предвидена со Ценовникот на ПТТ услуги.

Итна телеграма

Член 82

(1) Итна телеграма е телеграма која има предност во преносот и врачувањето според редоследот утврден со чл. 110 и 112 од Општите услови.

(2) Како итна телеграма може да се предаде секоја телеграма освен телеграмите што, на барање од испраќачот, се врачуваат со поштенска достава. За телеграма што гласи за поширокото и најширокото подрачје на единица на ПТТ мрежа итноста се однесува само на преносот на телеграмата до одредишната единица на ПТТ мрежа. Кај радиотелеграмите што гласат за бродови итноста се однесува само на преносот на телеграмата до копнената (крајбрежната) станица.

Телеграми со платен одговор

Член 83

(1) Телеграма со платен одговор е телеграма кај која испраќачот, при предавањето на телеграмата, го плаќа и телеграфскиот одговор на примачот.

(2) Како телеграма со платен одговор може да се предаде секоја телеграма освен радиотелеграма.

(3) За телеграмата со платен одговор одредишната единица на ПТТ мрежа составува купон за одговор, кој примачот може да го искористи во рок од 30 дена од денот на составувањето на купонот.

(4) Испраќачот на телеграма по купон за одговор мора да ја доплати разликата ако предадената телеграма содржи повеќе зборови од зборовите означени во купонот односно ако за неа е уплатен помал износ од износот што е уплатен за одговорот.

Телеграма со срамнување

Член 84

(1) Телеграма со срамнување е телеграма која, на посебно барање од испраќачот, во целост се повторува и се срамнува во текот на преносот.

(2) Како телеграма со срамнување може да се предаде секоја телеграма.

(3) За телеграма со срамнување се наплатува посебен износ.

Телеграма што се доставува по посебен носител

Член 85

(1) Телеграма што се доставува по посебен носител е телеграма која му се врачува на примач на поширокото или најширокото подрачје на единица на ПТТ мрежа. Како посебен носител може да се земе секое сигурно и писмено

но возрастно лице кое го познава примачот или крајот во кој треба да се изврши врачување на телеграмата.

(2) За телеграма што се доставува по посебен носител испраќачот, покрај редовната цена за телеграмата, плаќа износ за посебен носител.

(3) Ако одредишната единица на ПТТ мрежа не може да најде соодветен посебен носител на телеграмата во рок од четири часа од моментот на пристигнувањето на телеграмата, телеграмата се доставува на начин предвиден за достава на поштенски пратки на односниот дел од подрачјето на таа единица на ПТТ мрежа, за што испраќачот на телеграмата се известува телеграфски односно телефонски, а износот на надоместот му се враќа на испраќачот.

Телеграма што се врачува со поштенска достава

Член 86

Телеграма што се врачува со поштенска достава е телеграма која гласи за поширокото или најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа а која, на посебно барање од испраќачот, на примачот му се врачува на начинот предвиден за врачување на поштенски пратки.

Телеграма што се врачува во определен ден

Член 87

Телеграма што се врачува во определен ден е телеграма која, на барање од испраќачот, му се врачува на примачот во определен ден, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на предавањето на таквата телеграма.

Телеграма што му се соопштува на примачот по телефон

Член 88

(1) Телеграма што му се соопштува на примачот по телефон е телеграма, која на барање од испраќачот, на примачот му се соопштува на определен телефонски број.

(2) Ако телеграмата не може да се соопшти во рок од два часа, се испраќа по доставувач со првата наредна достава заради врачување.

(3) Телеграмата соопштена по телефон на примачот му се доставува само на негово изречно барање. Во тој случај телеграмата се доставува како обично писмо.

Телеграма што му се предава на примачот по телепринтер

Член 89

(1) Телеграма што му се предава на примачот по телепринтер е телеграма која, на барање од испраќачот, на примачот му се предава на означениот број на телекс-приклучок.

(2) Ако телеграмата не може да се предаде по телепринтер во рок од два часа, се испраќа по доставувач со наредната достава заради врачување.

(3) Телеграмата предадена по телепринтер на примачот му се доставува само на негово изречно барање. Во тој случај телеграмата се доставува како обично писмо.

Телеграма што му се предава на примачот со факсимил

Член 90

(1) Телеграма што му се предава на примачот со факсимил е телеграма која, на барање од испраќачот, на примачот му се предава на означениот број на телефакс-приклучок.

(2) Посебна услуга од став 1 на овој член испраќачот може да бара само ако одредишната единица на ПТТ мрежа располага со факсимил-уред односно ако е вклучена во јавниот факсимил-сообраќај.

(3) Ако телеграмата не може да му се предаде на примачот со факсимил во рок од два часа, се испраќа по доставувач со наредната достава заради врачување.

(4) Телеграмата предадена со факсимил му се доставува на примачот само на негово изречно барање. Во тој случај телеграмата се доставува како обично писмо.

Телеграма што му се предава на примачот со телетекс**Член 91**

(1) Телеграма што на примачот му се предаваат со телетекс е телеграма која, на барање од испраќачот, на примачот му се предава на означениот број на телетекс-приклучок.

(2) Посебна услуга од став 1 на овој член испраќачот може да бара само ако одредишната единица на ПТТ мрежа располага со телетекс терминал за предавање на телеграми на примачите со телетекс.

(3) Ако телеграмата не може да се предаде со телетекс во рок од два часа, се испраќа по доставувач со наредната достава заради врачување.

(4) Телеграмата предадена со телетекс на примачот му се доставува само на негово изречно барање. Во тој случај, телеграмата се доставува како обично писмо.

Телеграма на луксузен образец**Член 92**

(1) Телеграма на луксузен образец е телеграма која, на барање од испраќачот, на примачот му се врачува на луксузен образец, што испраќачот го избира при предавањето на телеграмата.

(2) При предавањето на телеграмата од став 1 на овој член, испраќачот може да ги користи следните, посебни, услуги:

- 1) телеграмата да се пренесе и да се врачи итно,
- 2) телеграмата да се пренесе и да се врачи со платен одговор,
- 3) во текот на преносот да се врши срамнување на телеграмата,
- 4) телеграмата да се врачи со пошта,
- 5) телеграмата да се достави по посебен носител, и
- 6) телеграмата да се врачи во определен ден.

Дополнителни услуги со телеграми**Член 93**

(1) Дополнителни телеграфски услуги се услуги кај кои испраќачот, по предавањето на телеграмата, бара промена на начинот на пренос и врачување на телеграмата односно кај кои примачот, пред врачувањето на телеграмата, бара определен начин и определено место за врачување на телеграмата.

(2) Испраќачот може, по предавањето на телеграмата, во смисла на став 1 од овој член, да ги бара следните дополнителни услуги:

- 1) да се дополни или измени адресата на примачот;
- 2) да се дополни или измени содржината на телеграмата;
- 3) да се дополни или измени неговиот налог во поглед на начинот на пренос и врачување;
- 4) да се измени неговиот налог во поглед на времето за врачување;

5) телеграмата да се поништи.

Испраќачот може да ја поништи телеграмата само ако појдовната единица на ПТТ мрежа уште не ја испратила.

(3) Примачот може, со доплатување на соодветна цена, да бара проверка на точноста на содржината на примачната телеграма.

(4) Барање за проверка на точноста на содржината на примената телеграма примачот може да поднесе до единицата на ПТТ мрежа што ја врачила телеграмата, а, по исклучок, до која и да е друга единица на ПТТ мрежа.

(5) Примачот мора да биде известен за резултатот на проверката на точноста на содржината на примената телеграма во рок кој не може да биде подолг од двојниот рок предвиден за пренос на телеграмата чија содржина се проверува, сметајќи го овој рок по истекот на два часа од поднесувањето на барањето за проверка на точноста на содржината на примената телеграма.

(6) На писмено барање од примачот, можат да се користат следните дополнителни услуги, кои се однесуваат на сите телеграми пристигнати на негова адреса:

- 1) телеграмите да се соопштат по телефон;

- 2) телеграмите да се предадат по телепринтер;
 - 3) телеграмите да се предадат со факсимил;
 - 4) телеграмите да се предадат со телетекс;
 - 5) телеграмите да му се врачат нему лично;
 - 6) телеграмите да му се врачат на определено лице;
 - 7) телеграмите да се врачат во определено време во рамките на работното време на единицата на ПТТ мрежа;
 - 8) телеграмите да се врачат на определено место на потесното подрачје на единицата на ПТТ мрежа;
 - 9) телеграфски да се испратат по него во определено место;
 - 10) да се провери точноста на нивната содржина;
 - 11) да му се соопштат податоците за адресата на испраќачот од појдовната телеграма.
- (7) За услугите од овој член испраќачот односно примачот плаќа посебна цена ако е предвидена со Ценовникот на ПТТ услуги.

Други услуги**Член 94**

(1) Под други услуги се подразбираат услуги што единиците на ПТТ мрежа ги вршат на барање од испраќачот или примачот, а во врска со преносот и врачувањето на телеграми или во врска со некое дејствие што се однесува на тоа.

(2) Услуги од став 1 на овој член се следните:

- а) давање на увид оригинал на телеграма;
- б) издавање на препис или фотокопија на телеграма;
- в) рекламација во врска со преносот и врачувањето на телеграма.

(3) Давање на увид оригинал на телеграма и издавање на препис или фотокопија на телеграма може да се врши само на писмено барање од испраќачот односно примачот на телеграмата или нивните полномошници. Тие лица во тој случај се должни да го докажат својот идентитет.

(4) Рокот за доставување писмено барање заради давање на увид оригинал на телеграма и издавање на препис или фотокопија на телеграма изнесува пет месеци, сметајќи од денот на приемот на односната телеграма. Кон писменото барање треба да се приложи потврдата за приемот на телеграмата или да се наведат точни и потполни податоци врз основа на кои може да се пронајде телеграмата на која се однесува барањето.

(5) Заверувањето и пополнувањето на службениот дел на копијата на примената телеграма во моментот на приемот, кога тоа го бара испраќачот, се смета како издавање на препис.

(6) Рекламација на телеграма се врши на начинот и по постапката што се предвидени со член 144 од Општите услови.

(7) За услугите од овој член испраќачот односно примачот ја плаќа пропишаната цена.

Адресирање на телеграма**Член 95**

(1) Испраќачот е должен на определено место на телеграмата што ја предава да ја напише адресата на примачот, со сите потребни податоци кои овозможуваат брзо и правилно врачување на телеграмата. Адресата мора да содржи најмалку два збора, од кои првиот го означува примачот, а вториот називот на одредишниот телеграф.

(2) Ако телеграмата содржи честитки или изјава на сочувство, во адресата на телеграмата, по исклучок не мора да стои името на лицето на кое телеграмата му се врачува, туку може да се наведе само презимето на семејството односно можат да стојат повеќе имиња со исто презиме.

(3) Кога телеграмата е испратена до лице кое живее кај некое друго лице или со него засновало работен однос, во адресата, покрај името и презимето на примачот, треба да се напишат зборовите: „кај“ или „со посредство“, а потоа да се означат целата адреса на работодавецот односно на лицето или организацијата кај која примачот е вработен.

(4) Називот на одредишната единица на ПТТ мрежа мора да биде напишан на крајот на адресата според Насочувачот за внатрешен телефонски сообраќај од Списокот на единиците на ПТТ мрежа, кој се наоѓа на секое работно место за прием на телеграми.

Видови на адреси**Член 96**

(1) Со оглед на составот на адресата и бараниот начин на врачување на телеграмата адресата може да биде:

- 1) полна адреса;
- 2) скратена телеграфска адреса;
- 3) телефонска адреса;
- 4) телекс-адреса;
- 5) факсимил-адреса;
- 6) телетекс-адреса;
- 7) „post-restaurant“ адреса;
- 8) „telegraph-restaurant“ адреса;
- 9) адреса на поштенска преграда;
- 10) адреса на брод (ако бродот се наоѓа во лука);
- 11) адреса на радиотелеграма.

(2) Полната адреса треба да содржи податоци за примачот; назив на улицата, плоштадот, булеварот итн., како и број на зградата во која се наоѓа станот на примачот и одредиштето. За поголемите места, покрај наведените податоци, треба да се назначи и влезот, катот, бројот на станот и сл. Во адресата на телеграма за помали места, покрај името и презимето и куќниот број на примачот треба да стои и занимањето на примачот или поблизок податок по кој се разликува од оние кои имаат исто име и презиме и живеат во истото место. Полната адреса на телеграма што гласи за физички лица го содржи името и презимето на примачот со исклучоците наведени во член 95 став 2 на овие општи услови.

(3) Скратена телеграфска адреса е адреса во која името или називот на примачот може да биде заменет со скратен назив или со некој договорен израз. Скратената телеграфска адреса се пишува како еден збор, без оглед на тоа од колку фактички зборови се состои. Корисникот кој сака да користи една или повеќе телеграфски скратени адреси, претходно мора писмено да ги пријави сите овие адреси на надлежната единица на ПТТ мрежа. Скратената адреса мора да биде составена на начин кој исклучува секаква забуна во поглед врачувањето на телеграмата. Скратената телеграфска адреса не може да биде составена:

- 1) од група броеви или знаци;
- 2) од група согласници што тешко се изговараат (на пример СНГРВ, БСТЈК, ЛМНСЗ и сл.);
- 3) повеќе корисници не можат да имаат иста скратена телеграфска адреса во едно место.

(4) Пријавата на скратената телеграфска адреса важи до писмениот отказ од страна на корисникот. Корисникот може само писмено да бара измена на скратената телеграфска адреса.

(5) Телефонска адреса е адреса која, покрај другите податоци за примачот, содржи и податок, за бројот на неговиот телефон.

(6) Телекс-адреса е адреса, која покрај другите податоци за примачот, содржи и податок за бројот на неговиот телекс-приклучок.

(7) Факсимил-адреса е адреса која, покрај податоците за примачот, содржи и податок за бројот на неговиот телекс-приклучок.

(8) Телетекс-адреса е адреса која, покрај податоците за примачот, содржи и податок за бројот на телетекс-терминалот на примачот.

(9) „Post-restaurant“ односно „telegraph-restaurant“ е адреса која овозможува врачување на телеграми на шалтери на пошти односно во просторија во која се наоѓа телеграфот на определената единица на ПТТ мрежа. Таквите адреси мораат да содржат име и презиме на примачот, потоа зборовите: „post-restaurant“ или „telegraph-restaurant“ и назив на одредишната единица на ПТТ мрежа. Телеграмите со „post-restaurant“ односно „telegraph-restaurant“ адреса се чуваат во одредишната единица на ПТТ мрежа и на примачот му се врачуваат во поштата односно телеграфот во рок од 30 дена од денот на пристигнувањето.

(10) Адреса на поштенска преграда е адреса која овозможува врачување на телеграми преку поштенска преграда. Адресата на поштенска преграда содржи:

- 1) име и презиме односно назив на примачот;
- 2) ознака: „Поштенска преграда“ и број на преградата;
- 3) назив на одредишната единица на ПТТ мрежа, дополнет со ознака на поштенскиот број.

(11) Адреса на брод е адреса која овозможува врачување на телеграма на примач на брод во лука. Кога телег-

рама се испраќа до примач кој се наоѓа на брод во југословенска лука, по името и презимето на примачот треба да се напише зборот: „брод“, називот на бродот и називот на одредишната единица на ПТТ мрежа.

(12) Адреса на радиотелеграма е адреса која овозможува врачување на телеграми на примачи што се наоѓаат на југословенски бродови на море или на примачи на копно. Адресата на поморска радиотелеграма испратена од Југославија за еден од југословенските бродови на море треба да содржи:

- 1) име и презиме односно назив на примачот;
- 2) назив на бродот;
- 3) назив на крајбрежната радиостаница.

(13) Ако примачот е на брод кој е во состав на југословенската трговска морнарица, називот на бродот може да се дополни со повикувачки знак на бродската радиостаница. Ако е во прашање странски брод со наш назив, испраќачот е должен, по името на бродот, да ги напише зборовите: „странски брод“ односно повикувачки знак на бродската радиостаница.

(14) Непотполна адреса е адреса која не ги содржи сите податоци потребни за правилно врачување на телеграмата. Ако адресата е непотполна, а испраќачот бара телеграмата да се прими, телеграмата се прима на ризик на испраќачот.

Содржина на телеграма**Член 97**

(1) Содржина на телеграма е соопштението што испраќачот сака да му се пренесе и врати на примачот означен во адресата на телеграмата.

(2) Телеграма без содржина не се прима.

(3) Содржината на телеграмата може да биде напишана или составена:

- 1) на отворен слог, или
- 2) на договорени скратени слогови, или
- 3) во шифрирана форма.

Отворен слог**Член 98**

(1) Телеграмата е напишана на отворен слог кога содржината на телеграмата е разбирлива, така што секој збор, број, група или секој израз го имаат она значење што нормално им се придава на јазикот на кој припаѓаат.

(2) Телеграмата на отворен слог, исто така, може да содржи:

1) броеви напишани со букви или групи составени од букви или броеви, или од броеви, букви и знаци, под услов тие броеви, групи или знаци да немаат тајно или договорено значење,

2) имиња на лица или скратени адреси.

(3) Спојувања или извртувања на зборови на отворен слог спротивно на пропишаните правила на јазикот на кој се напишани не се дозволени во телеграми напишани со отворен слог.

Договорени скратени слогови**Член 99**

(1) Телеграмата е напишана со договорен скратен слог кога содржината на телеграмата е напишана со посебно одбрани зборови или е составена од група букви, броеви и знаци или мешаница на букви, броеви и знаци со договорено значење.

(2) Договорените скратени слогови (KOD) можат да бидат:

- 1) општо познати договорени слогови,
- 2) посебно составени договорени слогови.

(3) Секој одделен договорен скратен слог мора да има свој назив. Називот на договорениот скратен слог, кој посебно е составен, се утврдува меѓу корисникот и надлежната ПТТ организација, во согласност со Заедницата на ЛПТТ, која води евиденција за сите корисници во Југославија. Корисниците на посебно составени договорени слогови се должни KOD да ги депонираат кај надлежната ПТТ организација.

(4) Испраќачот на телеграма напишана со договорени скратени слогови е должен називот на KOD да го стави

пред адресата на телеграмата при предавањето на таква телеграма во единица на ПТТ мрежа.

(5) Телеграмата е напишана со договорени скратени слогови и кога содржината е составена делумно од зборови што имаат право значење на јазикот на кој му припаѓаат, а делумно од изрази, група букви и група цифри, што имаат договорено значење.

(6) За користење на договорен скратен слог се плаќа посебен износ.

Шифрирани телеграми

Член 100

(1) Шифрираната телеграма содржи соопштение што е напишано со примена на шифарски документ или криптолошки уред и е разбирлива само за испраќачот и примачот.

(2) Организацијата на здружен труд и други организации и заедници можат да предаваат и да примаат шифрирани телеграми само врз основа на посебно одобрение кое се издава во спогодба со надлежниот орган на управата за криптолошки работи.

(3) Државните органи можат да предаваат и да примаат шифрирани телеграми само врз основа на одобрение што го издава надлежниот орган на управата за криптолошки работи во федерацијата, републиката односно автономната покраина.

(4) Дипломатските, конзуларните и други овластени претставништва на други држави во Југославија можат да предаваат и да примаат шифрирани телеграми само со писмен доказ дека се овластени претставници на односната држава во Југославија.

Потпис на телеграма

Член 101

Потпис на телеграма не е задолжителен. Ако испраќачот очекува одговор или ако постои потреба примачот до го знае името, називот или полната адреса на примачот, потребно е испраќачот во потписот да ја означи и својата полна адреса.

Заверка на содржината и потписот на телеграмата

Член 102

(1) Испраќачот може кај надлежниот орган да ги завери содржината и потписот во телеграмата и да бара со таа заверка да му се пренесе на примачот.

(2) Заверката е полноможна само ако е извршена на самата телеграма, со потпис на овластеното лице и со отпечаток на печатот на органот кој извршил заверка.

Адреса на испраќачот на телеграма

Член 103

(1) Заради известување на испраќачот за евентуално невработени телеграми или заради давање на некое известување на барање од примачот, испраќачот може да ја напише својата полна адреса.

(2) Одговорноста за последиците настанати поради тоа што испраќачот не ја ставил својата адреса на телеграмата ја поднесува самиот испраќач.

(3) Испраќачот е должен да ја стави својата полна адреса кога ги предава следните телеграми:

- 1) телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем,
- 2) телеграми што се доставуваат по посебен носител,
- 3) испратнички телеграми.

Постапка со забранети телеграфски соопштенија

Член 104

(1) Забрането е предавање и пренос на сите телеграфски соопштенија чија содржина е насочена против народот и државата, човечноста и меѓународното право, животот и телото, достоинството на личноста и моралот, честа и угледот и општата сигурност на луѓето и имотот.

(2) Ако ПТТ работник основано се посомнева дека е предадена телеграма со недозволено соопштение, телегра-

мата ќе му се достави на надлежниот орган за внатрешни работи или на јавното обвинителство доколку се работи за дело кое се гони по службена должност.

Место и начин на предавање на телеграми

Член 105

(1) Телеграми можат да се предадат заради испраќање во секоја единица на ПТТ мрежа која на корисниците им дава телеграфски услуги, преку поштенски собиралници и преку пошторазнесувачите на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа.

(2) Шифрирани телеграми се предаваат на шалтерот за прием на телеграми. Испраќачот на шифрирана телеграма е должен да го покаже на увид одобрението за употреба на шифрата или да покаже дека е овластен претставник на странска држава.

(3) Радиотелеграми можат да се предаваат во секоја единица на ПТТ мрежа која на корисниците им дава телеграфски услуги и на југословенски бродови на море.

(4) Фототелеграми можат да се предаваат само во единица на ПТТ мрежа која располага со соодветни уреди. Телеграфските, телефонските и телефакс-претплатници можат да предаваат телепораки по телепринтер, телетекс, телефон и со факсимил-уреди.

(5) Телепораки можат да се предаваат само во единица на ПТТ мрежа која располага со соодветни уреди. Телеграфските, телефонските, телетекс и телефакс-претплатници можат да предаваат телепораки со телепринтер, телетекс, телефон и со факсимил-уреди.

(6) Телеграфските, телефонските, телетекс и факсимил-претплатници можат на определен повикувачки број на единицата на ПТТ мрежа на чија централа се вклучени да ги предаваат сите видови на телеграми освен:

- 1) телеграми кај кои е заверена содржината или потписот,
- 2) телеграми по врачен купон за одговор,
- 3) испратнички телеграми.

(7) Телефонските претплатници можат да предаваат телеграми на странски јазик само ако таков прием е организиран во односната единица на ПТТ мрежа.

(8) Државни телеграми, шифрирани телеграми и телеграми на договорен скратен слог можат да се примаат од испраќачот преку телефон само на писмено барање.

(9) Телеграмата може да биде напишана со латиница или кирилица, а ако гласи за странство - само со латиница.

(10) Телеграмата мора да биде напишана читливо и јасно, по можност со печатени букви.

(11) Телеграмите мораат да бидат напишани во согласност со правописните правила на јазикот на кој се пишани. Зборовите што се споени спротивно на правописните правила меѓусебно се одделуваат со вертикална црта.

(12) Со телеграфски апарати можат да се испраќаат следните букви, броеви и знаци:

БУКВИ: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

АРАПСКИ БРОЕВИ: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

ЗНАЦИ НА ИНТЕРПУНКЦИЈА И РАЗНИ ЗНАЦИ

Точка	.
Запирка	,
Две точки или знак за делење	:
Прашалник	?
Апостроф	'
Крст или знак за собирање	+
Сврзница или црта или знак за одземање	-
Дробна црта или знак за делење	/
Двојна црта	=
Лева заграда (отворена)	(
Десна заграда (затворена)	)

(13) Знаците што не се наведени во став 12 на овој член испраќачот е должен да ги напише описно.

(14) Римските броеви се пишуваат и испраќаат како комбинација на соодветните букви на абecedата.

Место и начин на предавање факсимил-телеграми

Член 106

(1) Факсимил-телеграми во внатрешниот сообраќај можат да се предаваат во единица на ПТТ мрежа што рас-

полагат со факсимил-уреди, а кои се вклучени во внатрешниот јавен факсимил сообраќај.

(2) Факсимил-телеграми во меѓународниот јавен факсимил сообраќај можат да се предаваат во единици на ПТТ мрежа што се вклучени во меѓународниот јавен факсимил сообраќај (биорофакс).

(3) Факсимил-телеграми можат да се предаваат во единици на ПТТ мрежа од ст. 1 и 2 на овој член преку факсимил-уреди на телефакс-претплатници. Факсимил-документи што се примени од претплатници со Факсимил-уреди се примаат на ризик на испраќачот.

(4) Факсимил-телеграма може да се предава само за место кое е вклучено во јавниот факсимил сообраќај.

(5) Документот кој треба да се пренесе може да има најголем формат А4 (210 x 297 mm) со маргини на сите четири страни од најмалку 10 mm.

(6) Документот за факсимил-пренос мора да биде изработен во црно-бела техника и да има јаки контрасти. Слабо читливи и слабо видливи документи, документи во боја и документи со полутонови се примаат само на изречено барање од испраќачот и на негов ризик.

Броење на зборовите во телеграмата

Член 107

(1) Се што испраќачот напишал во телеграмата се засметува во број на зборови, сообразно со одредбите на овој член.

(2) При броењето на зборовите треба да се разликува бројот на фактичките зборови и бројот на зборовите за наплата.

(3) Како фактички збор се смета секој одвоено напишан збор без оглед на бројот на писмената што ги има, секоја посебно напишана буква, број или знак односно секоја посебно напишана група составена од букви, броеви и знаци.

(4) Бројот на зборови за наплата се добива со примена на правилата за броење на зборовите од овој член.

(5) Службениот дел на телеграмата не се засметува во бројот на фактичките и наплатените зборови.

(6) Писмената што се земаат предвид при броењето на зборовите се наведени во член 105 став 12 на овие општи услови.

(7) Не се бројат и не влегуваат во бројот на зборови цртичките кои само служат за разделување на зборови или групи во телеграмата.

(8) Буквите: љ, њ, ф и ц напишани со кирилица се бројат и се наплатуваат како два знака.

(9) Платените ознаки се сметаат и се наплатуваат.

(10) Зборови, групи на знаци, писмена или изрази се бројат и се наплатуваат како еден збор ако немаат повеќе од 10 писмена.

(11) Ако зборови, групи на знаци, писмена или изрази имаат повеќе од 10 писмена, се бројат и се наплатуваат за онолку зборови колку што пати содржат 10 писмена, повеќе еден збор за остаток.

(12) Називот на одредишниот телеграф кој е составен од два или од повеќе зборови, задолжително со дробна црта се спојува во еден збор. Називот се смета како еден фактички збор, а се брои за онолку наплатени зборови колку што пати има по 10 писмена, повеќе еден збор за остаток сметајќи ја и дробната црта. Ако пред или по називот на одредишниот телеграф е напишан поштенскиот број, овој број се става меѓу заградите и се спојува со називот на одредишниот телеграф. Кога кон називот на одредишниот телеграф е припоен поштенскиот број, тој исто така се смета и се испраќа како еден фактички збор, а се брои и се наплатува за онолку наплатени зборови колку што пати содржи 10 писмена и еден збор за остаток, сметајќи ги и дробните црти со кои се спојуваат одделни делови на називот на одредишниот телеграф.

(13) Називот на копнената станица, ако е составен од повеќе зборови, се спојува со дробна црта и се испраќа како еден фактички збор, а се брои и се наплатува за онолку наплатени зборови колку што пати има по 10 писмена сметајќи ја и дробната црта.

(14) Заверката на содржината и на потписот, онаква каква што испраќачот барал да се испрати, влегува во бројот на фактичките и наплатените зборови.

Користење на телеграфски услуги врз основа на Кредитна картичка

Член 108

(1) Корисниците на телеграфски услуги можат да предаваат телеграми и да остваруваат телекс-врски во внатрешниот сообраќај врз основа на кредитна картичка за телеграфски и телефонски сметки што се натамошниот текст: кредитна картичка).

(2) Кредитна картичка се издава на писмено барање од собранието на општествено-политичките заедници и нивните извршни органи, управните органи и организациите на здружен труд. Врз основа на кредитната картичка претставниците на наведените корисници можат да предаваат телеграми и факсимил-телеграми и да остваруваат телекс-врски, телетекс-врски и телефакс-врски на кредит. кредитната картичка ја издава ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа седиштето на корисникот на кредитната картичка.

(3) Кредитната картичка ги содржи следните податоци:

1) број на кредитната картичка и назив на ПТТ организација што ја издала картичката;

2) назив и адреса на корисникот на кредитната картичка;

3) презиме и име на лицето што е овластено да користи телеграфско-телефонски услуги врз основа на кредитната картичка и негов своерачен потпис;

4) број на телефонот на претплатникот кој треба да се задолжи за извршените услуги – ако фактурирање се врши врз основа на телефонските сметки што се испоставуваат во определени временски интервали;

5) рок на важење на кредитната картичка.

(4) Овластеното лице кое бара одделна телеграфска или телефонска услуга врз основа на кредитна картичка е должно да ја поднесе на увид кредитната картичка и да го докаже својот идентитет.

(5) За издавање на кредитна картичка се наплатува цената пропишана со Ценовникот.

(6) Ако кредитната картичка не е издадена на определено време, таа важи до завршувањето на тековната календарска година.

Потврда за прием на телеграма

Член 109

(1) За секоја примена телеграма на шалтер, која е платена во готово, на испраќачот на телеграмата му се издава писмена потврда за прием на телеграмата.

(2) Потврдата за приемот на телеграма ги содржи следните податоци:

1) број на телеграмата и број на зборови во телеграмата;

2) скратен назив на посебната услуга, ако ја има;

3) ден, час и минута на приемот на телеграмата;

4) наплатен износ на цената за телеграмата.

(3) Испраќачите кои редовно или повремено истовремено ќе предадат пет или повеќе телеграми се должни тие телеграми да ги предадат со образецот Приемна книга (лист). Тие образци се пополнуваат во еден или повеќе примероци, зависно од начинот на плаќање и ја заменуваат потврдата за прием на телеграма.

(4) Сите телеграми ишто на шалтер се примаат на кредит мораат да се предаваат по Приемната книга (лист), со исклучок на телеграмите што се примаат врз основа на кредитна картичка.

(5) Како време на приемот на телеграмата при поштенските собираништа или преку пошторазнесувањ на поширокото и најширокото подрачје на единицата на ПТТ мрежа, се смета времето кога телеграмата е примена во надлежната единица на ПТТ мрежа.

(6) Дупликат на потврдата за прием на телеграма не се издава. Ако испраќач ја загубил потврдата за прием на телеграма, може да бара да му се издаде препис на телеграмата. Писмено барање за издавање на препис испраќачот поднесува до единицата на ПТТ мрежа во која ја предал телеграмата, во кое ги наведува податоците за телеграмата за која бара препис.

(7) За примена телеграма преку телефон на испраќачот, на место потврда за прием на телеграма, му се соопштува бројот на телеграмата и времето на приемот.

(8) За телеграми што се предаваат по телепринтер, телетекс и со факсимил како потврда за прием на телеграмата служи измената на одзивникот на почетокот и на крајот на предадената телеграма.

Редослед на испраќањето на телеграмите

Член 110

- (1) Телеграмите се испраќаат по следниот редослед:
- 1) телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем;
 - 2) итни ПТТ телеграми за поголемите пречки на ТТ водови и уреди и за поголеми прекини на поштенскиот, телеграфскиот и телефонскиот сообраќај;
 - 3) итни државни телеграми;
 - 4) итни метеоролошки телеграми и итни телеграми за водосостојбата;
 - 5) итни ПТТ телеграми;
 - 6) итни испратнички и итни други телеграми;
 - 7) државни телеграми;
 - 8) метеоролошки телеграми и телеграми за водосостојбата;
 - 9) ПТТ телеграми;
 - 10) испратнички и други телеграми.
- (2) Телеграмите од ист ранг се испраќаат по редоследот по кој се примени од испраќачот односно преземени од други единици на ПТТ мрежа.

Место и начин на врачување на телеграми

Член 111

- (1) Телеграма може да се врати:
- 1) на потесното подрачје на единица на ПТТ мрежа преку доставувач на телеграми, пошторазнесувач и во единица на ПТТ мрежа;
 - 2) на поширокото и најширокото подрачје на единица на ПТТ мрежа преку посебен носител, односно пошторазнесувач или преку поштенско собиралиште.
- (2) На потесното подрачје на единица на ПТТ мрежа покрај дневна достава може да се организира и ноќна достава на телеграми. Со дневна достава се опфатени телеграмите што во единицата на ПТТ мрежа пристигнале најдоцна до 20 часот. Ноќна достава на телеграмите што пристигнале меѓу 20 и 07 часот вршат единиците на ПТТ мрежа кои имаат дополноќно или непрекинато работно време, само за следните телеграми:
- 1) телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем;
 - 2) шифрирани телеграми испратени до државни органи, до дипломатски и други овластени претставници на други држави во Југославија;
 - 3) сите итни телеграми.
- (3) Независно од тоа дали примачот се наоѓа на потесното, поширокото или најширокото подрачје на единица на ПТТ мрежа, на телефонските односно на телеграфските претплатници телеграма може да им се соопшти по телефон или да им се предаде по телепринтер, телетекс или телефакс, под условите што договорно усно или писмено ќе ги утврдат корисникот и ПТТ организација.
- (4) Телеграмите кои во адресата имаат означен број на поштенската преграда му се врачуваат на примачот преку одделот на прегради.

Редослед на врачување на телеграми

Член 112

- (1) Телеграмите се врачуваат по следниот редослед:
- 1) телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем;
 - 2) итни државни телеграми;
 - 3) итни метеоролошки телеграми и итни телеграми за водосостојбата;
 - 4) итни други телеграми;
 - 5) државни телеграми;
 - 6) метеоролошки телеграми и телеграми за водосостојбата;
 - 7) сите други телеграми.
- (2) Телеграми од ист вид се врачуваат по редоследот по кој пристигнале во одредишната единица на ПТТ мрежа.

Врачување на телеграми

Член 113

- (1) Телеграмата, по правило, му се врачува на примачот според адресата означена на телеграмата.
- (2) Телеграмите, по правило, му се врачуваат лично на примачот или на лицето што тој го овластил за прием на телеграми, во неговиот стан односно деловна просторија односно во единицата на ПТТ мрежа.
- (3) Примачот на телеграма и ПТТ организација можат да се договорат телеграмата да се врачува и на друг начин, освен начините на врачување предвидени со став 2 на овој член.
- (4) Ако примачот е отсутен, телеграмата може да му се врати на возрасен член на домаќинството, на лице постојано вработено во домаќинството односно во деловните простори на примачот.
- (5) Под возрасен член на домаќинството на примачот се подразбираат: маж, жена, родители, деца постари од 15 години, брат, сестра, како и секој роднина кој живее со примачот во исто домаќинство.
- (6) Под постојано вработено лице се подразбира секое лице постаро од 15 години кое е вработено во домаќинството или во деловната просторија на примачот.
- (7) Телеграма може да им се врати на лицата наведени во став 4 на овој член само ако работникот на единицата на ПТТ мрежа знае или утврди дека овие лица се во наведениот однос со примачот.
- (8) Ако примачот е правно лице, телеграмите му се врачуваат на лицето кое е овластено за прием на телеграми за тоа правно лице.
- (9) На посредникот му се врачуваат телеграми адресирани на физички лица, кога во адресата на примачот имаат назив на државен орган, установа, организација на здружен труд, училиште, болница, санаториум, закрепувалиште, работилиште, задруга, туристичка агенција, студентски или ученички дом, хотел, одморалиште, воена пошта, воена експедиција и сл.
- (10) Под посредник, во смисла на став 9 од овој член, се подразбира установа, орган, организација и сл. кај која се наоѓа примачот на телеграмата во времето на пристигнувањето на телеграмата на односната адреса.
- (11) Ако посредникот одбие да ја прими телеграмата, единицата на ПТТ мрежа ќе му ја достави телеграмата на примачот на начинот предвиден со Законот за ПТТ услуги и со Општите услови, ако пристап до примачот е дозволен. Во спротивно, телеграмата ќе му се одјави на појдовниот телеграф со забелешка: „Посредникот го одбил приемот“.
- (12) Ако примачот или лицето на кое телеграмата може да му се врати во смисла на овој член не му е познато на работникот на единицата на ПТТ мрежа или ако работникот на единицата на ПТТ мрежа се посомнева во идентитетот на тоа лице, телеграмата може да се врати само ако примачот односно друго овластено лице го докаже својот идентитет.
- (13) Примачот на телеграмата е должен да го потврди приемот на телеграмата со свој потпис и да го означи денот, часот и минутата на врачувањето.
- (14) Ако примачот на телеграмата е неписмен, приемот на телеграмата го потврдува со ставање отпечаток на својот показалец врз образецот определен за врачување на телеграми. Отпечатокот на показалецот го заверува и идентитетот на примачот го потврдува сведок кој ќе му го покаже својот идентитет на работникот на единицата на ПТТ мрежа на начинот предвиден во член 6 на Општите услови. Сведок не е потребен ако работникот на единицата на ПТТ мрежа лично го познава примачот на телеграмата кој е неписмен.
- (15) Ако примачот на телеграма е неспособен за пишување поради некој телесен недостаток потврдување на приемот врши сведок чиј идентитет се утврдува на начинот предвиден со член 6 на Општите услови.
- (16) Телеграми на луксузен образец што не можеле да бидат вратени на еден од начините предвидени со ст. 2 до 4 на овој член можат да се вратат како обична писмоносна пратка на тој начин што доставувачот по направениот обид за достава ќе ги стави во куќното сандаче на примачот откако ќе се увери дека сандачето навистина му припаѓа на примачот. Ако доставувачот не може да утврди кое сандаче му припаѓа на примачот, ќе му остави извештај за

пристигнување на телеграма, во согласност со став 17 на овој член.

(17) Во случај на неуспешна достава на телеграма поради отсуство на примачот или на друго овластено лице за прием на телеграма, како и во случај на друга невозможност за врачување на телеграма, на примачот му се остави извештај за пристигнување на телеграма, во кој мора да биде назначено времето кога ќе биде направен повторен обид за достава, како и времето во кое телеграмата може да се подигне во односната единица на ПТТ мрежа.

(18) Извештајот за пристигнување на телеграма ПТТ работник може да го стави во куќното сандаче на примачот или на некое друго погодно и видно место.

(19) Телеграмата за која е доставен извештај за пристигнување на телеграма, ако прв обид за достава бил направен до 14 часот, се носи на повторна достава следниот ден изутрина. Ако прв обид за достава бил направен по 14 часот, телеграмата повторно се носи на достава следниот ден по 12 часот, и тоа ако станот на примачот бил затворен при првата достава. Ако деловната просторија на примачот била затворена при првата достава по 14 часот, ПТТ работник доставува извештај за пристигнување на телеграма, а телеграмата повторно се носи на достава следниот ден изутрина.

(20) Телеграма со непријавена скратена телеграфска адреса му се врачува на примачот ако неговата полна адреса е позната. Во повторен случај таквата телеграма не се врачува и за тоа телеграфски се известува испраќачот.

(21) Примачот може да го одбие приемот на телеграмата.

(22) Ако телеграмата не може да се врачи поради која и да е причина, ако примачот одбие да ја прими телеграмата или не ја подигне во рок од 48 часа од часот на враќањето на доставувачот во единицата на ПТТ мрежа, единицата на ПТТ мрежа телеграфски го известува испраќачот за невозможност за врачување на телеграмата. Телеграмата со ова известување мора да се испрати во рок од два часа од часот на враќањето во единицата на ПТТ мрежа на доставувачот кој ја констатирал невозможност за врачување на телеграмата односно во рок од два часа по истекот на времето за подигање на телеграмата.

(23) Примачите на телеграми на кои телеграмите им се соопштуваат по телефон, а кои располагаат со повеќе главни телефонски приклучоци (телефони) се должни да го определат и да ѝ го соопштат на надлежната единица на ПТТ мрежа бројот на телефонот на кој ќе се соопштуваат телеграмите.

(24) Примачите на телеграми на кои повеќе телеграми им се соопштуваат по телефон треба да определат погодно лице кое е во можност да ги прима телеграмите, за да не дојде до евентуално изопачување на телеграмите.

(25) Кога телеграма на примачот му се соопштува по телефон, лицето што ја примило телеграмата, е должно на ПТТ работник да му го соопшти своето презиме, како потврда за приемот на телеграмата.

Рокови за пренос и врачување на телеграми

Член 114

(1) Телеграмите што треба да се врачат на потесното подрачје на единицата на ПТТ мрежа мораат да бидат пренесени и врачени во следните рокови:

1) во местото во кое е организирана посебна достава на телеграми:

а) телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем, итни ПТТ телеграми за поголеми пречки на ТТ водови и уреди и за поголеми прекини во поштенскиот сообраќај, итни државни телеграми, итни метеоролошки телеграми, итни телеграми за водосостојбата, итни ПТТ телеграми, итни испратнички телеграми и сите други итни телеграми – во рок од 4 часа;

б) државни телеграми, метеоролошки телеграми, телеграми за водосостојбата, ПТТ телеграми, испратнички телеграми и сите други телеграми – во рок од 6 часа,

2) во местото кое нема организирана посебна достава на телеграми:

а) телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем, итни ПТТ телеграми за поголеми пречки на ТТ водови и уреди и за поголеми прекини во поштенскиот сообраќај, итни државни телеграми, итни метеоролошки телеграми, итни телегра-

ми за водосостојбата, итни ПТТ телеграми, итни испратнички телеграми и сите други итни телеграми – во рок од 6 часа;

б) државни телеграми, метеоролошки телеграми, телеграми за водосостојбата, ПТТ телеграми, испратнички телеграми и сите други телеграми – во рок од 10 часа.

(2) Од рок за пренос и врачување на испратничката телеграма, во смисла на овој член, се подразбира времето од приемот на испратничката телеграма на испраќање до нејзиното врачување на единицата на ПТТ мрежа која треба да изврши исплата на односниот испратнички износ во рокот предвиден во член 51 став 4 на Општите услови.

(3) За радиотелеграми во рокот за пренос и врачување се смета времето од приемот на телеграмата во единицата на ПТТ мрежа до крајбрежната радиостаница и обратно: од крајбрежната радиостаница до примачот на радиотелеграмата на копно.

(4) Во рокот определен согласно со одредбите на ст. 1 и 2 од овој член, не се смета:

1) времето кога единицата на ПТТ мрежа не работи;

2) ноќното време (времето од 20,01 до 07,00 часот следниот ден) кога единиците на ПТТ мрежа кои имаат дополнително и непрекинато работно време, освен за: телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем, шифрирани телеграми испратени до државни органи, до дипломатски и други овластени претставници на други држави во Социјалистичка Федеративна Република Југославија и други итни телеграми;

3) времето на задоцнувањето поради неточност или непотполност на адресата означена на телеграмата;

4) времето на задоцнувањето поради виша сила или поради технички пречки што настапиле без вина на ПТТ организација.

(5) За сите телеграми што треба да му се врачат на примач на поширокото или најширокото подрачје на единица на ПТТ мрежа важат роковите за пренос и врачување на поштенски пратки, ако испраќачот изречно бара неговата телеграма да се врачи на начин предвиден за врачување на поштенски пратки или ако единицата на ПТТ мрежа која треба да изврши достава на телеграмата не најде соодветен посебен носител во рок од четири часа од пристигнувањето на телеграмата во таа единица на ПТТ мрежа.

Докажување на идентитетот

Член 115

(1) Докажување на идентитетот е задолжително за испраќачите на телеграми во следните случаи:

1) при предавањето на телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем;

2) при предавањето на ПТТ и државни телеграми, ако таквите телеграми немаат отпечаток на печат;

3) при користење на услуги врз основа на Кредитна картичка.

(2) Ако постои основано сомнение дека се предава телеграма со забранета содржина (член 41 од Законот за ПТТ услуги), задолжително се утврдува идентитетот на испраќачот.

(3) Докажување на идентитетот е задолжително за примачите на следните телеграми:

1) за телеграми што се врачуваат во единица на ПТТ мрежа;

2) за телеграми што на барање од примачот, му се врачуваат лично на примачот.

(4) Докажување на идентитетот во случаите од став 3 на овој член не се врши ако примачот лично му е познат на ПТТ работник кој ја врачува телеграмата.

Телеграфски претплатници

Член 116

(1) Телеграфски претплатник е правно лице или поединец чиј терминален телеграфски уред на негово барање е вклучен во централа за јавен сообраќај.

(2) Правното лице или поединецот кој ќе стане телеграфски претплатник во смисла на одредбата од став 1 на член 55 од Законот за ПТТ услуги, може да има повеќе терминални телеграфски уреди.

(3) Претплатник на еден главен претплатнички телеграфски уред може да биде само едно правно лице или поединец.

(4) Телеграфските претплатници се должни, на барање од ПТТ организација, да приклучат уште еден телепринтер ако при мерењето во три последовни месеци се утврди дека во главниот сообраќаен час поради зафатеност (ОСС) пропаднат повеќе од 10% повикувања.

(5) Претплатникот е должен во поглед на терминалните телеграфски уреди да се придржува кон Законот за ПТТ услуги. Општите услови и техничките услови што мораат да ги исполнуваат ТТ објекти, постројки, уреди и друга опрема што се вградува во ПТТ мрежа и условите за проектирање, градење, одржување и искористување на ПТТ мрежа, со кои се обезбедува правилно и непречено функционирање на ПТТ сообраќај (во натамошниот текст: ПТТ технички услови) и е одговорен за употребата на терминалните уреди што ги користи и за плаќањето на услугите извршени со употреба на овие уреди.

(6) Телеграфските претплатници можат да бидат месни и далечни, што зависи од тоа дали телеграфската централа, во која е вклучен претплатничкиот телеграфски уред, се наоѓа во местото во кое е и самиот претплатник или централата се наоѓа во некое друго место.

Засновање на претплатнички однос

Член 117

(1) Телеграфски претплатник може да стане секое правно лице или поединец, ако постојат технички можности за приклучување на неговите терминални, телеграфски уреди на ПТТ мрежа и ако лицето што сака да стане претплатник располага со соодветни уреди и инсталации кои го исполнуваат техничките и други услови предвидени со овие општи услови за вршење на ПТТ услуги.

(2) Правно лице или поединец, кој ги исполнува условите предвидени со одредбите на член 55 од Законот за ПТТ услуги и со Општите услови, поднесува барање за засновање на претплатнички однос на пропишан образец. Тоа барање и се поднесува на надлежната ПТТ организација и се смета истовремено како барање за инсталирање на главен претплатнички терминален телеграфски уред. Одлука по барањето за засновање на претплатнички однос донесува ПТТ организација врз основа на одредбите на член 55 од Законот за ПТТ услуги.

(3) Претплатничкиот однос меѓу телеграфски претплатник и ПТТ организација се смета за заснован кога ПТТ организација ќе го прифати барањето за приклучување на претплатникот на телеграфски уреди на ПТТ мрежа.

(4) Правата и обврските од претплатничкиот однос настануваат од моментот кога телеграфските уреди се приклучени на ПТТ мрежа, а се остваруваат преку ПТТ организација на чија централа е вклучен терминалниот уред.

(5) Претплатникот ги остварува своите права и обврски од претплатничкиот однос кај ПТТ организација со која засновал претплатнички однос.

(6) ПТТ организација е должна претплатничките телеграфски уреди и инсталации да ги приклучи на ПТТ мрежа во рок од 30 дена од денот на известувањето на подносителот на барањето од став 2 на овој член дека неговото барање е прифатено.

(7) Телеграфскиот претплатнички уред мора, по правило, да биде приклучен на телеграфската централа во местото на чие подрачје се наоѓа уредот. Ако во местото во кое треба да се инсталира телеграфски претплатнички уред не постои телеграфска централа за јавен сообраќај, уредот се приклучува на најблиската телеграфска централа за јавен сообраќај. Во оправдани случаи ПТТ организација, на барање од претплатникот, може да дозволи приклучување на претплатнички телеграфски уред на друга телеграфска централа, а не на централата во местото на чие подрачје се наоѓа уредот.

(8) За претплатничките телеграфски уреди приклучени на централа во друго место се наплатува посебен износ предвиден со Ценовникот.

(9) ПТТ организација е должна претплатничките телеграфски уреди приклучени на централа во друго место да ги приклучи на поблиска новоизградена централа односно на новоизградена централа во тоа место, кога за тоа ќе се создадат потребни технички услови.

(10) За претплатничките телеграфски уреди што на барање од претплатникот се вклучени во друга централа а не во централата на чие подрачје се наоѓа уредот се наплатува посебен износ предвиден со Ценовникот.

(11) Приклучување на претплатнички телеграфски уреди на ПТТ мрежа врши овластено лице на ПТТ организација.

(12) Ако претплатникот не обезбеди услови за реализација на одобрената врска во рок од 60 дена од денот на приемот на известувањето дека неговото барање за засновање на претплатнички однос е прифатено (соодветни телеграфски уред, инсталации во зградата и сл.), ќе се смета дека претплатнички однос не е заснован.

(13) При засновањето на претплатнички однос во факсимил сообраќајот, покрај одредбите од овој член, сообразно ќе се применуваат и одредбите што го регулираат засновањето на претплатнички однос во телефонскиот сообраќај.

Претплатнички телеграфски уреди и инсталации

Член 118

(1) Претплатничките телеграфски уреди се наоѓаат во просторија или зграда што ја користи телеграфскиот претплатник. Претплатничките телеграфски инсталации почнуваат од претплатничкиот уред а се завршуваат на местото на кое претплатничкиот вод или уведен кабел се приклучува на месната телефонска мрежа.

(2) Претплатничката инсталација за приклучување на претплатнички телеграфски уред ја изградува подносителот на барањето за засновање на претплатнички однос, придржувајќи се притоа кон соодветните технички и други ПТТ услови. На негово барање тие работи може да ги изврши и ПТТ организација, со наплатување на соодветни трошоци.

(3) Инсталација на јака струја врши самиот корисник на свој трошок, придржувајќи се кон важечките прописи за изведување на работи врз инсталации на јака струја.

Претплатнички телеграфски уреди

Член 119

(1) Главен претплатнички телепринтер е телепринтерот што е инсталиран кај телекс-претплатникот и непосредно е врзан на телеграфската централа на ПТТ организација. Секој главен претплатнички телепринтер има свој повикувачки број и одзивник.

(2) Секој вод со кој претплатничката телеграфска централа е врзана за централа за јавен сообраќај се смета како приклучок на главниот претплатнички телепринтер.

(3) Спореден претплатнички телепринтер е телепринтерот што е приклучен на телеграфска централа на ПТТ организација преку главниот претплатнички телепринтер или преку претплатничката телеграфска централа на која е врзан. Споредниот телепринтер е инсталиран во зграда во која се наоѓа главниот претплатнички телепринтер или претплатничката централа. Тој може да биде инсталиран и во друга зграда, под услов зградата да се наоѓа во кругот на иста организација на здружен труд, болница, касарна и сл. Споредниот телепринтер нема свој повикувачки број. Корисникот на споредниот телепринтер истовремено е и претплатник на главниот претплатнички телепринтер и не може да биде некое друго правно лице или поединец.

(4) Претплатничка централа е централа инсталирана кај претплатникот, а која е сопственост на претплатникот. Таа централа мора да биде врзана за телеграфската централа на ПТТ организација со определен број водови, според ПТТ технички услови. На претплатничките центри можат да се вклучат само телепринтерите на корисникот на претплатничката централа, со тоа што сите вклучени телепринтери се сметаат како споредни телепринтери.

(5) Збирен приклучок (РВХ) е уред кој овозможува врска со поголем број одделни главни претплатнички телепринтери да се воспоставува со избирање само на еден претплатнички повикувачки број.

(6) Претплатнички телетекс-терминал е телетекс-терминал инсталиран кај телетекс-претплатникот и непосредно е врзан за централа за јавен сообраќај. Секој претплатнички телетекс-терминал има повикувачки број и идентификација (одзивник).

(7) Претплатнички факсимил-уред (телефакс) е факсимил-уред инсталиран кај телефакс-претплатникот кој непосредно е врзан за телефонска централа за јавен сообраќај.

(8) Под претплатнички телеграфски уреди се подразбираат и сите други терминални уреди што со согласност на ПТТ организација, ќе се приклучат на ПТТ мрежа.

Повикувачки број и одзивник на претплатничкиот телепринтер

Член 120

(1) Секој главен телепринтер при вклучувањето добива свој повикувачки број, што го определува надлежната ПТТ организација.

(2) ПТТ организација може да го измени повикувачкиот број на претплатничкиот телепринтер и, без согласност на телеграфскиот претплатник, ако тоа го бараат потреби од техничка природа. Во тој случај, ПТТ организација е должна за тоа да го извести претплатникот најмалку 30 дена пред извршената измена на повикувачкиот број, соопштувајќи му го притоа новиот повикувачки број.

(3) Телеграфскиот претплатник може поради оправдани причини да бара измена на својот повикувачки број, со тоа што надлежната ПТТ организација да ја изврши таа измена ако за тоа постојат технички можности.

(4) Секој претплатнички телепринтер мора да има свој одзивник. Одзивникот се состои од повикувачки број, скратен назив на телекс-претплатникот и ознака на државата (YU). Скратениот назив го определува претплатникот, со тоа што тој не може да има повеќе од шест букви односно знаци.

(5) Одзивникот на претплатничкиот телепринтер во својот состав не може да има повеќе од 20 знаци, сметајќи го тука и растојанието меѓу буквите и знаците.

(6) Врз основа на утврдениот повикувачки број и одзивникот, телеграфскиот претплатник се воведува во Именикот на телеграфските претплатници, кој се смета како попис на телекс и телетекс-претплатниците, а е наменет за општа употреба. За повеќекратно внесување на претплатникот во Именикот на телеграфските претплатници се наплатува износот на цената определена со Ценовникот.

Повикувачки број на телетекс-терминал

Член 121

(1) Секој главен телетекс-терминал при вклучувањето добива свој повикувачки број, што го определува надлежната ПТТ организација.

(2) ПТТ организација може да го измени повикувачкиот број на претплатничкиот телетекс-терминал без согласност на телетекс-претплатникот, ако тоа го бараат потреби од техничка природа.

Во тој случај ПТТ организација е должна за тоа да го извести претплатникот најмалку 30 дена пред извршената измена, соопштувајќи му го новиот повикувачки број.

(3) Телетекс-претплатникот може поради оправдани причини да бара измена на повикувачкиот број на својот уред, со тоа што надлежната ПТТ организација да ја изврши оваа измена ако постојат технички можности.

(4) Секој претплатнички телетекс-терминал мора да има своја идентификација (одзивник). Идентификацијата на телетекс-терминалот има, сметајќи ги и знаците за разделување на одделни делови на идентификацијата, најмногу 24 знака. Таа се состои од четири дела. Првиот дел има до 4 знака и го опфаќа повикувачкиот број на земјата. Вториот дел има до 12 знака и го содржи потполниот национален повикувачки број на телетекс-терминалот. Третиот дел има до 4 знака и содржи дополнителна информација кога тие се користат. Дополнителните информации можат да содржат алфанумерички знаци за: а) бројот на споредниот претплатнички терминал што е вклучен во локалната мрежа, на пр. ВВХ; б) кодната кратенка на бројот на споредниот претплатнички терминал кога дополнителната информација не може да го опфати целиот нумерички број на споредниот претплатнички терминал; в) кодот за идентификација на посебниот терминал. Четвртиот дел има најмалку три знака. Тој опфаќа мнемонички кратенки кои служат како идентификација на скратениот назив на претплатникот. За мнемонички кратенки можат да се ко-

ристат мали и големи букви, како и мали и големи букви заедно.

(5) Идентификацијата на претплатничкиот терминал не може да има повеќе од 24 знака, сметајќи ги овде и знаците за разделување на одделни делови на идентификацијата.

(6) Телетекс-претплатниците се внесуваат во Именикот на телеграфските претплатници. Во Именикот се внесува: називот односно името на претплатникот, адресата на претплатникот и идентификацијата на телетекс-терминалот без повикувачкиот број на земјата.

Повикувачки број и одзивник на претплатничкиот факсимил-уред (телефакс)

Член 122

(1) Секој главен претплатнички факсимил-уред (телефакс) при вклучувањето добива свој повикувачки број, што го определува надлежната ПТТ организација. Повикувачкиот број на главниот претплатнички факсимил-уред повикувачкиот број на телефонот на кој факсимил уредот паралелно е приклучен односно повикувачкиот број на телефонскиот приклучок на кој е вклучен. Одредбите што важат за повикувачкиот број на главниот претплатнички телефон ќе се применуваат и на повикувачкиот број на претплатничкиот факсимил-уред.

(2) Претплатничкиот факсимил-уред може да има своја идентификација (одзивник). Одзивникот на претплатничкиот факсимил-уред се состои од националниот повикувачки број на факсимил-уредот, скратениот назив на претплатникот и ознаката на земјата (YU).

(3) Телефакс-претплатникот се внесува во Именикот на факсимил-претплатниците. Овој именик може да се печати како посебен именик или во рамките на Именикот на телеграфските претплатници или телефонскиот именик.

Именикот на телефакс-претплатниците, по правило, содржи:

- 1) презиме и име односно назив на претплатникот,
- 2) адреса на претплатникот,
- 3) повикувачки број на претплатничкиот факсимил-уред,
- 4) на која група уреди припаѓа уредот (група 2 или група 3) и ознаката „а“ за автоматско преземање или ознаката „т“ за мануелна опрема.

Телеграфска претплата

Член 123

(1) Телеграфските претплатници се во претплатнички однос со ПТТ организација на чија ПТТ мрежа се приклучени нивните претплатнички телеграфски уреди.

(2) Телеграфските претплатници, покрај цената за остварените врски, плаќаат и определен износ на месечна претплата. Месечната претплата од телеграфскиот претплатник се наплатува како недовмест за ставање на телеграфските средства на располагање на телеграфските претплатници, без оглед на тоа дали тие ги користат или не.

(3) Телеграфската претплата се наплатува месечно однапред.

Селидба, преместување и привремено демонтирање на претплатнички телеграфски уреди

Член 124

(1) Телеграфските претплатници можат писмено да бараат нивните претплатнички телеграфски уреди да се преселат, а ПТТ организација е должна бараната селидба да ја изврши оној ден што претплатникот го означил во барањето за селидба, ако за тоа постојат технички можности.

(2) Под селидба се подразбира преселување на претплатничкиот телеграфски уред во друга зграда на подрачјето на иста месна телеграфско-телефонска мрежа.

(3) Барање за селидба се поднесува најмалку 15 дена пред денот што претплатникот го определил за селидба.

(4) Ако ПТТ организација нема технички можности да ја изврши бараната селидба, должна е за тоа да го извести претплатникот во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето, а претплатничкиот уред во просторијата од која претплатникот се сели да го исклучи од сообраќај на денот кога е барана селидба. Во тој случај претплат-

ничкиот однос на претплатникот со ПТТ организацијата морува додека не се создаде техничка можност за селидба односно за вклучување на претплатничките телеграфски уреди и инсталации на ПТТ мрежа во станот односно во деловната просторија каде што претплатникот се преселил.

(5) За време на мирувањето на претплатничкиот однос претплатникот не плаќа претплата.

(6) Телеграфскиот претплатник е одговорен за употребата на неговиот телеграфски уред до денот на преселувањето односно исклучувањето од ПТТ мрежа.

(7) По поднесувањето на барање за селидба (по исклучувањето на телеграфските уреди од ПТТ мрежа) претплатникот не може да располага со телеграфскиот приклучок што дотогаш го користел.

(8) Телеграфските претплатници можат писмено да бараат нивните телеграфски претплатнички уреди да се преместат, а ПТТ организација е должна да го изврши барањето преместување на денот што претплатникот го означил во барањето.

(9) Под преместување се подразбира преместување на претплатничкиот телеграфски уред од едно место на друго во ист стан или деловни просторини односно од еден стан или деловни просторини во други во истата зграда или во зграда што се наоѓа во ограден или неограден простор кој претставува една целина, под услови за приклучување на ПТТ мрежа да се користи ист вовед на вод или завршок на воведен кабел на месна-телефонско-телеграфска мрежа, како и да е во прашање ист претплатник.

(10) Барање за преместување се поднесува најмалку 15 дена пред денот кога треба да се изврши преместувањето.

(11) Претплатникот може да бара привремено демонтирање и повторно поставување на телеграфскиот уред во случај на поправка, чистење или други работи во просторијата во која уредот се наоѓа. Ако претплатникот не сака тој уред повторно да се постави на исто место во просторијата во која порано се наоѓал, туку на некое друго место во смисла на ставот 9 од овој член, должен е на ПТТ организација да ѝ поднесе писмено барање за преместување. За времето додека телеграфскиот уред е демонтиран претплатникот плаќа полна претплата.

(12) За селидба, преместување и привремено демонтирање телеграфскиот претплатник го плаќа износот предвиден со Ценовникот за ПТТ услуги.

Промена во називот на претплатникот

Член 125

(1) Претплатник кој сака да изврши промена на називот во евиденцијата на телеграфските претплатници што ја води ПТТ организација, должен е да поднесе писмено барање за оваа промена.

(2) Како промена во називот на претплатникот од претходниот став се смета промена на презимето и името, занимањето односно промена во називот на општествено-политичката заедница, организацијата на здружен труд и сл. под услов телеграфскиот уред да остане на истото место.

(3) Барање за промена во називот на претплатникот се поднесува најдоцна во рок од 30 дена од денот на настаната промена.

(4) Ако во рокот од став 3 на овој член не се поднесе барање за промена во називот на претплатникот, ПТТ организацијата може привремено да го исклучи претплатничкиот телеграфски уред додека ова барање не се поднесе. Ако ниту во нов рок од 30 дена ова барање не е поднесено, претплатничкиот однос престанува.

Одржување на претплатничките телеграфски уреди и инсталации

Член 126

(1) Телеграфскиот претплатник е должен своите телеграфски уреди да ги одржува во состојба која обезбедува правилно и уредно пренесување на телеграфски претплатнички соопштенија прику ПТТ мрежа и со употребата на тие уреди да не го попречува нормалното функционирање на ПТТ мрежа на која се приклучени неговите уреди.

(2) Претплатникот може своите телеграфски уреди и инсталации да ги довери на одржување на ПТТ органи-

зација, а правата и обврските што произлегуваат од тоа одржување се утврдуваат со договор.

(3) Кога телеграфскиот претплатник сам ги одржува уредите и инсталациите кои се негова сопственост, должен е да ги одржува сообразно со важечките ПТТ технички услови.

Преглед на претплатничките телеграфски уреди и инсталации

Член 127

(1) ПТТ организација има право повремено да врши преглед на исправноста на претплатничките телеграфски уреди и инсталации и да проверува дали тие уреди и инсталации се користат и одржуваат во согласност со одредбите на Законот за ПТТ услуги и со овие општи услови, освен претплатничките телеграфски уреди и инсталации на Југословенската народна армија и јавната државна безбедност.

(2) При вршењето преглед на претплатничките телеграфски уреди и инсталации во смисла на член 58 од Законот за ПТТ услуги, ПТТ работници што го вршат овој преглед се должни пред прегледот да го покажат овластувањето за вршење преглед што го издала ПТТ организација.

(3) Ако ПТТ работник при прегледот установи дека претплатничките телеграфски уреди и инсталации не одговараат на постојните технички услови или на нив утврди технички пречки и недостатоци должен е најдената состојба писмено да ја констатира и да му обрне внимание на претплатникот дека е должен уочената неисправност да ја отстрани што побрзо, а најдоцна во рок од 30 дена. Врз основа на писмен извештај на ПТТ работник, ПТТ организација може претплатничкиот телеграфски уред привремено да го исклучи од сообраќај до отстранувањето на констатираната пречка, односно недостаток, во согласност со член 58 став 1 точка 1 од Законот за ПТТ услуги.

(4) Ако телеграфскиот претплатник не ги отстрани техничките пречки односно недостатоците на неговите телеграфски уреди и инсталации во рок од три месеци од денот кога уредите и инсталациите поради тоа привремено се исклучени од сообраќај врз основа на писмениот извештај на ПТТ работник, ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа на член 59 став 1 точка 1 од Законот за ПТТ услуги.

(5) Ако работник при прегледот установи дека на ПТТ мрежа е приклучен телеграфски уред без согласност на ПТТ организација односно дека телеграфските уреди и инсталации претрпеле измени, должен е најдената состојба писмено да ја констатира, а врз основа на неговата констатација ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа на член 59 став 1 точка 1 од Законот за ПТТ услуги.

(6) Ако телеграфскиот претплатник не дозволи преглед на исправноста на телеграфските уреди во смисла на член 57 став 2 од Законот за ПТТ услуги, ПТТ организација може претплатничкиот телеграфски уред привремено да го исклучи од сообраќај до 15 дена, врз основа на член 58 став 1 точка 5 од Законот за ПТТ услуги.

(7) Ако телеграфскиот претплатник не дозволи преглед на исправноста на телеграфските уреди и инсталации и по истекот на рокот од 15 дена кога телеграфскиот претплатнички уред му е привремено исклучен, ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа член 59 став 1 точка 5 од Законот за ПТТ услуги.

(8) Од претплатникот кој дозволил или извршил неовластано приклучување на нови инсталации, апарати или уреди се наплатува разликата на износот пропишан со Ценовникот на ПТТ услуги за една година нааназад, сметајќи од денот на извршената промена.

Привремено исклучување на претплатнички телеграфски уреди

Член 128

(1) ПТТ организација може привремено да го исклучи од сообраќај, претплатничкиот телеграфски уред, и тоа:

1) ако се утврдат технички пречки или недостатоци на тие уреди - до отстранувањето на тие пречки односно недостатоци;

2) ако настапат технички пречки во ПТТ мрежа на која се приклучени уредите – до отстранувањето на овие пречки;

3) ако се изведуваат работи на реконструкција или проширување на ПТТ мрежа на која се приклучени уредите – до завршувањето на тие работи;

4) ако телеграфскиот претплатник ги исклучи своите претплатнички уреди од ПТТ мрежа без одобрение од ПТТ организација – до 8 дена;

5) ако претплатникот не дозволи преглед на исправноста на телеграфските уреди во смисла на член 127 ст. 1 и 4 од овие општи услови – до 15 дена;

6) ако телеграфскиот претплатник не приклучи уште еден телепринтер во смисла на член 116 став 4 од овие општи услови – до 15 дена;

7) ако претплатникот во рок од 30 дена од денот на настаната промена не поднесе барање за промена во називот – до поднесувањето на барањето.

(2) Ако телеграфскиот претплатник не го намира своето долгување од претплатничкиот однос во рок од 8 дена од денот на приемот на сметката, ПТТ организација може привремено да ги исклучи неговите телеграфски уреди од ПТТ мрежа ако таа смета не ја исплати ни во определениот рок од денот на приемот на писмена опомена од ПТТ организација, и тоа:

1) во рок од три месеци – ако телеграфски претплатник е организација на здружен труд или друга организација односно орган кој врши работи од посебен општествен интерес (здравствена установа, пожарникарско друштво и сл.);

2) во рок од 30 дена – ако телеграфски претплатник е која и да е друга организација на здружен труд или друга организација односно орган или поединец.

(3) ПТТ организација може привремено да ги исклучи од сообраќај телеграфските уреди на одделни телеграфски претплатници и во случај на преоптоварување на ПТТ мрежа поради пренос на телеграфски соопштенија кои се од јавен интерес.

(4) За време на привременото исклучување на претплатничките телеграфски уреди од сообраќај според одредбите на точ. 2 и 3 од став 1 на овој член, претплата не се плаќа.

(5) ПТТ организација е должна на телеграфскиот претплатник, на негово барање, привремено да му го исклучи претплатничкиот уред од сообраќај поради негово отсуство подолго од 30 дена или поради други оправдани причини под услов исклучувањето да не трае подолго од три месеци. Привремено исклучување на барање од телеграфскиот претплатник може да се изврши еднаш во текот на годината.

Престанување на претплатничкиот однос

Член 129

(1) Врз основа на член 59 од Законот за ПТТ услуги, претплатничкиот однос меѓу телеграфскиот претплатник и ПТТ организација може да престане, и тоа:

1) ако телеграфскиот претплатник не ги отстрани техничките пречки, односно недостатоците на своите телеграфски уреди во рок од три месеци од денот кога тие уреди привремено се исклучени од сообраќај сообразно со одредбите на член 124 став 1 точка 1 од Општите услови;

2) ако телеграфскиот претплатник не го намира својот долг од претплатничкиот однос во рок од триесет дена од денот кога телеграфските уреди привремено се исклучени поради тој долг;

3) ако телеграфскиот претплатник се исели од својот стан односно деловна просторија, а своите телеграфски уреди му ги остави на користење на новиот корисник на тој стан односно деловна просторија;

4) ако телеграфскиот претплатник неовластено ги приклучи уредите на ПТТ мрежа;

5) ако телеграфскиот претплатник не дозволи преглед на исправноста на телеграфските уреди и инсталации и по истекот на привременото исклучување во смисла на член 128 став 1 точка 3 од Општите услови;

6) ако претплатникот ни по истекот на рокот од 30 дена од денот кога претплатничкиот уред привремено му е исклучен не поднесе барање за промена во називот.

(2) Претплатничкиот однос меѓу телеграфскиот претплатник и ПТТ организација може да престане и врз основа на писмен отказ на телеграфскиот претплатник во кој

го означува денот кога сака неговиот претплатнички уред да се исклучи од сообраќај, со тоа што отказниот рок не може да биде пократок од 15 дена.

Закуп на телеграфски водови и уреди

Член 130

(1) Корисникот може да бара ПТТ организација да му издаде во закуп на определено или неопределено време телеграфски месен или меѓумесен вод или телеграфски уред. Закупот на определено време може да трае најдолго 30 дена.

(2) Закуп на телеграфски водови е услуга со која на корисниците им се даваат телеграфски водови за поврзување на нивните телеграфски уреди, уредите за далечинско управување, како и за слични цели, со тоа што преку овие водови немаат право на влегување во јавната ПТТ мрежа.

(3) ПТТ организација даваат телеграфски водови во закуп само ако не се неопходни за уредно функционирање на јавниот телеграфски сообраќај.

(4) Како еден закупен меѓумесен телеграфски вод се смета телеграфски вод кој, на барање од корисникот, се воспоставува меѓу две места. Кога за воспоставување на меѓумесен закупен вод се користат и водовите на месната мрежа, во цената на закупот се засметуваат и износите на цените за тие водови.

(5) Закупениот вод ќе се смета како единствен ако ниту на една од делниците од кои водот е составен не е приклучен апарат или уреди на кои корисникот има пристап. Ако на закупениот вод е приклучен апарат или уред или водот се разгранува, водот, заради наплата на цената, ќе биде поделен на повеќе отсечоци од кои секој одделен отсечок се смета како закупен вод. Барање, по правило, се поднесува на пропишан образец.

(6) Надоместот за закупените водови се определува по единствени мерила што се утврдуваат на ниво на Заедницата на ЈПТТ.

(7) Во случај на неисправност на закупен меѓумесен телеграфски вод во непрекинато траење од најмалку три часа, корисникот може да бара намалување на износот што месечно го плаќа за тој вод. Намалениот износ на цената се пресметува на тој начин што цената за закупениот вод за еден ден ќе се подели со 24 часа, па така добиената цена за еден час ќе се помножи со времетраењето на пречките.

(8) Во случај на подолги прекинувања ПТТ организација е должна, во границите на можностите, да преземаат потребни мерки за што побрзо доведување на прекинатите закупени водови во исправна состојба.

(9) Барање за закуп на телеграфски водови се поднесува писмено до ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа седиштето на корисникот, доколку на подрачјето на таа организација се наоѓа барем еден крај на закупениот вод. Во спротивно, барање за закуп се поднесува до една од ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа еден од краевите на врската. Барањето, по правило, се поднесува на пропишан образец.

(10) Закуп на телеграфски вод на определено време се заснова со договор по пристапување, под условите определени со Општите услови.

(11) Закупот на телеграфски вод на определено време се пресметува на тој начин што за секој ден на закуп се наплатува 1/30 од месечниот закуп. Покрај оваа цена се наплатуваат и фактичките трошоци за подготовка.

(12) Закупот на телеграфски вод на неопределено време се пресметува на следниот начин:

1) за секој календарски месец се пресметува и се наплатува цената за месечен закуп;

2) за секој ден на закуп еден месец се пресметува и се наплатува 1/30 од месечниот закуп.

(13) Во случај на престанување на закупот на телеграфски вод на неопределено време поради отказ, цената за закуп се наплатува заклучно со денот кога престанал закупот.

(14) Ако водот се дава во закуп на неопределено време, со подносителот на барањето се склучува писмен договор за закуп, и тоа со:

1) ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа бараниот вод – за месен телеграфски вод;

2) ПТТ организација што учествуваат во воспоставувањето на врските – за меѓумесен телеграфски вод.

(15) Договорот од став 13 на овој член, покрај другото, мора да ги содржи и следните елементи:

1) целта за која се закупува телеграфскиот вод, со врска на корисникот да не може да го користи за други цели или да го дава во закуп (подзакуп) или по друг основ да го предаде на употреба на друго лице;

2) месечниот износ на закупот;

3) рокот и начинот на плаќање;

4) условите и постапката за откажување или привремено прекинување на користењето на закупениот вод;

5) клаузула дека Општите услови се составен дел на договорот.

(16) ПТТ организации можат да го откажат договорот за закуп на телеграфски вод на неопределено време ако корисникот престане да плаќа закуп; ако водот му го даде под закуп или на употреба на трето лице; ако водот го користи за цел за која не е закупен и ако водот итно и е потребен на ПТТ организација заради обезбедување уредно функционирање на телеграфскиот сообраќај.

(17) ПТТ организации можат привремено да го прекинат закупот на телеграфски вод заради обезбедување уредно функционирање на телеграфскиот сообраќај.

(18) ПТТ организација, на барање од корисникот, може да даде во закуп одделни телеграфски уреди под условите утврдени со посебен договор за закуп.

(19) Правно лице или поединец на кој му се дадени во закуп телеграфски водови или уреди, закупениот вод или уред не може да го даде во закуп (подзакуп) или по друг основ да му го предаде на употреба на друго лице.

Посебни услуги во телекс сообраќајот

Член 131

(1) ПТТ организации кои за тоа имаат технички можности и слободни капацитети можат да им даваат посебни услуги на телекс-преплатниците. Под посебни услуги во телекс сообраќајот се подразбираат услуги со кои на корисникот, на негово барање, му се овозможува воспоставување на телекс-врски и пренос на телекс-соопштености на посебен начин, користење на мрежата на посебен начин или давање известувања во врска со телекс сообраќајот.

(2) Корисникот, во смисла на став 1 од овој член, може да ги бара следните посебни услуги:

1) известување за броевите на преплатничките телепринтери и разни известувања за телекс сообраќајот;

2) известување за траењето на телекс-врската;

3) скратено избирање;

4) директно повикување;

5) повеќадресно повикување (циркуларна врска);

6) конференциска врска;

7) дополнително испраќање на порака;

8) чекање на врска;

9) известување за промената на статусот на повиканиот преплатнички телепринтер;

10) давање податоци за воспоставените врски;

11) складирање на дојдовните пораки;

12) затворена група корисници, и;

13) пренасочување на повикување.

(3) За услугите од став 2 на овој член преплатниците ја плаќаат цената што е предвидена со ценовникот на ПТТ услуги.

(4) Преплатникот кој сака да користи некоја посебна услуга од став 2 на овој член, освен посебната услуга: „Известување за броевите на преплатничките телепринтери и разни известувања за телекс сообраќајот“ е должен со писмено барање да ѝ се обрати на ПТТ организација. Во писменото барање е должен да ги наведе својот цел назив или името и презимето, повикувачкиот број на својот преплатнички телепринтер, изјава дека сака да користи определена услуга и други факти што се неопходни за остварување на определена посебна услуга.

Известување за броевите на преплатничките телепринтери и разни известувања за телекс сообраќајот

Член 132

(1) Известувањето за броевите на преплатничките телепринтери е посебна услуга со која, на барање од корисникот, определена телеграфска централа дава известувања за повикувачкиот број и одзивниот на преплатничкиот телепринтер.

(2) Телеграфската централа може да даде известување за адресата на телекс-преплатникот на чиј телепринтер му припаѓа определен одзивник.

(3) Телеграфските центри можат да даваат и други известувања за телекс сообраќајот, како што се повикувачки броеви на земји, цени на услугите во телекс сообраќајот и сл.

(4) Услуги од ст. 1, 2 и 3 на овој член даваат телеграфските центри кои за тоа имаат можност. Вакви услуги можат да дадат и службите за телефонски известувања или телефонската централа ако така одлучи ПТТ организација.

(5) Повикувачките броеви на кои се даваат известувања се објавуваат во Именикот на телекс-преплатниците односно во Телефонскиот именик.

(6) За броевите на преплатничките телепринтери што, на барање од преплатниците и по одобрение на ПТТ организација, не се внесени во Именикот на телекс-преплатниците, не се даваат известувања.

(7) Со едно повикување може да се бара само едно известување од ст. 1, 2 и 3 на овој член.

(8) Корисникот кој бара известување во своето барање треба да наведе: назив на местото во кое се наоѓа преплатникот, назив односно име на преплатникот, евентуално и адреса на преплатникот чиј број се бара. Ако се бара известување за тоа на чиј преплатнички телепринтер му припаѓа определен одзивник, корисникот треба да го наведе целиот одзивник.

(9) За услугите од ст. 1, 2 и 3 на овој член корисниците плаќаат цена што е пропишана со Ценовникот на ПТТ услуги.

Известување за траењето на телекс-врската (CDA)

Член 133

(1) Известувањето за траењето на телекс-врската е посебна услуга во телеграфскиот сообраќај, со која на телекс-преплатникот му се овозможува при раскинување на врската автоматски да добие известување за траењето на воспоставената врска.

(2) Известувањето од став 1 на овој член се добива по посебна постапка при воспоставувањето на врската.

Скратено избирање

Член 134

(1) Скратено избирање е посебна услуга со која му се овозможува на телекс-преплатникот при воспоставување на телекс-врска за повикување да користи повикувачки KOD, кој има помалку знаци отколку што има целиот повикувачки број на повиканиот преплатнички телепринтер.

(2) Телекс-преплатникот кој сака да ја користи оваа услуга ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, го наведува списокот на повикувачките броеви и на припаѓачките скратени кодови на преплатничките телепринтери што сака да ги повикува со скратено избирање.

(3) Телекс-преплатникот кој сака да го измени или прошири списокот на скратените броеви, ја применува постапката од став 2 на овој член.

(4) Услугата од став 1 на овој член преплатникот ја остварува по посебна постапка при воспоставување на врска.

Директно повикување

Член 135

(1) Директно повикување е услуга со која на телекс-преплатникот му се овозможува без избирање на повикувачкиот број да воспостави телекс-врска. На овој начин врска може да се воспостави само со еден преплатнички телепринтер или со еден од телепринтерите од групата преплатнички телепринтери со ист повикувачки број.

(2) Телекс-преплатникот кој сака да користи услуга од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, го наведува повикувачкиот број на преплатничкиот телепринтер или на групата телепринтери која има ист повикувачки број, со кои

сака да воспостави врска без избирање на повикувачкиот број.

(3) Услугата од став 1 на овој член се остварува по посебна постапка при воспоставувањето на врска.

Повеќеадресно повикување (циркуларна врска)

Член 136

(1) Повеќеадресно повикување е услуга со која на телекс-претплатникот кој повикува му се овозможува да воспостави истовремена автоматска телекс врска со повеќе повикани претплатнички телепринтери, со избирање на нивните повикувачки броеви. Оваа услуга се користи во случаите кога претплатникот кој воспоставува врска сака истовремено да испрати иста порака до поголем број повикани претплатнички телепринтери.

(2) Телекс-претплатникот кој сака да ја користи оваа услуга ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, ги наведува повикувачките броеви на претплатничките телепринтери во земјата со кои сака да воспоставува истовремена автоматска (циркуларна) телекс врска.

(3) Услугата од став 1 на овој член се остварува по посебна постапка при воспоставувањето на врска.

Конференциска врска

Член 137

(1) Конференциска врска е услуга со која на телекс-претплатникот кој повикува му е овозможено истовремено да воспостави автоматска телекс врска со два или повеќе повикани телепринтери. Кај оваа врска повикувачот може да испрати посебно соопштение до кој и да е учесник во конференциската врска, како и на кој и да е учесник во врска да му овозможи да му испрати соопштение.

(2) Телекс-претплатникот кој сака да ја користи оваа услуга ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведува повикувачките броеви на претплатничките телепринтери со кои сака да воспостави конференциска врска. Покрај тоа, го наведува и начинот на кој сака да се воспостави врска.

(3) Телекс-претплатникот кој сака да ја измени или дополни листата на броевите со кои сака воспоставување на конференциска врска ја применува постапката од став 2 на овој член.

(4) Услугата од став 1 на овој член се остварува по посебна постапка при воспоставување на врска.

Дополнително испраќање на порака

Член 138

(1) Дополнително испраќање на порака е услуга со која на телекс-претплатникот му е овозможено пораката да ја испрати до телеграфската централа. Телеграфската централа ја прифаќа и ја помни пораката, што врз основа на применитиот повикувачки број на повиканиот претплатнички телепринтер натаму ја испраќа на саканото одредено односно до саканиот претплатнички телепринтер. Пораката од централата може да биде испратена веднаш штом за тоа ќе се укажат можности или во точно определено време. На пораката може да ѝ се даде повисок приоритет.

(2) По испраќањето на пораката централата автоматски му испраќа на претплатничкиот телепринтер потврда за испраќањето, а во случај испраќањето да не успее, централата го известува телекс-претплатникот за неуспешното испраќање.

Чекање на врска

Член 139

Чекање на врска е услуга со која на телекс-претплатникот му е овозможено без повторно избирање на повикувачкиот претплатнички телепринтер, во случај на задушвање на сноповите (НС) или зафатеност на повиканиот претплатнички телепринтер, повикување автоматски да се врши до воспоставување на врска. При секој повторен обид централата со соодветни печатени сигнали го известува претплатникот кој повикува. По потреба, обидот за воспоставување врска се повторува повеќепати.

Известување за промената на статусот на повиканиот претплатнички телепринтер

Член 140

(1) Известување за промената на статусот на повиканиот претплатнички телепринтер е посебна услуга со која на телекс-претплатникот му е овозможено сите претплатници што го избираат неговиот повикувачки број или стариот повикувачки број, ако е променет, да бидат автоматски известени за новиот статус на неговиот претплатнички телепринтер, како што е известување за промената на повикувачкиот број, за привремено исклучување, дефект и сл.

(2) Претплатникот што ја сака оваа услуга се обраќа со писмено барање до ПТТ организација во кое, покрај другото, го наведува текстот на пораката што треба да им се испрати на телекс-претплатниците кои ќе го избираат неговиот повикувачки број.

Давање податоци за воспоставените врски

Член 141

Давање податоци за воспоставените врски е услуга со која на телекс-претплатникот му се овозможува со сметката за користење на телекс-услуги да добие податоци за сите воспоставени врски за временскиот период за кој се однесува сметката. Податоците за секоја врска содржат: датум и време на воспоставување на врска, траење на врска, број на повиканиот претплатнички телепринтер, спецификација на користените услуги и цена за врска.

Складирање на дојдовните пораки

Член 142

Складирање на испратените пораки е услуга со која на телекс-претплатникот му е овозможено централата да ги прима и помни пораките испратени до неговиот претплатнички телепринтер кога тој е зафатен или е во дефект и дополнително да му се испратат на претплатникот кога неговиот претплатнички телепринтер ќе се ослободи или дефектот ќе се отстрани.

Затворена група претплатници

Член 143

(1) Затворена група претплатници е посебна услуга со која на претплатниците им се овозможува формирање на посебна група телепринтери што можат меѓусебно да комуницираат, а на кои им е оневозможено комуницирање со сите други телепринтери што не припаѓаат на таа група.

(2) Претплатникот кој сака услуга од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведува повикувачките броеви на претплатничките телепринтери што се вклучуваат во затворената група.

Пренасочување на повикување

Член 144

(1) Пренасочување на повикување е посебна услуга со која на телекс-претплатникот му се овозможува пренасочување на дојдовните повикувања што се упатени до неговиот телепринтер на некој друг телепринтер во текот на определено време што ќе го одреди претплатникот.

(2) Услугата од став 1 на овој член може да се даде само ако телепринтерот на кој му се пренасочуваат повикувањата и припаѓа на иста месна мрежа како и телепринтерот до кој првобитно е испратено повикување.

(3) Претплатникот кој сака услуга од став 1 на овој член се обраќа до ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, го наведува повикувачкиот број на телепринтерот на кој треба да се пренасочат повикувањата и временскиот период во кој повикувањата треба да се пренасочуваат.

Посебни услуги што се бараат при воспоставување на врска

Член 145

(1) Посебни услуги од член 131 на овие општи услови, ако за тоа постојат технички можности, можат да се побав-

праат и при секое воспоставување на врска. Во тој случај претплатникот бара посебна услуга во текот на воспоставувањето на врската по посебна постапка.

(2) За услугите од став 1 на овој член претплатниците плаќаат цена што е пропишана со Ценовникот на ПТТ услуги.

Плаќање на телеграфски услуги

Член 146

(1) Цената за телеграфски услуги испраќачот ѝ ја плаќа на ПТТ организација од која бара одделна услуга.

(2) Во случаите предвидени со Законот за ПТТ услуги и со Општите услови, цената за телеграфски услуги примачот ѝ ја плаќа на ПТТ организација која му ги врачува телеграмите или од која бара одделна услуга.

(3) Плаќањето на телеграфските услуги може да биде: однапред (пред извршување на услугата), веднаш по извршената услуга или дополнително – по фактура.

(4) Цената на една телеграма се состои од фиксен дел на цената за прием и врачување на телеграма и променлив дел на цената кој се пресметува според бројот на зборовите во телеграмата.

(5) За услугите во врска со приемот на телеграма од испраќачот преку телефон, телепринтер, факсимил-уред или телетекс-уред, се наплатува износот предвиден со Ценовникот на ПТТ услуги.

(6) Испраќачот на фототелеграма го плаќа пропишаниот износ според утврдената површина на фототелеграмата и оддалеченоста од одредиштето.

(7) Цената на факсимил-телеграмата се уврдува врз основа на фиксните трошоци за прием и врачување на телеграмата и променливите трошоци за пренос на факсимил-телеграми. Трошоците за пренос зависат од површината на факсимил-телеграмата што се пренесува и од оддалеченоста од одредиштето.

(8) Цената на факсимил-телеграма што единица на ПТТ мрежа ќе ја прими од испраќачот заради испраќање до претплатнички телефакс-уред се утврдува врз основа на фиксните трошоци за прием на телеграми и променливите трошоци за нејзино испраќање односно пренос. Трошоците за пренос зависат од површината на факсимил-телеграмата што се пренесува и од оддалеченоста на одредиштето.

(9) Цената за преземање на факсимил-документ од телефакс-претплатник заради негово врачување на примачот се состои од трошоците за преземање и трошоците за врачување. Оваа цена се наплатува од примачот. Ако примачот одбие да плати цената, таа се наплатува од телефакс-претплатникот што го испратил документот.

(10) Цената за телефакс врска е еднаква на цената за телефонски разговор на односната реалација извршен во ист вид на сообраќај во исто траење и во ист временски период.

(11) Примачот на телеграма со непријавена скратена телеграфска адреса, чија полна адреса е позната, е должен да ја плати разликата на износот што настанала поради замена на скратената адреса со полна адреса.

(12) Износот на цената за телекс-врска во месниот сообраќај се определува според временското траење на врската, а во меѓумесниот сообраќај според временското траење на врската и меѓусебната оддалеченост на централите и временскиот период во кој е воспоставена врската.

(13) Износот на цената за телетекс-врски во месниот сообраќај се определува според временското траење на врската, а во меѓумесниот сообраќај според временското траење на врската и меѓусебната оддалеченост на централите и временскиот период во кој е воспоставена врската.

(14) Телеграфскиот претплатник ѝ го плаќа износот на цената за телекс-врски или телетекс-врски на ПТТ организација чијшто е претплатник.

(15) При засновањето на претплатнички однос претплата се наплатува почнувајќи од денот кога претплатничките телеграфски уреди се приклучени на ПТТ мрежа.

(16) Доколку претплатничкиот однос трае пократко од триесет дена претплатата се наплатува на тој начин што за секој ден се пресметува 1/30 од месечната претплата.

(17) При престанувањето на претплатничкиот однос претплатата се наплатува до денот до кој претплатничките телеграфски уреди се исклучени од ПТТ мрежа.

(18) За телеграфски услуги по кредитна картичка, износот на цената за извршени услуги се наплатува од корисникот на чие барање е издадена кредитната картичка.

(19) Ако со ценовникот на ПТТ услуги не се определени цените за одделни ПТТ услуги, плаќање на таквите услуги се врши според договор.

Рекламации поради неврачување, задоцнување или изопачување на содржината на телеграма

Член 147

(1) Ако испраќачот или друго овластено лице смета дека телеграмата не му е врачена на примачот, дека е врачена со изопачена содржина, дека е врачена со задоцнување или да не е извршена бараната посебна услуга, може до ПТТ организација да поднесе писмена рекламација во рок од три месеци од денот на предавањето на телеграмата.

(2) Рекламација од став 1 на овој член се поднесува до единицата на ПТТ мрежа во која телеграмата е предадена, а по исклучок и до која и да е друга единица на ПТТ мрежа.

(3) Ако испраќачот или друго овластено лице поднесува рекламација поради неврачување, задоцнување, изопачување или неизвршување на посебна услуга, кон рекламацијата поднесува на увид и една од следните исправи:

1) потврда за прием на телеграмата;

2) приемна книга или приемен лист;

3) заверен препис на телеграмата.

(4) Испраќачот или друго овластено лице кое нема ни една од наведените исправи, може да поведе рекламационата постапка само кај појдовната единица на ПТТ мрежа. Во тој случај тој мора да даде точни податоци за телеграмата и да докаже дека тој е вистинскиот испраќач на телеграмата која е предмет на рекламацијата.

(5) Ако примачот поведува рекламационата постапка, должен е да ја поднесе на увид оригиналната телеграма што му е врачена.

(6) Приемот на рекламацијата единицата на ПТТ мрежа го потврдува на опачината на една од исправите поднесени на увид, со отпечаток на жиг и со потпис на работникот на единицата на ПТТ мрежа кој ја причил рекламацијата, а во случај од став 4 на овој член со издавање на посебна потврда.

(7) Рекламациите од овој член се решаваат во посебна рекламационата постапка што може да се поведе во рок од три месеци од денот на предавањето на телеграмата.

(8) Единицата на ПТТ мрежа е должна да се изјасни за основаноста на рекламацијата, во рок од 15 дена од денот на нејзиното поднесување.

(9) Ако испраќачот или друго овластено лице не поднесе рекламација од став 1 на овој член во предвидениот рок, ги губи правата што му припаѓаат според законските одредби во случај на загубување на телеграмата, изопачување на содржината на телеграмата и врачување на телеграмата со задоцнување.

Рекламации на корисникот на телеграфски услуги

Член 148

(1) Корисникот на телеграфски услуги може да поднесе рекламација на износот со кој е задолжен за извршените телеграфски услуги, за неправилната работа на работник во манипулативната телеграфска служба и ненавременно и површно отстранување на технички пречки.

(2) Рекламациите што се однесуваат на неправилна работа од поголем обем односно за кои е потребно да се спроведе соодветна постапка за испитување на оправданоста на рекламацијата се поднесуваат писмено до надлежната единица на ПТТ мрежа или до ПТТ организација што ја испоставила сметката за ПТТ услуги.

(3) Во случај на рекламација на сметка за ПТТ услуги се применува постапката пропишана со Правилникот за постапката и начинот на решавање на рекламациите на корисниците на ПТТ услуги на сметките за ПТТ услуги.

(4) ПТТ организација е должна на секоја писмена рекламација од корисник на телеграфски услуги, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на рекламацијата, писмено да му одговори на подносителот на рекламацијата со соодветно образложение на одлуката во врска со поднесената рекламација.

(5) ПТТ организација е должна во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на рекламацијата да ја отстрани техничката пречка за чие отстранување е надлежна.

(6) Поднесувањето на рекламацијата не го одлага плаќањето на неспорниот дел на сметката.

Постапка за остварување на побарувања

Член 149

(1) Кога корисник на телеграфска услуга или друго овластено лице сака да оствари надомест на штета и други побарувања од договорот за вршење на телеграфски услуги, должен е пред поднесувањето тужба до судот на ПТТ организација да ѝ поднесе писмено барање.

(2) Барање од став 1 на овој член испраќачот поднесува до ПТТ организација во која ја предал телеграмата, а примачот – до ПТТ организација што му ја вратила телеграмата.

(3) Во барањето од став 1 на овој член корисникот или друго овластено лице е должно да се определи за висината на побарувањето и да наведе факти и поднесе докази врз кои го заснова своето барање.

(4) Кога корисникот или друго овластено лице бара враќање на наплатениот износ на цената во целина или само враќање на дел од тој износ поради неизвршување или делумно извршување на телеграфска услуга во смисла на член 141 од Општите услови, должен е да поднесе барање до единицата на ПТТ мрежа од која барал соодветна услуга.

(5) ПТТ организација е должна на корисникот на телеграфска услуга или на друго овластено лице што поднесло барање од став 4 на овој член, веднаш да му го врати соодветниот износ на цената ако барањето е основано, а најдоцна во рок од 8 дена од денот на утврдувањето на оправданоста на барањето.

Враќање на износите платени за телеграфски услуги

Член 150

(1) ПТТ организација му го враќа наплатениот износ на цената на испраќачот, по негово писмено барање, во следните случаи:

1) кога е наплатена цена во износ поголем од пропишаниот се враќа разликата;

2) кога испраќачот барал посебна услуга што не е извршена по вина на ПТТ организација или не е ни започнато извршување на таа услуга – се враќа износот платен за посебна услуга, освен за итни телеграми и телеграми со срачување, за кои е предвидено враќање на износот во член 89 на Законот за ПТТ услуги;

3) кога примачот ќе врати неискористен купон за одговор во рок од два месеци – на испраќачот му се враќа износот за платен одговор.

(2) Ако испраќачот ја поништи телеграмата пред извршеното испраќање му се враќа 75% од наплатениот износ за телеграмата.

(3) Ако врз основа на барање од корисникот на телеграфска услуга со посебна телеграма е барано повторување на одделни делови на врачената телеграма, па се утврди дека изопачување на телеграмата настанало по вина на ПТТ организација, на корисникот му се враќа износот за таа посебна телеграма.

(4) Пресметување и враќање на повеќе наплатена телеграфска претплата се врши на следниот начин:

1) ако дојде до запирање на телеграфскиот сообраќај, претплатата се враќа за онолку денови колку што траело запирањето на сообраќајот;

2) ако телеграфскиот претплатник не можел да се служи со својот телепринтер подолго од 15 дена поради утврдени технички пречки што не настанале по негова вина, му се враќа претплатата за онолку дена колку што не можел да се служи со својот телепринтер;

3) во случај на престанување на претплатничкиот однос на претплатникот му се враќа претплатата за онолку дена колку што не го користел претплатничкиот телепринтер;

4) кога а задолжување се врши врз основа на покажани импулси на бројачот, без оглед на тоа дали тие импулси потекнуваат од месни, меѓумесни или меѓународни телекс-врски, наплатениот износ му се враќа на претплатникот само ако се утврди дека до погрешно задолжување до-

шло поради техничка грешка. Техничката грешка ја утврдува комисија што ја формира ПТТ организација. Во тој случај претплатникот се задолжува со износ за просечниот број на импулсите покажани на бројачот на тој претплатник за последните три месеци.

2. ТЕЛЕФОНСКИ УСЛУГИ

Поим на телефонски услуги

Член 151

Под телефонски услуги се подразбираат услуги што опфаќаат пренос на говорни соопштенија и звуци (телефонски разговор) во телефонскиот сообраќај, давање во закуп на телефонски водови и уреди и други телефонски услуги предвидени во Номенклатурата на ПТТ услуги.

Остварување на телефонски услуги

Член 152

(1) Месните и меѓумесните телефонски услуги се остваруваат во автоматскиот, полуавтоматскиот и мануелниот сообраќај.

(2) Во автоматскиот телефонски сообраќај корисникот (повикувачот) избира определен број со цел по автоматски пат да воспостави врска со повиканиот телефонски број.

(3) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај ПТТ работник на појдовната централа со избирање му воспоставува врска на повикувачот со повиканиот телефонски број. Воспоставувањето на врска може да биде веднаш по приемот на пријавата за разговор односно директно или со чекање односно дополнително. При директно воспоставување на врска ПТТ работник, не прекинувајќи ја врската со повикувачот кој пријавува разговор, веднаш воспоставува врска со повиканиот. При дополнително воспоставување на врска ПТТ работник, по приемот на пријавата за разговор, ја прекинува врската со повикувачот, а врска за разговор воспоставува дополнително избирајќи го бројот на повиканиот и повикувачот.

(4) Во мануелниот телефонски сообраќај врска за разговор воспоставува ПТТ работник на месната мануелна централа односно на појдовната и дојдовната централа, а во случај на потреба – и ПТТ работници на проодните центри.

Месни и меѓумесни телефонски услуги

Член 153

Телефонските соопштенија од член 151 на овие општи услови можат да се пренесат како:

- а) месни телефонски разговори;
- б) меѓумесни телефонски разговори;
- в) закуп на телефонски водови;
- г) радиофонски преноси;
- д) телефото преноси;
- е) постојани телефонски врски.

Месни телефонски разговори

Член 154

(1) Месни телефонски разговори меѓусебно вршат корисниците од телефони вклучени во една месна телефонска мрежа со посредство на една или повеќе центри на иста месна мрежа.

(2) Под месни телефонски разговори се подразбираат и радиотелефонските разговори што меѓусебно ги вршат претплатниците на мобилна мрежа на ЈПТТ во зоната на иста базна радиостаница.

(3) Корисниците во места со автоматски телефонски центри воспоставуваат месна врска со бараниот број со избирање на повикувачкиот број на претплатничкиот телефон.

(4) Корисниците во места со мануелни телефонски центри ѝ пријавуваат местен разговор на својата месна телефонска централа, соопштувајќи го бројот на телефонот на претплатникот со кој сакаат да разговараат.

(5) Во месниот мануелен телефонски сообраќај корисниците можат по назив да пријавуваат разговори само со милицијата, противпожарната служба, со установа за брза помош и слично.

Меѓумесни телефонски разговори**Член 155**

(1) Меѓумесни телефонски разговори меѓусебно вршат корисниците од телефони вклучени во разни месни мрежи.

(2) Под меѓумесни телефонски разговори се подразбираат и:

1) поморските радиоразговори што ги вршат корисници на копното од телефони вклучени во која и да е месна телефонска мрежа со лица на југословенски бродови на море (праец копно-брод);

2) поморските радиоразговори што ги вршат корисници од југословенски брод со претплатници во мрежата на ЈПТТ (Праец брод-копно);

3) радиотелефонските разговори што ги вршат претплатници на мобилната мрежа на ЈПТТ со претплатници во мрежата на ЈПТТ;

4) радиотелефонските разговори што ги вршат корисници од телефони вклучени во мрежата на ЈПТТ со кој и да е претплатник на мобилната мрежа на мрежата на ЈПТТ;

5) радиотелефонските разговори што се вршат меѓу двајца претплатници на мобилната мрежа на ЈПТТ, кои се наоѓаат во зони на различни базни радиостаници.

(3) Кога врска за телефонски разговор се остварува со посредство на ПТТ работник, во меѓумесниот телефонски сообраќај постојат следните видови разговори:

- 1) разговори за опасност;
- 2) државни разговори;
- 3) обични телефонски разговори;
- 4) ПТТ разговори.

Разговори за опасност**Член 156**

(1) Разговорите за опасност се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем, катастрофи и елементарни непогоди (тешки несреќи, земјотреси, оркански непогоди, пожари, поплави и сл.). Овие разговори се вршат со надлежните органи, организации и заедници, а по исклучок и со поединци, заради барање помош или известување за настани што загрозуваат човечки животи или имот од поголем обем.

(2) Лицето што пријавува разговор за опасност во единица на ПТТ мрежа е должно, на барање од ПТТ работник, да го докаже својот идентитет, а ако тие разговори се пријавуваат од претплатнички телефони, задолжително се врши проверка на пријавата пред воспоставување на врска;

(3) Разговорите за опасност имаат првенство над сите други телефонски разговори, а заради нивно воспоставување може да се прекине секој започнат разговор, освен разговор за опасност.

(4) На разговорите за опасност се применуваат цените пропишани за обичен телефонски разговор, но во случај на злоупотреба на тие разговори се наплатува износот на цената за итен разговор.

(5) Разговорите за опасност не се наплатуваат кога лицето што пријавува настанување на опасност, бара врска за овој разговор од единица на ПТТ мрежа.

Државни разговори**Член 157**

(1) Државни разговори пријавуваат собранијата на општествено-политичките заедници и нивните извршни и управни органи, судовите, јавните обвинителства, јавните правобранителства и дипломатските и конзуларни претставништва во Југославија, како и претставници на наведените органи кои се наоѓаат на службен пат. Овие разговори повикувачот ги пријавува со зборот: „Државни“.

(2) Претставниците на органите од став 1 на овој член кои се наоѓаат на службен пат се должни при пријавувањето на разговор да го докажат својството на претставник на овие органи.

Обични телефонски разговори**Член 158**

Обични телефонски разговори се сите разговори што ги вршат корисниците, освен разговорите од чл. 156 и 157 на Општите услови.

ПТТ разговори**Член 159**

(1) ПТТ разговори се меѓумесни телефонски разговори со кои се регулира ПТТ сообраќај, а се пријавуваат од телефони на ПТТ организации.

(2) Како ПТТ разговори се сметаат и оние разговори што заради регулирање на ПТТ сообраќај, како такви се пријавени од ПТТ работници кои се наоѓаат на службен пат.

(3) Под ПТТ разговори се подразбира и испраќање на телеграма по телефон во случај на вршење телеграфски сообраќај преку телефон.

Закуп на телефонски водови и уреди**Член 160**

(1) Корисникот може да бара ПТТ организација да му издаде во закуп на определено или неопределено време телефонски месен вод, меѓумесен вод или телефонски уред, со тоа што закупот на определено време може да трае најдолго до 30 дена.

(2) Закуп на телефонски водови е услуга со која на корисниците им се даваат телефонски водови за поврзување на нивните телефонски, телеграфски, телефонот, факсимил, видеотекс и телетекс уреди, уреди за пренос на податоци и далечинско управување, за носители на сигнални уреди, за користење на фреквентни опсези, за носители на повеќеканални телеграфски уреди, за вршење на радиофонски и телевизиски преноси со разни фреквентни опсези, како и за слични цели по аналогни или дигитални системи за пренос.

Корисниците немаат право на влеување во јавна ПТТ мрежа по закупени водови.

(3) Закуп на телефонски водови исклучително за пренос на податоци е посебна услуга, која се врши на начинот и под условите предвидени со овие општи услови.

(4) ПТТ организации даваат телефонски водови под закуп само ако не се неопходни за уредно функционирање на јавниот телефонски сообраќај.

(5) Како еден закупен меѓумесен телефонски вод се сметаат еден или повеќе телефонски водови што, на барање од корисникот, се воспоставуваат меѓу две места. Кога за воспоставување на меѓумесен телефонски вод се користат и водови на месната мрежа, во цената на закупот се засметуваат и износите на цените за тие водови.

(6) Закупениот вод ќе се смета како единствен вод само ако ниту на една делница, од кои водот е составен, не е приклучен апарат или уред до кој корисникот има пристап. Ако на закупениот вод е приклучен апарат или уред или водот се разгранува, водот заради наплатување на цената ќе биде поделен на повеќе одсечоци од кои секој одделен одсечок се смета како закупен вод.

(7) Надоместат за закупени телефонски водови се утврдува под единствени мерила донесени на ниво на Заедницата на ЈПТТ.

(8) Барање за закуп на телефонски водови корисникот поднесува писмено до ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа седиштето на корисникот.

(9) Закуп на телефонски вод на определено време се заснова со договор по пристапување, под условите определени со Општите услови.

(10) Закупот на телефонски вод на определено време се пресметува на тој начин што за секој ден на закуп се наплатува 1/30 од месечниот закуп. Покрај оваа цена се наплатуваат и вистинските трошоци за подготвување на телефонскиот вод.

(11) Ако водот се дава во закуп на неопределено време, подносителот на барањето склучува писмен договор за закуп, и тоа со:

1) ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа бараниот вод – за месен телефонски вод;

2) ПТТ организација чии водови се дават во закуп – за меѓумесен телефонски вод.

(12) Договорот од став 11 на овој член, покрај другото, мора да ги содржи и следните елементи:

1) целта за која се закупува телефонскиот вод со врска на корисникот за други цели да не може да го користи или да го дава во закуп (подзакуп) или по друг основ да му го дава на употреба на друго лице;

2) месечен износ на закупот;

3) рок и начин на плаќање;

4) услови и постапка за отказ или привремен прекин на користењето на закупениот вод;

5) клаузула дека составен дел на договорот претставуваат Општите услови.

(13) Закупот на телефонски вод, кој трае подолго од еден месец, се пресметува на следниот начин:

1) за секој календарски месец се пресметува и се наплатува цената за месечен закуп;

2) за секој ден на закуп од над еден месец се пресметува и се наплатува $1/30$ од месечниот закуп.

(14) Во случај на отказ на телефонски вод што е закупен на неопределено време, цената за закуп се наплатува заклучно со денот кога закупот престанал.

(15) Во случај на неисправност на закупен меѓумесен телефонски вод во непрекинато траење од најмалку три часа, корисникот може да бара намалување на износот што го плаќа месечно за тој вод, под услов на надлежната телефонска централа да ѝ ја пријавил настанатата неисправност, како и таа централа да ја утврдила неисправноста и нејзиното траење. До мален износ на цената се доаѓа на тој начин што цената за закупениот вод за еден ден ќе се подели со 24, па така добиениот износ на цената за еден час ќе се помножи со времето на траењето на пречката.

(16) Во случај на подолги прекини ПТТ организации се должни, во границите на можностите, да преземат потребни мерки за што побрзо доведување во исправна состојба на прекинатите закупени водови.

(17) ПТТ организации можат да го откажат договорот за закуп на телефонски вод на неопределено време ако корисникот престане да плаќа, ако водот го даде во подзакуп или на употреба на трето лице, ако водот го користи за цел за која не е закупен и ако водот итно ѝ е потребен на ПТТ организација заради обезбедување уредно функционирање на телефонскиот сообраќај.

(18) ПТТ организации можат привремено да го прекинат закупот на телефонскиот вод заради обезбедување уредно функционирање на телефонскиот сообраќај.

(19) ПТТ организација, на барање од корисникот, може да даде во закуп одделни телефонски уреди, под условите утврдени со посебен договор за закуп.

(20) Правно лице или поединец кому му се дадени во закуп телефонски водови или уреди, закупениот вод или уред не може да ги даде во закуп (подзакуп) или по друг основ да му го предаде на употреба на друго лице.

Радиофонски преноси

Член 161

(1) Месен радиофонски пренос е услуга што се врши од некое определено место (плоштад, стадион, сала и сл.) на подрачјето на една месна телефонска мрежа за радио или телевизиска станица која се наоѓа на подрачјето на истата месна мрежа, а за што ПТТ организацијата става на располагање определен број водови на месната телефонска мрежа.

(2) Меѓумесен радиофонски пренос е услуга во меѓумесниот телефонски сообраќај што се врши ако за тоа постојат технички можности и соодветни средства за пренос. Тој пренос се врши од некое определено место на подрачјето на една месна телефонска мрежа за радио, односно телевизиска станица која се наоѓа на подрачјето на друга месна мрежа преку соодветен број телефонски водови.

(3) Барање за радиофонски пренос се поднесува најдоцна 24 часа пред времето определено за почеток на преносот, не сметајќи ги саботите, неделите и празниците. Во особено итни случаи, барање може да се поднесе и во краток рок, а врски за бараниот пренос ќе се воспостават ако ПТТ организација може во тој рок да ги изврши сите потребни подготовки.

(4) Барањето за пренос треба да содржи:

1) релација на која се врши пренос;

2) колку водови се бараат за радиофонски пренос;

3) вид на водовите (говорни или музички);

4) точно време на почетокот и приближно време на завршувањето на преносот;

5) адреса и назив на местото од кое се врши пренос и адреса на радио односно телевизиската организација за која се врши преносот;

6) кој ги плаќа трошоците за пренос.

(5) Цената за пренос се пресметува од моментот кога на подносителот на барањето му се ставени на располагање водовите за пренос па до завршувањето на преносот. Како завршување на преносот се смета моментот кога претставникот на подносителот на барањето ки му соопшти на определниот ПТТ работник дека преносот е завршен. Ако претставникот на подносителот на барањето тоа не го стори, завршувањето на преносот го утврдува ПТТ работник.

(6) Висината на износот на цената зависи од тоа дали преносот се врши по обични (говорни) водови или по специјални музички водови, зависно од ширината на фреквентниот опсег. Ако за вршење пренос се користи делумно специјален а делумно обичен вод, се наплатува износ како за пренос по обичен телефонски вод.

(7) Покрај основната цена за траење на преносот, се плаќа и дополнителна цена на име трошоци што ги имаат ПТТ организации во врска со остварувањето на преносот.

(8) Ако за остварување на меѓумесен пренос низ месната мрежа се повлекува вод до местото на преносот, за тие дополнителни работи се наплатуваат износи што ги покриваат соодветните трошоци.

(9) Кога подносителот на барањето ќе откаже од закажаниот пренос или не го откаже најдоцна 6 часа пред времето определено за почеток на преносот, се наплатуваат трошоците од ст. 7 и 8 на овој член.

Телефото преноси

Член 162

(1) Телефото пренос е услуга во меѓумесниот телефонски сообраќај што се врши ако за тоа постојат технички можности и соодветни средства за пренос и ако тоа го дозволува обемот на сообраќајот на односната релација. Со таа услуга, со посредство на ПТТ мрежа, се врши пренос на слики, цртежи, планови и сл. меѓу телефото станици што не им припаѓаат на ПТТ организации или помеѓу тие телефото станици и телефото станици на ПТТ организации.

(2) Барање за телефото пренос се поднесува до ПТТ организација. Во поглед на рокот и начинот на поднесување, како и начинот на наплата на цената за телефото преноси, сообразно се применуваат одредбите на член 161 од Општите услови.

Постојана телефонска врска

Член 163

(1) Постојана телефонска врска во месната мрежа е врска со која меѓусебно се споени два претплатнички телефони на една иста месна мрежа во времето кога нивната мануелна централа за јавен сообраќај не работи.

(2) Постојаната меѓумесна телефонска врска му овозможува на претплатникот вршење на меѓумесни телефонски разговори во времето кога не работи телефонската централа на која е приклучен претплатничкиот телефонски уред. Во тој случај меѓумесни телефонски разговори можат да се вршат со посредство на автоматска телефонска централа во друго место, со посредство на мануелна телефонска централа во друго место, која има подолго работно време или непосредно со претплатник во друго место.

(3) Барање за користење на постојана месна и меѓумесна телефонска врска писмено се поднесува до ПТТ организација на чија централа е приклучен подносителот на барањето. Ако постојаната телефонска врска минува преку подрачјето на две или повеќе ПТТ организации, одобрените дава онаа ПТТ организација до која е поднесено барање, а врз основа на спогодба со заинтересираните ПТТ организации. Користење на постојана телефонска врска се одобрува ако за тоа постојат технички можности и ако тоа го дозволува обемот на сообраќајот.

(4) Една постојана врска можат да користат двајца или повеќе претплатници така што паралелно да се приклучат. Во тој случај, ако за тоа има технички можности,

за ова приклучување е потребна согласност од заинтересираните претплатници.

(5) Претплатниците можат да бараат користење на постојана врска само за извесен број денови во месецот или за цел месец.

(6) Ако претплатникот во своето барање не го определил траењето на користењето на постојаната врска, се смета дека оваа врска ја барал на неопределено време. Претплатникот може да го откаже користењето на постојана телефонска врска во рок кој не е пократок од 15 дена.

(7) ПТТ организација може да ја откаже постојаната телефонска врска и пред рокот од 15 дена во случај на итна потреба за обезбедување на уредно функционирање на јавниот телефонски сообраќај.

(8) Ако една постојана врска истовремено ја користат двајца или повеќе претплатници, износот на цената, ако не е предвиден со ценовникот, се определува со договор.

Посебни услуги во месниот и меѓумесниот телефонски сообраќај

Член 164

(1) ПТТ организации кои за тоа имаат технички можности и слободни капацитети можат да им даваат посебни услуги на телефонските претплатници. Под посебни услуги во телефонскиот сообраќај се подразбираат услуги со кои на корисникот, на негово барање, му се овозможува остварување на телефонски разговор на посебен начин.

(2) Корисникот може, во смисла на став 1 од овој член, да ги бара следните посебни услуги:

- 1) меѓумесна телефонска покана;
 - 2) известување за броеви на претплатнички телефони;
 - 3) телефонски разговор по договор;
 - 4) итен трелефонски разговор;
 - 5) скратено избирање;
 - 6) вклучување на бројач на тарифните импулси кај телефонскиот претплатник;
 - 7) пренасочување на дојдовните повикувања;
 - 8) повикување на чекање;
 - 9) конференциска врска;
 - 10) не пречи;
 - 11) повторување на последниот избран број;
 - 12) автоматско регистрирање на сите појдовни повикувања со определени податоци за повикувањето;
 - 13) автоматско регистрирање на сите дојдовни повикувања со определени податоци за повикувањето;
 - 14) повикување без избирање.
- (3) За вршење на поморски радиотелефонски разговор во правецот копно-брод повикувачот задолжително мора да користи меѓумесна телефонска покана, како посебна услуга.

(4) За вршење на поморски радиотелефонски разговор во правецот брод-копно повикувачот може да ги користи само следните посебни услуги од став 2 на овој член:

- 1) меѓумесна телефонска покана;
 - 2) итен разговор.
- (5) За вршење на мобилен радиотелефонски разговор повикувачот може да ги користи само следните посебни услуги од став 2 на овој член:

1) меѓумесна телефонска покана (во правецот претплатник на мобилна мрежа на ЈПТТ – меѓумесна телефонска мрежа);

2) меѓумесна телефонска покана што се врачува по посебен носител (во правецот претплатник на мобилна мрежа на ЈПТТ – меѓумесна телефонска мрежа);

3) итен телефонски разговор (во правецот претплатник на мобилна мрежа на ЈПТТ – меѓумесна телефонска мрежа).

(6) Во поглед на постапката и условите за остварување на посебни услуги од ст. 3 и 4 на овој член важат одредбите на чл. 165 и 168 од Општите услови.

(7) За услугите од ст. 2, 3, 4 и 5 на овој член претплатниците плаќаат цена што е предвидена со ценовникот на ПТТ услуги.

(8) Претплатникот кој сака да користи некоја посебна услуга од став 2 точ. 5 до 14 на овој член е должен на ПТТ организација да ѝ се обрати со писмено барање во кое ги наведува: својот полн назив или името и презимето, повикувачкиот број на својот претплатнички телефон, изјава де-

ка сака да користи определена посебна услуга и други факти што се неопходни за остварување на определена посебна услуга.

Меѓумесна телефонска покана

Член 165

(1) Меѓумесна телефонска покана е посебна услуга со која се закажува разговор со определено лице, а има за цел тоа лице да се повика во телефонска говорница заради вршење на тој разговор.

(2) Меѓумесна телефонска покана може да се предаде за потесното, поширокото и најширокото подрачје на единица на ПТТ мрежа.

(3) Меѓумесна телефонска покана може да се предаде и за повикано лице кое се наоѓа надвор од седиштето на телефонската централа односно во поширокото и најширокото подрачје на единица на ПТТ мрежа. Во тој случај испраќачот на поканата е должен да користи услуга на посебен носител за достава на поканата, доколку изречно не барал поканата да се врати со редовна поштенска достава.

(4) За меѓумесна телефонска покана што се врачува по посебен носител, испраќачот плаќа и посебен износ на надомест за носител.

(5) Ако единицата на ПТТ мрежа која треба да изврши врачување на телефонска покана по посебен носител, не најде соодветен носител во рок од четири часа од пристигнувањето на телефонската покана во таа единица на ПТТ мрежа односно до крајот на работното време тој ден, достава ќе се изврши на начинот предвиден за достава на поштенски пратки на односниот дел на подрачјето на таа единица на ПТТ мрежа, за што испраќачот на телефонската покана се известува телеграфски односно телефонски, под условот и по постапката што се предвидуваат со Општите услови за вршење на ПТТ услуги, а надоместот уплатен за посебен носител му се враќа на испраќачот.

(6) Корисникот кој сака да разговара по меѓумесна телефонска покана во единицата на ПТТ мрежа предава покана во која внесува податоци за името и презимето на испраќачот, името и презимето на повиканото лице, местото во кое се наоѓа повиканото лице, улицата, бројот и катот на куќата, како и времето во кое испраќачот сака да разговара.

(7) Ако повикувачот предава меѓумесна телефонска покана од својот претплатнички телефон, покрај податоците од став 6 на овој член, го соопштува и бројот на својот претплатнички телефон.

(8) Меѓумесната телефонска покана може да биде обична и итна.

(9) Времето за разговор, закажано со меѓумесна покана во потесното, поширокото и најширокото доставно подрачје, не може да биде пократко од времето предвидено за пренос и врачување на телеграма. Тоа време може да биде, по исклучок, и пократко ако тоа го дозволуваат месните околности. Разговор со покана не може да се закаже во време кога телефонските централи кои учествуваат во воспоставувањето на врска не вршат служба. Ако телефонската покана му се врачува на повиканото лице преку воена пошта, разговорот може да се закаже најрано за следниот работен ден.

(10) Корисникот кој сака телефонски да разговара со некое друго лице кое не е телефонски претплатник, може наместо определениот час за разговор во меѓумесната покана да назначи повиканиот веднаш по приемот на поканата да се јави во единица на ПТТ мрежа од која ќе се изврши телефонскиот разговор. Во тој случај повикувачот е должен да чека во телефонската говорница односно кај својот претплатнички телефон додека не се воспостави врска со повиканото лице. Таквата телефонска покана и телефонски разговор се третираат како итни.

(11) Времето за вршење разговор по покана може да се определи однапред најмногу за пет работни дена, не сметајќи го денот на предавањето на поканата.

(12) Пренос и врачување на обични, односно на итни телефонски покани се врши на начинот и во роковите што се предвидени за врачување на обична односно итна телеграма. Цената за поканата е рамна на минималната цена за обична, односно за итна телеграма.

(13) Повиканото лице може да го одбие приемот на поканата или да изјави дека не сака да го изврши разговорот закажан со поканата односно да определи друго време за вршење на разговорот, за што телефонската централа

ја известува појдовната телефонска централа која за тоа го известува повикувачот.

(14) Разговорот закажан со меѓумесна покана ќе се изврши ако повикувачот и повиканиот се јават во телефонските центри во времето закажано за разговор. Ако во времето закажано за разговор дојде до прекин на врските, повикувачот може да изврши разговор по истата покана во ново закажано време истиот односно наредниот работен ден.

Известување за броеви на претплатнички телефони

Член 166

(1) Известување за броеви на претплатнички телефони е посебна услуга со која, на барање од корисникот, определена телефонска централа дава известување за броевите на телефоните на телефонските претплатници.

(2) Телефонските центри, ако за тоа имаат организирана служба, можат да даваат и податоци за адресата на телефонските претплатници.

(3) За броевите на претплатничките телефони што, на барање од претплатниците и по одобрение на ПТТ организација, не се внесени во телефонскиот именик, не се даваат известувања.

(4) Ако претплатничкиот телефон е означен за пренос на податоци или за факсимил-пренос на корисникот задолжително му се соопштува дека односниот претплатнички телефон служи за пренос на податоци односно за факсимил-пренос.

(5) Корисникот кој барал известување од својата надлежна централа се задолжува со износот на цената утврдена со ценовникот. По исклучок, ако претплатникот сам ја повика службата за известување на некоја друга централа, автоматски се задолжува со износот предвиден за разговор на односната релација.

(6) Корисникот може со едно повикување да бара известување најмногу за два претплатничка телефона.

(7) Во места со мануелни телефонски центри за прибавување известување за повикувачкиот број на телефонски претплатник на некоја друга месна мрежа не се наплатува никаков износ ако бараното известување истовремено е придружено со пријава за меѓумесен разговор. Износот за известување не се наплатува ни ако пријавениот меѓумесен разговор не можел да се изврши поради тоа што бараното лице не е телефонски претплатник. Ако бараното известување не е придружено со пријава за меѓумесен разговор, за тоа известување се наплатува износот пропишан со ценовникот.

(8) Одредбите од став 7 на овој член се применуваат и кога известувања за броевите на претплатнички телефони им се даваат на корисниците во телефонски говорници со посредување сместени во единиците на ПТТ мрежа.

(9) Известувања за броевите на телефонски претплатници се даваат преку определени повикувачки броеви на службата за известување што се објавуваат во телефонскиот именик или на друг погоден начин.

Телефонски разговори по договор

Член 167

(1) Меѓумесен телефонски разговор по договор се врши врз основа на претходен договор меѓу соговорниците за денот и часот на вршењето на разговорот од телефонска говорница или меѓу телефонскиот претплатник како повикувач и повиканиот од телефонска говорница без користење на телефонска покана.

(2) За разговор по договор повикувачот е должен да чека во телефонската говорница односно кај претплатничкиот телефон сè додека не се воспостави врска по редот на вршење на разговорите.

(3) Ако разговорот по договор не се изврши поради тоа што повиканото лице не е присутно, а врска за разговор била воспоставена, повикувачот го плаќа износот на цената за една минута телефонски разговор на односната релација.

Итен телефонски разговор

Член 168

(1) Итен телефонски разговор е разговор за кој врска се воспоставува најдоцна во рок од еден час од моментот

на поднесувањето пријава за разговор. Ако врска не може да се воспостави во тој рок, повикувачот може да се откаже од разговорот или да остане при пријавата за разговор, со тоа што повторниот рок од еден час почнува да тече од моментот на известувањето за измената.

(2) За итни разговори се врши наплатување на цената за обични разговори, зголемена за износот пропишан со ценовникот.

Скратено избирање

Член 169

(1) Скратено избирање е посебна услуга со која на телефонскиот претплатник му се овозможува при воспоставувањето на телефонски врски да користи за повикување едноцифрен или двоцифрен број (повикувачки КОД), наместо полниот повикувачки број на повиканиот претплатнички телефон.

(2) Телефонскиот претплатник кој сака да ја користи оваа услуга и се обраќа на ПТТ организација со писмено барање, во кое го наведува полниот назив односно името и презимето, повикувачкиот број на својот претплатнички телефон, изјава дека сака услуга со скратено избирање и список на повикувачките броеви и на припаѓачките повикувачки кодови на претплатничките телефони што сака да ги повикува со скратено избирање.

(3) Измена или дополнување на списокот на броевите што скратено се избираат се врши на начинот и по постапката од став 2 на овој член.

Вклучување на бројач на тарифни импулси кај телефонски претплатник

Член 170

(1) Користењето на бројач на тарифни импулси кај претплатникот е посебна телефонска услуга со која на претплатникот му се овозможува преку својот бројач на тарифни импулси, кој се приклучува на автоматски телефонски апарат или на друг телефонски уред, да го следи регистрирањето на тарифните импулси за извршените разговори. Бројачот на тарифни импулси им служи на претплатниците за увид во остварениот број на импулси и не може да служи како доказ за вкупниот број на остварени импулси.

(2) Услугата од став 1 на овој член ја даваат телефонските центри кои за тоа имаат технички можности и слободни уреди за испраќање на тарифни импулси до претплатникот.

(3) Телефонскиот претплатник кој сака да ја користи оваа услуга, со писмено барање и се обраќа на ПТТ организација во кое, покрај другото, дава изјава дека ќе ги поднесува трошоците за набавка и вградување на бројач на тарифните импулси.

Пренасочување на дојдовни повикувања

Член 171

(1) Пренасочување на дојдовните повикувања е посебна услуга со која на телефонскиот претплатник му се овозможува на негово барање дојдовните повикувања, во случај на негово отсуство или други причини, да се пренасочат на друг број на телефон или на службата на отсутни претплатници или на поединечен или групен автоматски одзивник.

(2) Телефонскиот претплатник кој сака да ја користи оваа услуга, со писмено барање и се обраќа на ПТТ организација во кое, покрај другото, дава изјава дојдовните повикувања да му се пренасочуваат на друг број на телефон или на службата на отсутни претплатници или на поединечен или групен автоматски одзивник.

Повикување на чекање

Член 172

Повикување на чекање е посебна услуга со која на претплатникот, чиј разговор е во тек, му се овозможува да добие тонски сигнал со кој му се става на знаење дека треба да прими ново повикување. Во тој случај претплатникот може да го прекине разговорот што е во тек и да го

прили на повото повикување. Во спротивно, претплатникот може да го напорира или напало да го отфрли ова повикување и да продолжи со разговорот што е во тек или во текот на овој разговор на кратко да се јави на новото повикување без при тоа да ја прекинува постојната врска.

Конференциска врска

Член 173

Конференциска врска е посебна услуга која се состои во истовремено воспоставување на телефонска врска меѓу три или повеќе претплатнички телефони. Конференциската врска може да биде:

- 1) обострана, во која секој учесник има можност да слуша и да зборува доколку има потреба нешто да соопшти односно да учествува во разговорот;
- 2) еднонаочна, во која само еден од учесниците може да зборува, додека другите се во можност само да слушаат.

Услуга „Не пречи“

Член 174

„Не пречи“ е посебна услуга со која на телефонскиот претплатник му се овозможува, на негово барање, да не прима дојдовни повикувања во определено време, туку овие повикувања да се пренасочуваат на говорната машина во телефонската централа со која се известуваат повикувачите дека повиканиот претплатник не сака да биде вознемируван.

Повторување на задниот избран број

Член 175

Повторување на задниот избран број е посебна услуга која му овозможува на телефонскиот претплатник да го повтори претходно избраниот број со избирање само на скратен код.

Автоматско регистрирање на сите појдовни повикувања со определени податоци за повикувањето

Член 176

Автоматско регистрирање на сите појдовни повикувања со определени податоци за повикувањето е посебна услуга со која на телефонскиот претплатник му се овозможува кон сметката за користење на телефонските услуги да добие податоци за сите воспоставени појдовни врски за временскиот период на кој се однесува сметката. Покрај спецификацијата на користените услуги за секоја воспоставена појдовна врска се даваат податоци за повиканиот број на претплатничкиот телефон, за воспоставувањето и за траењето на врска, за бројот на остварените тарифни импулси и сл.

Автоматско регистрирање на сите појдовни повикувања со определени податоци за дојдовното повикување

Член 177

Автоматско регистрирање на сите дојдовни повикувања со определени податоци за дојдовното повикување е посебна услуга со која на телефонскиот претплатник му се овозможува да добие податоци за сите воспоставени дојдовни врски за определен временски период, така што за секоја дојдовна врска се даваат податоци за претплатничкиот број на телефонот на повикувачот, за воспоставувањето и за траењето на врска и сл.

Повикување без избирање

Член 178

Повикување без избирање е посебна услуга со која на телефонскиот претплатник му се овозможува веднаш по кревањето на микротелефонската комбинација или по истекот на временската контрола автоматски да воспостави врска со определен број на претплатнички телефон кој е запишан во меморијата на сметачот во телефонската централа

Други услуги во месниот и меѓумесниот телефонски сообраќај

Член 179

(1) ПТТ организации кои за тоа имаат технички можности и слободни капацитети можат да им даваат други услуги на телефонските претплатници.

Под други услуги во месниот и меѓумесниот телефонски сообраќај се подразбираат услугите што се вршат на барање од корисниците, а што не се во непосредна врска со остварувањето на телефонскиот разговор.

(2) Корисникот, во смисла на став 1 на овој член, може да ги бара следните други услуги:

- 1) известување за отсутност на претплатник;
- 2) разни известувања;
- 3) повикување на претплатник во определено време (будење и сл.);
- 4) телефон-рестант;
- 5) телефонски разговор врз основа на кредитна картичка.

(3) За услугите од став 2 на овој член корисниците плаќаат цена што е предвидена со ценовникот за ПТТ услуги.

Известување за отсутност на претплатник

Член 180

(1) известување за отсутност на претплатник е услуга со која претплатникот може да бара од телефонската централа за време на неговата отсутност да се известат сите лица што го бараат по телефон, дека е отсутен, каде се наоѓа и сл.

(2) Телефонските центри, кои немаат технички можности за автоматско упатување на повикувањата до службата за известување за отсутност на претплатникот, оваа услуга можат да ја вршат преку определен број на телефон, што се објавува во телефонскиот именник.

(3) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член, со писмено барање и се обраќа на ПТТ организација. Во барањето претплатникот наведува кои известувања ќе им се даваат на лицата што ќе го бараат и за кое време телефонската централа ќе ги дава тие известувања.

Разни известувања

Член 181

(1) Под разни известувања се подразбираат известувањата за ПТТ услуги и нивните цени, точното време, театарските и кино програми, дежурните болници и аптеки, спортските резултати, дневните вести, метеоролошките известувања, состојбата на сообраќајот на патштата, туристичките билтени и сл.

(2) Услугите од став 1 на овој член ги вршат телефонските центри кои за тоа имаат можности, било мануелно или автоматски, а ПТТ организација определува и објавува во телефонскиот именник кои од известувањата од тој став ќе се даваат.

(3) Барањето на известување од став 1 на овој член се врши со повикување на посебни определени повикувачки броеви, кои се објавуваат во телефонскиот именник или на друг погоден начин.

(4) Со едно повикување може да се бара само едно известување од став 1 на овој член.

Повикување на претплатник во определено време (будење и сл.)

Член 182

(1) Повикување на претплатник во определено време е услуга со која телефонскиот претплатник може да бара телефонската централа да го повикува во определено време заради будење или од други причини.

(2) Телефонскиот претплатник од својот телефон може да бара едно повикување во определено време истиот или наредниот ден, при што го наведува бројот на својот телефон и времето во кое треба да се повика.

(3) Од времето на изразување барање за еднократно повикување до самото повикување мора да поминат најмалку 60 минути.

(4) Телефонскиот претплатник од својот телефон може да бара повеќе еднонодружни повикувања во текот на еден месец, со тоа што повикување може да биде секој ден или секој работен ден во исто време.

(5) Телефонскиот претплатник може да бара повикување во определено време за временски период подолг од еден месец, во кој случај претплатникот поднесува писмено барање во кое, покрај другото, го означува и периодот во кој ја сака оваа услуга.

(6) Во барањето за повикување од ст. 4 и 5 на овој член претплатникот е должен по телефон односно писмено на ПТТ организација да ѝ достави податоци за името и презимето односно за називот на претплатникот, бројот на телефонот и времето во кое треба да се повикува.

(7) ПТТ организација може да врши проверување на барањето за повикување во определено време.

(8) Претплатникот што барал повикување за подолг временски период може, еднаш во текот на месецот и тоа најмалку 24 часа, однапред, да бара да му се промени времето на повикувањето.

(9) Повикувањето на претплатникот во определено време може да се врши и со уред за автоматско повикување во оние телефонски центри што располагаат со таков уред.

(10) Доколку претплатникот не се јави при првото повикување, повикувањето се повторува уште еднаш по истекот на период од 5 минути.

(11) При секое повикување на претплатникот му се упатуваат најмалку шест повикувачки сигнали.

Телефон – restant

Член 183

(1) Телефон-рестант е услуга што ја врши телефонската централа со посредување на порака (соопштение) меѓу заинтересирани лица.

(2) Корисникот на услугата телефон-рестант може пораката да ѝ ја предаде на телефонската централа од кој и да е претплатнички телефон или од телефонска говорница. Пораката се состои од ознака или шифра и од содржина.

(3) Ознаката или шифрата се договорен знак меѓу лицето кое ја предаде пораката телефон-рестант и лицето на кое пораката треба да му се соопшти. Таа ознака или шифра може да биде составена од најмногу два збора, а содржината може да има најмногу десет зборови.

(4) Лицето што бара соопштение на содржината на пораката од службата телефон-рестант е должно да ја каже ознаката или шифрата на пораката.

(5) Пораката се држи во евиденција до полноќ наредниот ден од денот кога пораката е примена. По истекот на тој рок престанува обврската за соопштување на пораката и таа се поништува.

Телефонски разговори врз основа на кредитна картичка

Член 184

(1) Корисниците на телефонски услуги можат да вршат телефонски разговори во внатрешниот телефонски сообраќај врз основа на кредитна картичка.

(2) Разговорот врз основа на кредитна картичка е услуга со која на повикувачот му се овозможува со цената за извршениот телефонски разговор да се задолжни корисникот на кредитната картичка, чиј овластен претставник е тој.

(3) Кредитна картичка може да се издаде така што овластениот претставник да може да извршува телефонски разговори во внатрешниот телефонски сообраќај.

(4) Разговор врз основа на кредитна картичка може да се врши само од телефонска говорница со посредување односно од истурена телефонска говорница во објекти каде што се одржуваат општествени и спортски манифестации.

(5) За разговорите врз основа кредитната картичка се наплатува посебна дополнителна цена, пропишана со ценовникот.

(6) Одредбите од член 108 на Општите услови се однесуваат и на вршењето на телефонски разговори врз основа на кредитна картичка, ако во одредбите на овој член не е определено поинаку.

Воспоставување на врски за меѓумесни разговори во автоматскиот сообраќај

Член 185

(1) Во автоматскиот меѓумесен телефонски сообраќај претплатниците и другите корисници сами воспоставуваат врска со бараниот број на телефон.

(2) Во автоматскиот телефонски сообраќај меѓу места на иста мрежна група се избира само претплатничкиот број од телефонскиот именик, без избирање на карактеристичниот број на мрежната група.

(3) Во автоматскиот телефонски сообраќај со места на други мрежни групи најпрвин се избира карактеристичниот број на мрежната група, во која се наоѓа повиканиот претплатник, а потоа неговиот претплатнички број.

(4) Во мобилниот радиотелефонски сообраќај избирањето на претплатник на мобилната мрежа на ЈПТТ се врши така што најпрвин се избира префиксот за меѓумесниот сообраќај и меѓумесниот код на мрежата на мобилните радиотелефонски врски, а потоа повикувачкиот број на мобилниот радиотелефон.

(5) Претплатник на мобилната мрежа на ЈПТТ ги избира повикувачките броеви на претплатник на јавната ПТТ мрежа така што по повикувачкиот број мора да му претходи префиксот за меѓумесниот сообраќај и меѓумесниот код на мрежната група во која се наоѓа повиканиот претплатник.

(6) Ако повикувачот и по повеќе повторени обиди не може сам да ја воспостави врската автоматски, може да се обрати на определен број на телефонската централа за пријава на меѓумесни разговори.

Пријавување на меѓумесни разговори во полуавтоматскиот телефонски сообраќај

Член 186

(1) Претплатник кој сака да врши од својот телефон разговор во меѓумесниот полуавтоматски телефонски сообраќај, поднесува пријава за разговор на определен број на телефонската централа.

(2) Во меѓумесниот полуавтоматски телефонски сообраќај со директно воспоставување на врска претплатникот му ги соопштува на ПТТ работник само називот на централата и бројот на повиканиот претплатнички телефон. Овој сообраќај го вршат оние телефонски центри кои за тоа имаат соодветни технички можности.

(3) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со дополнително воспоставување на врска, покрај податоците за називот на централата и бројот на повиканиот претплатнички телефон, повикувачот го соопштува и бројот на својот телефон.

(4) Ако претплатникот сака да пријави разговор за опасност или државен разговор, должен е таквиот разговор да го пријавува со зборовите „Разговор за опасност“ или „Државен разговор“. Во случај на пријавување на итен разговор, повикувачот треба да го додаде зборот „итен“.

(5) Во полуавтоматскиот сообраќај со дополнително воспоставување на врска повикувачот може да определи, во моментот кога го пријавува разговорот, врската да се воспостави дури по некој определен час што ќе го значи, врската да не се воспоставува во текот на периодот што тој ќе го значи, или пријавата на разговорот да се поништи по часот што тој ќе го определи.

Пријавување на меѓумесни разговори во мануелниот телефонски сообраќај

Член 187

(1) Во меѓумесниот мануелен телефонски сообраќај претплатникот ѝ пријавува разговор на телефонската централа, означувајќи го бројот на својот телефон, местото во кое се наоѓа повиканиот и бројот на претплатничкиот телефон што го повикува.

(2) Разговор за опасност или државен разговор односно итен разговор, се пријавува на начинот од член 186 став 4 на Општите услови.

(3) Во меѓумесниот мануелен телефонски сообраќај повикувачот може да бара, во моментот кога го пријавува разговорот, врската за разговор да се воспостави дури по

некој определен час, што ќе го означи, врската да не се воспоставува во текот на периодот што тој ќе го означи или пријавувањето на разговорот да се поништи по часот што тој ќе го определи.

Пријавување на поморски радиотелефонски разговори

Член 188

(1) Пријавувањето на поморски радиотелефонски разговори на релацијата копно-брод се поднесува до надлежната телефонска централа или до телефонска говорница со посредување.

(2) При пријавувањето на поморски радиотелефонски разговор на правецот копно-брод задолжително мора да се користи телефонска покана.

(3) Покрај податоците што се даваат при пријавувањето на телефонски разговори, повикувачот е должен, покрај името на повиканото лице, да го соопшти и називот на бродот на кој тоа лице се наоѓа, како и приближната позиција на бродот.

Измена на пријавувањето на телефонски разговор

Член 189

(1) Повикувачот може, до моментот на воспоставувањето на врската, да ја измени пријавата на меѓумесен разговор во полуавтоматскиот и мануелниот телефонски сообраќај.

(2) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со директно воспоставување на врска, доколку врската не може да се воспостави со повиканиот претплатнички телефон, повикувачот може:

1) да го измени бројот на повиканиот телефон на иста месна мрежа;

2) да се откаже од пријавата на разговорот.

(3) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со дополнително воспоставување на врска и во мануелниот телефонски сообраќај, пред да се воспостави врската со повиканиот телефон, повикувачот, може:

1) да го измени бројот на повиканиот телефон на иста месна мрежа;

2) да го измени бројот на телефонот од кој е пријавена врска, односно да побара врска да му се даде на некој друг број;

3) обичниот разговор да го претвори во итен и обратно;

4) да го откаже пријавениот разговор.

(4) Во полуавтоматскиот и мануелниот телефонски сообраќај, кога повиканиот не се одбива, повикувачот може да бара врска со некој друг телефон на истата месна телефонска мрежа. Кога тоа го бараат потребите за нормално функционирање на телефонскиот сообраќај може да се ограничи сушесивна измена на бројот на повиканиот телефон на истата месна телефонска мрежа, за што одлучува надлежната телефонска централа.

Траење на важењето на пријавувањето на меѓумесни телефонски разговори

Член 190

Пријавувањето за меѓумесен телефонски разговор во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со дополнително воспоставување на врска и во мануелниот телефонски сообраќај, ако таа врска во текот на истиот ден не можела да се воспостави, а корисникот не ја одјавил пријавата, престанува да важи:

1) ако е поднесена до телефонска централа која има двократно работно време - по завршувањето на оној дел од работното време во кој е пријавен разговорот;

2) ако е поднесена до телефонска централа која не работи непрекинато - по завршувањето на работното време;

3) ако е поднесена до телефонска централа која работи непрекинато - во полноќ, под услов пријавата да била поднесена пред 22 часот истиот ден, односно - во 08 часот наредниот ден, под услов пријавата да била поднесена спроти тој ден по 22 часот.

Редослед во вршењето на телефонски разговори во полуавтоматскиот и мануелниот телефонски сообраќај

Член 191

(1) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со дополнително воспоставување на врска и во мануелниот сообраќај, врските за пријавените меѓумесни телефонски разговори се воспоставуваат по следниот редослед:

- 1) разговори за опасност;
- 2) итни ПТТ разговори;
- 3) итни државни разговори;
- 4) итни обични разговори;
- 5) државни разговори;
- 6) обични разговори;
- 7) ПТТ разговори.

(2) Меѓународните разговори имаат првенство над разговорите од ист вид во внатрешниот телефонски сообраќај.

Ограничување на траењето на телефонските разговори

Член 192

(1) Траењето на телефонските разговори не може да се ограничи, освен месните разговори од автоматските телефонски говорници.

(2) По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, во полуавтоматскиот и мануелниот телефонски сообраќај, во случај на вонредни услови, може да се ограничи траењето на меѓумесните телефонски разговори на 12 или 6 минути, освен разговорите за опасност, државните разговори, итни службени разговори и радиотелефонските, телевизиските и телефото-преноси.

(3) Кога ПТТ организација ќе донесе одлука за ограничување на траењето на телефонските разговори, ПТТ работник е должен при пријавувањето на телефонскиот разговор односно при воспоставувањето на врската да му соопшти на говорникот колку може да трае разговорот, а во текот на последната минута пред истекот на пропишаното време за траење на разговорот да го опомене говорникот да го заврши разговорот. По истекот на ова време ПТТ работник ја прекинува врската, без оглед дали разговорот е завршен или не.

Прекинување на телефонски разговор

Член 193

(1) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со посредување и во мануелниот телефонски сообраќај започнат телефонски разговор може да се прекине само заради вршење на разговор за опасност и други разговори од јавен интерес. Во другите случаи започнат разговор може да се прекине само со претходна согласност на лицето чиј телефонски разговор треба да се прекине.

(2) Ако ПТТ работник прими најавување на телефонски разговор за говорник чиј разговор е во тек, а најавениот разговор не е разговор за опасност или друг разговор од јавен интерес, ПТТ работник е должен за тоа да го извести повиканиот говорник, кој одлучува дали ќе го прекине започнатиот разговор.

Завршување на телефонски разговор

Член 194

(1) По извршениот телефонски разговор претплатникот односно говорникот е должен да даде знак дека разговорот е завршен - со вртење на рачката на индукторскиот телефон кај мануелните телефонски центри односно - со ставање на слушалката на лежиштето на телефонскиот апарат кај автоматските телефонски центри.

(2) Во автоматскиот телефонски сообраќај и во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со директно воспоставување на врска, врската за разговорот се прекинува штог повикувачот ќе ја спушти слушалката на лежиштето од телефонскиот апарат. Ако повикувачот не ја спушти слушалката, а слушалката ја спуш и повиканиот, врската се прекинува по истекот на временската контрола во време од 1 до 2 минути.

(3) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со дополнително воспоставување на врска и во мануелниот те-

лефонски сообраќај врската за разговор ја прекинува ПТТ работник штом ќе го прими сигналот за завршување на разговорот од страна на повикувачот.

Задолжување за извршениот телефонски разговор

Член 195

(1) Во автоматскиот телефонски сообраќај и во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со директно воспоставување на врска, задолжување за извршениот разговор се врши автоматски на уредот за тарифирање (претплатнички бројач) на повикувачот во телефонската централа.

(2) Кога телефонската говорница со посредување е опремена со кабински посредник со бројачи на импулсите и кога повикувачот сам ја воспоставува врската, цената за извршената услуга се наплатува според бројот на остварените импулси.

(3) Во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со дополнително воспоставување на врска и во мануелниот телефонски сообраќај задолжување врши ПТТ работник на појдовната телефонска централа со забележување на потребните податоци.

(4) Времето што се смета во траењето на разговорот почнува:

1) кога врската е воспоставена со главниот претплатнички телефон – од моментот кога по воспоставувањето на врската меѓу телефонот на повикувачот и на повиканиот ќе се јави некое лице од повиканиот телефон;

2) кога врската е воспоставена со претплатничката централа – од моментот кога по воспоставувањето на врската со таа централа некое лице ќе се јави од повиканата централа, без оглед кога и дали воопшто ќе се јави говорник од спореден телефон;

3) за разговори од телефонските говорници кога задолжувањето го врши ПТТ работник – од моментот кога повиканото лице односно претплатничкиот телефон на повиканото лице ќе се доведе во врска со повикувачот;

4) за разговори од телефонските говорници што се опремени со кабински посредник со бројачи на импулсите – од моментот на јавувањето на повиканиот претплатнички телефон.

(5) Кога во текот на разговорот воспоставен со посредство на ПТТ работник ќе настапат пречки, поради кои говорниците не можат нормално да го вршат разговорот, траењето на разговорот се сведува на времето за кое условите за разговор биле повољни.

Говорниците можат да бараат намалување на траењето на разговорот само ако за времето на разговорот го повикаат ПТТ работник да ги констатира пречките.

(6) Ако повикувачот одбие да разговара во моментот кога му е понудена пријавената врска, се наплатува износот пропишан со ценовникот ако разговорот не е одјавен порано.

(7) Ако повиканиот одбие да разговара, за тоа се известува повикувачот, од кого се наплатува износот пропишан со ценовникот, ако не побара разговор со друг претплатнички телефон на подрачјето на истата телефонска мрежа.

(8) По секој извршен разговор, ПТТ работник на појдовната централа го утврдува траењето на разговорот, освен за разговори што се задолжуваат автоматски.

(9) Определувањето на цената врз основа на итноста на разговорот се врши за разговорите во полуавтоматскиот телефонски сообраќај со дополнително воспоставување на врска и во мануелниот телефонски сообраќај.

(10) Основите и мерилата за утврдување на цената за автоматскиот, полуавтоматскиот и мануелниот телефонски сообраќај се пропишани со Номенклатурата за ПТТ услуги.

Издавање на потврда за наплатена цена за телефонски разговор

Член 196

(1) Ако телефонскиот разговор се врши од телефонска говорница со посредување и ако за тој разговор врската се воспоставува со посредство на ПТТ работник во деловните простории на единцата на ПТТ мрежа, ПТТ организација е должна да издаде потврда за наплатената цена односно сметка за извршениот телефонски разговор.

(2) Ако телефонскиот разговор се врши од телефонска говорница со посредување, која е опремена со покажувачи на цените или со бројачи на тарифите импулси, потврда односно сметка се издава само на барање од корисникот.

Телефонски говорници и покажувачи на цените

Член 197

(1) Под телефонска говорница се подразбира просторијата или местото каде што се наоѓа телефонски апарат или апарат со автоматско наплатување или повеќе такви апарати, кои овозможуваат вршење на телефонски разговори.

(2) Телефонски говорници се:

1) автоматски телефонски говорници;

2) телефонски говорници со посредување.

(3) Автоматската телефонска говорница е опремена со телефонски апарат со автоматско наплатување, кој овозможува воспоставување на врска во месниот, меѓумесниот и меѓународниот сообраќај. На секоја автоматска телефонска говорница се наоѓа натписот „Телефон“, а под натписот со ситни букви се испишува за кој сообраќај говорницата се користи.

(4) Телефонски апарат со автоматско наплатување е уред кој се состои од автоматски телефонски апарат и од систем за автоматско наплатување.

(5) Автоматските телефонски апарати со автоматско наплатување ракува самостојно корисникот (повикувачот). Тие се поставуваат во просториите на единиците на ПТТ мрежа и на други пригодни места (улицы, аули на железнички и автобуски станици, аеродроми и сл.) и служат како автоматски телефонски говорници.

(6) Автоматските телефонски говорници можат да бидат поставени на барање од претплатниците во нивните простории како претплатнички телефонски уред и тие се нивна сопственост.

(7) На секоја автоматска телефонска говорница се наоѓа упатство за ракување, со објаснение кое задолжително се дава во слики (пиктограми), а кое може да го следи соодветен текст.

(8) Телефонските говорници со посредување се опремени со телефонски апарати, а можат да бидат снабдени и со покажувачи на цените или со бројачи на тарифните импулси. Покажувачите на цените се уреди на кои повикувачот во говорницата може да следи колкава е цената на разговорот што тој го врши.

(9) Во телефонските говорници со посредување, врската за пријавениот разговор ја воспоставува ПТТ работник или повикувачот.

(10) Корисник кој сака да разговара во телефонски говорници со посредување, разговорот му го пријавува на ПТТ работник во единицата на ПТТ мрежа, означувајќи го местото и бројот на претплатничкиот телефон што го повикува. Кога ПТТ работник ќе го избере бараниот претплатнички број, го упатува повикувачот во кабина заради вршење на разговор.

(11) Ако повикувачот што врши разговор сака самиот да воспостави врска, ПТТ работник му ја проследува врската во кабината и корисникот, по добивањето на знакот за збирање од централата, врши избирање според упатството што му го дава ПТТ работник.

(12) Кога телефонската говорница е опремена со повеќе кабини, секоја телефонска кабина мора да биде видно нумерирана заради правилно упатување на повикувачот во соодветна телефонска кабина.

(13) Телефонските говорници со посредување се наоѓаат во единиците на ПТТ мрежа и мораат да бидат снабдени со телефонски именици од најново издание на својата транзитна централа.

Телефонски претплатници

Член 198

(1) Телефонскиот претплатник е правно лице или поединец чиј телефон односно телефонски уред, на негово барање, е приклучен на телефонска централа за јавен сообраќај.

(2) Правно лице или поединец, што ќе стане телефонски претплатник, во смисла на член 67 став 1 од Законот

за ПТТ услуги, може да има повеќе телефони или повеќе разни претплатнички телефонски уреди.

(3) Претплатник на еден главен претплатнички телефон или на некој друг претплатнички телефонски уред може да биде само едно правно лице или поединец.

(4) Претплатникот е должен во поглед на употребата на телефонот да се придржува кон Законот за ПТТ услуги, Општите услови и други ПТТ технички услови со кои се регулира начинот на употребата на телефони и претплатнички уреди и е одговорен за употребата на телефонот што го користи и за плаќањето на телефонските услуги извршени со употребата на тој телефон.

Засновување на претплатнички однос

Член 199

(1) Правно лице или поединец што ги исполнува условите предвидени со член 67 на Законот за ПТТ услуги и со Општите услови, поднесува барање за засновување на претплатнички однос на пропишан образец. Барањето се поднесува до ПТТ организација и се смета истовремено како барање за инсталирање на претплатнички телефонски уреди. Одлука за приклучување на претплатничките телефонски уреди на ПТТ мрежа, како и за префрлување на претплатничките телефонски уреди на двоен или групен приклучок, донесува посебна комисија на ПТТ организација сообразно со член 67 на Законот за ПТТ услуги.

(2) Претплатничкиот однос меѓу телефонскиот претплатник и ПТТ организација се смета како засновен кога ПТТ организација ќе го извести поднесувачот на барањето за приклучување на телефонски уреди на телефонската мрежа дека комисијата од став 1 на овој член го усвоила неговото барање.

(3) ПТТ организација е должна претплатничките телефонски уреди да ги приклучи на ПТТ мрежа во рок од 30 дена од денот на известувањето на поднесувачот на барањето од став 2 на овој член дека неговото барање е усвоено.

(4) Приклучувањето на претплатничкиот телефонски уред и на инсталацијата на ПТТ мрежа го врши овластено лице на надлежната ПТТ организација.

(5) Правата и обврските од претплатничкиот однос настануваат од моментот кога претплатничките телефонски уреди се приклучени на ПТТ мрежа и се остваруваат преку ПТТ организација кон чија месна телефонска мрежа е приклучен претплатничкиот телефонски уред.

(6) Кога претплатникот бара да се инсталира кој и да е друг телефонски уред, освен главниот претплатнички телефон, поднесува само писмено барање не пополнувајќи го пропишаниот образец од став 1 на овој член.

(7) Претплатничкиот телефонски уред мора, по правило, да биде приклучен на централата на месната телефонска мрежа на чие подрачје се наоѓа уредот. Ако во местото во кое треба да се инсталира телефонски уред не постои телефонска централа за јавен сообраќај или постои мануелна односно автоматска месна телефонска централа која не е во автоматскиот меѓумесен сообраќај, овој уред може да се приклучи на централата на најблиската месна телефонска мрежа. Во оправдани случаи ПТТ организација може да дозволи приклучување на претплатнички телефонски уред на централата за јавен сообраќај на друга месна мрежа на таа ПТТ организација, на барање од самиот претплатник. Ако претплатнички телефонски уред се наоѓа на подрачје на една ПТТ организација, а месната телефонска централа на која се приклучува тој уред на подрачје на друга ПТТ организација, одлука за приклучување на тој уред донесуваат спогодбено заинтересираните ПТТ организации.

(8) ПТТ организација е должна претплатничкиот телефонски уред да го приклучи на централата на друго место, да го приклучи на поблиската новоизградена централа, односно на новоизградената централа на тоа место, кога за тоа ќе се создадат потребни технички услови.

(9) ПТТ организација е должна претплатничките телефонски уреди приклучени на мануелна централа да ги приклучи на новоизградената автоматска централа во тоа место, веднаш по вклучувањето во сообраќај на новата автоматска телефонска централа.

(10) За претплатничките телефонски уреди приклучени на централа на други места, на барање од корисникот (претплатникот) се наплатува посебен износ пропишан со

ценовникот. Овој износ нема да се наплатува ако претплатничкиот уред е приклучен на централа на друга месна телефонска мрежа, кога тоа претставува поповољно техничко-експлоатационо решение за ПТТ организација.

Месна телефонска мрежа и претплатнички телефонски уреди и инсталации

Член 200

(1) Секоја месна телефонска мрежа опфаќа определено подрачје на населено место и неговата околина. Подрачјето на месната телефонска мрежа за одделни места го определува ПТТ организација, раководејќи се, по правило, од територијалните граници на местото.

(2) Подрачјето на месната телефонска мрежа се дели на потесен и поширок месен реон.

(3) Потесниот месен реон е дел од подрачјето на месната телефонска мрежа кој, по правило, го опфаќа потесното подрачје на населеното место.

(4) Поширокиот месен реон е дел од подрачјето на месната телефонска мрежа надвор од границите на потесниот месен реон и го опфаќа подрачјето односно единиците на ПТТ мрежа на кое не постои друга телефонска централа или која не му припаѓа на подрачјето на друга месна телефонска мрежа.

(5) Границите на потесниот и поширокиот месен реон ги определува ПТТ организација.

(6) Линиите и водовите во потесен месен реон можат да бидат само основно средство на ПТТ организација, освен функционалните телефонски мрежи на одделни органи или организации.

(7) ПТТ организација, во смисла на одредбите од Законот за основите на системите за врски, не е должна да ги поднесува трошоците за изградба на месните телефонски водови за одделни корисници кои не се предвидени со програмата за развој на ПТТ организација.

(8) Претплатничките телефонски линии и водови во поширок месен реон, што ги изградува претплатникот на свој трошок, можат да бидат во негова сопственост. При изградбата на претплатничка телефонска линија и вод на поширок месен реон претплатникот е должен да се придржува кон соодветните ПТТ технички услови.

(9) Претплатничките телефонски уреди се наоѓаат во простории или згради или на земјиште што го користи телефонскиот претплатник. Претплатничките телефонски инсталации почнуваат од претплатничкиот телефонски уред а се завршуваат на местото на кое претплатничкиот уведен вод или уведен кабел се приклучува на месната телефонска мрежа. Набавката на претплатнички телефонски уред и изградбата на инсталациите ги врши подносителот на барањето за засновување на претплатнички однос.

(10) Пред изградбата или измената на претплатничкиот телефонски уред или инсталација, претплатникот е должен да прибави согласност од ПТТ организација. Изградбата или измената на телефонскиот уред или инсталација мора да се врши во согласност со важечките ПТТ технички услови.

Претплатнички телефонски уреди

Член 201

(1) Главен претплатнички телефон е телефонски апарат инсталиран кај претплатник и непосредно врзан за месната телефонска централа со посебен вод или преку двоен или групен приклучок односно концентратор. Секој претплатнички телефон има свој посебен претплатнички повикувачки број.

(2) Секој вод, со кој претплатничката телефонска централа или телефонска гарнитура е врзана за месната телефонска централа, се смета како приклучок на главниот претплатнички телефон.

(3) Локален телефон е телефонски апарат инсталиран во истата зграда, во која се наоѓа претплатничката централа на која е врзан. Локалниот телефон нема свој претплатнички повикувачки број, а може да има локален број. Врската на локалниот телефон со јавната телефонска централа се остварува преку главниот телефон, претплатничката централа или друг комутационен уред.

Само кај претплатничките центри со претодно избирање, локалниот телефонски учесник може да има и свој претплатнички број.

(4) Корисник на локален телефон може да биде претплатникот на главен телефон или некое друго лице по одобрение на ПТТ организација и набавена согласност од претплатникот на главниот телефон.

(5) Локален телефон е и оној телефон што е инсталиран во друга зграда, а не во онаа во која се наоѓа претплатничката телефонска централа или телефонската гарнитура за која е врзан, под услов зградата да се наоѓа во ист круг на работна организација, болница, касарна и сл. и да ги исполнува соодветните ПТТ технички услови. Под ист круг се подразбира заграден или незаграден простор кој претставува единствена целина, а служи исклучително за потребите на работната организација, болницата, касарната и слично.

(6) Спореден телефон е телефонски апарат инсталиран во иста зграда во која се наоѓа и телефонската гарнитура на која е врзан. Споредниот телефон нема свој претплатнички ни локален повикувачки број, а врската меѓу споредните телефони и главниот телефон односно телефонската гарнитура и обратно се остварува со притиснување на повикувачкиот тастер или на друг комутационен елемент.

Врската на споредниот телефон со јавната телефонска централа се остварува преку главниот телефон на телефонската гарнитура или друг комутационен уред.

(7) Споредна телефонска станица е телефонски апарат инсталиран во друг стан или во друга зграда, а не во онаа во која се наоѓа главниот претплатнички телефон, претплатничката централа или телефонската гарнитура, под услов зградата да се наоѓа надвор од кругот на работната организација, болницата, касарната и сл. и да се наоѓа на подрачјето на истиот телефонски извод на главниот претплатнички телефон.

(8) Корисник на споредна телефонска станица може да биде претплатникот на главниот телефон или некое друго лице по одобрение од ПТТ организација и прибавена согласност од претплатникот на главниот телефон. За обврските што произлегуваат од користењето на споредната телефонска станица е одговорен телефонскиот претплатник на главниот претплатнички телефон.

(9) Безгајтански телефонски апарат е главен претплатнички телефон и спореден телефон, кај кого наместо телефонски гајтан се користи радиоврска. Овие апарати се состојат од неподвижен дел што се приклучува директно на претплатничкиот телефонски вод и од преносен дел кој на претплатникот му овозможува во рамките на подрачјето на зрачењето на неподвижниот дел до 200 м да воспоставува радиотелефонски врски со неподвижниот дел на уредот и со телефонската централа и обратно.

(10) Мобилен радиотелефон е претплатнички уред во мрежата на мобилните радиотелефонски врски на ЈПТТ, кој на претплатник на мобилната мрежа на ЈПТТ, без оглед на својата моментална локација во подрачјето на покривањето на мобилната мрежа, му овозможува преку радиоврска да воспоставува автоматски телефонски врски во месниот, меѓумесниот и меѓународниот телефонски сообраќај, и тоа:

1) со кој било претплатник на фиксната телефонска мрежа и обратно, и

2) со кој било друг претплатник на мобилната мрежа на ЈПТТ.

(11) Рурален радиотелефон е претплатнички уред во руралниот радиотелефонски систем кој на претплатник, од подрачје со слабо развиена телефонска мрежа, му овозможува преку радиоврска да воспоставува врска со месната автоматска телефонска централа, преку која се вклучува автоматски во месниот, меѓумесниот и меѓународниот телефонски сообраќај.

(12) Телефонски мениувач е уред што се врзува за водот на главниот претплатнички телефон, а служи за пренасочување на врските.

(13) Телефонска гарнитура е претплатнички телефонски уред на кој можат да бидат приклучени два или повеќе споредни телефони, а кој е врзан за месната телефонска централа со еден или со повеќе водови. Ако на телефонската гарнитура се приклучени пет или повеќе споредни телефони, таа гарнитура се смета во експлоатационен и тарифен поглед како претплатничка централа. Телефонската гарнитура овозможува меѓусебни локални врски меѓу споредните телефони приклучени на таа гарнитура, како и врски на тие телефони со месната телефонска мрежа.

(14) Претплатничка централа е комутационен телефонски уред инсталиран кај претплатник и приклучен на месната телефонска централа со потребен број водови. Претплатничката централа овозможува меѓусебно комуницирање на локалните телефони и без користење на јавните телефонски водови. На претплатничката централа се приклучуваат само телефони на корисниците на таа централа, а по исклучок, по одобрение од надлежната ПТТ организација, во оправдани случаи – и телефони на други лица кои се наоѓаат во истата или во друга зграда.

(15) Телефонски апарат со автоматско наплатување е уред кој се состои од автоматски телефонски апарат и од систем за автоматско наплатување.

(16) Збирен приклучок (РВХ) е уред кој овозможува врска со поголем број поединечни главни претплатнички телефони односно со претплатничка централа или со телефонска гарнитура да се воспоставува со избирање само на еден претплатнички повикувачки број, а централата автоматски воспоставува врска со првиот слободен приклучок.

(17) Паралелен приклучок е непосреден приклучок на телефонски апарат на водот на главен или локален претплатнички телефон. На водот на главен приклучок не можат да бидат приклучени повеќе од два паралелни телефонски апарати.

(18) Собен приклучок е приклучното место за приклучување на претплатничкиот телефонски апарат и се состои од две или повеќе штекерски кутии и еден штекер на приклучниот гајтан на телефонскиот апарат. Штекерот мора да има три или повеќе контактни чепови.

(19) Додатен индикатор за повикување е претплатнички уред кој служи за предупредување на претплатникот на повикување на телефонот. Индикаторот за повикување може да биде во форма на своно или тонски повикувач. На секој претплатнички приклучок, покрај телефонот, може да се приклучи само еден индикатор за повикување.

(20) Додатна слушалка е телефонска слушалка која, на барање од претплатникот, му се додава на телефонскиот апарат, покрај веќе постојната микротелефонска комбинација.

(21) Автоматски избирач на телефонски броеви е уред кој овозможува поединечен избор на извесен број на комплетни претплатнички броеви со притиснување на соодветен тастер.

(22) Автоматски телефонски одзивник е уред кој се приклучува на телефонскиот апарат и овозможува автоматско предавање на оставена и автоматско забележување на примена порака.

(23) Помошен бојач на тарифните импулси, кај телефонски претплатник, е уред кој се приклучува на автоматски телефонски апарат или на друг телефонски уред. Овој уред на претплатниците им служи за увид во остварениот број на импулси, а не може да служи како доказ за вкупниот број остварени импулси.

(24) Под претплатнички телефонски уред се подразбираат и сите други уреди што се приклучуваат на претплатничките телефонски водови. На телефонската мрежа на југословенските ПТТ можат да се приклучат само оние претплатнички телефонски уреди за кои Заедницата на ЈПТТ има издадено потврда (атест).

Повикувачки број на претплатнички телефони

Член 202

(1) Секој претплатнички телефон добива свој повикувачки број, што го определува ПТТ организација во согласност со член 69 од Законот за ПТТ услуги.

(2) Претплатничка телефонска централа или телефонска гарнитура која е врзана со месната автоматска телефонска централа со два или повеќе водови, мора да биде врзана за збирниот приклучок (РВХ).

(3) Претплатникот може од оправдани причини да бара измена на повикувачкиот број на својот телефон, а ПТТ организација одобрува измена ако за тоа постојат технички можности.

(4) ПТТ организација може од технички причини да го измени повикувачкиот број на телефонот и без согласност од претплатникот, под услов за тоа да го извести најмалку 15 дена пред измената на повикувачкиот број, соопштувајќи му го истовремено и новиот повикувачки број (член 69 став 2 од Законот за ПТТ услуги).

(5) Во централните каде што постојат технички можности се даваат известувања за променетите броеви така што, за определено време, за секое повикување упатено на стариот број се дава известување за настанатата промена.

(6) Стариот повикувачки број за еден определен период на време, по правило, не му се доделува на друг претплатнички телефон.

Префрлување на двоен или групен приклучок на претплатници

Член 203

(1) Ако потребите на телефонскиот сообраќај бараат, претплатнички телефон, кој за телефонската централа е врзан со посебен телефонски вод, може да се префрли на двоен или групен приклучок на претплатниците под условите утврдени со Општиот акт на ПТТ организација донесен врз основа на одредбата од член 67 на Законот за ПТТ услуги.

(2) По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, претплатнички телефон од службена просторија во единиците и установите на вооружените сили на СФРЈ, на органите надлежни за надворешни работи и на органите надлежни за внатрешни работи, нема да се префрлува на двоен или групен приклучок.

(3) Одлука за префрлување на претплатнички телефонски уред на двоен или групен приклучок донесува посебна комисија формирана врз основа на одредбата од став 4 на член 67 од Законот за ПТТ услуги.

(4) За претплатнички телефон, врзан за двоен или групен приклучок, се плаќа претплата во соодветен наменен износ, што се утврдува со Ценовникот на ПТТ услуги.

Телефонска претплата

Член 204

(1) Телефонските претплатници се во претплатнички однос со ПТТ организација на чија мрежа се приклучени нивните претплатнички уреди. Телефонските претплатници, покрај цената за вршење на телефонски услуги, плаќаат и определен износ на претплата.

(2) Телефонската претплата е месечен износ што од телефонските претплатници се наплатува како надомест за ставање на телефонските средства на располагање на телефонските претплатници, без оглед дали ги користат или не.

(3) Телефонската претплата се плаќа месечно однапред.

Селидба на претплатнички телефонски уреди

Член 205

(1) Ако телефонски претплатник се пресели во друг стан или деловна просторија на територијата на иста или друга месна мрежа односно ПТТ организација, може писмено да бара од ПТТ организација на чие подрачје се преселил да се изврши приклучување на неговиот телефонски уред на ПТТ мрежа.

(2) Доколку селидбата на претплатнички телефонски уред се врши на подрачјето на истата месна телефонска мрежа, барањето се поднесува најмалку 15 дена пред рокот што претплатникот ќе го определи за селидба, а ПТТ организација е должна да изврши селидба на назначениот ден, ако за тоа постојат технички можности.

(3) Во случај кога селидбата на претплатнички телефонски уред се врши на подрачјето на разни месни мрежи на иста ПТТ организација или на подрачјето на друга ПТТ организација, покрај писменото барање од став 1 на овој член, телефонскиот претплатник поднесува доказ за својот поранешен статус на телефонски претплатник, и тоа договорот за засновување на телефонски претплатнички однос и последната сметка за ПТТ услуги или потврда од ПТТ организација дека бил телефонски претплатник.

(4) ПТТ организација е должна, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето од став 3 на овој член, писмено да го извести подносителот на барањето дали е во можност да изврши селидба на неговиот претплатнички телефонски уред.

(5) Доколку постојат технички можности за селидба на претплатнички телефонски уред, ПТТ организација на која ѝ е поднесено барање за преселување е должна, во рок од 30 дена од денот на известувањето на подносителот на барањето, да изврши приклучување на претплатничкиот телефонски уред на ПТТ мрежа.

(6) Ако ПТТ организација, на која ѝ е поднесено барање за селидба на телефонски уред, нема технички можности телефонскиот уред да го приклучи на ПТТ мрежа, со писмено известување, од став 4 на овој член го известува телефонскиот претплатник дека неговиот претплатнички однос мирува додека не се создадат технички можности за приклучување на неговиот телефонски уред на ПТТ мрежа.

(7) За време на мирувањето на претплатничкиот однос од став 6 на овој член претплатникот не плаќа претплата.

(8) За селидба на телефонски уред телефонскиот претплатник плаќа износ предвиден со Ценовникот на ПТТ организација.

(9) Во случај на селидба на телефонскиот уред од став 3 на овој член, претплатникот е должен писмено да ја извести ПТТ организација, на чија територија се наоѓа месната телефонска мрежа на која дотогаш бил приклучен неговиот телефонски уред, овој уред да го исклучи од сообраќај. До денот на исклучувањето на телефонскиот уред претплатникот е одговорен за употребата на неговиот телефонски уред.

(10) По исклучување на телефонскиот уред, од став 9 на овој член, претплатникот не може да располага со телефонскиот приклучок што дотогаш го користел.

Преместување и привремено демантирање на претплатнички уред

Член 206

(1) Телефонските претплатници можат да бараат писмено нивните телефонски уреди, на нивни трошок, да се преместат, а ПТТ организација ќе изврши преместување во рокот и границите на техничките можности.

(2) Преместувањето претставува преместување на телефонскиот уред од едно на друго место во ист стан или во исти деловни простории односно од еден стан или деловна просторија во друг стан или деловна просторија во иста зграда или во зграда која се наоѓа на заграден или на незаграден простор кој претставува единствена целина, под услов за приклучување на ПТТ мрежа да се користи истиот увод на водот или завршок на уводниот кабел на месната телефонска мрежа, како да е во прашање ист претплатник.

(3) Во случај на поправки, чистења или други работи во просторијата во која се наоѓа телефонскиот уред, претплатникот може да бара привремено демантирање и повторно поставување на тој телефонски уред. Ако претплатникот не сака тој уред повторно да се постави на истото место во просторијата во која порано се наоѓал, туку на некое друго место во смисла на став 2 од овој член, должен е на ПТТ организација да ѝ поднесе писмено барање за преместување. За време додека телефонскиот уред е демантиран претплатникот плаќа полна претплата.

Промену во називот на претплатник

Член 207

(1) Претплатник кој сака да изврши промена на називот во евиденцијата за телефонските претплатници што ја води ПТТ организација, должен е за таа промена да поднесе писмено барање.

(2) Како промена во називот на претплатникот се смета промената на презимето и името, занимањето односно промената во називот на општествено-политичката заедница, организацијата на здружен труд и сл., под услов телефонот да остане на истото место.

(3) Како промена во називот на претплатникот се смета промената на личноста на претплатникот во случај на смрт на телефонскиот претплатник, кој е нов телефонски претплатник станува лице кое меѓусебно спогодбено ќе го определат членовите на семејното домаќинство на поранешниот претплатник.

(4) Како промена во називот на претплатникот се смета случајот кога телефонскиот претплатник поради

развој на брак или од други причини, трајно ќе се исели од станот во кој се наоѓаат претплатничките уреди, а членовите на неговото домаќинство ќе продолжат да го користат станот и спогодбено ќе определат лице кое станува нов телефонски претплатник, под услов поранешниот телефонски претплатник да не поставил барање за селидба на телефонскиот уред.

(5) Барање за промена во називот на претплатникот се поднесува најдоцна во рок од 90 дена од денот на настанатата промена.

(6) Ако во рокот од став 5 на овој член не се поднесе барање за промена на називот на претплатникот, ПТТ организација може привремено да го исклучи претплатничкиот телефон додека ова барање не се поднесе. Ако ни во новиот рок од 90 дена ова барање не е поднесено, престанува претплатничкиот однос.

(7) На барање од телефонскиот претплатник, ПТТ организација е должна претплатничкиот телефон да го пренесе на член на неговото семејно домаќинство.

Одржување на претплатничките телефонски уреди, инсталации и водови

Член 208

(1) Претплатникот може своите телефонски уреди и инсталации да ѝ ги довери на одржување на ПТТ организација, а правата и обврските што произлегуваат од тоа одржување се утврдуваат со посебен договор.

(2) Одржувањето на водови на други лица во кабелската канализација и на воздушните линии на ПТТ организација го вршат исклучително ПТТ организација.

(3) Во случај кога телефонскиот претплатник сам ги одржува уредите и водовите што се негова сопственост, должен е одржувањето да го врши во согласност со важечките ПТТ технички услови.

Преглед на претплатничките телефонски уреди и инсталации

Член 209

(1) При вршењето преглед на претплатничките телефонски уреди и инсталации приклучени на телефонската мрежа за јавен сообраќај, во смисла на член 71 од Законот за ПТТ услуги, ПТТ работници кои го вршат тој преглед се должни пред вршењето на прегледот да го покажат овластувањето за вршење на прегледот, што го издала ПТТ организација.

(2) Ако ПТТ работник при прегледот установи дека телефонските постројки и инсталации не им одговараат на постојните ПТТ технички услови или утврди технички пречки или недостатоци на претплатничките телефонски уреди или инсталации, должен е најдената состојба писмено да ја констатира и да му обрне внимание на претплатникот дека е должен што побргу да ја отстрани утврдената неисправност. Врз основа на писмениот извештај на ПТТ работник, ПТТ организација може претплатничкиот телефон привремено да го исклучи од сообраќај до отстранување на констатираната пречка односно недостатоците врз основа на одредбите од член 74 став 1 точка 1 на Законот за ПТТ услуги.

(3) Ако телефонскиот претплатник не ги отстрани техничките пречки односно недостатоците на своите телефонски уреди и инсталации во рок до три месеци од денот кога овие уреди и инсталации поради тоа привремено се исклучени од сообраќај, врз основа на писмениот извештај на ПТТ работник, ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа на одредбите од член 75 став 1 точка 2 на Законот за ПТТ услуги.

(4) Ако ПТТ работник при прегледот установи дека на ПТТ мрежа неовластено е приклучен телефонски уред односно дека телефонските уреди или инсталации претрпеде измена должен е најдената состојба писмено да ја констатира, а врз основа на неговата констатација ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос, врз основа на член 75 став 1 точка 6 од Законот за ПТТ услуги.

(5) Ако телефонскиот претплатник не дозволи преглед на исправноста на телефонските уреди во смисла на член 71 став 2 од Законот за ПТТ услуги, ПТТ организација може претплатничкиот телефон привремено да го ис-

клучи од сообраќај до 15 дена, врз основа на одредбите од член 74 став 1 точка 5 на Законот за ПТТ услуги.

(6) Ако телефонскиот претплатник не дозволи преглед на исправноста на телефонските уреди и инсталации и по истекот на рокот од 15 дена од денот кога телефонот привремено му е исклучен, ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа на одредбата од член 75 став 1 точка 7 на Законот за ПТТ услуги.

(7) Од претплатник, кој дозволил или извршил неовластено приклучување на непријавени нови инсталации, апарати и уреди, ќе се наплати разликата на износот пропишан со ценовникот за една година на назад, сметајќи од денот на утврдувањето на извршената промена.

Привремено исклучување на претплатнички телефонски уреди

Член 210

(1) ПТТ организација е должна на телефонски претплатник, на негово барање, привремено да му го исклучи телефонот од сообраќај поради негова отсутност подолго од 30 дена или од други оправдани причини, под услов исклучувањето да не трае подолго од три месеци. Привремено исклучување на барање од телефонски претплатник може да се изврши еднаш во текот на годината.

(2) ПТТ организација може претплатнички телефон привремено да исклучи од сообраќај:

1) ако се утврдат технички пречки или недостатоци на претплатничките телефонски уреди или инсталации – до отстранувањето на тие пречки односно недостатоци;

2) ако настапат технички пречки во ПТТ мрежа на која е приклучен – до отстранувањето на тие пречки;

3) ако се изведуваат работи на реконструкција или проширување на ПТТ мрежа на која е приклучен – до завршувањето на работите;

4) ако претплатникот или друго лице од неговиот телефон вознемирува или навредува други претплатници или персоналот на телефонската централа – до 15 дена;

5) ако телефонскиот претплатник не дозволи преглед на исправноста на телефонските уреди во смисла на член 71 став 2 од Законот за ПТТ услуги – до 15 дена;

6) ако телефонскиот претплатник одбие на претплатничката централа да се приклучи соодветен број водови во согласност со техничките услови за претплатничките телефонски центри во рокот што ќе го определи ПТТ организација, а кој не може да биде пократок од шест месеци;

7) ако претплатникот во рок од 30 дена од денот на настанатата промена не поднесе барање за промена во називот – до поднесувањето на барањето.

(3) Ако телефонскиот претплатник не го намери својот долг од претплатничкиот однос во рок од 8 дена од денот на приемот на сметката, ПТТ организација може привремено да ги исклучи неговите телефонски уреди од ПТТ мрежа, ако таа сметка не ја исплати ниту во определениот рок од денот на приемот на писмена опомена од ПТТ организација, и тоа:

1) во рок од три месеци – ако телефонски претплатник е организација на здружен труд или друга организација односно орган кој врши работи од посебен општествен интерес (здравствени установи, противпожарни друштва и сл.);

2) во рок од 30 дена – ако телефонски претплатник е која и да било друга организација на здружен труд или друга организација односно орган или поединец.

(4) За време на привременото исклучување, според одредбите на точ. 2 и 3 од став 2 на овој член, претплата не се плаќа.

Престанување на претплатнички однос

Член 211

(1) Претплатничкиот однос меѓу телефонскиот претплатник и ПТТ организација може да престане (член 75 на Законот за ПТТ услуги):

1) ако телефонскиот претплатник кому телефонот привремено му е исклучен поради негова отсутност или од други оправдани причини во време од најмалку 30 дена до најмногу три месеци, не бара повторно пуштање на својот телефон во сообраќај;

2) ако телефонскиот претплатник не ги отстрани техничките пречки односно недостатоците на своите телефонски уреди или инсталации во рок од три месеци од денот кога тие уреди и инсталации поради тоа привремено се исклучени од сообраќај;

3) ако телефонскиот претплатник не го намира својот долг од претплатничкиот однос во рок од 30 дена од денот кога претплатничкиот телефон привремено е исклучен од сообраќај поради тој долг;

4) ако телефонскиот претплатник се исели од својот стан односно деловна просторија, а своите телефонски уреди му ги остави на користење на новиот корисник на тој стан односно деловна просторија;

5) ако телефонскиот претплатник или друго лице од неговиот телефон вознемирува или навредува други претплатници или персоналот на телефонската централа и по привременото исклучување;

6) ако телефонскиот претплатник на ПТТ мрежа приклучи уреди за чие приклучување ПТТ организација не даа согласност;

7) ако претплатникот ни по истекот на рокот од 30 дена од денот кога претплатничкиот уред привремено му е исклучен не поднесе барање за промена во називот;

8) ако телефонскиот претплатник и по истекот на рокот од 15 дена од денот кога телефонот привремено му е исклучен не дозволи преглед на исправноста на телефонските уреди и инсталации;

9) ако телефонскиот претплатник ни по истекот на рокот од 90 дена од денот кога телефонот му е привремено исклучен не ја извести ПТТ организација дека е спремен да прифати приклучување на зголемен број водови.

(2) Претплатничкиот однос на телефонскиот претплатник и ПТТ организација може да престане и врз основа на писмено откажување на телефонскиот претплатник во кое го назначува денот кога сака неговиот претплатнички телефонски уред да се исклучи, со тоа што отказниот рок не може да биде пократок од 15 дена.

Телефонски именик

Член 212

(1) Телефонскиот именик е службен попис на телефонските претплатници, наменет за општа употреба. Тој, по правило, содржи попис на сите телефонски претплатници, со следните податоци за нив и тоа:

1) презиме и име односно назив на телефонскиот претплатник;

2) адреса на претплатникот;

3) повикувачки број на телефонот на претплатникот.

(2) Претплатникот може да бара неговиот претплатнички телефон да не се внесува во телефонскиот именик, а ПТТ организација ќе го исполни ова барање ако за тоа постојат оправдани причини.

(3) На барање од телефонскиот претплатник, во телефонскиот именик не се внесуваат ни броевите на телефоните што служат за пренос на податоци по комутирана телефонска мрежа.

(4) За повеќекратно внесување на податоци за претплатниците во телефонскиот именик, на барање од претплатникот, се наплатува износот на цената определен со Ценовникот на ПТТ организација.

(5) Претплатничките телефони што служат за пренос на податоци односно за телефакс-преноси, а се наоѓаат во телефонскиот именик, задолжително се обележуваат на посебен начин.

Плаќање на телефонските услуги

Член 213

(1) Цената за телефонските услуги корисникот ѝ ја плаќа на ПТТ организација од која бара одделна услуга.

(2) Плаќањето на телефонските услуги може да биде однапред (пред извршувањето на услугата), веднаш по извршената услуга или дополнително – по фактура.

(3) Износот на цената за месните телефонски разговори, во периодот на интензивен сообраќај, се определува според временското траење на разговорот. Во периодот на слаб сообраќај временското траење на телефонскиот разговор е неограничено.

(4) Износот на цената за меѓумесните телефонски разговори во автоматскиот сообраќај и во полуавтоматскиот

сообраќај со директно воспоставување на врски се определува врз основа на должината на траењето на разговорот, зоналната оддалеченост и временскиот период во кој разговорот се врши.

(5) Износот на цената за меѓумесните телефонски разговори во полуавтоматскиот сообраќај со дополнително воспоставување на врски, покрај тоа што зависи од елементите од став 4 на овој член, зависи и од итноста.

(6) Износот на цената за меѓумесните телефонски разговори во мануелниот сообраќај се определува врз основа на должината на траењето на разговорот, зоналната оддалеченост и итноста.

(7) При засновувањето на претплатнички однос претплатата се наплатува почнувајќи од денот кога претплатничките телефонски уреди се приклучени на ПТТ мрежа.

(8) Доколку претплатничкиот однос трае пократко од 30 дена претплатата се наплатува на тој начин што за секој ден се пресметува $1/30$ од месечната претплата.

(9) Во случај на престанување на претплатничкиот однос претплатата се наплатува до денот кога претплатничките телефонски уреди се исклучени.

(10) За телефонски разговори врз основа на кредитна картичка износот на цената за извршениот разговор се наплатува од корисникот на чие барање е издадена кредитната картичка.

(11) Ако со ценовникот за ПТТ услуги не се определени цените за одделни услуги, плаќањето на таквите услуги се врши според договор.

Рекламации на корисниците на телефонски услуги

Член 214

(1) Корисникот на телефонски услуги може да поднесе рекламација за износот на кој е задолжен за извршените телефонски услуги, неправилната работа на ПТТ работник во манипулативната телефонска служба и ненавременото и површно отстранување на техничките пречки.

(2) Рекламациите што се однесуваат на неправилната работа од поголем обем односно за кои е потребно да се спроведе соодветна постапка на испитување на оправданоста на рекламацијата, писмено ѝ се поднесуваат на надлежната единица на ПТТ мрежа или на ПТТ организација која ја испоставила сметката за ПТТ услуги.

(3) Во случај на рекламација на корисник на телефонските услуги на сметките на ПТТ услуги, се применува постапката пропишана со Правилникот за постапката и начинот на решавање на рекламациите на корисниците на ПТТ услуги за сметките на ПТТ услуги.

(4) ПТТ организација е должна на секоја писмена рекламација на корисниците на телефонски услуги, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на рекламацијата, писмено да му одговори на поднесувачот на рекламацијата со соодветно образложение на одлуката во врска со поднесената рекламација.

(5) ПТТ организација е должна во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на рекламацијата да ја отстрани техничката пречка за чие отстранување е надлежна.

(6) Рекламацијата на сметка не го одложува плаќањето на неспорниот дел од сметката.

Пресметување и враќање на наплатени износи

Член 215

(1) Пресметување и враќање на наплатена телефонска претплата се врши во следните случаи:

1) ако дојде до запирање на телефонскиот сообраќај, претплатата се враќа за онолку денови колку што траело запирањето на сообраќајот;

2) ако претплатникот, поради утврдени технички пречки настанати по вина на телефонската служба, не можел да се служи со својот телефон подолго од 7 дена, му се враќа претплатата за оноку денови за колку што не можел да го користи телефонот.

(2) Кога во телефонскиот сообраќај задолжувањето на разговори се врши со автоматски импулси на претплатничкиот бројач, без оглед дали тие импулси потекнуваат од месни, меѓумесни и меѓународни разговори, повеќе наплатениот износ му се враќа на претплатникот само ако се утврди дека тој е задолжен со поголем број импулси поради техничка грешка. Техничката грешка се утврдува според одредбите на Правилникот од член 214 став 3 на Оп-

штите услови за вршење на ПТТ услуги. Доколку се утврди постоење на техничка грешка односно дека рекламацијата на претплатникот е оправдана, претплатникот се задолжува со износот за просечен број импулси регистрирани на бројачот на тој претплатник за последните три месеци. Истата постапка се применува и ако бројачот поради техничка грешка не функционира. За другите денови, кога бројачот функционира, наплатувањето се врши според покажаните импулси.

(3) Повеќе наплатените износи за телефонски услуги му се враќаат на претплатникот со одлука на надлежната ПТТ организација, без оглед дали претплатникот поднесол барање или не.

3. УСЛУГИ ЗА ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ

Поним на услуги за пренос на податоци

Член 216

Под услуги за пренос на податоци се подразбираат услуги што овозможуваат размена на податоци со помош на уреди за пренос на податоци што се приклучени на ПТТ мрежа (определени делови на телефонската мрежа или друга посебна телекомуникациона мрежа на ПТТ организација).

Видови на услуги за пренос на податоци

Член 217

(1) При преносот на податоци постојат следните видови услуги:

1) пренос на податоци по телеграфска мрежа за пренос на податоци;

2) пренос на податоци по комутирана телефонска мрежа;

3) пренос на податоци по мрежи за пренос на податоци со комутација на водовите;

4) пренос на податоци до мрежа за пренос на податоци со комутација на пакети;

5) пренос на податоци по закупени водови;

6) специјални мерења и испитувања на барање од корисниците.

(2) Услугите од став 1 на овој член ги даваат ПТТ организации кои за тоа имаат можности.

Пренос на податоци по телеграфска мрежа за пренос на податоци

Член 218

(1) Асинхронниот пренос на податоци со брзина до 300 b/sec се врши преку комутираната телеграфска мрежа за пренос на податоци. При преносот на податоци по комутирана телеграфска мрежа за пренос на податоци задолжително се дава услугата „затворена група на корисници“.

(2) ПТТ организации кои за тоа имаат можности можат да даваат и посебни услуги, како на пример:

- директно повикување;
- идентификација на повикувачкиот претплатник, и
- скратено избирање.

Пренос на податоци по комутирана телефонска мрежа

Член 219

(1) Комутираната телефонска мрежа се користи за пренос на податоци така што претплатничкиот уред за пренос на податоци, по воспоставување на врска што е воспоставена заради пренос на податоци, се приклучува наместо главниот претплатнички телефон.

(2) Ако не постои техничка можност за приклучување на нов главен претплатнички телефон, со спогодба меѓу корисниците и ПТТ организација еден од постојните главни претплатнички телефони може да се користи за пренос на податоци во комутираната телефонска мрежа.

Пренос на податоци по мрежа за пренос на податоци со комутација на водови

Член 220

По мрежата за пренос на податоци со комутација на водовите се врши синхронен пренос на податоци.

Посебни услуги во мрежата за пренос на податоци со комутација на водови

Член 221

(1) ПТТ организации кои за тоа имаат технички можности и слободни капацитети можат на претплатниците на мрежата за пренос на податоци со комутација на водовите да им даваат посебни услуги. Под посебни услуги во мрежата за пренос на податоци со комутација на водовите се подразбираат услуги со кои на претплатниците, на нивно барање, им се овозможува воспоставување на врска или пренос на податоци на посебен начин односно користење на мрежата на посебен начин.

(2) Посебни услуги можат да се даваат за договорен временски период односно за неопределено време т.е. врз основа претплатата за користење на услуги или врз основа на барање што се поднесува при воспоставување на врските.

Посебни услуги што се даваат на неопределено време односно врз основа на претплатата

Член 222

(1) ПТТ организации можат на претплатниците на мрежата за пренос на податоци со комутација на водовите да им ги даваат следните посебни услуги кои врз основа на претплатата се даваат на неопределено време, и тоа:

- 1) директно повикување;
- 2) затворена група корисници;
- 3) затворена група корисници со појдовен пристап;
- 4) затворена група корисници со дојдовен пристап;
- 5) спречување на дојдовните врски во рамките на затворена група корисници;
- 6) спречување на појдовните врски во рамките на затворена група корисници;
- 7) ред на идентификација на повикувачот;
- 8) ред на идентификација на повиканиот;
- 9) билатерална затворена група корисници;
- 10) билатерална затворена група корисници со појдовен пристап;

11) спречување на дојдовните повикувања;

12) означување на датумот и времето.

(2) Претплатник кој сака да користи некоја посебна услуга од 1 став на овој член е должен со писмено барање да се обрати до ПТТ организација. Во писменото барање е должен да наведе: свој полн назив или име и презиме, повикувачки број на крајниот уред за податоци (терминалот), изјава дека сака да користи определена посебна услуга и други факти кои се неопходни за остварување на определени посебни услуги.

(3) За услугите од став 1 на овој член претплатниците плаќаат цена која е предвидена со ценовникот за ПТТ услуги.

(4) ПТТ организации можат на претплатниците да им даваат посебни услуги што не се наведени во став 1 на овој член, ако за нивното давање имаат технички можности и слободни капацитети, со тоа што начинот на давање на тие услуги да се регулира со посебен договор што се склучува со претплатникот.

Директно повикување

Член 223

(1) Директно повикување е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува без избирање на повикувачкиот број да воспостави врска за пренос на податоци.

(2) Претплатникот кој сака да ја оствари услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, наведува дека сака да користи услуга на директно избирање и повикувачкиот број на претплатничкиот терминал со кој сака да воспоставува врска без избирање на повикувачкиот број.

Затворена група корисници

Член 224

(1) Затворена група корисници е посебна услуга со која на претплатниците им се овозможува да формираат група на претплатнички терминали кои можат меѓусебно да

комуницираат, но на кои им е оневозможено комуницирање со сите други терминали што не ѝ припаѓаат на таа група.

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, наведува дека сака да формира затворена група корисници, како и повикувачките броеви на претплатничките терминали што треба да се вклучат во таа група.

Затворена група корисници со појдовен пристап

Член 225

(1) Затворена група на корисници со појдовен пристап е посебна услуга со која на терминал што ѝ припаѓа на затворена група корисници му се овозможува да воспоставува врски со терминали што му припаѓаат на отворениот дел на мрежата (на пр: со терминал кој не ѝ припаѓа на ниедна затворена група), како и со терминали што ѝ припаѓаат на друга затворена група корисници со можност на дојдовен пристап.

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведува повикувачките броеви на терминалите на кои треба да им се овозможи појдовен пристап.

Затворена група корисници со дојдовен пристап

Член 226

(1) Затворена група корисници со дојдовен пристап е посебна услуга со која на терминал што ѝ припаѓа на затворена група корисници му се овозможува да ги прифаќа дојдовните врски од терминали што му припаѓаат на отворениот дел на мрежата (на пр: со терминал кој не ѝ припаѓа на ниедна затворена група), како и од терминали што ѝ припаѓаат на друга затворена група корисници со можност на појдовен пристап.

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведува повикувачките броеви на терминалите на кои треба да им се овозможи дојдовен пристап.

Спечување на дојдовните врски во рамките на затворена група корисници

Член 227

(1) Спечување на дојдовните врски во рамките на затворена група корисници е дополнителна посебна услуга кај услугите: затворена група корисници, затворена група корисници со појдовен пристап или затворена група корисници со дојдовен пристап кај која на терминал што ѝ припаѓа на затворена група корисници му се овозможува да воспоставува појдовни врски со терминалите на таа затворена група, но се оневозможува прифаќање на дојдовните врски.

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, ги наведува повикувачките броеви на терминалите на кои треба да им се забранат дојдовни врски.

Спечување на појдовните врски во рамките на затворена група корисници

Член 228

Спечување на појдовните врски во рамките на затворена група корисници е дополнителна посебна услуга кај услугите: затворена група корисници, затворена група корисници со појдовен пристап и затворена група корисници со дојдовен пристап кај која на терминал што ѝ припаѓа на затворена група корисници му се овозможува да ги прифаќа дојдовните врски од терминалите на затворена група на која ѝ припаѓа, но му се оневозможува воспоставување на појдовни врски.

Ред на идентификација на повикувачот

Член 229

(1) Ред на идентификација на повикувачот е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува за сите дојдовни врски да биде известен за идентитетот на корисникот (претплатничкиот терминал) кој повикува. Ред на идентификација на повикувачот претставува повикувачкиот број за пренос на податоци на претплатникот кој повикува по препораката X.121. За меѓународните врски редот на идентификација го опфаќа комплетниот меѓународен број за пренос на податоци по препораката X.121 кој го опфаќа кодот за идентификација на мрежата за пренос на податоци (DNIC) или кодот на земјата (DCC).

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, го наведува повикувачкиот број на својот претплатнички терминал и барање на неговиот терминал да му се овозможи да ја користи услугата: ред на идентификација на повикувачот.

Ред на идентификација на повиканиот

Член 230

(1) Ред на идентификација на повиканиот е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува за сите појдовни врски да биде известен за идентитетот на корисниците (претплатничкиот терминал) со кои е воспоставена врска. Ред на идентификација на повиканиот претставува повикувачкиот број за пренос на податоци на повиканиот претплатнички терминал по препораката X.121. За меѓународните врски редот на идентификација го опфаќа комплетниот меѓународен број за пренос на податоци по препораката X.121 кој го опфаќа кодот за идентификација на мрежата за пренос на податоци (DNIC) или кодот на земјата (DCC).

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, го наведува повикувачкиот број на својот претплатнички терминал и барање на неговиот терминал да му се овозможи користење на услугата: ред на идентификација.

Билатерална затворена група корисници

Член 231

(1) Билатерална затворена група корисници е посебна услуга со која се овозможува двајца претплатници двострано да се договорат, да им е овозможи меѓусебно да комуницираат, но да им се исклучи можноста за комуницирање со други терминали со кои не е договорена билатерална затворена група корисници.

(2) Еден претплатнички терминал може да ѝ припаѓа на една или на повеќе билатерални затворени групи корисници.

(3) Претплатниците што сакаат да ја користат услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќаат на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведуваат повикувачките броеви на терминалите меѓу кои треба да се формира билатерална затворена група корисници.

Билатерална затворена група корисници со појдовен пристап

Член 232

(1) Билатерална затворена група корисници со појдовен пристап е посебна услуга со која на претплатнички терминал кој ѝ припаѓа на една или на повеќе билатерални затворени групи корисници им се овозможува поаѓање да воспоставуваат врска со терминалите што му припаѓаат на отворениот дел на мрежата, со терминалите што не ѝ припаѓаат на ниедна затворена група корисници, како и со терминалите што ѝ припаѓаат на друга затворена група корисници со можност на дојдовен пристап.

(2) Претплатникот што сака да ја користи посебната услуга од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, го наведува

повикувачкиот број на терминалот што ѝ припаѓа на билатералната затворена група корисници, а на кого треба да му се овозможи појдовен пристап.

Спречување на дојдовните повикувања

Член 233

Спречување на дојдовните повикувања е посебна услуга со која на барање од претплатникот, на претплатничкиот терминал му се оневозможува да ги прифати дојдовните врски.

Означување на датумот и времето

Член 234

Означување на датумот и времето е посебна услуга со која на барање од претплатникот, претплатничкиот терминал за сите воспоставени врски се известува за датумот и времето кога е воспоставена врска.

Посебни услуги врзани за одделни врски

Член 235

(1) Посебни услуги врзани за одделни врски се услуги кај кои корисникот, кој воспоставува врска од претплатнички терминал, при нејзиното воспоставување бара врска да му се воспостави на посебен начин.

(2) Корисниците во смисла на став 1 од овој член можат да ги бараат следните посебни услуги што се врзани за одделни врски:

- 1) директно повикување;
- 2) повикување со скратена адреса;
- 3) повеќеадресно повикување;
- 4) известување за цената (траењето) на врска;
- 5) ред на идентификација на повиканиот.

(3) Посебните услуги од став 2 на овој член се остваруваат со посебна постапка при воспоставувањето на врска.

(4) За услугите од став 2 на овој член претплатниците плаќаат цена која е пропишана со Ценовникот за ПТТ услуги.

(5) ПТТ организации можат да им даваат на корисниците посебни услуги што не се наведени во став 2 од овој член ако за нивното давање имаат технички можности и слободни капацитети, со тоа што начинот на давање на тие услуги се утврдува со одлука на надлежната ПТТ организација.

Директно повикување

Член 236

Директно повикување е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува да воспостави врска со определен терминал без избирање на повикувачкиот број на повиканиот терминал.

Повикување со скратена адреса

Член 237

Повикување со скратена адреса е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува при воспоставувањето на врска да користи скратена адреса наместо полна адреса.

Повеќеадресно повикување

Член 238

(1) Повеќеадресно повикување е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува истовремено да испраќа податоци за два или повеќе терминали, како и од еден по еден терминал до кои испратил податоци да ги презема податоците. Податоците што оддалечен терминал ќе ги испрати до терминалот што упатил повеќеадресно повикување не им се врачуваат на другите терминали.

(2) Повеќеадресно повикување, исто така, може да овозможи воспоставување на врска меѓу „n+1“ терминал, со тоа што секој терминал може да испраќа податоци

спрема „n“ други терминали, додека секој терминал може да преземе податоци од другите терминали.

Известување за цената (траењето) на врска

Член 239

(1) Известување за цената (траењето) на врска е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал што повикува му се овозможува, при раскинување на врска, автоматски да добие известување или за цената на врска изразена во динари или за траењето на врска изразено во секунди или за бројот на искористените единици на врска.

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање. Во барањето го наведува својот полн назив односно името и презимето, повикувачкиот број на својот претплатнички терминал, како и изјава дека сака да ја користи услугата за известување за цената (траењето) на врска.

Ред на идентификација на повиканиот

Член 240

(1) Ред на идентификација на повиканиот е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува при воспоставување на врска, на негово барање, да добие ред на идентификација на повиканиот терминал односно да биде известен за идентитетот на повиканиот терминал.

(2) Услугата од став 1 на овој член се остварува со посебна постапка при воспоставувањето на врска.

Пренос на податоци по мрежата за пренос на податоци со комутација на пакети

Член 241

(1) Под услуги за пренос на податоци по мрежа за пренос на податоци со комутација на пакети се подразбира насочување и пренос на податоци во строго определени блокови (пакети) од определена должина и контролиран формат.

(2) Во сообраќајот на преносот на податоци по мрежа за пренос на податоци со комутација на пакети постојат следните основни услуги:

- 1) виртуелна врска (комутирана виртуелна врска);
- 2) постојан виртуелен вод.

(3) Виртуелна врска е услуга кај која меѓу терминалот што испраќа и терминалот што презема податоци пред преносот на податоците се воспоставува виртуелна врска односно пат по кој ќе се пренесат податоците. Кај оваа услуга сите податоци на корисникот му се врачуваат од мрежата на примениот терминал во ист распоред во кој мрежата ги прифатила.

(4) Постојан виртуелен вод е услуга кај која меѓу два терминала се воспоставува постојана врска која во крајната опрема за податоците се појавува како физичка врска. Кај оваа врска не е потребна никаква постапка за воспоставување и раскинување на врска.

Посебни услуги во мрежата за пренос на податоци со комутација на пакети

Член 242

(1) ПТТ организации кои за тоа имаат технички можности и слободни капацитети можат на претплатниците на мрежата за пренос на податоци со комутација на пакети да им даваат посебни услуги. Под посебни услуги во мрежата за пренос на податоци со комутација на пакети се подразбираат услуги со кои на претплатниците, на нивно барање, им се овозможува воспоставување на врска или пренос на податоци на посебен начин односно користење на мрежата на посебен начин.

(2) Посебни услуги можат да се даваат за договорен временски период односно на неопределено време т. е. врз основа на претплатата за користење на услуги или врз основа барање што се поднесува при воспоставување на врска.

Посебни услуги што се даваат на неопределено време односно врз основа на претплатата**Член 243**

(1) ПТТ организации можат на претплатниците на мрежата за пренос на податоци со комутација на пакети да им ги даваат следните посебни услуги, кои врз основа на претплатата се даваат на неопределено време, и тоа:

- 1) нестандартни појдовни големини на прозорецот;
- 2) нестандартна појдовна должини на пакетот,
- 3) определување (доделување) на појдовна класа на пропусност,
- 4) договарање на параметарот на контролата на протекот,
- 5) договарање на класата на пропусност,
- 6) спречување на дојдовните повикувања,
- 7) спречување на појдовните повикувања,
- 8) еднонасосен појдовен логичен канал,
- 9) еднонасосен дојдовен логичен канал,
- 10) затворена група корисници,
- 11) затворена група корисници со појдовен пристап,
- 12) затворена група корисници со дојдовен пристап,
- 13) билатерална затворена група корисници,
- 14) билатерална затворена група корисници со појдовен пристап,
- 15) прифаќање на задолжување во доаѓање,
- 16) прифаќање на брза врска.

(2) Претплатникот што сака да користи некоја посебна услуга од став 1 на овој член е должен со писмено барање да ѝ се обрати на ПТТ организација. Во писменото барање е должен да наведе: свој полн назив или име и презиме, повикувачки број на крајниот уред за податоци (терминали), изјава дека сака да користи определена посебна услуга и други факти што се неопходни за остварување на определена посебна услуга.

(3) За услугите од став 1 на овој член претплатниците плаќаат цена која е предвидена со Ценовникот за ПТТ услуги.

(4) ПТТ организации можат на претплатниците да им даваат посебни услуги што не се наведени во став 1 на овој член ако за нивното давање имаат слободни капацитети, со тоа што начинот на давање на тие услуги да се регулира со договор што се склучува со претплатникот.

Нестандардни појдовни големини на прозорецот**Член 244**

(1) Нестандардни појдовни големини на прозорецот е посебна услуга со која на претплатникот на мрежата за пренос на податоци со комутација на пакети му се овозможува избор на појдовните големини на прозорецот од листата што ќе ја утврдува Заедницата на ЈПТТ, односно појдовни големини на прозорецот од 1 до 7.

(2) Кога претплатникот не ја користи услугата од став 1 на овој член појдовните големини на прозорецот се 2.

(3) Вредностите што се различни од утврдените појдовни големини на прозорецот можат да се договорат за виртуелните врски со користење на посебната услуга за договарање на контролниот параметар на протекот. Вредностите што се различни од појдовните големини на прозорецот можат, за определено или неопределено време, да се договорат за секој постојан виртуелен вод.

Нестандардни појдовни должини на пакет**Член 245**

(1) Нестандардни појдовни должини на пакетот е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал му се овозможува избор на појдовните должини на пакетот од листата што ќе ја утврди Заедницата на ЈПТТ.

(2) Кога претплатникот не ја користи посебната услуга од став 1 на овој член, појдовната должина на пакетот е 128 октети.

(3) Вредностите што се различни од утврдените појдовни должини на пакетот можат да се договорат за виртуелните врски со користење на посебната услуга за договарање на контролниот параметар на протекот. Вредностите што се различни од утврдените појдовни големи-

ни на пакетот можат за определено или неопределено време, да се договорат за секој постојан виртуелен вод.

Доделување на појдовната класа на пропусност**Член 246**

(1) Доделување на појдовна класа на пропусност е посебна услуга со која на претплатникот на мрежата за пренос на податоци со комутација на пакети му се овозможува избор на појдовните класи на пропусност од листата на појдовните класи на пропусност што ќе ја утврди Заедницата на ЈПТТ.

(2) Кога претплатникот не ја користи услугата од став 1 на овој член, појдовната класа на пропусност и одговара на класата на сообраќајот што ја користи терминалот, но не може да ја премине најголемата класа на пропусност што ја обезбедува мрежата.

(3) Појдовните вредности им одговараат на најголемите класи на пропусност што можат да се постигнат за која било виртуелна врска на меѓуспојот (интерфејсот) на крајниот уред за податоци, на крајниот уред за пренос на податоци (DTE/DCE/interface).

(4) Вредностите што се различни од утврдените појдовни класи на пропусност можат да се договорат за секоја виртуелна врска со користење на услугата за договарање на контролниот параметар на протекот. Вредностите што се различни од утврдените појдовни класи на пропусност можат да се договорат за секој постојан виртуелен вод за определено или неопределено време.

Договарање на контролниот параметар на протекот**Член 247**

(1) Договарање на контролниот параметар на протекот е посебна услуга кај виртуелните врски со која на претплатникот му се овозможува при воспоставување на врските да ги договара параметрите на контролата на протекот за секоја насока на пренос на податоци односно промена на параметарот на протекот, и тоа:

- големината на прозорецот и
- должините на пакетот.

(2) Кога претплатникот не ја користи услугата од став 1 на овој член, параметрите на контролата на протекот се параметри што ќе се користат на одделни меѓуспојеви: крајниот уред за податоци (крајниот уред за пренос на податоци DTE/DCE/interface) се:

- појдовната должина на пакетот и
- појдовната големина на прозорецот.

(3) Ако во „call request“ пакет изречно не се барани посебни широчини на прозорците, крајниот уред за податоци (терминалот) ќе смета дека појдовните големини на пакетите се барани за обете насоки за пренос на податоци. Ако посебните големини на пакетите не се изречно барани, крајниот уред за податоци ќе смета дека појдовните големини на пакетите се барани за обете насоки за пренос на податоци.

Договарање на класата на пропусност**Член 248**

(1) Договарање на класата на пропусност е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал што е претплатен на тоа му се овозможува, при воспоставувањето на виртуелните врски, да ги договара класите на пропусност. Појдовните класи на пропусност се земаат предвид независно за секоја насока на пренос на податоци.

(2) Појдовните вредности на класите на пропусност се договараат меѓу ПТТ организации и терминалите односно претплатниците. Појдовните класи на пропусност им одговараат на најголемите класи на пропусност што можат да се сложат на меѓуспојот на крајните уреди за податоци (крајните уреди за пренос на податоци за која било виртуелна врска).

Спречување на дојдовните повикувања**Член 249**

(1) Спречување на дојдовните повикувања е посебна услуга со која, на барање од претплатникот, се спречува

виртуелните дојдовни повикувања да се прикажат на по-викантниот терминал, додека терминалот и натаму има можност да воспоставува појдовни виртуелни врски.

(2) Услугата од став 1 на овој член се применува на сите логични канали што се користат за виртуелните врски кај меѓуспојот: крајниот уред за податоци /крајниот уред за пренос на податоци, со тоа што логичните канали што се користат за виртуелни врски ја задржуваат нивната способност за дуплексна работа.

Спечување на појдовните повикувања

Член 250

(1) Спечување на појдовните повикувања е посебна услуга со која, на барање од претплатникот, се спечува крајниот уред за пренос на податоци да ги прифаќа појдовните виртуелни повикувања од терминалот додека терминалот може да ги прифаќа дојдовните виртуелни врски.

(2) Услугата од став 1 на овој член се применува на сите логични канали што се користат за виртуелни врски кај меѓуспојот: крајниот уред за податоци /крајниот уред за пренос на податоци, со тоа што логичните канали што се користат за виртуелни врски ја задржуваат нивната способност за дуплексна работа.

Еднонасочен појдовен логичен канал

Член 251

Еднонасочен појдовен логичен канал е посебна услуга со која, на барање од претплатникот, употребата на логичниот канал се ограничува само на користење за воспоставување на појдовни виртуелни врски. Логичните канали што се користат за виртуелни врски ја задржуваат нивната способност за дуплексна работа. Ако се на меѓуспојот: крајниот уред за податоци /крајниот уред за пренос на податоци, сите логични канали еднонасочни појдовни логични канали, ефектот од користењето на оваа посебна услуга е ист како да е користена посебната услуга: спечување на дојдовните повикувања.

Еднонасочен дојдовен логичен канал

Член 252

(1) Еднонасочен дојдовен логичен канал е посебна услуга со која, на барање од претплатникот, употребата на логичниот канал се ограничува само на користење за прием на дојдовните виртуелни повикувања. Логичните канали што се користат за виртуелни врски ја задржуваат нивната способност за дуплексна работа. Ако се на меѓуспојот: крајниот уред за податоци /крајниот уред за пренос на податоци, сите логични канали се еднонасочни дојдовни логични канали, ефектот од користењето на оваа посебна услуга е ист како да е користена посебната услуга: спечување на појдовните повикувања.

Затворена група корисници

Член 253

(1) Затворена група корисници е посебна услуга со која на претплатниците им се овозможува да формираат група на претплатнички терминали кои меѓусебно можат да комуницираат, а на кои им е оневозможено да комуницираат со сите други терминали што не ѝ припаѓаат на таа група.

(2) Кога еден претплатнички терминал припаѓа на повеќе од една затворена група корисници затворената група корисници која има првенство мора посебно да биде определена.

(3) Претплатникот кој сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, наведува дека сака да формира затворена група корисници, како и повикувачките броеви на претплатничките терминали што треба да се вклучат во оваа група.

Затворена група корисници со појдовен пристап

Член 254

(1) Затворена група корисници со појдовен пристап е посебна услуга со која на терминалот што ѝ припаѓа на

една затворена група корисници или на повеќе затворени групи на корисници му се овозможува да воспоставува виртуелни врски со терминалите што му припаѓаат на отворениот дел на мрежата (на пр: со терминал што не ѝ припаѓа на ниедна затворена група корисници), како и со терминалите што ѝ припаѓаат на друга затворена група корисници со можност на дојдовен пристап.

(2) Претплатникот кој сака да ја користи услугата од став 1 на овој член, ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведува повикувачките броеви на терминалите на кои треба да им се овозможи појдовен пристап.

Затворена група корисници со дојдовен пристап

Член 255

(1) Затворена група корисници со дојдовен пристап е посебна услуга со која на терминалот што ѝ припаѓа на една затворена група корисници или на повеќе затворени групи корисници му се овозможува да ги прифаќа дојдовните врски од терминалите што му припаѓаат на отворениот дел на мрежата (на пр: терминалот кој не ѝ припаѓа на ниедна затворена група корисници) и од терминалите што ѝ припаѓаат на друга затворена група корисници со можност за појдовен пристап.

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведува повикувачките броеви на терминалите на кои треба да им се овозможи дојдовен пристап.

Билатерална затворена група корисници

Член 256

(1) Билатерална затворена група корисници е посебна услуга со која, кај виртуелните врски, се овозможува двајца претплатници двострано да се договорат да им се овозможи меѓусебно да комуницираат, но да им се исклучи можноста за комуницирање со други терминали со кои немаат договорена билатерална затворена група корисници.

(2) Еден претплатнички терминал може да ѝ припаѓа на една билатерална затворена група корисници или на повеќе билатерални затворени групи корисници.

(3) Претплатникот што сака да ја користи посебната услуга од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, меѓу другото, ги наведува повикувачките броеви на терминалите меѓу кои треба да се формира билатерална затворена група корисници.

Билатерална затворена група корисници со појдовен пристап

Член 257

(1) Билатерална затворена група корисници со појдовен пристап е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал, што ѝ припаѓа на една или на повеќе билатерални затворени групи корисници, му се овозможува во поаѓање да воспоставува виртуелни врски со терминалите што му припаѓаат на отворениот дел (на пр. со терминалите што не ѝ припаѓаат на ниедна затворена група корисници), како и со терминалите што ѝ припаѓаат на друга затворена група корисници со можност на дојдовен пристап.

(2) Претплатникот што сака да ја користи услугата од став 1 на овој член ѝ се обраќа на ПТТ организација со писмено барање во кое, покрај другото, го наведува повикувачкиот број на терминалот што ѝ припаѓа на билатералната затворена група корисници на кој треба да му се овозможи појдовен пристап.

Прифаќање на задолжување во доаѓање

Член 258

(1) Прифаќање на задолжување во доаѓање е посебна услуга со која, на барање од претплатникот, му се овозможува на терминалот да ги прифаќа во доаѓање, односно со која се овластува крајниот уред за пренос на податоци (DCE) на терминалот да му ги пренесува дојдовните пови-

кувања со барање со цената за врска да се задолжи пови-
каниот терминал.

(2) Доколку претплатникот не се претплати на корис-
тење на услугата од став 1 на овој член, крајниот уред за
пренос на податоци нема да му ги пренесува на дојдовни-
от терминал дојдовните повикувања со барање за за-
должување во доаѓање.

Прифаќање на брза врска

Член 259

Прифаќање на брза врска е посебна услуга со која, на
барање од претплатникот, се овластува крајниот уред за
пренос на податоци (DCE) на терминалот да му ги прене-
сува дојдовните повикувања со барање на услуга за брза
врска. Кога претплатникот не ја користи оваа услуга крај-
ниот уред за пренос на податоците не му ги испраќа на
терминалот дојдовните повикувања со барање на услуга
за брза врска.

Посебни услуги што се врзани за одделни врски

Член 260

(1) Посебни услуги врзани за одделни врски се услуги
кај кои корисникот што ја воспоставува врска од прет-
платничкиот терминал при нејзиното воспоставување ба-
ра врска да му се воспостави на посебен начин.

(2) Корисниците во смисла на став 1 од овој член
можат да ги бараат следните посебни услуги што се врза-
ни за одделни врски:

- 1) избор на затворена група корисници;
- 2) избор на билатерална затворена група корисници;
- 3) задолжување во доаѓањето;
- 4) договарање на параметарот на контролата на про-
тектот;
- 5) брза врска;
- 6) договарање на класата на пропусност;
- 7) избор и означување на транзитното доцнење;
- 8) избор на затворена група корисници со појдовен
пристап.

(3) Посебните услуги од став 2 на овој член се оства-
руваат со посебна постапка при воспоставување на врски-
те.

(4) За услугите од став 2 на овој член претплатниците
ја плаќаат цената што е пропишана со Ценовникот за ПТТ
услуги.

(5) ПТТ организации можат да им даваат на корисни-
ците посебни услуги што не се наведени во став 2 на овој
член ако за нивното давање имаат технички можности и
слободни капацитети со тоа што начинот на давање на
тие услуги се утврдува со одлука на надлежната ПТТ ор-
ганизација.

Избор на затворена група корисници

Член 261

(1) Избор на затворена група корисници е посебна ус-
луга со која на терминалот што повикува му се овоз-
можува при воспоставување на виртуелните врски во па-
кет со барањето за воспоставување на врска (call request)
да ја означи затворената група корисници која е избрана
за виртуелната врска. Услугата за избор на затворена гру-
па корисници се користи во „incoming call“ пакет за на по-
виканиот терминал да му се означи затворената групата
на претплатници која е избрана за виртуелната врска.

(2) Услугата од став 1 на овој член можат да ја бараат
или прифаќаат само терминалите што се претплатени на
услугите: затворена група корисници, затворена група ко-
рисници со појдовен пристап или затворена група корис-
ници со дојдовен пристап.

Избор на билатерална затворена група корисници

Член 262

(1) Избор на билатералната затворена група корисни-
ци е посебна услуга со која на терминалот што повикува
му се овозможува во „call request“ пакет да ја означи била-
тералната затворена група која е избрана за виртуелната
врска. Услугата за избор на билатерална затворена група
корисници се користи во пакет со дојдовното повикување

(incoming call) за на повиканиот терминал да му се означи
билатералната затворена група корисници која е избрана
за виртуелната врска.

(2) Услугата од став 1 на овој член можат да ја бараат
или само да ја прифаќаат терминалите што се претплате-
ни на посебната услуга за билатерална затворена група
корисници или билатерална затворена група корисници
со појдовен пристап.

Задолжување во доаѓањето

Член 263

(1) Задолжување во доаѓањето е посебна услуга со ко-
ја на терминалот кој повикува му се овозможува при вос-
поставувањето на виртуелната врска да бара со цената за
воспоставената врска да се задолжи повиканиот терми-
нал.

(2) Услугата од став 1 на овој член може да се оства-
ри само ако повиканиот терминал е претплатен на услуга-
та за прифаќање на таксирање во доаѓањето.

(3) Услугата од став 1 на овој член се остварува со по-
себна постапка при воспоставување на врска.

Договарање на параметарот на контролата на протекот

Член 264

(1) Договарање на контролниот параметар на проте-
кот е посебна услуга со која при воспоставување на вирту-
елните врски, на терминалот му се овозможува да ги дого-
вара параметрите на контролата на протекот односно
промената на два параметри на контролата на протекот и
тоа:

- 1) големината на прозорецот;
 - 2) должината на пакетот.
- (2) Услугата од став 1 на овој член може да му корис-
ти само на претплатничкиот терминал што е претплатен
на услугата за договарање на контролниот параметар на
протекот.
- (3) Услугата од став 1 на овој член се остварува со по-
себна постапка при воспоставување на врска.

Брза врска

Член 265

(1) Посебната услуга брза врска, ако е барана во па-
кет со барањето за воспоставување на врска (Call request
packet) и ако тој означува дека не постојат ограничувања
за одговор, дозволува тој пакет да содржи поле на подато-
ците на корисникот со до 128 октети, овластувајќи го крај-
ниот уред за податоци за време на состојбата на чекање да
го пренесе пакетот за воспоставување на врска (Call con-
nected packet) или пакетот со ознаката за раскинување на
врска (Clear indication packet) кои содржат полиња на
податоци на повиканиот терминал од до 128 октети и ов-
ластувачкиот терминал и крајниот уред за податоци, отка-
ко врска е воспоставена, да го пренесат пакетот со бара-
њето за раскинување на врска (Clear request packet) или
пакетот со ознаката за раскинување на врска (Clear indi-
cation packet) со полињата на податоци на корисникот со
до 128 октети.

(2) Посебната услуга за брза врска, ако е барана во
пакетот со барањето за воспоставување на врска и ако тој
означува дека постои ограничување за одговор, дозволува
тој пакет да содржи поле на податоци на корисникот со до
128 октети, овластувајќи го крајниот уред за податоци за
време на состојбата на чекање да го пренесе пакетот со оз-
наката за раскинување на врска со поле на податоци на
корисникот од 128 октети. Во тој случај крајниот уред за
податоци не е овластен да го пренесе пакетот за воспоста-
вување на врска.

(3) Услугата за брза врска терминалот што повикува
ја бара со помош на соодветно барање во пакетот со бара-
ње за воспоставување на врска користејќи еден од логич-
ните канали што се определени за виртуелни врски.

(4) Посебната услуга за брза врска може да се оствари
само ако повиканиот терминал е претплатен на услугата:
прифаќање на брза врска.

Договарање на класата на пропусност**Член 266**

(1) Договарање на класата на пропусност е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал, при воспоставување на виртуелната врска, му се овозможува динамично да ја договори класата на пропусност независно за секоја насока на пренос на податоци.

(2) Услугата од став 1 на овој член се остварува со посебна постапка при воспоставување на врските.

(3) Услугата за договарање на класата на пропусност може да се оствари само ако двата терминали се претплатени за користење на оваа услуга.

Избор и означување на транзитното доцнење**Член 267**

(1) Избор и означување на транзитното доцнење е посебна услуга со која на претплатничкиот терминал при воспоставување на виртуелната врска му се дозволува избор на транзитното доцнење и означување, на терминалот што повикува и на повиканиот терминал вредностите на транзитното доцнење што се применуваат за односната виртуелна врска.

(2) Услугата од став 1 на овој член се остварува со посебна постапка при воспоставување на виртуелните врски.

Избор на затворена група корисници со појдовен пристап**Член 268**

(1) Избор на затворена група корисници со појдовен пристап е посебна услуга со која повикувачот, при воспоставувањето на виртуелна врска во пакет со барањето за воспоставување на врска, може да ја означи затворената група корисници која е избрана за виртуелната врска и исто така да означи дека е баран појдовен пристап. Услугата избор на затворена група корисници со појдовен пристап се користи во пакетот на дојдовната врска на повиканиот терминал да му ја означи затворената група претплатници што е избрана за виртуелната врска и дека појдовен пристап е применет кај повикувачкиот терминал.

(2) Услугата од став 1 на овој член може да ја бара само терминал кој е претплатен за користење на посебната услуга – затворена група корисници со појдовен пристап или на двете посебни услуги: затворена група корисници со појдовен пристап и затворена група корисници со дојдовен пристап. Таа услуга може да ја прифати само терминал кој е претплатен на посебната услуга – затворена група корисници со дојдовен пристап или на двете посебни услуги: затворена група корисници со дојдовен пристап и затворената група корисници со појдовен пристап.

Закуп на водови и уреди за пренос на податоци**Член 269**

(1) Корисникот може да бара ПТТ организација да му издаде во закуп на определено или неопределено време месен или меѓумесен вод за пренос на податоци или уред за пренос на податоци. Закупот на определено време може да трае најдолго 30 дена.

(2) Закуп на вод за пренос на податоци е услуга со која на корисникот му се става на располагање вод за пренос на податоци.

Под вод за пренос на податоци се подразбира вод завршен на обата краја со уред за пренос на податоци или на едниот крај со уред за пренос на податоци, а на другиот крај со уред за разгранување односно со друг сличен уред.

(3) ПТТ организација дава во закуп водови за пренос на податоци само ако не се потребни за уредно функционирање на ПТТ сообраќај.

(4) За пренос на податоци можат да се дадат во закуп:

- 1) месни водови,
- 2) меѓумесни телефонски водови и
- 3) широкопојасни водови.

(5) Како закупен меѓумесен вод за пренос на податоци се смета вод кој, на барање од корисникот, се воспоставува меѓу две места. Кога за воспоставување на меѓумесен закупен вод се користат и водови на месната мрежа, во цената на закупот се засметуваат и износите за тие водови.

(6) Закупен вод ќе се смета како единствен ако кон ниедна делница, од кои е составен водот не е приклучен апарат или уред на кои корисникот има пристап. Ако на закупениот вод е приклучен апарат или уред или водот се разгранува, водот, заради наплатување на цената, ќе биде поделен на повеќе отсечоци од кои секој одделен отсечок ќе се смета како закупен вод. Барање, по правило, се поднесува на пропишан образец.

Надоместот за закупените водови се определува според единствените мерила што се утврдуваат на ниво на Заедницата на ЈПТТ.

(7) На закупен вод за пренос на податоци можат да се приклучат само уреди што ги атестираа Заедницата на ЈПТТ.

(8) Закупениот вод за пренос на податоци може да се користи само во рамките на системот на врски на корисникот што го закупил водот. Целта на користењето на водот и начинот на користење на водот се регулираат со договор за закуп.

(9) Потребите на корисникот преку закупен вод за пренос на податоци да се вклучи во мрежата на другите иматели на систем на врски се регулираат со посебен договор меѓу корисникот и ПТТ организација.

(10) Во случај на неисправност на закупениот вод за пренос на податоци во непрекинато траење од најмалку три часа, корисникот може да бара намалување на износот што го плаќа за тој вод. Намалениот износ на цената се пресметува на тој начин што цената за закупениот вод за еден ден ќе се подели со 24 часа, па така добиената цена за еден час се множи со времето на траењето на преките.

(11) Во случај на подолги прекини, ПТТ организации се должни, во границите на можностите, да преземат потребни мерки за што побрзо доведување во исправна состојба на прекинатите закупени водови.

(12) Барање за закупување на водови за пренос на податоци и се поднесува писмено на ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа дедиштето на корисникот, доколку на подрачјето на таа организација се наоѓа барем едниот крај на закупениот вод. Во спротивно, барањето за закуп се поднесува до една од ПТТ организации на чие подрачје се наоѓа еден од краевите на врските. Барање, по правило, се поднесува на пропишан образец.

(13) Закупот на вод за пренос на податоци на определено време се засновува со договор по пристапување од условите определени со Општите услови.

(14) Закупот на вод за пренос на податоци на определено време се пресметува на тој начин што за секој ден на закуп се наплатува 1/30 од месечниот закуп. Покрај оваа цена се наплатуваат и фактичките трошоци на подготовките.

(15) Закупот на вод на неопределено време се пресметува на следниот начин:

1) за секој календарски месец се пресметува и се наплатува цената за месечен закуп.

2) за секој ден на закуп преку еден месец се пресметува и се наплатува 1/30 од месечниот закуп.

(16) Во случај на престанување на закупот на неопределено време поради откажување, цената за закупот се наплатува заклучно со денот кога престанал закупот.

(17) Ако водот се дава во закуп на неопределено време, подносителот на барањето склучува писмен договор за закуп, и тоа со:

1) ПТТ организација на чие подрачје се наоѓа бараниот вод – за месен вод;

2) ПТТ организации кои учествуваат во воспоставувањето на врските – за меѓумесен вод.

(18) Договорот од став 17 на овој член, покрај другото, мора да ги содржи следните елементи:

1) назив и адреса на подносителот,

2) адреси на приклучните точки (место, улица и број на зградата, кат и назив на корисникот, ако не е ист како во точката 1),

3) вид на врската (месна, меѓумесна, широкопојасна),

4) начин на приклучување (2-жично или 4-жично),

5) начин на користење на водот (брзина на преносот, број и распоред на уредите за податоци – терминалите и др.),

6) податоци за уредите што се приклучуваат (марка и тип на уредот и сл.),

7) датум на почетокот на закупот,

8) траење на закупот односно изјава за барање на неопределено време,

9) целта за која закупениот вод ќе се користи со обврска на корисникот дека за други цели не може да го користи или да му го дава во закуп на друго лице (подзакуп) или по друг основ да му го предаде на употреба на друго лице.

10) месечен износ на закупот,

11) рок и начин на плаќање,

12) услови и постапка за откажување или привремено прекинување на користењето на закупениот вод, и

13) клаузула дека Општите услови претставуваат составен дел на договорот.

(19) ПТТ организации можат да го откажат закупот на вод на неопределено време ако корисникот престане да го плаќа закупот, ако водот го даде во подзакуп или на употреба на трето лице, ако водот го користи за цел за која не е закупен и ако водот итно ѝ е потребен на ПТТ организација заради обезбедување на уредно функционирање на ПТТ сообраќај.

(20) ПТТ организации можат привремено да го прекинат закупот на вод заради обезбедување на уредно функционирање на ПТТ сообраќај.

(21) ПТТ организација, на барање од корисникот, одделни уреди за пренос на податоци може да ги даде во закуп под условите утврдени со посебен договор за закуп.

(22) Правното лице или поединецот кому му се дадени во закуп водови за пренос на податоци или уреди, закупениот вод или уредот не смее да ги даде во закуп (подзакуп) или по друг основ да му ги предаде на употреба на друго лице.

Специјални мерења и испитувања на барање од корисниците

Член 270

(1) ПТТ организација, на барање од корисниците, може да врши специјални мерења и испитувања на водовите, врските или уредите за пренос на податоци.

(2) За услугата од став 1 на овој член се наплатува посебна цена предвидена со Ценовникот за ПТТ услуги.

Претплатник за пренос на податоци

Член 271

(1) Претплатник за пренос на податоци е правно лице или поединец чии уреди за пренос на податоци, на негово барање, се приклучени на ПТТ мрежа.

(2) Правно лице или поединец кој ќе стане претплатник за пренос на податоци може да има повеќе терминални уреди за пренос на податоци.

(3) Претплатник на еден главен претплатнички уред за пренос на податоци може да биде само едно правно лице или поединец.

(4) Претплатникот е должен во поглед на употребата на уредите за пренос на податоци да се придржува кон Законот за ПТТ услуги, кон овие Општи услови и кон ПТТ технички услови и е одговорен за употребата на уредите што ги користи и за плаќањето на услугите извршени со употребата на тие уреди.

(5) Претплатниците за пренос на податоци можат да бидат месни и далечински. Месен претплатник е претплатник чии уреди за пренос на податоци се приклучени кон комутациониот систем, центарот за комутација односно концентраторот што се наоѓа во местото во кое се наоѓа претплатничкиот уред. Далечински претплатник е претплатник чии претплатнички уреди се приклучени кон комутациониот систем, центарот за комутација односно концентраторот што се наоѓа во друго место, а не во местото во кое се наоѓа претплатничкиот уред.

Претплата за пренос на податоци

Член 272

(1) Претплатниците за пренос на податоци се во претплатнички однос со ПТТ организација на чија мрежа се приклучени нивните претплатнички уреди.

(2) Претплатниците за пренос на податоци, покрај цената за остварените врски односно за услугите за пренос на податоци плаќаат и определен износ на месечна претплата. Претплата за преносот на податоци е месечен износ кој се наплатува од претплатниците за пренос на податоци како надомест за ставање на ПТТ средства на располагање на претплатниците за пренос на податоци, без оглед дали ги користат или не.

тоци како надомест за ставање на ПТТ средства на располагање на претплатниците за пренос на податоци, без оглед дали ги користат или не.

Претплатнички уреди за пренос на податоци и инсталации

Член 273

(1) Претплатнички уреди за пренос на податоци се крајните уреди за податоци, крајните уреди за пренос на податоци, како и другите уреди за пренос на податоци што се наоѓаат во просторијата или зградата што ја користи претплатникот.

(2) Претплатничките инсталации за пренос на податоци се инсталации кои почнуваат од претплатничкиот уред а се завршуваат на местото на кое уводниот вод или уводниот кабел се приклучува кон месната телефонска мрежа.

(3) Претплатничките инсталации за приклучување на претплатничките уреди ги изградува и одржува подносителот на барањето за засновување на претплатничкиот однос, притоа придржувајќи се кон соодветните технички и други ПТТ услови. На негово барање тие работи може да ги изврши и ПТТ организација со наплатување на соодветни трошоци.

(4) Претплатничките инсталации треба да бидат изведени така што на едноставен начин да можат да се остварат два јазла на испитување, и тоа:

1) терминален јазол кој го опфаќа крајниот уред за податоци и уредот за пренос на податоци, и

2) ПТТ јазол кој го затвора водот на месната мрежа, вклучувајќи го и продолжението на инсталацијата до уредот за пренос на податоци.

(5) Инсталацијата за јаки струи корисникот ја изведува на својот трошок придржувајќи се кон важечките прописи за изведување на работите врз инсталациите за јаки струи.

Засновување на претплатнички однос

Член 274

(1) Претплатник за пренос на податоци може да стане секое правно лице или поединец што располага со соодветни уреди за пренос на податоци и со инсталации што ги исполнуваат техничките и други услови предвидени со овие општи услови и ако постојат технички можности за приклучување на овие уреди на ПТТ мрежа.

(2) Правно лице или поединец што ги исполнува условите предвидени со Законот за ПТТ услуги и со овие општи услови ѝ поднесува писмено барање на ПТТ организација на чие подрачје треба да се изврши приклучувањето на уредите за пренос на податоци.

(3) Барањето за засновување на претплатнички однос треба особено да содржи:

1) назив односно име и презиме на подносителот на барањето и негова адреса,

2) адреси на приклучните точки (место, улица и број на зградата, апарат и назив на корисникот, ако не е ист како во точката 1),

3) податоци за уредите што се приклучуваат (марка и тип на уредите и сл.) и

4) брзина на преносот на податоци.

(4) Претплатничкиот однос меѓу претплатникот за пренос на податоци и ПТТ организација се смета за заснован кога ПТТ организација ќе го прифати барањето за приклучување на претплатнички уреди за пренос на податоци на ПТТ мрежа.

(5) Правата и обврските од претплатничкиот однос настануваат од моментот кога претплатничките уреди се приклучени кон ПТТ мрежа.

(6) Претплатникот ги остварува своите права и обврски од претплатничкиот однос кај ПТТ организација со која е заснован претплатнички однос.

(7) ПТТ организација е должна претплатничките уреди за пренос на податоци да ги приклучи на ПТТ мрежа во рок од 30 дена од денот на известувањето на подносителот на барањето дека неговото барање е прифатено.

(8) Приклучување на претплатнички уреди за пренос на податоци на ПТТ мрежа врши овластено лице на ПТТ организација.

(9) Ако претплатникот не обезбеди услови за реализација на одобрената врска во рок од 60 дена од денот на

приемот на известувањето дека неговото барање за засновање на претплатнички однос е прифатено (соодветни уреди, инсталации во зграда и сл.), ќе се смета дека претплатничкиот однос не е ни заснован.

(10) Претплатникот за пренос на податоци на ПТТ мрежа не смее да приклучи уреди што не ѝ ги пријавил на ПТТ организација.

Преглед на претплатничките уреди и инсталации за пренос на податоци

Член 275

(1) ПТТ организација има право повремено да врши преглед на исправноста на претплатничките уреди и инсталации за пренос на податоци и да проверува дали тие уреди и инсталации се користат и одржуваат во согласност со одредбите на Законот за ПТТ услуги и со овие општи услови, освен уредите и инсталациите за пренос на податоци на Југословенската народна армија, јавната и државната безбедност.

(2) При вршењето на преглед на претплатничките уреди и инсталации, ПТТ работници што го вршат прегледот, се должни пред прегледот да покажат овластување за вршење на преглед што го издала ПТТ организација.

(3) Ако ПТТ работник при прегледот констатира дека претплатничките уреди и инсталации за пренос на податоци не им одговараат на постојните технички услови или на нив утврди технички пречки и недостатоци, должен е најдената состојба писмено да ја констатира и да му обрне внимание на претплатникот дека е должен уочената неисправност што побргу, а најдоцна во рок од 30 дена да ја отстрани. Врз основа на писмениот извештај на ПТТ работник ПТТ организација претплатничкиот уред за пренос на податоци може привремено да го исклучи од сообраќај до отстранувањето на констатираната пречка односно недостатокот во согласност со член 84 став 1 точка 2 од Законот за ПТТ услуги.

(4) Ако претплатникот не дозволи преглед на исправноста на уредите за пренос на податоци во смисла на член 83 став 2 на Законот за ПТТ услуги, ПТТ организација може претплатничкиот уред привремено да го исклучи од сообраќај до 15 дена, врз основа на член 84 став 1 точка 5 од Законот за ПТТ услуги.

(5) Ако претплатникот за пренос на податоци не ги отстрани техничките пречки односно недостатоците на нивните уреди и инсталации во рок од три месеци од денот кога уредите и инсталациите поради тоа привремено се исклучени од сообраќај врз основа на писмениот извештај на ПТТ работник, ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа на член 85 став 1 точка 1 од Законот за ПТТ услуги.

(6) Ако ПТТ работник при прегледот констатира дека кон ПТТ мрежа е приклучен уред за пренос на податоци без согласност на ПТТ организација, односно дека уредите за пренос на податоци претрпеле измена, должен е најдената состојба писмено да ја констатира. Врз основа на оваа констатација ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа на член 85 став 1 точка 5 од Законот за ПТТ услуги.

(7) ако претплатникот за пренос на податоци не дозволи преглед на исправноста на уредите и инсталациите за пренос на податоци и по истекот на рокот од 15 дена од денот кога уредот за пренос на податоци привремено му е исклучен, ПТТ организација може да донесе одлука за престанување на претплатничкиот однос врз основа на член 85 став 1 точка 6 од Законот за ПТТ услуги.

(8) Од претплатникот што ќе дозволи или изврши неовластено приклучување на нови инсталации, апарати или уреди, ќе се наплати разликата на износот пропишан со Ценовникот за ПТТ услуги за една година назад, сметајќи од денот на извршената промена.

Привремено исклучување на претплатнички уреди за пренос на податоци

Член 276

(1) ПТТ организација може претплатнички уред привремено да исклучи од сообраќај:

1) ако се утврдат технички пречки или недостатоци на претплатничките уреди или инсталации за пренос на податоци – до отстранувањето на тие пречки односно недостатоци;

2) ако настапат технички пречки во ПТТ мрежа кон која е приклучен претплатничкиот уред – до отстранувањето на тие пречки;

3) ако се изведуваат работи врз реконструкција или проширување на ПТТ мрежа кон која е приклучен претплатничкиот уред до завршувањето на тие работи;

4) ако претплатникот го исклучи својот претплатнички уред и го држи исклучен без одобрение од ПТТ организација – осум дена;

5) ако претплатникот не дозволи преглед на исправноста на уредите за пренос на податоци во смисла на член 83 став 2 од Законот за ПТТ услуги – до 15 дена.

(2) Ако претплатникот за пренос на податоци не го намира својот долг од претплатничкиот однос во рок од осум дена од денот на приемот на сметката, ПТТ организација може привремено да го исклучи неговиот претплатнички уред за пренос на податоци од ПТТ мрежа ако таа сметка не ја исплати ни во определениот рок од денот на приемот на писмената опомена, и тоа:

1) во рок од три месеци – ако претплатник е организација на здружен труд или друга организација односно орган што врши работи од посебен општествен интерес (здравствени установи, противпожарни друштва и сл.);

2) во рок од 30 дена – ако претплатник е која и да било друга организација на здружен труд или друга организација односно орган или поединец;

3) за време на привременото исклучување на претплатничките уреди од сообраќај според одредбите на став 1 точ. 2 и 3 на овој член, претплатата не се плаќа.

Престанување на претплатничкиот однос

Член 277

(1) Претплатничкиот однос меѓу претплатникот за пренос на податоци и ПТТ организација може да престане:

1) ако претплатникот не ги отстрани техничките пречки, односно недостатоците на своите уреди и инсталации за пренос на податоци во рок од три месеци од денот кога тие уреди и инсталации поради тоа се привремено исклучени од сообраќај;

2) ако претплатникот не го намира својот долг од претплатничкиот однос во рок од 30 дена од денот кога претплатничкиот уред за пренос на податоци привремено е исклучен од сообраќај поради тој долг;

3) ако претплатникот се исели од својата деловна просторија, а своите уреди за пренос на податоци му ги остави на користење на новиот корисник на таа деловна просторија;

4) ако претплатникот за пренос на податоци кон ПТТ мрежа приклучи уреди за чие приклучување ПТТ организација не дала согласност;

5) ако претплатникот за пренос на податоци не дозволи преглед на исправноста на претплатничките уреди и инсталации и по истекот на привременото исклучување во смисла на член 276 став 1 точка 5 на овие општи услови.

(2) Претплатничкиот однос меѓу претплатникот за пренос на податоци и ПТТ организација може да престане и врз основа на писмен отказ од претплатникот за пренос на податоци во кој се означува денот кога сака неговиот претплатнички уред да му се исклучи од сообраќај, со тоа што отказниот рок не може да биде пократок од 15 дена.

Повикувачки број на претплатничкиот уред за пренос на податоци

Член 278

(1) Секој претплатнички уред за пренос на податоци, што е вклучен во комутирана телефонска мрежа или во друга посебна комутирана мрежа има повикувачки број што го определува надлежната ПТТ организација.

(2) ПТТ организација може да го измени повикувачкиот број на претплатничкиот уред за пренос на податоци ако тоа го бараат потребите од техничка природа. Во тој случај ПТТ организација е должна за тоа да го известат претплатникот најмалку 30 дена пред извршената измена на повикувачкиот број соопштувајќи му го при тоа новиот повикувачки број.

(3) Претплатникот за пренос на податоци може од оправдани причини да бара измена на својот повикувачки број, со тоа што е должен да ги поднесува трошоците за

таа измена. ПТТ организација ќе ја изврши бараната измена ако за тоа постојат технички можности.

Применување на одделни одредби од Општите услови за пренос на податоци

Член 279

(1) Одредбите на овие општи услови што се однесуваат на претплатничките односи во телеграфскиот сообраќај кои се однесуваат на: селидба, преместување и привремено монтирање на претплатничкиот уред, промена во назовет на претплатникот, одржувањето на претплатничките уреди, плаќањето на извршените услуги, постапката за остварување на побарувањата и пресметувањето и враќањето на неплатените износи, сообразно ќе се применуваат и врз претплатничките односи во врска со преносот на податоци.

(2) Одредбите од овие општи услови со кои се регулираат претплатничките односи во телеграфскиот и телефонскиот сообраќај сообразно ќе се применуваат врз регулирањето на другите претплатнички односи во врска со преносот на податоци, доколку тие односи не се посебно регулирани со овие општи услови.

IV. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Влегување во сила на Самоуправната спогодба за Општите услови за вршење на ПТТ услуги

Член 280

(1) Оваа самоуправна спогодба за Општите услови за вршење на ПТТ услуги влегува во сила по истекот на 30 дена од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

(2) Со денот на влегувањето во сила на оваа самоуправна спогодба за Општите услови за вршење на ПТТ услуги престануваат да важат Општите услови за вршење на ПТТ услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/76) и Самоуправната спогодба за измени и дополненија на Општите услови за вршење на ПТТ услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/86).

Потписници на Спогодбата:

За СОЗТ за ПТТ сообраќај на СР Босна и Херцеговина, Сараево,
Ивиќ Борис, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Скопје“ од Скопје:
Бошкоски Зоран, с. р.

За Здружените ПТТ организации на Словенија, Љубљана,
Митиќ Милош, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Београд“ од Београд,
Максимовиќ Миодраг, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Чачак“ од Чачак,
Чепиќ Милорад, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Крагуевац,
Лабудовиќ Вучиќ, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Кралево“ од Кралево,
Крљар Томислав, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Крушевац“ од Крушевац,
Добродолац Марко, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Ниш“ од Ниш,
Силаев Милка, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Светозарево,
Јовановиќ Мирко, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Титово Ужице“ од Титово Ужице,
Спасиќ Арсеније, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Нови Сад“ од Нови Сад,
Тешиќ Славољуб, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Северна Бачка“ од Суботица,
Пејановиќ Јанко, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Јужни Банат“ од Панчево,
Чечовиќ Јован, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Сомбор“ од Сомбор,
Ковач Анѓун, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Срем“ од Сремска Митровица,
Хорватиќ Слободан, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Северни Банат“ од Кикинда,
Дамњановиќ Јован, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Зрењанин“ од Зрењанин,
Одаиќ Борислав, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај на САП Косово Приштина,
Робај Зекир, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Бјеловар,
Буха Милорад, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Дубровник,
Шобер Кларно, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Карловац,
Ерор Милош, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Осијек“ од Осијек,
Чокљат Никола, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Риека,
Павковиќ Марко, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Пула,
Фоскио Алфред, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај „Славонски Брод“ од Славонски Брод,
Спанќ Владимир, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Сплит,
Лалиќ Славко, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Шибеник,
Ниниќ Иван, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Вараждин,
Видовиќ Фрањо, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Задар,
Симиќ Воислав, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Загреб,
Штритоф Иван, с. р.

За РО за ПТТ сообраќај Титоград,
Половиќ Веселин, с. р.

Врз основа на член 10 точка 5 од Законот за здружување во Заедницата на југословенските пошти, телеграфи и телефони („Службен лист на СФРЈ”, бр. 18/78), член 5 став 1 на Законот за поштенските, телеграфските и телефонските услуги („Службен лист на СФРЈ”, бр. 2/86), член 18 став 1 точка 9, член 48 став 1 точка 13 и член 160 став 1 алинеја 5 на Самоуправната спогодба за здружување во Заедницата на југословенските пошти, телеграфи и телефони („ПТТ весник”, бр. 26/85) и член 97 став 1 точка 13 од Статутот на Заедницата на југословенските пошти, телеграфи и телефони („ПТТ весник”, бр. 26/85), по претходно прибавено мислење од Сојузот на самоуправните интересни заедници за поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај и од Стопанската комора на Југославија, Собранието на Заедницата на југословенските пошти, телеграфи и телефони утврдува

НОМЕНКЛАТУРА

НА ПОШТЕНСКИТЕ, ТЕЛЕГРАФСКИТЕ И ТЕЛЕФОНСКИТЕ УСЛУГИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Со оваа номенклатура на поштенските, телеграфските и телефонските услуги се утврдуваат сите видови на поштенски, телеграфски и телефонски услуги (во натамошниот текст: ПТТ услуги), распоните на масата на поштенските пратки, зоните на оддалеченоста, скалите на вредноста за вредносните пратки и определени работи на облајничката служба (уплати и исплати), начинот на тарифирање и начинот на применување на цените за одделни ПТТ услуги во внатрешниот и во меѓународниот поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај (во натамошниот текст: ПТТ сообраќај).

При одредувањето на цените за ПТТ услуги во внатрешниот и меѓународниот ПТТ сообраќај, организациите на здружен труд за ПТТ сообраќај (во натамошниот текст: ПТТ организации) и Заедницата на југословенските пошти, телеграфи и телефони ќе се придржуваат кон оваа номенклатура на ПТТ услуги.

Секоја ПТТ организација на своето подрачје, покрај услугите наведени во оваа номенклатура на ПТТ услуги, ќе врши и други услуги, кои се извршуваат исклучително на нејзиното подрачје.

II. ВНАТРЕШЕН ПТТ СООБРАЌАЈ

Во внатрешниот ПТТ сообраќај номенклатурата на ПТТ услуги гласи:

1. ПОШТЕНСКИ СООБРАЌАЈ

- 1.1. Писмо
- 1.1.1. Обично писмо
 - I – стапка – до 20 g
 - II стапка – преку 20 g до 100 g
 - III стапка – преку 100 g до 250 g
 - IV стапка – преку 250 g до 500 g
 - V стапка – преку 500 g до 1.000 g
 - VI стапка – преку 1.000 g до 2.000 g
- 1.1.2. Стандаризирано писмо
- 1.1.3. Гломазно писмо
- 1.1.4. Писмоносна пратка со живи животни
- 1.2. Поштенска картичка
- 1.2.1. Обична поштенска картичка
- 1.2.2. Стандаризирана поштенска картичка
- 1.3. Печатени работи
 - I стапка – до 20 g
 - II стапка – преку 20 g до 100 g
 - III стапка – преку 100 g до 150 g
 - IV стапка – преку 150 g до 250 g
 - V стапка – преку 250 g до 500 g
 - VI стапка – преку 500 g до 1.000 g
 - VII стапка – преку 1.000 g до 2.000 g
- 1.4. Секограм
- 1.5. Мали пакети
 - I стапка – до 100 g
 - II стапка – преку 100 g до 250 g
 - III стапка – преку 250 g до 500 g
 - IV стапка – преку 500 g до 1.000 g
- 1.6. Препорачано ракување со писмоносна пратка

- 1.7. Вредносно писмо
- 1.7.1. – Распонот на масата е ист како за писмо од точка 1.1.1.
 - Распон на масата за вредносно писмо над 2 kg – стапка на масата по 1 kg или дел од 1 kg.
- 1.7.2. Скали на вредноста:
 - I скала до 1.000 динари
 - II скала преку 1.000 до 5.000 динари
 - III скала преку 5.000 до 10.000 динари
 - IV скала преку 10.000 до 100.000 динари – скалата на вредноста е по 10.000 динари или дел од тој износ
 - V скала преку 100.000 динари – скалата на вредноста е по 100.000 динари или дел од овој износ.
- 1.7.3. Ракување со вредносно писмо
- 1.8. Пакет
- 1.8.1. Распони на масата:
 - I стапка – до 1 kg
 - II стапка – преку 1 kg до 3 kg
 - III стапка – преку 3 kg до 5 kg
 - IV стапка – преку 5 kg до 10 kg
 - V стапка – преку 10 kg до 15 kg
- 1.8.2. Распони на вредноста:
 - Скалите на вредноста се исти како за вредносно писмо од точка 1.7.2.
 - Зони на фактичката оддалеченост:
 - I зона –кога приемната и одредишната пошта се на подрачјето на ист поштенски центар без оглед на оддалеченоста;
 - II зона –кога приемната и одредишната пошта се на подрачја на различни поштенски центри меѓу кои превозниот пат не преминува 100 km;
 - III зона –кога приемната и одредишната пошта се на подрачја на различни поштенски центри меѓу кои превозниот пат изнесува од 101 до 200 km;
 - IV зона –кога приемната и одредишната пошта се на подрачја на различни поштенски центри меѓу кои превозниот пат изнесува од 201 до 400 km;
 - V зона –кога приемната и одредишната пошта се на подрачје на различни поштенски центри меѓу кои превозниот пат изнесува од 401 до 600 km;
 - VI зона –кога приемната и одредишната пошта се на подрачја на различни поштенски центри меѓу кои превозниот пат изнесува преку 600 km.
- 1.8.4. Стандаризиран пакет
- 1.9. Испратница
- 1.9.1. Поштенска испратница
 - Скали на вредноста:
 - I скала до 1.000 динари
 - II скала преку 1.000 до 10.000 динари
 - III скала преку 10.000 – скалата на вредноста ја сочинуваат секои 10.000 динари или дел од тој износ.
- 1.9.2. Телеграфска испратница
 - Скалите на вредноста се исти како и за поштенската испратница
- 1.10. Посебни поштенски услуги
- 1.10.1. Итна достава
 - 1.10.1.1. за писмоносни пратки и испратници
 - 1.10.2.2. за пакети
- 1.10.2. Многу итно испраќање на пакети
- 1.10.3. Повратница
 - 1.10.3.1. за судско писмо и писмо по управна и прекршочна постапка
 - 1.10.3.2. за други книжени пратки
- 1.10.4. Ракување со откупна пратка
- 1.10.5. Ракување со издвоен пакет
- 1.10.6. Пренос на пратка со авион

- 1.10.6.1. Авионски пренос на писма и поштенски картички – распон на масата по стапки од по 10 g
- 1.10.6.2. Авионски пренос на други писмоносни пратки – распон на масата по стапки од по 20 g
- 1.10.6.3. Авионски пренос на пакети – распон на масата по стапки од по 500 g
- 1.10.7. Врачување на „post-restant“ пратка
- 1.11. Дополнителни поштенски услуги
- 1.11.1. Дополнителни поштенски услуги на барање од испраќачот
- 1.11.1.1. Измена или дополнување на адресата на пратката
- 1.11.1.2. Враќање на пратката
- 1.11.1.2.1. – пред испраќањето
- 1.11.1.2.2. – по испраќањето
- 1.11.1.3. Оптоварување на книжена пратка со откупнина, зголемување или намалување на откупниот износ или откажување од откупнина
- 1.11.14. Испраќање на пакет по примачот или барање пакетот да не се испраќа по примачот
- 1.11.2. Дополнителни поштенски услуги на барање од примачот:
- 1.11.2.1. Достава на „post-restant“ пратка
- 1.11.2.2. Чување на пристигнати пратки како „post-restant“
- 1.11.2.3. Испраќање на пратки во ново одредиште
- 1.11.2.4. Врачување на пратки лично на примачот
- 1.11.2.5. Врачување на итни пратки и извештаи за пристигнување на итни пратки преку преградата на примачот
- 1.11.2.6. Врачување преку итна достава
- 1.11.2.7. Испраќање на испратнички износи телеграфски во ново одредиште
- 1.12. Други поштенски услуги
- 1.12.1. Побарување на пратка
- 1.12.2. Издавање дополнителна потврда за прием на книжена пратка, освен за препорачани писмоносни пратки
- 1.12.3. Пренос на гломазен пакет
- 1.12.4. Чување на полномошно
- 1.12.4.1. Еднократни полномошна
- 1.12.4.2. Постојани полномошна
- 1.12.5. Поднесување на увид исплатена испратница
- 1.12.5.1. Издавање фотокопија за исплатена поштенска испратница
- 1.12.6. Издавање на заверен препис на манипулативна исправа
- 1.12.6.1. Издавање на фотокопија на манипулативна исправа
- 1.12.7. Препакување на пакет
- 1.12.8. Достава на пакет
- 1.12.9. Обид за достава на пакет
- 1.12.10. Лежарина за пратки
- 1.12.10.1. За пакет
- 1.12.10.2. За писмоносна пратка преку 500 g
- 1.12.11. Известување на испраќачот или на примачот за поднесување на документи потребни за царински преглед
- 1.12.12. Претходен царински преглед
- 1.12.13. Пренос и врачување на писмо односно поштенска картичка за која поштарина не е платена или не е платена во доволен износ
- 1.12.14. Користење на поштенска преграда
- 1.12.15. Преглед на поштенските пратки заради сигурност и заштита
- 1.12.16. Прием на книжена пратка и исплата на парични износи ноќе, во недела и во денови на државни празници
- 1.12.17. Забрзана пошта
- 1.12.17.1. На потесното подрачје на ПТТ единици на исто место
- 1.12.17.2. На потесното подрачје на ПТТ единици на ист поштенски центар
- 1.12.17.3. Прием на потесното подрачје на ПТТ единици во седиштето на еден поштенски центар, а врачување на потесното подрачје на ПТТ единици во седиштето на друг поштенски центар
- 1.12.17.4. Прием на потесното подрачје на ПТТ единици на еден поштенски центар, а врачување

1.12.17.5.

1.12.17.6.

1.12.18.

1.12.18.1.

1.12.18.2.

1.13.

1.13.1.

1.13.2.

1.13.3.

1.13.4.

1.13.5.

1.13.6.

1.13.7.

1.13.8.

ЗАБЕЛЕШКА: Најголемите маси и димензии на пратките, максималните износи на означената вредност на вредностите писма и пакети и максималните износи што можат да се уплатат со испратница во внатрешниот поштенски сообраќај, се утврдени со самоуправната спогодба за Општите услови за вршење на ПТТ услуги.

2. ВНАТРЕШЕН ТЕЛЕГРАФСКИ СООБРАЌАЈ

- 2.1. Телеграми
- 2.1.1. Прием и врачување на телеграми
- 2.1.2. Пренос на еден збор на телеграма
- 2.2. Видови телеграми
- 2.2.1. Телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечки животи или имот од поголем обем (SVH)
- 2.2.2. Државни телеграми (ETAT)
- 2.2.3. Метеоролошки телеграми (OBS)
- 2.2.4. Телеграми за водосостојбата (HG)
- 2.2.5. Испратничка телеграма
- 2.2.6. Други телеграми (обични)
- 2.2.7. Платено известување на барање од корисникот (ST)
- 2.2.8. Одговор на платено известување (RST)
- 2.3. Посебни телеграфски услуги (посебни услуги со телеграми)
- 2.3.1. Итна телеграма (URGENT)
- 2.3.2. Телеграма со платен одговор (RPx)
- 2.3.3. Телеграма со сраќнување (TC)
- 2.3.4. Телеграма што се доставува по посебен носител (XPx)
- 2.3.5. Телеграма што се врачува со поштенска достава (ПО ПОШТА)
- 2.3.6. Телеграма што се врачува во определен ден (ДА СЕ ВРАЧИx)
- 2.3.7. Телеграма што на примачот му се соопштува по телефон (TFx)
- 2.3.8. Телеграма што на примачот му се предава по телепринтер (TLXx)
- 2.3.9. Телеграма што на примачот му се предава со факсимил (FAXx)
- 2.3.10. Телеграма што на примачот му се предава со телетекс (TTXx)
- 2.3.11. Телеграма што се врачува на посебен луксузен образец (LXx)
- 2.4. Дополнителни телеграфски услуги (дополнителни услуги со телеграми)
- 2.4.1. Дополнителни услуги по барање на испраќачот
- 2.4.1.1. Дополнување или измена на адресата на примачот

2.4.1.2.	Дополнување или измена на содржината на телеграмата	2.7.2.1.	Фототелеграма чија потесна страна на сликата не преминува 9 cm
2.4.1.3.	Дополнување или измена на налогот на испраќачот во поглед на начинот на пренос или врачување на телеграмата	2.7.2.2.	Фототелеграма чија потесна страна на сликата изнесува над 9 до 17 cm
2.4.1.4.	Измена на налогот на испраќачот во поглед на времето на врачување на телеграмата	2.7.2.3.	Фототелеграма чија потесна страна на сликата изнесува над 17 до 26 cm
2.4.2.	Дополнителни услуги по барање на примачот	2.7.3.	Испраќање на фототелеграма од подвижна фото-телеграфска станица
2.4.2.1.	Соопштување на телеграма по телефон	2.7.3.1.	Фототелеграма чија потесна страна на сликата не преминува 9 cm
2.4.2.2.	Предавање на телеграма со факсимил	2.7.3.2.	Фототелеграма чија потесна страна на сликата изнесува над 9 до 13,5 cm
2.4.2.3.	Предавање на телеграма по телетекс	2.7.3.2.	Фототелеграма чија потесна страна на сликата изнесува над 13,5 до 20 cm
2.4.2.4.	Предавање на телеграма по телепринтер	2.7.4.	Посебни услуги со фототелеграми
2.4.2.5.	Врачување на телеграма лично на примачот	2.7.4.1.	Итна фототелеграма (URGENT)
2.4.2.6.	Врачување на телеграма на определено лице	2.7.5.	Други услуги со фототелеграми
2.4.2.7.	Врачување на телеграма во определено време	2.7.5.1.	Прием на фототелеграма врз основа на кредитна картичка
2.4.2.8.	Врачување на телеграма на определено место	2.7.5.2.	Изработка и врачување на копија на фототелеграми
2.4.2.9.	Упатување на телеграма по примачот во определено место	2.7.5.3.	Испраќање на фототелеграми од приватна фото-телеграфска станица до постојана фото-телеграфска станица
2.4.2.10.	Проверка на точноста на содржината на телеграмата	2.7.5.4.	Испраќање на фототелеграми до приватна фото-телеграфска станица од постојана фото-телеграфска станица
2.4.2.11.	Соопштување на адресата на испраќачот	2.7.5.5.	Фототелеграфски пренос преку подвижна фото-телеграфска станица од место во кое не постои фото-телеграфска станица
2.5.	Други телеграфски услуги	2.8.	Факсимил-телеграми
2.5.1.	Давање на увид на оригиналната телеграма	2.8.1.	Прием и врачување на факсимил-телеграми без оглед на видот на услугата и оддалеченоста
2.5.2.	Издавање на заверен препис на телеграма	2.8.2.	Испраќање на станица на факсимил-телеграма со формат A4
2.5.3.	Издавање фотокопија на телеграма	2.8.3.	Посебни услуги со факсимил-телеграми
2.5.4.	Рекламации во врска со преносот и врачувањето на телеграмата (побарувачен лист)	2.8.3.1.	Итна факсимил-телеграм (URGENT)
2.5.5.	Прием на телеграма од испраќачот по телефон	2.8.3.2.	Факсимил-телеграма со платен одговор (RPx)
2.5.6.	Прием на телеграма од испраќачот по телепринтер	2.8.3.3.	Факсимил телеграма што се врачува по посебен носител (XRx)
2.5.7.	Прием на телеграма од испраќачот по факсимил	2.8.3.4.	Факсимил-телеграма што се врачува со поштенска достава (по ПОШТА)
2.5.8.	Прием на телеграма од испраќачот по телетекс	2.8.3.5.	Факсимил-телеграма што се врачува во определен ден (ДА СЕ ВРАЧИХ)
2.5.9.	Прием на телеграма врз основа на кредитна картичка	2.8.4.	Прием на факсимил-телеграми заради испраќање до факсимил-уреди на телефакс претплатници без оглед на видот на услугата и оддалеченоста
2.5.10.	Соопштување на телеграма на примачот по телефон	2.8.5.	Испраќање на страница на факсимил-телеграма со формат A4 до факсимил-уреди на телефакс претплатници
2.5.11.	Предавање на телеграма на примачот со телепринтер	2.8.6.	Преземање на страница на факсимил-документ со формат A4 од претплатнички факсимил-уред заради врачување на примачот
2.5.12.	Претплата за користење на скратена телеграфска адреса	2.8.7.	Врачување на примачот факсимил-документ преземен од претплатнички факсимил-уред
2.5.13.	Претплата за користење на договорен скратен слог	2.9.	Телепорака
2.5.14.	Претплата за употреба на шифра	2.9.1.	Прием и врачување на телепораки
2.5.15.	Издавање на кредитна картичка	2.9.2.	Испраќање и преземање на телепораки
2.5.16.	Врачување на телеграма со „post-restant“ адреса	2.10.	Претплатнички телеграфски сообраќај (телекс)
2.5.17.	Врачување на телеграма со „telegraphe restante“ адреса	2.10.1.	Претплатнички телеграфски уреди
2.6.	Радиотелеграми	2.10.1.1.	Засновање на претплатнички однос и воспоставување главен претплатнички телепринтер
2.6.1.	Поморски радиотелеграми	2.10.1.2.	Воспоставување на спореден претплатнички телепринтер
2.6.1.1.	Пренос по ПТТ мрежа	2.10.1.3.	Приклучување на претплатнички телепринтери на збиен приклучок (PBX)
2.6.1.2.	Надомест на крајбрежна радиостаница по посебен ценовник	2.10.1.4.	Приклучување на други претплатнички телеграфски уреди
2.6.2.	Посебни услуги со поморски радиотелеграми (правец копно-брод)	2.10.1.5.	Селидба на телепринтери и на други претплатнички телеграфски уреди
2.6.2.1.	Итна радиотелеграма	2.10.1.6.	Преместување на телепринтери и на други претплатнички телеграфски уреди
2.6.3.	Посебни услуги со поморски радиотелеграми (правец брод-копно)	2.10.1.7.	Привремено демантирање на претплатнички телепринтер
2.6.3.1.	Телеграми што се врачуваат со поштенска достава (ПО ПОШТА)	2.10.1.8.	Промена во називот на телеграфскиот претплатник
2.6.3.2.	Поморски радиотелеграми што се врачуваат во определен ден (да се врачат х)	2.10.1.9.	Други промени кај претплатникот
2.6.3.3.	Поморска радиотелеграма што на примачот му се соопштува по телефон (TFx)		
2.6.3.4.	Поморска радиотелеграма што му се предава на примачот по телепринтер (TLXx)		
2.6.3.5.	Поморска радиотелеграма што му се предава на примачот со телетекс (TTXx)		
2.6.3.6.	Поморска радиотелеграма што му се предава на примачот со факсимил (FAXx)		
2.7.	Фототелеграми		
2.7.1.	Прием на фототелеграми, без оглед на видот на услугите, димензијата и оддалеченоста		
2.7.2.	Испраќање на фототелеграми од постојана фототелеграфска станица		

2.10.2.	Местен телекс сообраќај		местото на чие подрачје се наоѓа телепринтерот
2.10.2.1	Месна телекс-врска Време на траењето на месната телекс-врска (1 импулс = 120 секунди)	2.11.	Телетекс сообраќај
2.10.3.	Телеграфска претплата	2.11.1.	Претплатнички телетекс уреди
2.10.3.1.	Претплата за главен телекс-приклучок	2.11.1.1.	Засновање на претплатнички однос и воспоставување на главен претплатнички телетекс уред
2.10.3.2.	Претплата за спореден телекс-приклучок	2.11.1.2.	Воспоставување на спореден претплатнички телетекс уред
2.10.3.3.	Претплата за збирен (PBX) телекс-приклучок	2.11.1.3.	Селидба на телетекс терминал и на други претплатнички телетекс уреди
2.10.3.4.	Претплата за други телеграфски уреди	2.11.1.4.	Преместување на телетекс терминал и на други претплатнички телетекс уреди
2.10.4.	Меѓуместен телекс-сообраќај	2.11.1.5.	Привремено демонтирање на претплатнички телетекс уреди
2.10.4.1.	Остварување на меѓумесна телекс врска (време на траењето на врската спрема зоналната оддалеченост) во период на интензивен сообраќај: I зона - до 100 km воздушна оддалеченост - 30 секунди II зона - преку 100 km воздушна оддалеченост - 14 секунди	2.11.1.6.	Промена во називот на телетекс претплатник
2.10.4.2.	Остварување на меѓумесна телекс-врска (време на траењето спрема зоналната оддалеченост) во периодот на слаб сообраќај: I зона - до 100 km воздушна оддалеченост - 60 секунди II зона - преку 100 km воздушна оддалеченост - 28 секунди	2.11.2.	Месна телетекс врска
2.10.5.	Јавен телекс сообраќај	2.11.3.	Телетекс претплата
2.10.5.1.	Остварување на месна телекс-врска од телекс-кабина	2.11.3.1.	Претплата на главен телетекс приклучок
2.10.5.2.	Остварување на меѓумесна телекс-врска од телекс-кабина според траењето на врската и според зоналната оддалеченост од точ. 2.10.4.1. и 2.10.4.2.	2.11.3.2.	Претплата на спореден телетекс приклучок
2.10.5.3.	Употреба на телепринтер или перфоратор од телекс-кабина	2.11.4.	Меѓумесен телетекс сообраќај
2.10.5.4.	Остварување на телекс-врска врз основа Кредитна картичка	2.11.4.1.	Остварување на меѓумесна телетекс врска според зоналната оддалеченост во период на интензивен сообраќај: I зона - до 100 km воздушна оддалеченост - 1 секунда II зона - преку 100 km воздушна оддалеченост - 1 секунда
2.10.5.5.	Перфорирање на соопштенија во јавниот телекс-сообраќај	2.11.4.2.	Остварување на меѓумесна телетекс врска според зоналната оддалеченост во период на слаб сообраќај: I зона - до 100 km воздушна оддалеченост - 1 секунда II зона - преку 100 km воздушна оддалеченост - 1 секунда
2.10.5.6.	Испраќање на соопштенија во јавниот телекс сообраќај	2.11.5.	Посебни услуги во телетекс сообраќајот
2.10.6.	Посебни услуги во телекс сообраќајот	2.11.6.	Други услуги во телетекс сообраќајот
2.10.6.1.	Известување за броевите на телекс претплатниците	2.11.6.1.	Повторно вклучување на исклучен телетекс уред (поради ненавремено плаќање на сметка)
2.10.6.2.	Други известувања на телекс претплатниците	2.11.6.2.	Користење на меѓумесните телефонски водови за врска на далечни телетекс претплатници
2.10.6.3.	Известување за времето на траењето на телекс врската	2.11.6.3.	Приклучување на претплатнички телетекс терминал на друга централа а не на централата во местото на чие подрачје се наоѓа
2.10.6.4.	Скратено избирање	2.12.	Телефакс сообраќај
2.10.6.5.	Директно повикување	2.12.1.	Претплатнички телефакс уреди
2.10.6.6.	Повеќадресно повикување (циркуларна врска)	2.12.1.1.	Засновање на претплатнички однос и воспоставување на главен претплатнички телефакс уред
2.10.6.7.	Конференциска врска	2.12.1.2.	Воспоставување на локален претплатнички телефакс уред
2.10.6.8.	Дополнително испраќање на порака	2.12.1.3.	Селидба на телефакс терминал и на други претплатнички телефакс уреди
2.10.6.9.	Чекање на врска	2.12.1.4.	Преместување на телефакс терминал и на други претплатнички телефакс уреди
2.10.6.10.	Известување за промена на статусот на повиканиот претплатник	2.12.1.5.	Привремено демонтирање на претплатнички телефакс уреди
2.10.6.11.	Давање податоци за воспоставени врски во внатрешниот сообраќај	2.12.2.	Месна телефакс врска
2.10.6.12.	Давање известувања за воспоставените врски во меѓународниот сообраќај	2.12.3.	Телефакс претплата
2.10.6.13.	Складирање на дојдовните пораки	2.12.3.1.	Претплата на главен телефакс приклучок
2.10.6.14.	Затворена група претплатници	2.12.3.2.	Претплата на спореден телефакс приклучок
2.10.7.	Други услуги во телекс сообраќајот	2.12.4.	Меѓумесен телефакс сообраќај
2.10.7.1.	Вклучување на претплатнички телеграфски централи во јавна телекс мрежа	2.12.5.	Посебни услуги во телефакс сообраќајот
2.10.7.2.	Преуредување на претплатнички приклучок во централа заради користење на автономна телекс мрежа	2.12.5.1.	Повторно вклучување на исклучен телефакс уред (поради ненавремено плаќање на сметка)
2.10.7.3.	Користење на телепринтер кој е сопственост на ПТТ за време на поправка на претплатнички телепринтер	2.12.6.	Други услуги во телефакс сообраќајот
2.10.7.4.	Користење на други телеграфски уреди кои се сопственост на ПТТ за време поправка на претплатнички уреди	2.13.	Закуп на телеграфски водови и уреди
2.10.7.5.	Повторно вклучување на исклучен телепринтер (поради ненавремено плаќање на сметката)	2.13.1.	Закуп на телеграфски водови
2.10.7.6.	Користење на меѓумесни телеграфски водови за врска на далечни телеграфски претплатници	2.13.1.1.	Закуп на месни телеграфски водови
2.10.7.7.	Приклучување на претплатнички телепринтер во друга централа а не во централата на	2.13.1.2.	Закуп на меѓумесни телеграфски водови за врска „точка со точка“
		2.13.1.2.1.	Закуп на меѓумесен телеграфски вод со брзина од 50 Бода
		2.13.1.2.2.	Закуп на меѓумесен телеграфски вод со брзина од 100 Бода
		2.13.1.2.3.	Закуп на меѓумесен телеграфски вод со брзина од 200 Бода
		2.13.1.2.4.	Закуп на меѓумесен телеграфски вод со брзина преку 200 Бода
		2.13.2.	Закуп на телеграфски уреди

- 2.13.2.1. Закуп на телепринтер
- 2.13.2.2. Закуп на приклучна кутија
- 2.13.2.3. Закуп на посебни уреди за приклучување на далечни телеграфски претплатници
- 2.14. Одржување на телеграфски водови и уреди и поправка на уреди
- 2.14.1. Одржување на туѓи телеграфски водови
- 2.14.2. Одржување на претплатнички телеграфски уреди
- 2.14.3. Поправка на телеграфски уреди
- 2.14.3.1. Генерална поправка на телепринтери
- 2.14.3.2. Други поправки на телепринтери ако не е предвидено одржување на претплатнички уреди
- 2.15. Видеотекс

3. ВНАТРЕШЕН ТЕЛЕФОНСКИ СООБРАЌАЈ

- 3.1. Месен автоматски сообраќај
- 3.1.1. Телефонски разговори
- 3.1.1.1. Телефонски разговори од претплатнички телефони
 - 3.1.1.1.1. – во месните мрежи во кои е воведено временско тарифирање, во периодот на интензивен сообраќај – пресметковна единица е 3 минути разговор, а секој почнат период од 3 минути се засметнува како цела пресметковна единица,
 - 3.1.1.1.2. – во месните мрежи во кои е воведено временско тарифирање, во периодот на слаб сообраќај – извршениот телефонски разговор се засметнува како цела пресметковна единица,
 - 3.1.1.1.3. – во месните мрежи во кои не е воведено временско тарифирање – извршениот телефонски разговор се засметнува како цела пресметковна единица
- 3.1.1.2. Телефонски разговори од автоматски телефонски говорници
 - пресметковна единица е 3 минути разговор, а секој започнат период од 3 минути се засметнува како цела пресметковна единица
- 3.1.1.3. Телефонски разговори од говорници со посредување
- 3.1.2. Посебни услуги
- 3.1.2.1. Известувања за броеви на претплатнички телефони
 - 3.1.2.1.1. Известување за броеви на претплатнички телефони на исто транзитно подрачје
 - 3.1.2.1.2. Известување за броеви на претплатнички телефони на друго транзитно подрачје
- 3.1.2.2. Скратено избирање
- 3.1.2.3. Вклучување на помошен бројач на импулси кај телефонскиот претплатник
- 3.1.2.4. Користење на помошен бројач на импулси
- 3.1.2.5. Давање податоци за воспоставени врски
- 3.1.2.6. Пренасочување на дојдовни повици
- 3.1.2.7. Конференциска врска
- 3.1.2.8. Повикување на чекање
- 3.1.2.9. Не пречи
- 3.1.2.10. Повторување на последниот избран број
- 3.1.2.11. Автоматско регистрирање на сите појдовни повикувања со определени податоци за повикувањето
- 3.1.2.12. Автоматско регистрирање на сите дојдовни повикувања со определени податоци за повикувањето
- 3.1.2.13. Повикувања без избирање
- 3.1.3. Други услуги
- 3.1.3.1. Известувања за отсутноста на претплатник
- 3.1.3.2. Разни известувања според самоуправната спогодба за Генералниот план на телефонската мрежа
 - 3.1.3.2.1. Со автоматски уреди
 - 3.1.3.2.2. – мануелно од страна на ПТТ работник
 - 3.1.3.3. Повикување на претплатник во определено време
 - 3.1.3.3.1. Со автоматски уреди
 - 3.1.3.3.2. Од страна на ПТТ работник – мануелно
 - 3.1.3.4. Телефон рестан
- 3.2. Месен мануелен сообраќај
- 3.2.1. Телефонски разговори

- 3.2.1.1. Телефонски разговори од претплатнички телефони
- 3.2.1.2. Телефонски разговори од говорници со посредување
- 3.2.2. Посебни услуги
- 3.2.2.1. Известувања за броеви на претплатнички телефони
- 3.2.3. Други услуги
- 3.2.3.1. Известувања за отсутност на претплатник
- 3.3. Постојана месна телефонска врска
- 3.4. Месни радиофонски преноси
- 3.4.1. Месни радиофонски преноси
- 3.4.2. Подготовка за месни радиофонски преноси
- 3.5. Закуп на месни телефонски водови и уреди
- 3.5.1. Закуп на месни телефонски водови за размена на телефонски соопштенија
- 3.5.1.1. Закуп на месни телефонски водови за симултана размена на телефонски, телеграфски, телефакс и телефотото соопштенија и за пренос на податоци
- 3.5.1.2. Воспоставување на месни закупени телефонски водови
- 3.5.2. Закуп на телефонски уреди
- 3.5.3. Закуп на дел од кабелска ПТТ канализација
- 3.5.4. Меѓумесен автоматски и полуавтоматски сообраќај
- 3.6. Меѓумесни телефонски разговори од претплатнички телефони и од автоматски меѓумесни говорници. Пресметковна единица е една минута разговор.

I зона – телефонски разговори меѓу центри на исто јазолно подрачје
Во период на интензивен сообраќај – 1 минута разговор
Во период на слаб сообраќај – 1 минута разговор

II зона – телефонски разговори меѓу центри на разни јазолни подрачја на иста мрежна група
Во период на интензивен сообраќај – 1 минута разговор
Во период на слаб сообраќај – 1 минута разговор

III зона – телефонски разговори меѓу центри на разни мрежни групи – до 100 km оддалеченост
Во период на интензивен сообраќај – 1 минута разговор
Во период на слаб сообраќај – 1 минута разговор

IV зона – телефонски разговори меѓу центри на разни мрежни групи – од 100 до 200 km оддалеченост
Во период на интензивен сообраќај – 1 минута разговор
Во период на слаб сообраќај – 1 минута разговор

V зона – телефонски разговори меѓу центри на разни месни мрежни групи – од 200 до 400 km оддалеченост
Во период на интензивен сообраќај – 1 минута разговор
Во период на слаб сообраќај – 1 минута разговор

VI зона – телефонски разговори меѓу центри на разни мрежни групи – преку 400 km оддалеченост
Во период на интензивен сообраќај – 1 минута разговор
Во период на слаб сообраќај – 1 минута разговор

Периодот на слаб сообраќај изнесува 12 часа дневно, а цената по единица на сообраќај е пониска за 50% од цената во периодот на интензивен сообраќај.

- 3.6.1.1. Телефонски разговори според точка 3.6.1. кога задолжување врши ПТТ работник – единицата на разговор е една минута
- 3.6.2. Посебни услуги
- 3.6.2.1. Разговори по договор

3.6.2.2.	Телефонски покани обични и итни		леграфски, телефото, факсимил и телетекс-соопштенија, и за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и за носители на сигнални уреди во аналогните и дигиталните системи на преносот
3.6.2.3.	Телефонски покани кои се упатуваат по посебен носител (ХР)		Закуп на секундарна група без примарна група и каналска опрема за размена само на телефонски соопштенија во аналогните и дигиталните системи на преносот
3.6.2.4.	Телефонски покани кои се врачуваат со поштенска достава (ПО ПОШТА)	3.12.3.	Закуп на секундарна група без примарно-групна и каналска опрема за симултана размена на телефонски, телеграфски, телефото, факсимил и телетекс-соопштенија, за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и за носители на сигнални уреди во аналогните и дигиталните системи на преносот
3.6.2.5.	Итни разговори		
3.6.2.6.	Одбиена понудена врска од страна на повикувачот	3.12.4.	Закуп на терцијарна група без секундарно-групна и каналска опрема за симултана размена на телефонски, телеграфски, телефото, факсимил и телетекс-соопштенија, за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и за носители на сигнални уреди во аналогните и дигиталните системи на преносот
3.6.2.7.	Одбиена понудена врска од страна на повиканиот		
3.7.	Меѓумесен мануелен сообраќај	3.12.5.	Закуп на терцијарна група без секундарно-групна и каналска опрема за симултана размена на телефонски, телеграфски, телефото, факсимил и телетекс-соопштенија, за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и за носители на сигнални уреди во аналогните и дигиталните системи на преносот
3.7.1.	Телефонски разговори		
	Зоните за меѓумесни телефонски разговори се сметаат според воздушната оддалеченост на централите меѓу кои се води разговор, и тоа:	3.12.6.	Закуп на терцијарна група без секундарно-групна и каналска опрема за симултана размена на телефонски, телеграфски, телефото, факсимил и телетекс-соопштенија, за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и за носители на сигнални уреди во аналогните и дигиталните системи на преносот
	I зона – до 25 km		
	II зона – од 25 до 50 km	3.12.7.	Закуп на квартална група без терцијарно-групна и каналска опрема за размена само на телефонски соопштенија во аналогните и дигиталните системи на преносот
	III зона – од 50 до 100 km		
	IV зона – од 100 до 200 km	3.12.8.	Закуп на квартална група без терцијарно-групна и каналска опрема за симултана размена на телефонски, телеграфски, телефото, факсимил и телетекс-соопштенија, за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и за носители на сигнални уреди во аналогните и дигиталните системи на преносот
	V зона – од 200 до 400 km		
	VI зона – преку 400 km	3.12.9.	Подготовка за закуп на фреквентен опсег во меѓумесните аналогни и дигитални системи на преносот
3.7.2.	Единицата на разговор трае 3 минути	3.12.10.	Закуп на телефонски уреди
	Одбиена понудена врска од страна на повикувачот	3.13.	Претплатнички односи
3.7.3.	Одбиена понудена врска од страна на повиканиот	3.13.1.	Засновање на претплатнички однос и воспоставување на главен претплатнички телефон
3.7.4.	Известување за цената и траењето на поединечно воден разговор	3.13.2.	Воспоставување на други претплатнички уреди
3.7.5.	Посебни услуги	3.13.3.	Приклучување на главни претплатнички телефони и телефонски уреди во централа од друго место
3.7.5.1.	Разговори по договор	3.13.4.	Селидба на претплатнички телефонски уреди
3.7.5.2.	Телефонски покани обични и итни	3.13.5.	Преместување и привремено монтирање на претплатнички телефонски уреди
3.7.5.3.	Телефонски покани кои се врачуваат по посебен носител (ХР)	3.13.6.	Промена во називот на претплатникот
3.7.5.4.	Телефонски покани кои се врачуваат со поштенска достава (ПО ПОШТА)	3.13.7.	Други промени кај претплатникот
3.7.6.	Други услуги	3.13.8.	Претплата во месни мрежи со автоматски централи
3.7.6.1.	Издавање на кредитна картичка	3.13.8.1.	I категорија претплатници: претплатнички телефони во станови, освен телефони во станови во кои се врши деловна односно стопанска дејност
3.8.	Постојана меѓумесна телефонска врска	3.13.8.2.	II категорија претплатници: други претплатници кои не се наоѓаат во I категорија
3.9.	Меѓумесни радиофонски преноси	3.13.8.3.	Претплата за главен претплатнички телефон врзан со посебен вод
3.9.1.	Радиофонски преноси по обични водови	3.13.8.4.	Претплата за главен претплатнички телефон врзан преку двоен односно групен приклучок
3.9.2.	Радиофонски преноси по музички канали со опсег од 7 kHz	3.13.8.5.	Претплата за другите телефонски уреди
3.9.3.	Радиофонски преноси по музички канали со опсег од 10 kHz	3.13.9.	Претплата во месни мрежи со мануелни централи
3.9.4.	Радиофонски преноси по музички канали со опсег од 15 kHz	3.13.9.1.	I категорија претплатници: претплатнички телефони во станови, освен телефони во станови во кои се врши деловна односно стопанска дејност
3.9.5.	Стере радиофонски преноси по музички канали		
3.9.6.	Подготовка за радиофонски преноси		
3.10.	Меѓумесни телефото преноси		
3.11.	Закуп на меѓумесни телефонски водови		
3.11.1.	Закуп на телефонски вод за размена само на телефонски соопштенија во аналогни и дигитални системи за пренос		
3.11.2.	Закуп на телефонски вод кој се користи симултано за размена на телефонски, телеграфски, телефото, факсимил и телетекс соопштенија, и за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и носители на сигнални уреди во аналогни и дигитални системи за пренос		
3.11.3.	Закуп на музички канали за радиофонски преноси во опсег од 7 kHz		
3.11.4.	Закуп на музички канали за радиофонски преноси во опсег од 10 kHz		
3.11.5.	Закуп на музички канали за радиофонски преноси во опсег од 15 kHz		
3.11.6.	Закуп на музички канали за стерео радиофонски преноси		
3.11.7.	Воспоставување на меѓумесни закупени телефонски водови		
3.12.	Закуп на фреквентен опсег во меѓумесниот преносен систем за кој терминални уреди обезбедува корисникот		
3.12.1.	Закуп на примарна група без каналска опрема за размена само на телефонски соопштенија во аналогните и дигиталните системи на преносот		
3.12.2.	Закуп на примарна група без каналска опрема за симултана размена на телефонски, телеграфски, телефото, факсимил и телетекс-соопштенија, и за радиофонски и телевизиски преноси на разни фреквентни опсези и за носители на сигнални уреди во аналогните и дигиталните системи на преносот		

- 3.13.9.2. II категорија претплатници: сите други претплатници кои не се наоѓаат во I категорија
- 3.13.9.3. Претплата за други телефонски уреди
- 3.13.10. Претплатнички телефонски уреди вклучени во централа од друго место
- 3.13.10.1. Главни претплатнички телефони вклучени во централа од друго место
- 3.13.10.2. Претплатничка централа вклучена во централа од друго место
- 3.13.10.3. Други претплатнички уреди вклучени во централа од друго место
- 3.13.11. Приклучување на контролник на барање од претплатник
- 3.13.12. Посебно внесување во телефонски именик на барање од претплатник
- 3.13.13. Измена на повикувачкиот број на барање од претплатник
- 3.13.14. Повторно вклучување на исклучен телефон
- 3.14. Услуги за одржување на претплатнички уреди и водови
- 3.14.1. Одржување на претплатнички телефонски водови во сопственост на претплатниците во поширок месен реон
- 3.14.2. Одржување на туѓи водови во месна и меѓумесна мрежа
- 3.14.2.1. Одржување на туѓи водови на воздушни ТТ линии
- 3.14.2.2. Одржување на туѓи водови во кабелска ПТТ канализација
- 3.14.3. Одржување на претплатнички телефонски уреди
- 3.14.4. Преглед на претплатничките телефонски уреди на барање од претплатник
- 3.15. Поморски радиотелефонски разговори
- 3.15.1. Поморски радиотелефонски разговори меѓу Југославија и домашни бродови и обратно:
1. VHF (ултракратковраново подрачје)
 2. MF (среднобраново подрачје)
 3. HF (кратковраново подрачје)
- 3.15.2. Посебни услуги во поморскиот радиотелефонски сообраќај
- 3.15.2.1. Телефонски покани обични и итни
- 3.15.2.2. Итни разговори
- 3.16. Мобилни радиотелефонски разговори
- 3.16.1. Претплата за мобилен радиотелефон
- 3.16.2. Посебни услуги
- 3.16.2.1. Телефонски покани обични и итни
- 3.16.2.2. Итни разговори
- 4. ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ ВО ВНАТРЕШНИОТ СООБРАЌАЈ**
- 4.1. Пренос на податоци по телеграфска мрежа за пренос на податоци
- 4.1.1. Претплата за пренос на податоци по телеграфска мрежа за пренос на податоци
- 4.1.2. Пренос на податоци по телеграфска мрежа за пренос на податоци во месниот сообраќај
- 4.1.3. Пренос на податоци по телеграфска мрежа за пренос на податоци во меѓумесниот сообраќај
- 4.1.4. Посебни услуги при преносот на податоци во телеграфската мрежа за пренос на податоци
- 4.1.4.1. Директно повикување
- 4.1.4.2. Идентификација на претплатникот што повикува
- 4.1.4.3. Скратено избирање
- 4.1.4.4. Други посебни услуги при преносот на податоци по телеграфска мрежа за пренос на податоци
- 4.1.5. Други услуги при преносот на податоци по комутирана телеграфска мрежа
- 4.2. Пренос на податоци по комутирана телефонска мрежа
- 4.2.1. Претплата за пренос на податоци по комутирана телефонска мрежа
- 4.2.2. Пренос на податоци во месна мрежа по комутирана телефонска мрежа
- 4.2.2. Пренос на податоци во меѓумесниот сообраќај по комутирана телефонска мрежа
- 4.2.3. Посебни услуги при преносот на податоци по комутирана телефонска мрежа
- 4.2.4. Други услуги при преносот на податоци по комутирана телефонска мрежа
- 4.3. Пренос на податоци по мрежа за пренос на податоци со комутација на водовите
- 4.3.1. Претплатничките односи
- 4.3.1.1. Засновување на претплатнички однос и воспоставување на главен претплатнички уред
- 4.3.1.2. Воспоставување на спореден претплатнички уред
- 4.3.1.3. Селидба на претплатнички уреди
- 4.3.1.4. Преместување и привремено демонтирање на претплатнички уреди
- 4.3.1.5. Промена во називот на претплатникот за пренос на податоци
- 4.3.1.6. Други промени кај претплатниците
- 4.3.1.7. Повторно вклучување на претплатнички уред (поради неплаќање на сметки)
- 4.3.1.8. Претплата за пренос на податоци за брзина:
- 2400 B/S
 - 4800 B/S
 - 9600 B/S
- 4.3.1.9. Користење на меѓумесни телефонски водови за врска на далечни претплатници
- 4.3.2. Остварување на врски
- 4.3.2.1. Остварување на месна врска
- една секунда на месна врска за брзина од: 2400 B/S
 - 4800 B/S
 - 9600 B/S
- 4.3.2.2. Остварување на меѓумесна врска
- една секунда на меѓумесна врска за брзина од: 2400 B/S
 - 4800 B/S
 - 9600 B/S
- 4.3.3. Посебни услуги
- 4.3.3.1. Посебни услуги што се даваат на неопределено време односно врз основа на претплата
- 4.3.3.1.1. Директно повикување:
- 4.3.3.1.2. Затворена група корисници
- 4.3.3.1.3. Затворена група корисници со појдовен пристап
- 4.3.3.1.4. Затворена група корисници со дојдовен пристап
- 4.3.3.1.5. Спечување на дојдовни врски во рамките на затворена група корисници
- 4.3.3.1.6. Ред на идентификација на повиканиот
- 4.3.3.1.7. Билатерална затворена група корисници
- 4.3.3.1.8. Билатерална затворена група корисници со појдовен пристап
- 4.3.3.1.9. Спечување на дојдовни повикувања
- 4.3.3.1.10. Означување на датумот и времето
- 4.3.3.1.11. Други посебни услуги
- 4.3.3.2. Посебни услуги врзани за одделни врски
- 4.3.3.2.1. Директно повикување
- 4.3.3.2.2. Повикување со скратена адреса
- 4.3.3.2.3. Повеќадресно повикување
- 4.3.3.2.4. Известување за цената (траењето) на врската
- 4.3.3.2.5. Ред на идентификација на повиканиот
- 4.3.3.2.6. Други посебни услуги
- 4.4. Пренос на податоци по мрежа за пренос на податоци со комутација на пакети
- 4.4.1. Претплатнички односи
- 4.4.1.1. Засновување на претплатнички однос и воспоставување на главен претплатнички уред
- 4.4.1.2. Засновување на претплатнички однос и воспоставување на спореден претплатнички уред
- 4.4.1.3. Селидба на претплатнички уреди
- 4.4.1.4. Преместување и привремено демонтирање на уреди
- 4.4.1.5. Промена во називот на претплатникот за пренос на податоци
- 4.4.1.6. Други промени кај претплатниците
- 4.4.1.7. Повторно вклучување на претплатнички уреди (поради неплаќање на сметки)
- 4.4.1.8. Претплата за пренос на податоци за директни приклучоци во ЈУПАК мрежа (месечно) за брзина:

- 300 B/S
- 1200 B/S
- 2400 B/S
- 4800 B/S
- 9600 B/S
- 19200 B/S
- 48000 B/S

- 4.4.1.9. Користење на меѓумесни телефонски водови за врска на далечни претплатници
- 4.4.2. Основни услуги кај преносот на податоци:
- 4.4.2.1. Виртуелна врска (комутирана виртуелна врска):
Користење:
- по врска
- по минута на врска
- по количество
- 4.4.2.2. Постојан виртуелни вод
- месечно
- по количество (дин/сегмент)
- 4.4.3. Посебни услуги
- 4.4.3.1. Посебни услуги што се даваат на неопределено време односно врз основа на претплата
- 4.4.3.1.1. Нестандардни појдовни големини на прозоречот
- 4.4.3.1.2. Нестандардна појдовна должина на пакетот
- 4.4.3.1.3. Определување (доделување) на појдовната класа на пропусност
- 4.4.3.1.4. Договорување на параметарот за контрола на протокот
- 4.4.3.1.5. Договорување на класата на пропусност
- 4.4.3.1.6. Спечување на дојдовни повикувања
- 4.4.3.1.7. Спечување на појдовни повикувања
- 4.4.3.1.8. Еднонасочен појдовен логичен канал
- 4.4.3.1.9. Еднонасочен дојдовен логичен канал
- 4.4.3.1.10. Затворена група корисници
- 4.4.3.1.11. Затворена група корисници со појдовен пристап
- 4.4.3.1.12. Затворена група корисници со дојдовен пристап
- 4.4.3.1.13. Билатерална затворена група корисници
- 4.4.3.1.14. Билатерална затворена група корисници со појдовен пристап
- 4.4.3.1.15. Прифаќање на таксирање при доаѓање
- 4.4.3.1.16. Прифаќање на брза врска
- 4.4.3.1.17. Други посебни услуги
- 4.4.3.2. Посебни услуги што се врзани за одделни врски
- 4.4.3.2.1. Избор на затворена група корисници
- 4.4.3.2.2. Избор на билатерална затворена група корисници
- 4.4.3.2.3. Таксирање при доаѓање
- 4.4.3.2.4. Договорување на параметарот за контрола на протокот
- 4.4.3.2.5. Брза врска
- 4.4.3.2.6. Договорување на класата на пропусност
- 4.4.3.2.7. Избор и означување на транзитно доцнење
- 4.4.3.2.8. Избор на затворена група корисници со појдовен пристап
- 4.4.3.2.9. Други посебни услуги
- 4.5. Закуп на водови и уреди
- 4.5.1. Закуп на вод во месна мрежа
- 4.5.1.1. Закуп на месен двојичен вод
- 4.5.1.2. Закуп на четворојичен вод
- 4.5.2. Закуп на водови во меѓумесна мрежа
- 4.5.2.1. Закуп на телеграфски вод
- 4.5.2.2. Закуп на телефонски вод со нормален квалитет
- 4.5.2.3. Закуп на телефонски вод од посебен квалитет
- 4.5.2.3. Закуп на широкопојасен вод
- 4.5.3. Закуп на телеграфски уреди

5. ДОПОЛНИТЕЛНО ФАКТУРИРАЊЕ НА ПТТ УСЛУГИ

- 5.1. Посебно евидентирање и пресметка на дополнително фактурирање на ПТТ услуги во внатрешниот и меѓународниот ПТТ сообраќај
- 5.2. Издавање копија или фотокопија на сметка

III. МЕЃУНАРОДЕН ПТТ СООБРАЌАЈ

Во меѓународниот ПТТ сообраќај Номенклатурата на ПТТ услуги гласи:

6. МЕЃУНАРОДЕН ПОШТЕНСКИ СООБРАЌАЈ

- 6.1. Писмо
- 6.1.1. Обично писмо
Распон на масата:
I стапка до 20 g
II стапка преку 20 g до 100 g
III стапка преку 100 g до 250 g
IV стапка преку 250 g до 500 g
V стапка преку 500 g до 1.000 g
VI стапка преку 1000 до 2000 g
Стандардизирано писмо со маса до 20 g
- 6.1.2. Поштенска картичка
- 6.2.1. Обична поштенска картичка
- 6.2.2. Стандардизирана поштенска картичка
- 6.3. Печатена работа
- 6.3.1. Обична печатена работа
Распон на масата:
I стапка до 20 g
II стапка преку 20 g до 100 g
III стапка преку 100 g до 250 g
IV стапка преку 250 g до 500 g
V стапка преку 500 g до 1.000 g
VI стапка преку 1.000 g до 2.000 g
VII стапка – за секои натамошни 1.000 g или дел од 1.000 g
ЗАБЕЛЕШКА: Како печатени работи се сметаат книгите, весниците и списанијата
- 6.3.3. Печатени работи во вреќи адресирани на ист примач и на исто одредиште
Распон на масата по стапки од по 1 kg
- 6.4. Аерограм
За I и II зона (Европа, Северна Африка и Блискиот Исток)
За III и IV зона (Централна Азија, Африка освен Северна Африка, Северна и Средна Америка)
За V, VI и VII зона (Другиот дел на светот)
- Мал пакет
Распон на масата:
I стапка до 100 g
II стапка преку 100 g до 250 g
III стапка преку 250 g до 500 g
IV стапка преку 500 g до 1.000 g
- 6.6. Секограм
- 6.7. Писмо со означена вредност
Распонот на масата е ист како за писмо од точката 6.1.1.
Скалата на вредноста е по стапки од 65 DTS или дел од 65 FTS од означената вредност
- Ракување со вредносно писмо
- 6.7.1. Пакет
- 6.8. Обичен пакет (без означена вредност)
Распон на масата:
I стапка до 1 kg
II стапка преку 1 kg до 3 kg
III стапка преку 3 kg до 5 kg
IV стапка преку 5 kg до 10 kg
V стапка преку 10 kg до 15 kg
- 6.8.2. Пакет со означена вредност
Распонот на масата е ист како за обичните пакети од точката 6.8.1.
Скалата на вредноста е по стапки од 65 DTS или дел од 65 DTS од означената вредност
- Ракување со пакетот со означена вредност
- 6.8.2.1. Испратница
- 6.9. Поштенска испратница
- 6.9.2. Телеграфска испратница
- 6.10. Посебно ракување
- 6.10.1. Препорачано
- 6.10.1.1. Поединечна пратка
- 6.10.2. Печатени работи во вреќа адресирани на ист примач и на исто одредиште
- 6.10.2. Итно ракување
- 6.10.2.1. Итно ракување со писмоносни пратки

- 6.10.2.2. Итно ракување со печатени работи во вреќа адресирани на ист примач и на исто одредниште
- 6.10.2.3. Итно ракување со пакети
- 6.10.3. Повратница
- 6.10.4. Ракување со откупна пратка
- 6.10.5. Кршливи пакети
- 6.10.5.1. Гломазни пакети
- 6.10.6. Авионски превоз
- 6.10.6.1. Писма или поштенски картички (LC пратки)
- Распон на масата по стапки од по 10 g или дел од оваа маса
- I зона - земјите на Европа
- II зона - земјите на Блискиот Исток и Северна Африка
- III зона - земјите на Централна Африка и Централна Азија
- IV зона - земјите на Северна и Средна Америка
- V зона - земјите на Јужна Америка и Далечниот Исток
- VI зона - земјите на Јужна Америка
- VII зона - земјите на Австралија и Океанија
- 6.10.6.2. Други писмоносни пратки (АО пратки)
- Распон на масата по стапки од по 20 g или дел од оваа маса
- Зоните се исти како во точката 6.10.6.1.
- 6.10.6.3. Пакети
- Распон на масата по стапки од по 500 g
- 6.11. Дополнителни поштенски услуги
- 6.11.1. Барање за враќање или измена на адресата
- 6.11.2.2. Побарувачки листови
- 6.11.3. Одговор на известие за невработеност на пакет
- 6.11.4. Препакување на пакет
- 6.11.5. Врачување на пакет и на мал пакет
- 6.11.5.1. Достава на пакет и обид за достава на пакет
- 6.11.5.2. Достава на мал пакет преку 500 g
- 6.11.5.3. Испорака на мал пакет преку 500 g
- 6.11.6. Лежарина за пратки
- 6.11.6.1. Лежарина за пакет
- 6.11.6.2. Лежарина за писмоносна пратка преку 500 g
- 6.11.6.3. Ракување со обично писмо или со поштенска картичка за кои не е платена или недоволно е платена поштарина
- 6.11.7. Поднесување пратки на царински преглед
- 6.11.7.1. Писмоносни пратки
- 6.11.7.2. Печатени работи во вреќа
- 6.11.7.3. Пакети
- 6.11.8. Поднесување пратки на жигосување
- 6.11.8.1. Испраќање на царинска пратка на контрола до надлежниот орган
- 6.11.9. Исплата и обид за исплата на поштенски и телеграфски испратници на достава
- 6.11.9.1. Исплата на поштенско-испратнички чекови VP-13
- 6.11.10. Врачување на „post restant“ пратки
- 6.11.11. Продажба и замена на меѓународен купон за одговор
- 6.11.12. Барање за надопраќање на пратка
- 6.11.13. Забрзана пошта
- 6.11.13.1. - за земјите на Европа
- 6.11.13.2. - за другите земји на светот
- 7.1.3.1. Телеграми што се однесуваат на безбедноста на човечките животи (SVH)
- 7.1.3.2. Телеграми што се однесуваат на примената на Повелбата на Обединетите нации (ETAT PRIORITE)
- 7.1.3.3. Државна телеграма со предност во испраќањето (ETAT PRIORITE)
- 7.1.3.4. Државна телеграма без предност во испраќањето (ETAT)
- 7.1.3.5. Телеграми што се однесуваат на лице кое во војна е под заштита на Женевските конвенции од 12 август 1949 година (RCT)
- 7.1.3.6. Метеоролошка телеграма (OBS)
- 7.1.3.7. Службено известување на барање од испраќачот или примачот (A)
- 7.1.4. Телеграми чиј прием не е задолжителен
- 7.1.4.1. Телеграми на поштенски финансиски служби (POSTFIN)
- 7.1.5. Посебни услуги што можат да бидат дозволени
- 7.1.5.1. Итна телеграма (URGENT)
- 7.1.5.2. Телеграма која на примачот му се соопштува по телефон (TFx)
- 7.1.5.3. Телеграма која на примачот му се предава по телепринтер (TLXx)
- 7.1.5.4. Телеграма која на примачот му се предава со телетекс (TTXx)
- 7.1.5.5. Телеграма која на примачот му се предава со факсимал (FAXx)
- 7.1.6. Фототелеграфски сообраќај
- 7.1.6.1. Фототелеграма во сообраќајот меѓу јавни фототелеграфски станици
- 7.1.6.2. Фототелеграми што јавна станица ѝ ги испраќа на приватна станица
- 7.2. Телекс-сообраќај
- 7.2.1. Меѓународни претплатнички телекс-врски
- 7.2.2. Полуавтоматска телекс-врска
- 7.2.3. Автоматска телекс-врска
- 7.2.4. Меѓународни телекс-врски од телекс-кабина
- 7.3. Телефакс-сообраќај
- 7.3.1. Меѓународни телефакс-врски
- 7.3.2. Полуавтоматски телефакс-врски
- 7.3.3. Автоматски телефакс-врски
- 7.4. Закуп на водови
- 7.4.1. Закуп на меѓународни водови
- 7.4.2. Закуп на телеграфски вод со брзина од 50 Бода
- 7.4.3. Закуп на телеграфски вод со брзина од 100 Бода
- 7.4.4. Закуп на телеграфски вод со брзина од 200 Бода
- 7.5. Телетекс-сообраќај
- 7.5.1. Меѓународни телетекс-врски
- 7.5.2. Полуавтоматска телетекс-врска
- 7.5.3. Автоматска телетекс-врска
- 7.6. Факсимил телеграми (бирофакс)
- 7.6.1. Сообраќај меѓу јавни станици
- 7.6.2. Прием и врачување на факсимил телеграма (бирофакс) независно од бројот на страните
- 7.6.3. Пренос или преземање на факсимил телеграма (бирофакс) со формат A-4
- 7.6.4. Врачување на факсимил телеграма преку посебен носител
- 7.6.5. Други посебни услуги кај факсимил телеграми
- 7.6.6. Преземање на факсимил телеграма (бирофакс) од приватна станица
- 7.6.7. Преземање на факсимил телеграма независно од бројот на страните
- 7.6.8. Преземање и врачување на факсимил телеграма со страна од формат A-4
- 7.6.9. Врачување на факсимил телеграма преку посебен носител
- 7.6.10. Други посебни услуги кај факсимил телеграми преземени од приватни станици
- 7.6.11. Сообраќај кога јавна станица ѝ испраќа факсимил телеграма на приватна станица
- 7.6.12. Прием на факсимил телеграма (бирофакс) независно од бројот на страните
- 7.6.13. Пренос на факсимил телеграма по страна со формат A-4 по комутирана телефонска мрежа за:

ЗАБЕЛЕШКА: Најголемите маси и димензии на пратките во меѓународниот поштенски сообраќај се утврдени со Светската поштенска конвенција и со Аранжманот за поштенските пакети, а максималните износи на означената вредност на вредносните писма, пакети и испратници се утврдуваат во спогодба со одредената земја, во согласност со одредбите на аранжманот за вредносните писма, Аранжманот за поштенските пакети и Аранжманот за поштенските испратници и поштенските патнички бонови.

7. МЕЃУНАРОДЕН ТЕЛЕГРАФСКИ СООБРАЌАЈ

- 7.1. Телеграма
- 7.1.1. Прием и врачување на телеграма
- 7.1.2. Пренос на еден збор од телеграма
- 7.1.3. Телеграми чиј прием е задолжителен

- факсимил уреди на група 2
- факсимил уреди на група 3
- минимална цена
- 7.7. Други услуги
- 7.7.1. Рекламациона постапка во врска со меѓународни телеграми (побарувачен лист)
- 7.7.2. Издавање и замена на „collect“ картички
- 7.7.3. Пресметка на услуги извршени врз основа „collect“ картички
- 7.7.4. Специјални трошоци при користењето на услуги врз основа на „collect“ карти
- 7.7.5. Прием и предавање на телеграми по телефон на странски јазик
- 7.7.6. Известување за броевите на претплатнички телепринтери во меѓународниот сообраќај
- 7.7.7. Пресметка и исплата на разликата во цената на меѓународни телеграми

8. МЕЃУНАРОДЕН ТЕЛЕФОНСКИ СООБРАЌАЈ

- 8.1. Меѓународен автоматски и полуавтоматски сообраќај
- 8.1.1. Обични разговори
- 8.1.2. Итни разговори
- 8.2. Меѓународен мануелен сообраќај
- 8.2.1. Обични разговори
- 8.2.2. Итни разговори
- 8.3. Посебни услуги што се вршат врз основа на спогодба со соодветни странски ПТТ управи
- 8.3.1. Разговори помеѓу определени лица
- 8.3.2. Разговори помеѓу определени лица со праќање на посебен курир
- 8.3.3. Разговори за пренос на податоци
- 8.3.4. Разговори плативи во доаѓање
- 8.3.5. Разговори врз основа кредитна картичка
- 8.3.6. Конференциски разговори
- 8.4. Закуп на меѓународни телефонски водови
- 8.4.1. Закуп на телефонски вод од нормален квалитет за пренос само на телефонски соопштенија или аналоген факсимил пренос
- 8.4.2. Закуп на телефонски вод од нормален квалитет во случаи што не се наведени во точ. 8.4.1.
- 8.4.3. Закуп на телефонски вод од посебен квалитет
- 8.4.4. Закуп на телефонски вод за радиофонски преноси
- 8.4.5. Закуп на музички канал со опсег од 7 kHz за радиофонски преноси
- 8.4.6. Закуп на музички канал со опсег од 10 kHz за радиофонски преноси
- 8.4.7. Закуп на музички канал со опсег од 15 kHz за радиофонски преноси
- 8.4.8. Закуп на стерео парици на музички канали за радиофонски преноси
- 8.4.9. Закуп на телефонски вод со опсег до 48 kHz
- 8.4.10. Воспоставување на закупени телефонски водови
- 8.5. Меѓународни радиофонски преноси
- 8.5.1. Радиофонски преноси во европскиот сообраќај
- 8.5.1.1. Радиофонски преноси по обични 2-жични телефонски водови
- 8.5.1.2. Радиофонски преноси по обични 4-жични телефонски водови
- 8.5.1.3. Радиофонски преноси по музички канали со опсег од 7 kHz
- 8.5.1.4. Радиофонски преноси по музички канали со опсег од 10 kHz
- 8.5.1.5. Радиофонски преноси по музички канали со опсег од 15 kHz
- 8.5.1.6. Радиофонски преноси по стерео парици на музички канали
- 8.5.2. Радиофонски преноси во воневропскиот сообраќај
- 8.5.3. Подготовки за радиофонски преноси
- 8.6. Меѓународни телевизиски преноси
- 8.6.1. Телевизиски преноси во европскиот сообраќај
- 8.6.2. Телевизиски преноси во воневропскиот сообраќај

- 8.7. Меѓународни телефото преноси
- 8.8. Меѓународни поморски радиотелефонски разговори
- 8.8.1. Поморски радиотелефонски разговори меѓу Југославија и странски бродови и обратно
 - 1. VHF (ултракраткобраново подрачје)
 - 2. MF (среднобраново подрачје)
 - 3. HF (краткобраново подрачје)
- 8.8.2. Итни поморски радиотелефонски разговори
- 8.8.3. Посебни услуги што се вршат врз основа на спогодба со соодветни странски ПТТ управи
- 8.8.3.1. Разговори меѓу определени лица
- 8.8.3.2. Разговори плативи во доаѓање

9. ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ ВО МЕЃУНАРОДНИОТ СООБРАЌАЈ

- 9.1. Пренос на податоци по мрежа за пренос на податоци со комутација на водовите
- 9.1.1. Остварување на меѓународна врска за пренос на податоци со комутација на водовите
 - Една секунда на меѓународна врска за брзина од:
 - 2.400 B/S
 - 4.800 B/S
 - 9.600 B/S
- 9.1.2. Посебни услуги што се вршат врз основа на спогодба со односната странска ПТТ управа
- 9.1.2.1. Затворена група корисници
- 9.1.2.2. Други посебни услуги
- 9.2. Пренос на податоци во мрежа за пренос на податоци со комутација на пакет
- 9.2.1. Основни услуги
- 9.2.1.1. Виртуелна врска (комутирана виртуелна врска)
 - Користење:
 - по врска
 - по минута на врска
 - по количество
- 9.2.1.2. Постојан виртуелен вод
 - месечно
 - по количество (дин/сегмент)
- 9.2.2. Посебни услуги што се вршат врз основа на спогодба со односната странска ПТТ управа
- 9.2.2.1. Посебни услуги што се даваат врз основа на претплата
- 9.2.2.1.1. Договорување на параметарот за контрола на протокот
- 9.2.2.1.2. Договорување на класата на пропусност
- 9.2.2.1.3. Спечување на дојдовни повикувања
- 9.2.2.1.4. Спечување на појдовни повикувања
- 9.2.2.1.5. Еднонасочен појдовен логичен канал
- 9.2.2.1.6. Затворена група корисници
- 9.2.2.1.7. Прифаќање на брза врска
- 9.2.2.1.8. Други посебни услуги врзани што се даваат врз основа на претплата
- 9.2.3. Посебни услуги што се врзани за одделни врски
- 9.2.3.1. Избор на затворена група корисници
- 9.2.3.2. Договорување на параметарот за контрола на протокот
- 9.2.3.3. Брза врска
- 9.2.3.4. Договорување на класата на пропусност
- 9.2.3.5. Избор и означување на транзитно доцнење
- 9.2.3.6. Други посебни услуги што се врзани за одделни врски
- 9.3. Закуп на водови за пренос на податоци
- 9.3.1. Закуп на телефонски вод од нормален квалитет
- 9.3.2. Закуп на телефонски вод од посебен квалитет
- 9.3.3. Закуп на широкопојасен вод

IV. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

1. Одредбата на точка 2.3.6.1.5 од Номенклатурата на поштенските, телеграфските и телефонските услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/76 и 9/86), ќе се применуваат најдолго една година од денот на влегувањето во сила на оваа номенклатура и тоа само во централите на месните мрежи во кои веќе е воведено временско тарифи-

рање, а во кој рок уредите на овие центри треба да се приспособат кон начинот на задолжување на разговорот предвиден со новиот систем на тарифирање во ТТ сообраќај.

2. Со денот на влегувањето во сила на оваа номенклатура престанува да важи Номенклатурата на поштенските, телеграфските и телефонските услуги („Службен лист на СФРЈ”, бр. 51/76 и 9/86).

3. Оваа номенклатура на ПТТ услуги влегува во сила по истекот на 30 дена од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Број: 011-5233/1-86
26 февруари 1987 година
Белград

Претседател на Собранието
на Заедницата на
југословенските пошти,
телеграфи и телефони,
Михајло Љикар, с. р.

434.

Врз основа на член 80 ст. 1 и 2 од Законот за избор и отповик на делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ”, бр. 5/78 - Пречистен текст), Комисијата за избор и отповик на делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, на седницата одржана на 25 мај 1988 година, откако утврди дека на три делегати во Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина им престанал мандатот, донесе

ОДЛУКА

ЗА РАСПИШУВАЊЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ ЗА ТРИ ДЕЛЕГАТИ ВО СОЈУЗНИОТ СОБОР НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ОД СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

1. Се распишуваат дополнителни избори за три делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина.

2. Дополнителните избори ќе се одржат во сите општини на општините во Социјалистичка Република Босна и Херцеговина од 28 јуни до 25 јули 1988 година.

3. Денот на одржувањето на седницата на Собранието на општината на која ќе се извршат дополнителните избори за три делегати во Сојузниот собор го определува претседателот на Собранието на општината.

4. Роковите за вршењето на изборните дејствија почнуваат да течат од 27 мај 1988 година.

5. За спроведувањето на оваа одлука ќе се грижат оваа комисија, Републичката изборна комисија и општинските изборни комисии од територијата на Социјалистичка Република Босна и Херцеговина.

6. Со оваа одлука се става надвор од сила Одлуката бр. 278 од 16 март 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 18/88).

7. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ”.

Број 285
25 мај 1988 година
Белград

Комисија за избор и отповик на делегати во Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ

Секретар,
Мирко Михајловиќ, с.р.

Претседател
Марко Глигоровиќ, с.р.

435.

Врз основа на член 264 од Законот за воздушната пловидба („Службен лист на СФРЈ”, бр. 45/86), во согласност со сојузниот секретар за финансии, претседателот на Сојузниот комитет за сообраќај и врски издава

НАРЕДБА

ЗА ИЗМЕНА НА НАРЕДБАТА ЗА ВИСОЧИНАТА НА НАДОМЕСТОТ ЗА КОРИСТЕЊЕ УРЕДИ И УСЛУГИ НА КОНТРОЛАТА НА ЛЕТАЊЕТО ВО ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ

1. Во Наредбата за височината на надоместот за користење уреди и услуги на контролата на летањето во воздушниот сообраќај („Службен лист на СФРЈ”, бр. 29/87 и 31/87) во точка 1 став 2 бројот: „21,34” на двете места се заменува со бројот: „23,10”, во став 3 бројот: „21,34” се заменува со бројот: „23,10”, а бројот: „12,420” - со бројот: „38,115”.

2. Оваа наредба влегува во сила на 1 јуни 1988 година.

Бр. 4113/1
27 мај 1988 година
Белград

Заменик на претседател
на Сојузниот комитет за
сообраќај и врски,
Андреј Грахор, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Правилникот за начинот за утврдување на бруто личниот доход, пресметката на средствата за исплата на бруто личните доходи и доставувањето на пресметката до Службата на општественото книговодство, објавен во „Службен лист на СФРЈ”, бр. 32/88, се поткрале долунаведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА НАЧИНОТ НА УТВРДУВАЊЕ НА БРУТО ЛИЧНИОТ ДОХОД, ПРЕСМЕТКАТА НА СРЕДСТВАТА ЗА ИСПЛАТА НА БРУТО ЛИЧНИТЕ ДОХОДИ И ДОСТАВУВАЊЕТО НА ПРЕСМЕТКАТА ДО СЛУЖБАТА НА ОПШТЕСТВЕНОТО КНИГОВОДСТВО

1. Во член 6, во став 1, во точка 21 бројот: „31” се заменува со бројот: „30”, а во точка 22 бројот: „27” се заменува со бројот: „30”.

2. Во Образецот ЛД-1 Пресметка на средствата за исплата на бруто личните доходи за периодот од 1 јануари до _____ 1988 година, во редниот број 28, по бројот 23, се додаваат зборовите: „+ ред. број 24”.

3. На крајот на Образецот ЛД-1 и на Образецот Збирни ЛД се додаваат зборовите: „(потпис и печат на Службата на општественото книговодство)”.

Од Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална политика, Белград, 24 мај 1988 година.

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот Износ на просечните месечни бруто лични доходи по работник и коефициент на зголемување на бруто личните доходи, објавен во „Службен лист на СФРЈ” бр. 32/88, се поткрале долунаведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ИЗНОСОТ НА ПРОСЕЧНИТЕ МЕСЕЧНИ БРУТО ЛИЧНИ ДОХОДИ ПО РАБОТНИК И КОЕФИЦИЕНТОТ НА ЗГОЛЕМУВАЊЕТО НА БРУТО ЛИЧНИТЕ ДОХОДИ

1. ПРОСЕЧЕН МЕСЕЧЕН БРУТО ЛИЧЕН ДОХОД ПО РАБОТНИК ЗА ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-ЈУНИ 1987 ГОДИНА

Шифра и назив на дејноста	колона	стои	треба
010800 Црна металургија	10	171.676	171.679
120204 Медицински науки	8	100.847	1.000.847
120410 Професионален спорт	9	180.141	170.141
140239 СИЗ на др. општ. деј.	2	189.078	273.395
140239 СИЗ на др. општ. деј.	3	273.395	189.078

2. ПРОСЕЧЕН МЕСЕЧЕН БРУТО ЛИЧЕН ДОХОД ПО РАБОТНИК ЗА ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-СЕПТЕМВРИ 1987 ГОДИНА

Шифра и назив на дејноста	колона	стои	треба
011810 Производство на хемикалии	5	829.114	329.114
060601 Превоз на патници во град. сообраќај	7	327.467	327.476
130140 Стоматолошка здр. заштита	6	108.809	108.829
140125 Градски органи на управата	9	213.261	213.262
140125 Општински органи на управата	9	271.125	272.125
140134 Јавни правобрани-телства	3	249.458	249.548
140221 СИЗ за домување	4	183.049	183.849

Од Службата на општественото книговодство на Југославија, Белград, 25 мај 1988 година.

УКАЗИ

Врз основа на член 315 точка 5 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија донесува

УКАЗ

ЗА ОТПОВИКУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО НАРОДНА РЕПУБЛИКА АНГОЛА И ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО НАРОДНА РЕПУБЛИКА АНГОЛА

I

Се отповикува
д-р Иван Куштрак од должноста извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Народна Република Ангола.

II

Се назначува
Живадин Јовановиќ, досегашен шеф на кабинет на член на Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Народна Република Ангола.

III

Сојузниот секретар за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

IV

Овој указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 10
15 април 1988 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Лазар Мојсов, с.р.

СОДРЖИНА:

	Страна
420. Одлука за измена на Одлуката за утврдување на височината на надоместот за исчезнување или оштетување на предмети кај угостителската остава —————	917
421. Одлука за дополнителна на Одлуката за обврската за прибавување на определени уверенија при прометот на кафе —————	917
422. Решение за повлекување од промет на лекот SYMPATOL, ампули, 6 x 1 ml, серија бр. 002074, 003056 и 004056, производ на фабриката „Здравље“ - Лесковац —————	917
423. Одлука за измени и дополненија на Одлуката за аналитичките сметки во Контиот план за банките —————	917
424. Одлука за измени и дополненија на Одлуката за условите за користење на примарната емисија во 1988 година —————	920
425. Одлука за измена и дополнителна на Одлуката за каматните стапки на пласманите од примарната емисија и на други побарувања на Народната банка на Југославија —————	921
426. Одлука за измени на Одлуката за условите под кои се формира посебната резерва на ликвидноста на банките и за минималниот износ на таа резерва —————	922
427. Одлука за условите и роковите до кои може да се одобри продолжување на рокот на наплата на извезените стоки и услуги —————	922
428. Одлука за измена на Одлуката за надоместот што банките го плаќаат за помалку издвоената задолжителна резерва и за користење на задолжителната резерва за одржување на нивната дневна ликвидност —————	924
429. Одлука за дополненија на Одлуката за одржување на станбените згради, становите, деловните простории и гаражите на сојузните органи —————	924
430. Одлука за техничките правила на Југорегистар за автоматизација —————	924
431. Одлука за техничките правила на Југорегистар за надводјето —————	924
432. Одлука за техничките правила на Југорегистар за заштитата при работата —————	925
433. Самоуправна спогодба за општите услови за вршење на поштенски, телеграфски и телефонски услуги —————	925
434. Одлука за распишување на дополнителни избори за три делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина —————	994
435. Наредба за измена на Наредбата за височината на надоместот за користење на уреди и услуги на контролата на летањето во воздушниот сообраќај —————	994
Исправка на Правилникот за начинот на утврдување на бруто лични доход, пресметката на средствата за исплата на бруто личните доходи и доставувањето до Службата на општественото книговодство —————	994
Исправка на Износот на просечните месечни бруто лични доходи по работник и коефициентот на зголемувањето на бруто личните доходи —————	994
Укази —————	995

Издавач: Новинско-издавачка установа Службен лист на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Белград,
Јована Ристика бр. 1. Пошт. фах. 226. – Директор и главен и одговорен уредник ВОИСЛАВ СОЛДАТОВИЌ. – Уредник
КРСТЕ ПЕТРЕСКИ, тел. 650-155 лок. 35. – Печати: Белградски издавачко-графички завод, Белград,
Булевар војводе Мишиќа бр. 17.